

VILLE DE BRUXELLES - STAD BRUSSEL

SERVICE PUBLIC REGIONAL DE BRUXELLES - GEWESTELIJK OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

RAPPORT DU COMPTE ANNUEL 2018

VERSLAG DER JAARLIJKSE REKENING 2018

Table des matières

ANALYSE FINANCIERE GLOBALE	1 - 6
1. Préambule	1
2. La définition et la présentation du compte 2018	1
3. Présentation du résultat de l'exercice propre du service ordinaire du compte 2018	2 - 4
4. Présentation des résultats comptables et budgétaires du compte 2018	5 - 6
4.1. Présentation du résultat comptable et budgétaire de l'exercice propre du compte 2018	5
4.2. Présentation du résultat comptable et budgétaire global du compte 2018	6
ANALYSE DU SERVICE ORDINAIRE	7 - 50
5. Evolution des résultats budgétaires du service ordinaire dans le temps	7
6. Evolution des résultats budgétaires globaux du service ordinaire et des fonds de réserves ordinaires et des provisions	8
7. Evolution des droits constatés nets et des dépenses engagées de l'exercice propre dans le temps	9
8. Analyse fonctionnelle du service ordinaire de l'exercice propre	10 - 13
8.1. Présentation générale de la structure des dépenses par domaine d'intervention	10 - 11
8.2. Présentation générale de la structure des recettes par domaine d'intervention	12 - 13
9. Analyse économique du service ordinaire de l'exercice propre	14 - 20
9.1. Présentation générale de la structure des dépenses et des recettes	14 - 16
9.2. Evolution des dépenses engagées dans le temps	17
9.3. Evolution des droits constatés nets (recettes) dans le temps	18
9.4. Ecart entre les prévisions budgétaires et la réalisation effective des dépenses et des recettes	19 - 20
10. Structure générale des dépenses	21 - 37
10.1. Dépenses de personnel	21 - 25
10.2. Dépenses de fonctionnement	26 - 27
10.3. Dépenses de dotations ou de transferts	28 - 31
10.4. Dépenses liées à la dette	32 - 36
10.5. Dépenses de prélèvements	37
11. Structures générale des recettes	38 - 50
11.1. Les recettes de prestations	38 - 40
11.2. Les recettes de transferts	41 - 49
11.3. Les recettes de dette	49 - 50
11.4. Les recettes de prélèvements	50
ANALYSE DU SERVICE EXTRAORDINAIRE	51 - 63
12. Evolution des droits constatés nets et des dépenses engagées de l'exercice propre dans le temps	51
13. Analyse fonctionnelle du service extraordinaire de l'exercice propre	52 - 55
13.1. Présentation générale de la structure des dépenses (hors prélèvements) par domaine d'intervention	52 - 53
13.2. Présentation générale de la structure des recettes (hors prélèvements) par domaine d'intervention	54 - 55
14. Analyse économique du service extraordinaire de l'exercice propre	56 - 62
14.1. Présentation générale de la structure des dépenses et recettes	56 - 58
14.2. Evolution des dépenses engagées dans le temps	59
14.3. Evolution des droits constatés nets (recettes) dans le temps	60
14.4. Ecart entre les prévisions budgétaires et la réalisation effective des dépenses et des recettes	61 - 62
15. Analyse des dépenses du service extraordinaire par type d'investissements et par fonction (domaine d'action)	63
CARACTERISTIQUES GENERALES	64 - 65
16. Caractéristiques générales	64 - 65
16.1. Population et structure démographique	64
16.2. Enseignement communal - nombre d'élèves	64
16.3. Fiscalité - Revenus cadastraux	65
16.4. Comparaison des dépenses du service ordinaire de l'exercice propre entre la Ville de Bruxelles et le CPAS de Bruxelles	65
SYSTÈME EUROPEEN DES COMPTES NATIONAUX	66 - 70
17. Le système européen des comptes nationaux (SEC)	66 - 70
CONCLUSION	71 - 72
18. Conclusion	71 - 72

RAPPORT FINANCIER DU COMPTE 2018

ANALYSE FINANCIERE GLOBALE

1. Préambule

Le présent document constitue l'annexe explicative des comptes annuels pour l'exercice 2018.

Il a pour objectif de relever les particularités de l'exercice 2018 et de décrire l'évolution de la situation financière de la Ville de Bruxelles au moyen de données extraites tant du compte budgétaire que de la comptabilité générale.

La comptabilité repose sur deux piliers: la comptabilité budgétaire et la comptabilité générale qui sont tenues en parallèle.

En comptabilité budgétaire, on apprécie généralement la santé financière d'une commune en calculant les soldes budgétaires, c'est à dire l'écart observé entre les recettes et les dépenses. Bien que la comptabilité budgétaire reste le point de départ de la comptabilité, la comptabilité générale complète la comptabilité budgétaire en fournissant des éléments d'analyse qui permettent d'apprécier l'impact de la gestion sur le patrimoine.

Les grands principes de la comptabilité reposent sur des législations fort précises et structurées, mais les chiffres qui en découlent doivent pouvoir être analysés, comparés et explicités par les fonctionnaires responsables et les mandataires afin de répondre à un souci permanent de bonne gestion.

2. La définition et la présentation du compte 2018

Le compte budgétaire présente la réalisation du budget qui contenait l'ensemble des estimations des recettes et des dépenses susceptibles d'être effectuées dans le courant de l'exercice financier, à l'exception des mouvements pour le compte ou n'affectant que la trésorerie. Le compte budgétaire a pour objectif de vérifier la bonne exécution du budget.

Le compte budgétaire est structuré de la même façon que le budget à savoir:

- une distinction entre les recettes et les dépenses;
- une distinction entre le service ordinaire et le service extraordinaire;
- et une distinction au sein de chacun de ces services, entre l'exercice financier proprement dit et les exercices antérieurs.

Le service ordinaire est défini comme étant:

l'ensemble des recettes et des dépenses qui se produisent une fois au moins au cours de chaque exercice financier et qui assurent à la Ville des revenus et un fonctionnement réguliers, en ce compris le remboursement de la dette.

Le service extraordinaire est défini comme étant:

l'ensemble des recettes et des dépenses qui affectent directement et durablement l'importance, la valeur ou la conservation du patrimoine de la Ville, à l'exclusion de son entretien courant; il comprend également les subsides et prêts consentis à ces mêmes fins, les participations et placements de fonds à plus d'un an, ainsi que les remboursements anticipés de la dette.

3. Présentation du résultat de l'exercice propre du service ordinaire du compte 2018

Le budget 2018 initial a été présenté au conseil communal du 20/11/2017 avec un excédent budgétaire de 90.429,34 €.

Ainsi, les recettes prévues étaient évaluées à 803.594.520,49 € et les dépenses prévues à 803.504.091,15 €.

BUDGET INITIAL 2018	
RECETTES	803.594.520,49
DEPENSES	803.504.091,15
BONI	90.429,34

Un premier feuillet de modifications budgétaires a été présenté au conseil communal du 25/06/2018, proposant des recettes supplémentaires pour 8.718.928,40 € et des dépenses supplémentaires pour 8.759.046,59 €.

Ainsi, l'excédent budgétaire s'élevait à 50.311,15 €.

BUDGET 2018 après MB01	
RECETTES	810.505.888,04
DEPENSES	810.455.576,89
BONI	50.311,15

Un deuxième feuillet de modifications budgétaires a été présenté au conseil communal du 10/09/2018, proposant des recettes supplémentaires pour 1.807.560,85 € et des dépenses supplémentaires pour 1.807.560,85 €.

Ainsi, l'excédent budgétaire restait à 50.311,15 €.

BUDGET 2018 après MB02	
RECETTES	812.313.448,89
DEPENSES	812.263.137,74
BONI	50.311,15

La réalisation effective du budget 2018 conduit à diagnostiquer que les dépenses (*engagements exercice propre*) se sont élevées à 836.106.637,03 € et les recettes à 807.264.224,85 €.

De cette manière, le résultat réel de l'exercice propre du compte 2018 s'élève à – 28.842.412,18 €.

COMPTE 2018	
RECETTES	807.264.224,85
DEPENSES	836.106.637,03
MALI	-28.842.412,18

En ne tenant pas compte des dépenses et des recettes de prélèvements, le résultat budgétaire de l'exercice propre au service ordinaire présente en fait un déficit de 12.670.892,85 €.

Dans les opérations liées aux prélèvements, nous pouvons distinguer celles relatives aux provisions et celles relatives aux réserves.

Concernant les opérations relatives aux provisions, le tableau ci-après fait percevoir:

- ✓ des recettes liées à l'utilisation de provisions constituées lors d'exercices antérieurs pour un montant total de 14.456.717,17 €;

En effet, dans une perspective prévisionnelle, ces provisions avaient été constituées lors d'exercices précédents, et avaient donc impactées les résultats des comptes de ces différents exercices. Ces provisions sont utilisées à l'exercice 2018 dans la mesure où les dépenses dédiées ont été comptabilisées en 2018 venant ainsi soulager le résultat du compte 2018.

- ✓ des dépenses liées à la constitution de provisions pour un montant total de 628.236,50 €.

Ainsi, en tenant compte de ces opérations liées aux provisions, le compte 2018 présente réellement un excédent à l'exercice propre de 1.157.587,82 €.

COMPTE 2018			
RESULTAT BUDGETAIRE EXERCICE PROPRE (avant prélèvements)		-12.670.892,85	
DEPENSES (provisions)		RECETTES (provisions)	
Constitution provision Taxe régionale des propriétaires ex.fiscal 2018	221.991,50	Utilisation provision financement Zone de police	997.660,99
Constitution provision Subside Urbinat	406.245,00	Utilisation provision déficits hôpitaux	597.388,00
		Utilisation provision Tour de France 2019 - Indemnité 2018	2.057.000,00
		Utilisation provision Déficit RENOBRU	1.807.560,85
		Utilisation provision Créances douteuses (non-valeurs)	8.997.107,33
TOTAL	628.236,50	TOTAL	14.456.717,17
RESULTAT BUDGETAIRE EXERCICE PROPRE (après provisions)		1.157.587,82	
<i>Utilisation du boni ordinaire cumulé:</i>			
DEPENSES (réserves)		RECETTES (réserves)	
Prélèvement pour fonds de réserve ordinaire	20.000.000,00		0,00
Prélèvement pour fonds de réserve extraordinaire	10.000.000,00		
TOTAL	30.000.000,00	TOTAL	0,00
RESULTAT BUDGETAIRE EXERCICE PROPRE (après réserves)		-28.842.412,18	

Dans la mesure où, comme nous le verrons dans la suite du présent rapport, la Ville de Bruxelles dispose d'un boni cumulé au compte, il est proposé d'utiliser ce boni en vue de constituer:

- ✓ un fonds de réserve au service ordinaire pour 20.000.000,00 € dans la perspective d'être utilisé lors d'exercices futurs pour faire face à diverses dépenses non encore définies à ce jour au service ordinaire;
- ✓ un fonds de réserve au service extraordinaire pour 10.000.000,00 € dans la perspective d'être utilisé pour faire face à diverses dépenses lors d'exercices futurs au service extraordinaire.

En utilisant une partie du boni cumulé en vue de constituer deux fonds de réserve, le compte 2018 présente dès lors un déficit à l'exercice propre de 28.842.412,18 €.

Présenté différemment (voir tableau chiffré ci-après), et en vue de démontrer l'intérêt d'utiliser le boni cumulé que la Ville de Bruxelles a pu dégager de ses activités, nous constatons que le résultat budgétaire cumulé hors opérations liées aux prélèvements s'élève à 46.176.242,02 €.

En tenant compte des opérations liées aux provisions (constitution et utilisation), nous observons que le résultat budgétaire cumulé avec prélèvements liés aux provisions s'élève à 60.004.722,69 €.

En tenant compte, en plus, des opérations liées aux mises en réserves, nous observons que le résultat budgétaire cumulé (toutes opérations de prélèvements comprises) s'élève bien à 30.004.722,69 €.

COMPTE 2018			
DEPENSES EXERCICE PROPRE et EXERCICES ANTERIEURS (hors prélèvements)		RECETTES EXERCICE PROPRE et EXERCICES ANTERIEURS (hors prélèvements)	
Engagements exercice propre	805.478.400,53	Droits constatés nets exercice propre	792.807.507,68
Engagements exercices antérieurs	32.051.048,66	Boni des exercices antérieurs	90.898.183,53
Total Engagements hors prélèvements	837.529.449,19	Total Droits constatés nets hors prélèvements	883.705.691,21
		RESULTAT BUDGETAIRE CUMULE (hors prélèvements)	46.176.242,02
Opérations de provisions:			
DEPENSES (provisions)		RECETTES (provisions)	
Constitution provision Taxe régionale des propriétaires ex.fiscal 2018	221.991,50	Utilisation provision financement Zone de police	997.660,99
Constitution provision Subside Urbinat	406.245,00	Utilisation provision déficits hôpitaux	597.388,00
		Utilisation provision Tour de France 2019 - Indemnité 2018	2.057.000,00
		Utilisation provision Déficit RENOBRU	1.807.560,85
		Utilisation provision Créances douteuses (non-valeurs)	8.997.107,33
TOTAL	628.236,50	TOTAL	14.456.717,17
		RESULTAT BUDGETAIRE CUMULE (avec opérations de prélèvements liées aux provisions)	60.004.722,69
Opérations de réserves:			
DEPENSES (réserves)		RECETTES (réserves)	
Prélèvement pour fonds de réserve ordinaire	20.000.000,00		0,00
Prélèvement pour fonds de réserve extraordinaire	10.000.000,00		
TOTAL	30.000.000,00	TOTAL	0,00
		RESULTAT BUDGETAIRE CUMULE (avec opérations de prélèvements liées aux provisions et aux réserves)	30.004.722,69

4. Présentation des résultats comptables et budgétaires du Compte 2018

Le compte budgétaire détermine deux résultats:

Le résultat budgétaire est défini comme étant:

la différence entre, d'une part, les droits constatés nets et, d'autre part, les dépenses engagées.

Le résultat comptable est défini comme étant:

la différence entre, d'une part, les droits constatés nets et, d'autre part, les dépenses imputées au 31/12 de l'exercice concerné.

Les droits constatés nets sont définies comme étant:

l'ensemble des droits à recettes enregistrées en comptabilité, diminués d'éventuelles réductions.

Les dépenses engagées sont définies comme étant:

l'ensemble des dépenses pour lesquelles la Ville s'est engagée vis-à-vis de tiers du fait d'un contrat, d'une convention ou d'une décision unilatérale.

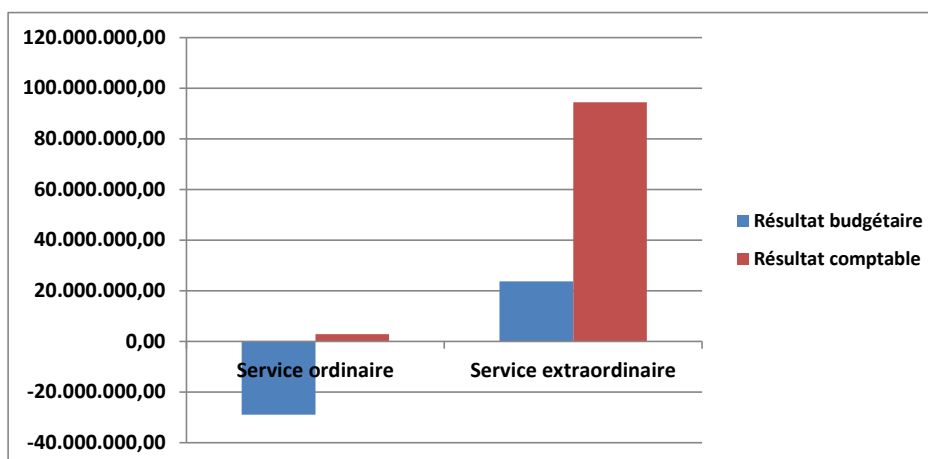
Les dépenses imputées sont définies comme étant:

l'ensemble des dépenses, qui suite au contrôle de régularité du receveur, ont fait l'objet d'une imputation dans la comptabilité en vue d'être honorées vis-à-vis de tiers.

4.1. Présentation du résultat comptable et budgétaire de l'exercice propre du compte 2018

Les données chiffrées et la représentation graphique ci-après présentent le résultat budgétaire et le résultat comptable de l'exercice propre au compte 2018, à la fois du service ordinaire et du service extraordinaire.

	Service ordinaire	Service extraordinaire
Droits constatés nets	807.264.224,85	117.119.089,27
Engagements	836.106.637,03	93.378.994,80
RESULTAT BUDGETAIRE	-28.842.412,18	23.740.094,47
Droits constatés nets	807.264.224,85	117.119.089,27
Imputations	804.407.418,71	22.641.222,84
RESULTAT COMPTABLE	2.856.806,14	94.477.866,43

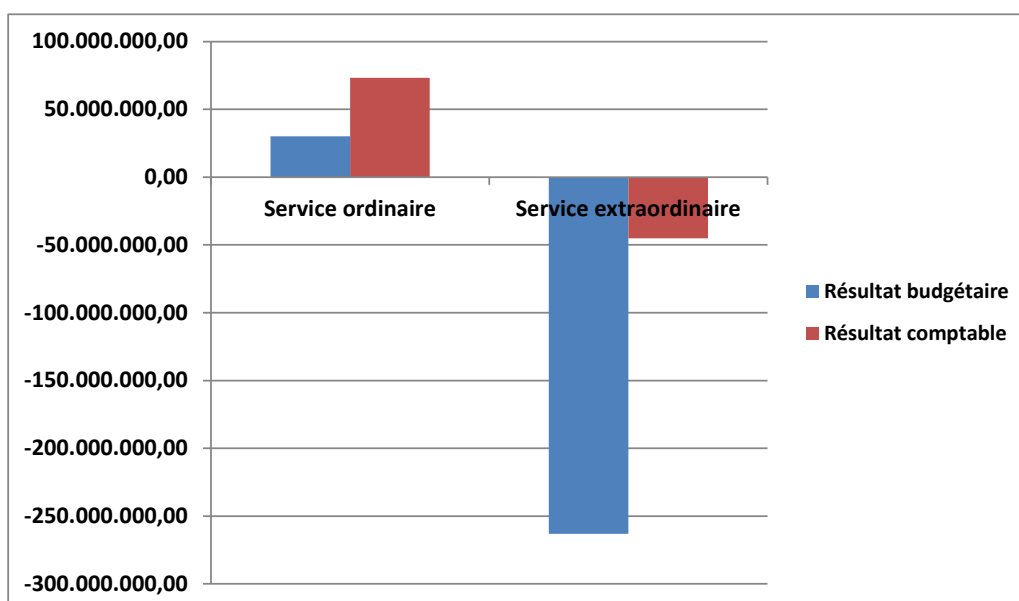
4.2. Présentation du résultat comptable et budgétaire global du compte 2018

Les données chiffrées et la représentation graphique ci-après présentent le résultat budgétaire cumulé et le résultat comptable cumulé du compte 2018, à la fois du service ordinaire et du service extraordinaire.

La différence entre le résultat budgétaire et comptable de l'exercice propre et le résultat budgétaire et comptable cumulé s'explique par la prise en compte:

- ✓ *des engagements de dépenses uniquement de l'exercice propre, pour le calcul du résultat budgétaire de l'exercice propre;*
- ✓ *des engagements de l'exercice propre et des exercices antérieurs, et du résultat comptable des exercices antérieurs, pour le calcul du résultat budgétaire cumulé;*
- ✓ *des imputations de dépenses uniquement de l'exercice propre, pour le calcul du résultat comptable de l'exercice propre;*
- ✓ *des imputations de l'exercice propre et des exercices antérieurs, et du résultat comptable des exercices antérieurs, pour le calcul du résultat comptable cumulé.*

	Service ordinaire	Service extraordinaire
Droits constatés nets	898.162.408,38	117.119.089,27
Engagements	868.157.685,69	380.080.134,27
RESULTAT BUDGETAIRE	30.004.722,69	-262.961.045,00
Droits constatés nets	898.162.408,38	117.119.089,27
Imputations	825.035.209,42	162.330.336,97
RESULTAT COMPTABLE	73.127.198,96	-45.211.247,70

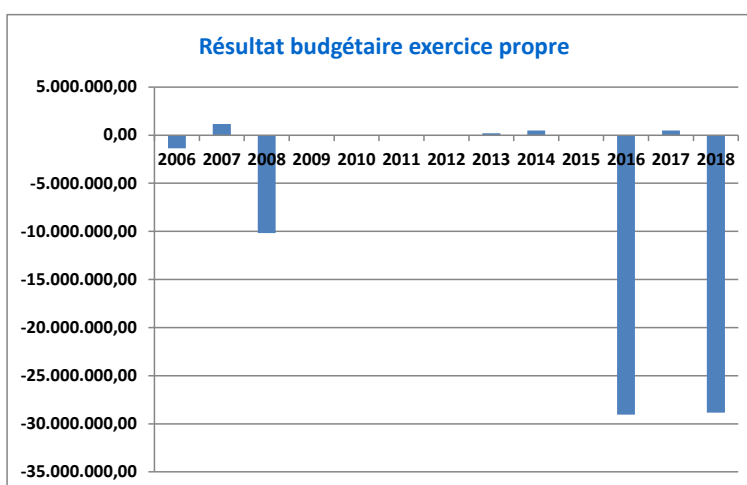
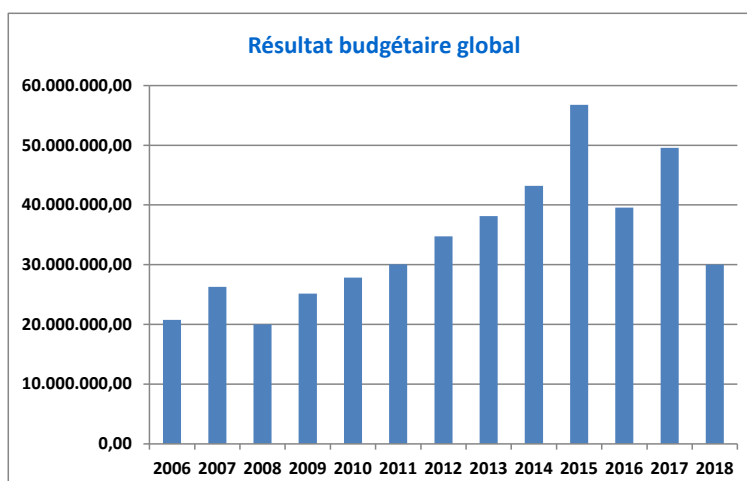

ANALYSE DU SERVICE ORDINAIRE

5. Evolution des résultats budgétaires du service ordinaire dans le temps

Les données chiffrées et les représentations graphiques ci-après présentent l'évolution des résultats budgétaires du service ordinaire, tant globaux qu'à l'exercice propre, depuis 2006 jusqu'à l'année 2018.

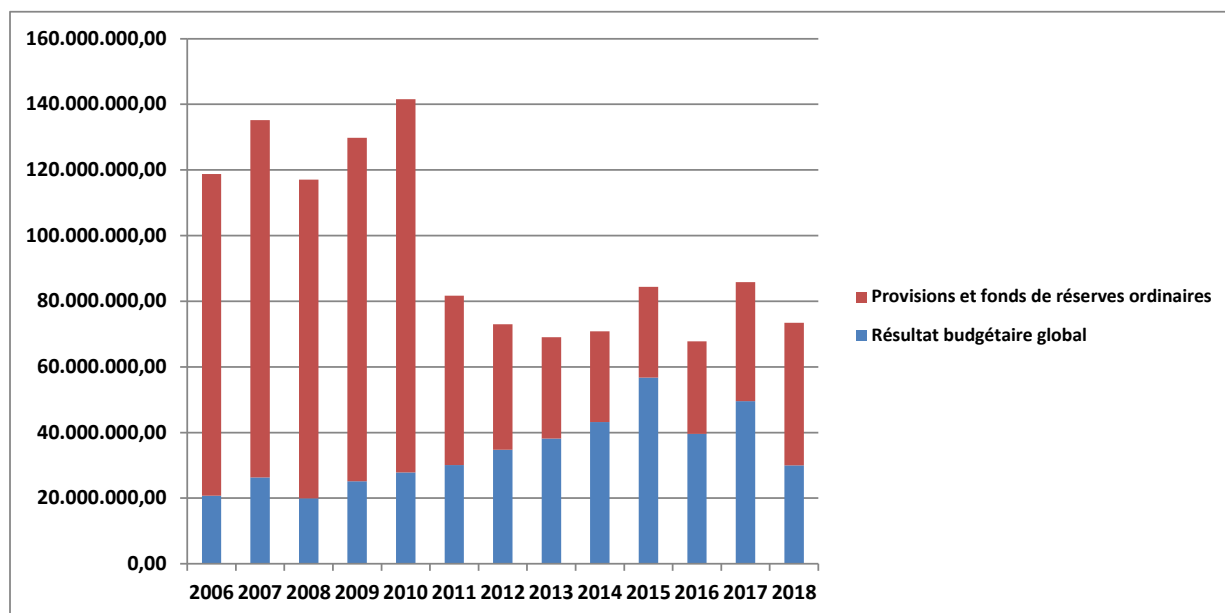
	Résultat budgétaire global	Résultat budgétaire exercice propre
2006	20.741.198,59	-1.358.598,24
2007	26.277.143,72	1.164.404,70
2008	19.984.763,12	-10.187.235,87
2009	25.138.934,50	0,00
2010	27.826.106,33	0,00
2011	30.059.814,00	0,00
2012	34.741.578,54	0,00
2013	38.149.797,15	203.000,00
2014	43.196.103,38	474.220,14
2015	56.760.288,82	20.000,00
2016	39.557.120,37	-29.058.920,05
2017	49.544.939,18	495.501,76
2018	30.004.722,69	-28.842.412,18

6. Evolution des résultats budgétaires globaux du service ordinaire et des fonds de réserves ordinaires et des provisions

Les données chiffrées et la représentation graphique ci-après présentent l'évolution des résultats budgétaires globaux du service ordinaire, des fonds de réserves ordinaires et des provisions, depuis 2006 jusqu'à l'année 2018.

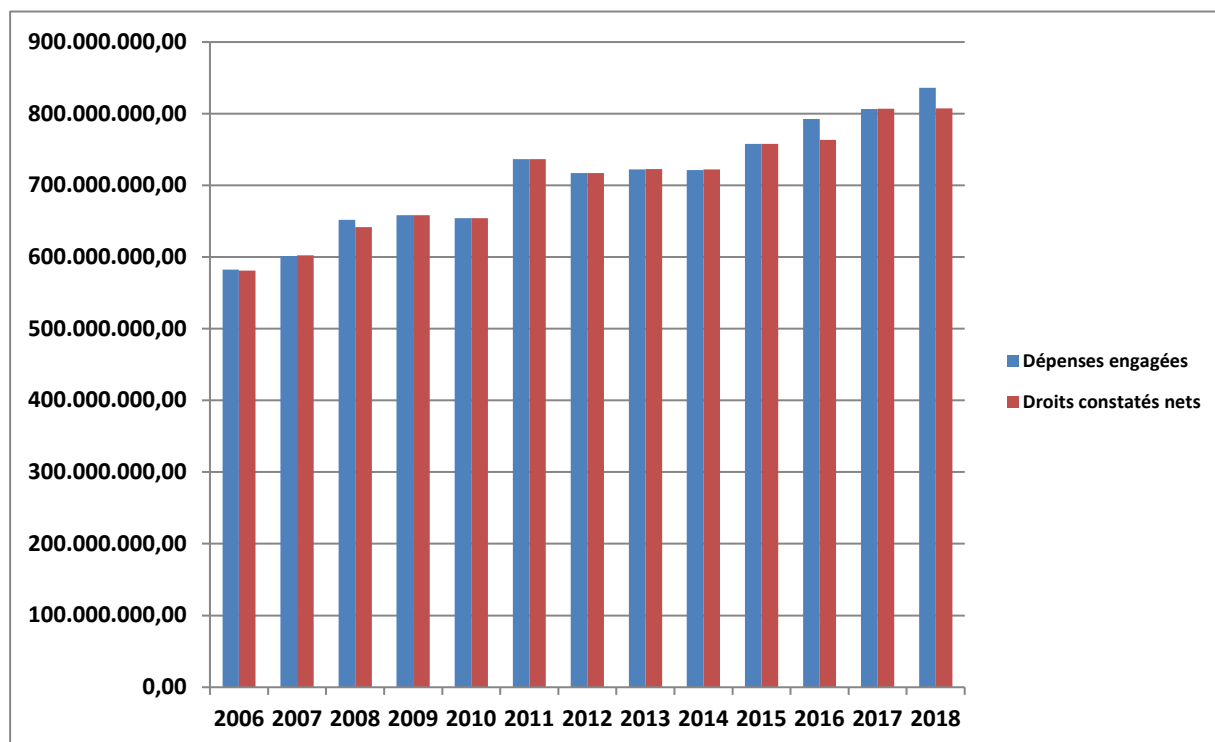
	Résultat budgétaire global	Provisions et fonds de réserves ordinaires	Total
2006	20.741.198,59	97.988.412,14	118.729.610,73
2007	26.277.143,72	108.883.242,59	135.160.386,31
2008	19.984.763,12	97.050.661,30	117.035.424,42
2009	25.138.934,50	104.674.138,62	129.813.073,12
2010	27.826.106,33	113.772.285,82	141.598.392,15
2011	30.059.814,00	51.608.549,47	81.668.363,47
2012	34.741.578,54	38.211.489,04	72.953.067,58
2013	38.149.797,15	30.931.045,05	69.080.842,20
2014	43.196.103,38	27.632.693,13	70.828.796,51
2015	56.760.288,82	27.598.723,35	84.359.012,17
2016	39.557.120,37	28.187.503,60	67.744.623,97
2017	49.544.939,18	36.290.438,15	85.835.377,33
2018	30.004.722,69	43.461.957,48	73.466.680,17

7. Evolution des droits constatés nets et des dépenses engagées de l'exercice propre dans le temps

Les données chiffrées et la représentation graphique ci-après présentent l'évolution des dépenses engagées et des droits constatés nets (recettes) depuis 2006 jusqu'à l'année 2018.

	Dépenses engagées	Droits constatés nets	Résultat budgétaire exercice propre
2006	582.346.177,01	580.987.578,77	-1.358.598,24
2007	601.164.283,11	602.328.687,81	1.164.404,70
2008	651.635.980,09	641.448.744,22	-10.187.235,87
2009	658.082.334,65	658.082.334,65	0,00
2010	654.267.028,95	654.267.028,95	0,00
2011	736.276.644,45	736.276.644,45	0,00
2012	717.055.022,55	717.055.022,55	0,00
2013	722.206.134,24	722.409.134,24	203.000,00
2014	721.461.244,27	721.935.464,41	474.220,14
2015	757.950.917,03	757.970.917,03	20.000,00
2016	792.631.901,88	763.572.981,83	-29.058.920,05
2017	806.213.366,10	806.708.867,86	495.501,76
2018	836.106.637,03	807.264.224,85	-28.842.412,18

8. Analyse fonctionnelle du service ordinaire de l'exercice propre

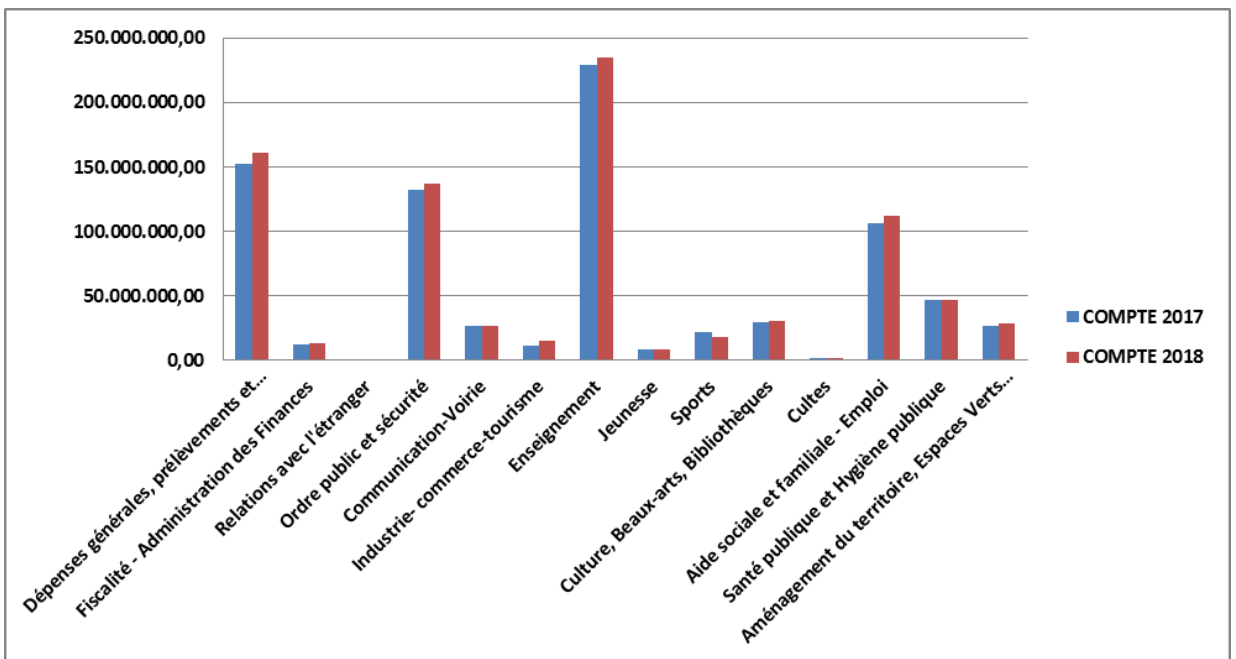
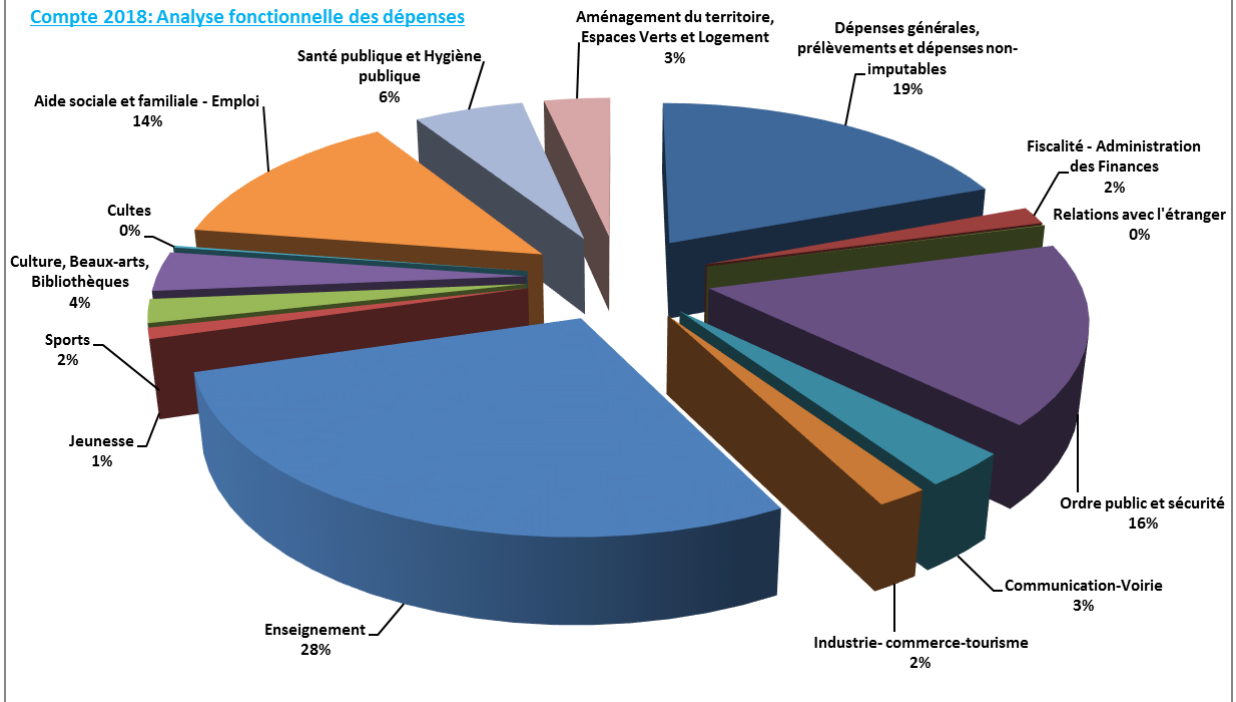
La ventilation fonctionnelle porte sur les domaines dans lesquels s'exerce l'intervention de la Ville.

8.1. Présentation générale de la structure des dépenses par domaine d'intervention

Les données chiffrées et les représentations graphiques ci-après présentent la ventilation fonctionnelle des dépenses, par domaine d'intervention de la Ville.

FONCTIONS		COMPTE 2017	%	COMPTE 2018	%
1	Dépenses générales, prélèvements et dépenses non-imputables	152.198.971,10	18,88%	160.851.329,03	19,24%
2	Fiscalité - Administration des Finances	12.125.782,06	1,50%	13.589.447,47	1,63%
3	Relations avec l'étranger	415.483,71	0,05%	439.940,38	0,05%
4	Ordre public et sécurité	132.453.156,18	16,43%	137.015.475,96	16,39%
5	Communication-Voirie	27.120.845,59	3,36%	26.747.844,61	3,20%
6	Industrie- commerce-tourisme	11.648.209,84	1,44%	15.487.282,91	1,85%
7	Enseignement	229.474.968,68	28,46%	235.121.025,89	28,12%
8	Jeunesse	8.154.675,55	1,01%	8.429.165,12	1,01%
9	Sports	21.885.686,90	2,71%	17.979.412,12	2,15%
10	Culture, Beaux-arts, Bibliothèques	29.325.397,36	3,64%	30.434.932,71	3,64%
11	Cultes	1.453.003,18	0,18%	1.527.783,81	0,18%
12	Aide sociale et familiale - Emploi	106.373.748,45	13,19%	112.548.572,71	13,46%
13	Santé publique et Hygiène publique	46.731.758,52	5,80%	47.322.237,55	5,66%
14	Aménagement du territoire, Espaces Verts et Logement	26.851.678,98	3,33%	28.612.186,76	3,42%
Total		806.213.366,10	100%	836.106.637,03	100%

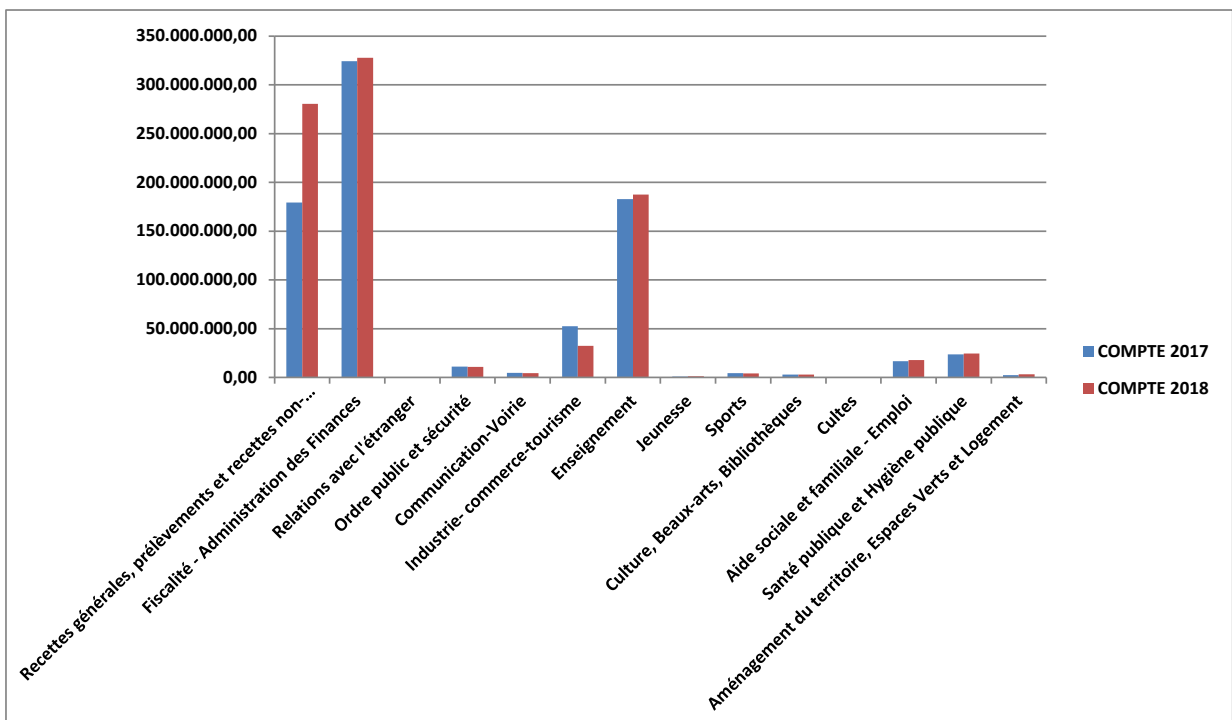
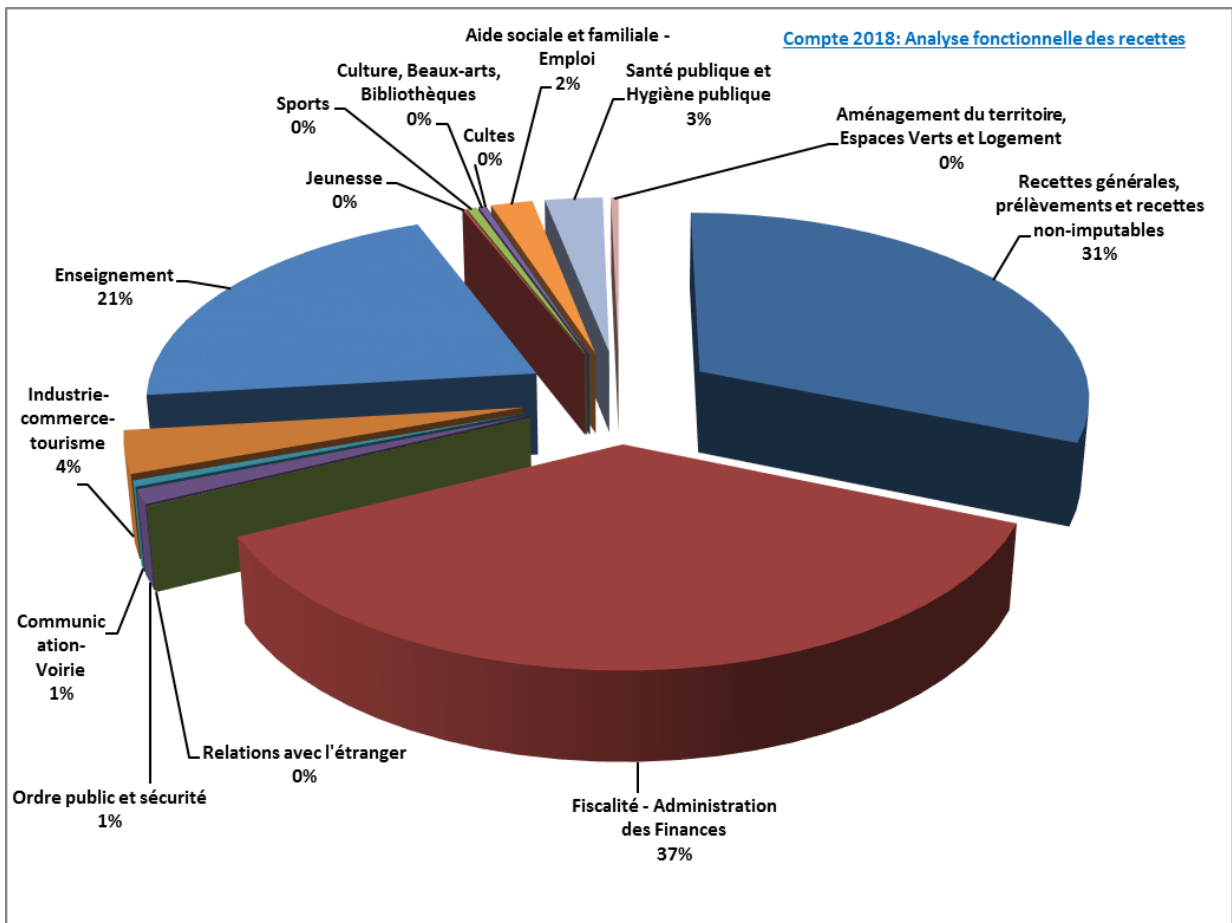
Compte 2018: Analyse fonctionnelle des dépenses

8.2. Présentation générale de la structure des recettes par domaine d'intervention

Les données chiffrées et les représentations graphiques ci-après présentent la ventilation fonctionnelle des recettes par domaine d'intervention de la Ville.

FONCTIONS		COMPTE 2017	%	COMPTE 2018	%
1	Recettes générales, prélèvements et recettes non-imputables	179.300.881,36	22,23%	280.554.055,58	31,24%
2	Fiscalité - Administration des Finances	324.215.770,84	40,19%	327.615.541,61	36,48%
3	Relations avec l'étranger	45.000,00	0,01%	168.458,68	0,02%
4	Ordre public et sécurité	11.158.841,47	1,38%	11.025.691,51	1,23%
5	Communication-Voirie	4.771.026,84	0,59%	4.631.162,63	0,52%
6	Industrie- commerce-tourisme	52.696.629,02	6,53%	32.566.320,54	3,63%
7	Enseignement	183.027.072,69	22,69%	187.663.610,57	20,89%
8	Jeunesse	954.282,86	0,12%	1.182.910,00	0,13%
9	Sports	4.471.944,89	0,55%	4.235.124,78	0,47%
10	Culture, Beaux-arts, Bibliothèques	3.101.962,86	0,38%	2.947.284,88	0,33%
11	Cultes	0,00	0,00%	0,00	0,00%
12	Aide sociale et familiale - Emploi	16.772.343,29	2,08%	17.790.191,39	1,98%
13	Santé publique et Hygiène publique	23.739.593,92	2,94%	24.571.270,11	2,74%
14	Aménagement du territoire, Espaces Verts et Logement	2.453.517,82	0,30%	3.210.786,10	0,36%
Total		806.708.867,86	100%	898.162.408,38	100%

9. Analyse économique du service ordinaire de l'exercice propre

La ventilation économique porte sur la destination des moyens pour les dépenses (engagements) et sur l'origine des moyens pour les recettes (droits constatés nets).

9.1. Présentation générale de la structure des dépenses et des recettes

Les données chiffrées ci-après présentent la ventilation économique des dépenses et des recettes.

COMPTE 2018							
DEPENSES				RECETTES			
	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018		Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
PERSONNEL	376.098.672,14	395.433.146,59	386.966.262,57	PRESTATIONS	59.886.391,62	53.388.718,16	49.918.259,45
<i>Personnel enseignants</i>	<i>153.555.733,10</i>	<i>161.189.000,00</i>	<i>156.399.499,11</i>				
<i>Personnel hors Personnel enseignants</i>	<i>222.542.939,04</i>	<i>234.244.146,59</i>	<i>230.566.763,46</i>				
FONCTIONNEMENT	83.266.679,45	92.884.232,34	91.087.277,58				
TRANSFERTS	258.126.001,56	263.719.057,28	270.007.435,13	TRANSFERTS	713.487.632,87	736.115.053,73	726.956.483,96
				<i>Transferts Personnel enseignants</i>	<i>153.555.733,10</i>	<i>161.189.000,00</i>	<i>156.399.499,11</i>
				<i>Transferts hors Personnel enseignants</i>	<i>559.931.899,77</i>	<i>574.926.053,73</i>	<i>570.556.984,85</i>
DETTE	54.403.750,41	59.820.456,53	57.417.425,25	DETTE	28.119.515,38	15.955.106,16	15.932.764,27
PRELEVEMENTS	34.318.262,54	406.245,00	30.628.236,50	PRELEVEMENTS	5.215.327,99	6.854.570,84	14.456.717,17
TOTAL	806.213.366,10	812.263.137,74	836.106.637,03	TOTAL	806.708.867,86	812.313.448,89	807.264.224,85
				RESULTAT BUDGETAIRE EXERCICE PROPRE	495.501,76	50.311,15	-28.842.412,18

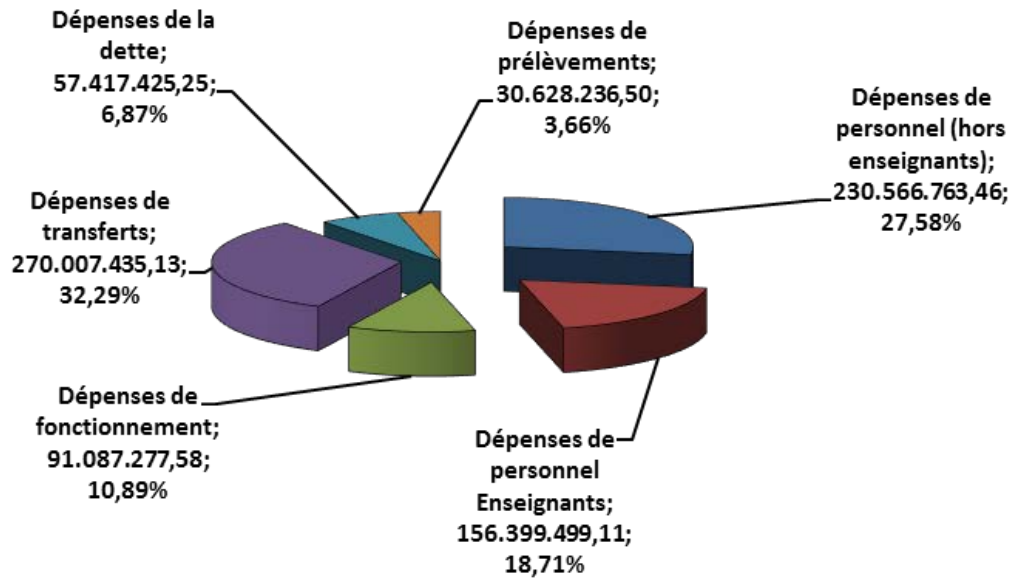
a) Les dépenses (destination des moyens)

Les données chiffrées et la représentation graphique ci-après présentent la ventilation économique des dépenses.

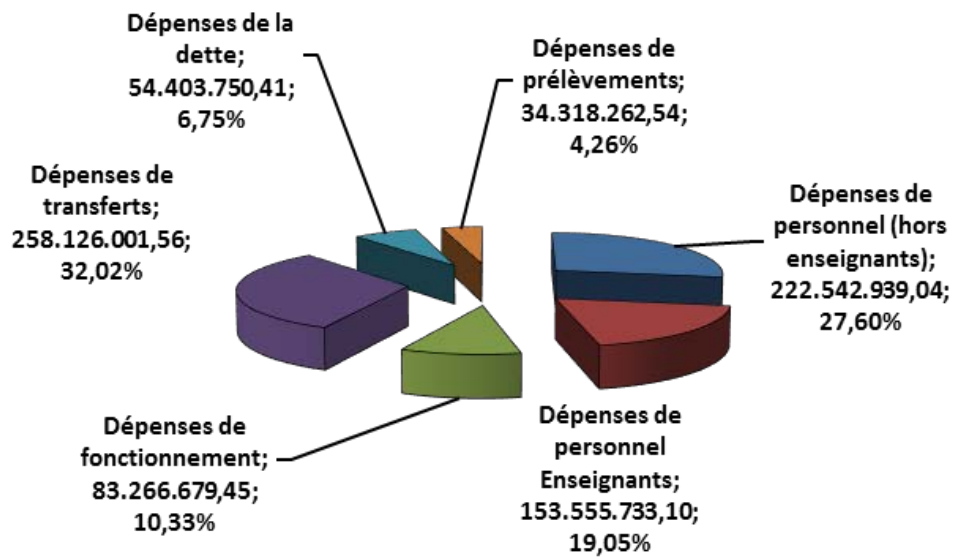
RUBRIQUE	COMPTE 2017	%	COMPTE 2018	%
Dépenses de personnel (hors enseignants)	222.542.939,04	27,60%	230.566.763,46	27,58%
Dépenses de personnel Enseignants	153.555.733,10	19,05%	156.399.499,11	18,71%
Dépenses de fonctionnement	83.266.679,45	10,33%	91.087.277,58	10,89%
Dépenses de transferts	258.126.001,56	32,02%	270.007.435,13	32,29%
Dépenses de la dette	54.403.750,41	6,75%	57.417.425,25	6,87%
Dépenses de prélèvements	34.318.262,54	4,26%	30.628.236,50	3,66%
TOTAL	806.213.366,10	100,00%	836.106.637,03	100,00%

COMPTE 2018: Ventilation des dépenses

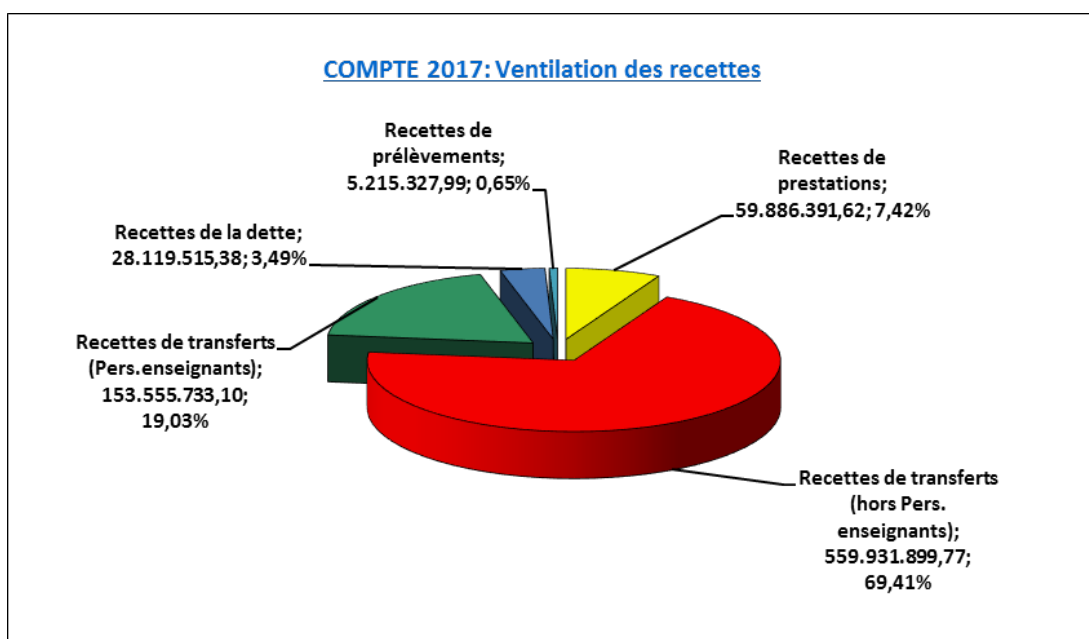
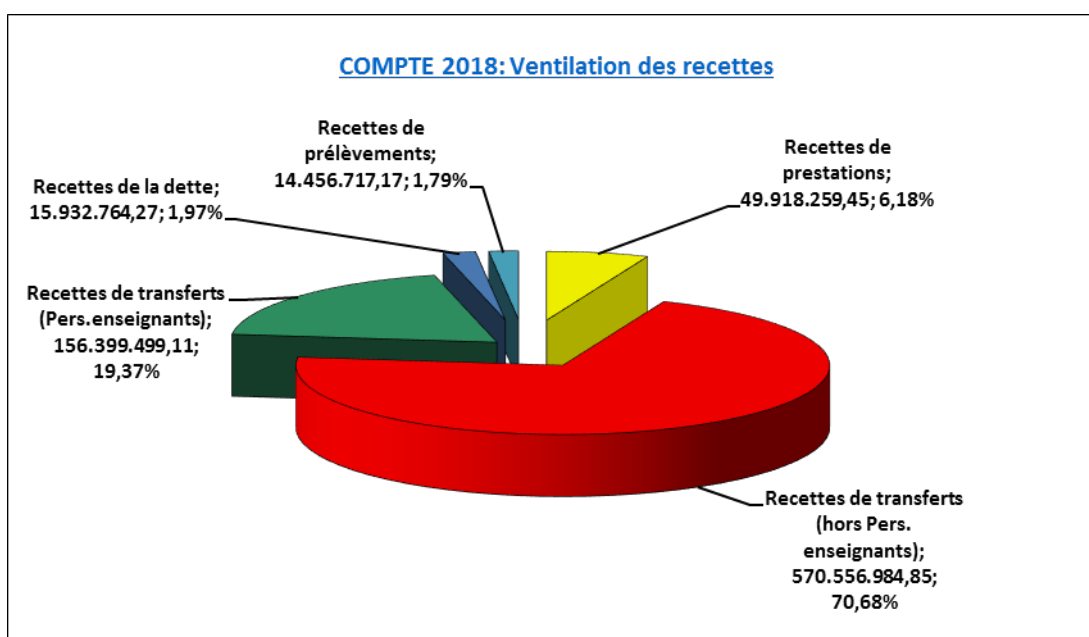
COMPTE 2017: Ventilation des dépenses

b) Les recettes (origine des moyens)

Les données chiffrées et la représentation graphique ci-après présentent la ventilation économique des recettes.

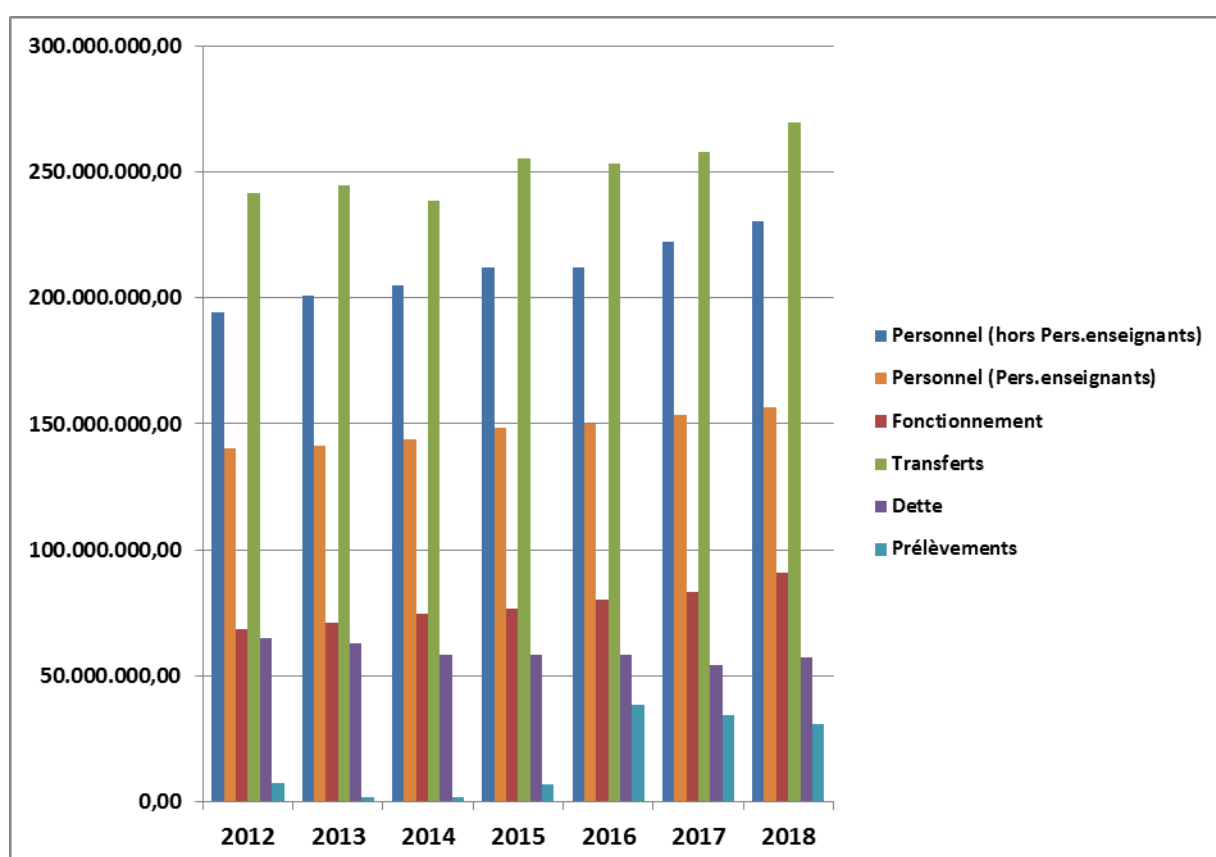
RUBRIQUE	COMPTE 2017	%	COMPTE 2018	%
Recettes de prestations	59.886.391,62	7,42%	49.918.259,45	6,18%
Recettes de transferts (hors Pers. enseignants)	559.931.899,77	69,41%	570.556.984,85	70,68%
Recettes de transferts (Pers.enseignants)	153.555.733,10	19,03%	156.399.499,11	19,37%
Recettes de la dette	28.119.515,38	3,49%	15.932.764,27	1,97%
Recettes de prélèvements	5.215.327,99	0,65%	14.456.717,17	1,79%
TOTAL	806.708.867,86	100,00%	807.264.224,85	100,00%

9.2. Evolution des dépenses engagées dans le temps

Les données chiffrées et la représentation graphique ci-après présentent l'évolution des dépenses ventilées par groupe économique, depuis 2008 jusqu'à l'année 2018.

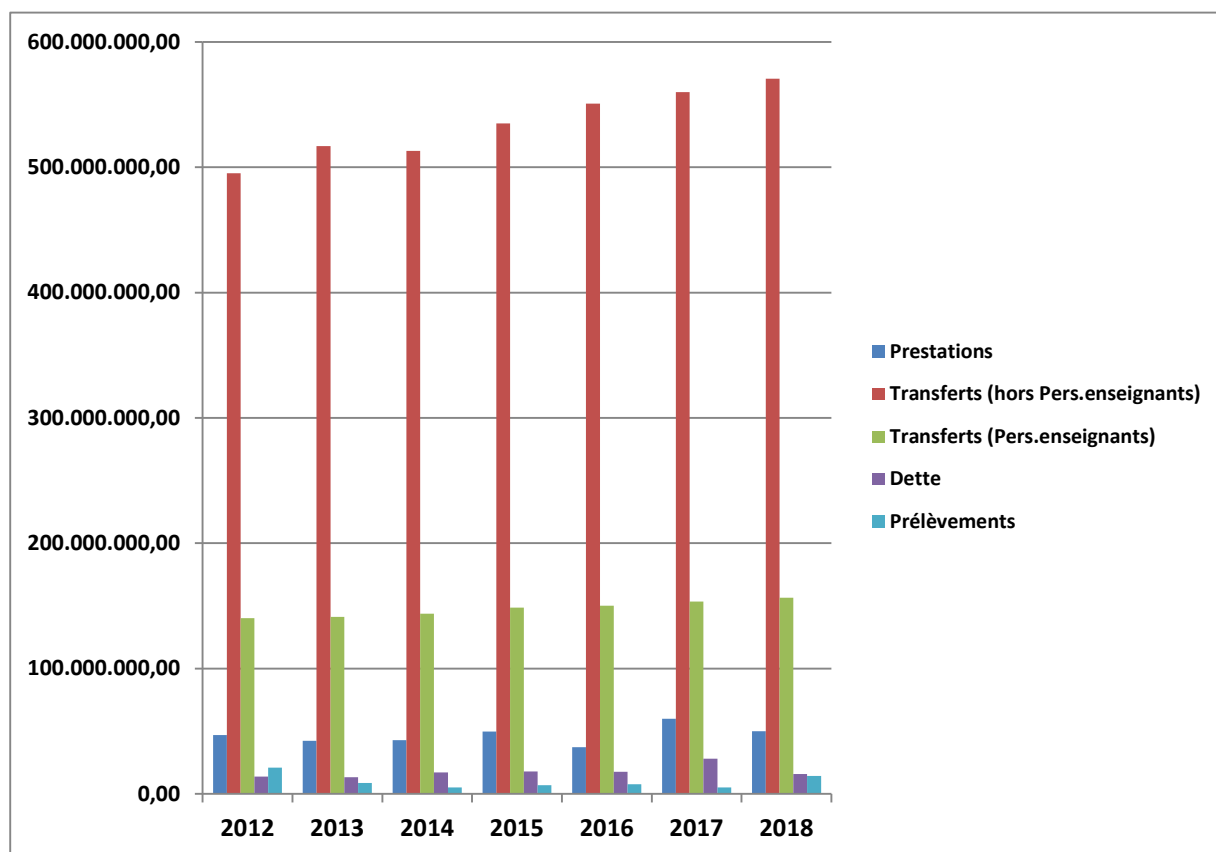
	Personnel (hors Pers.enseignants)	Personnel (Pers.enseignants)	Fonctionnement	Transferts	Dettes	Prélèvements	Total engagements
2008	173.240.028,02	122.548.212,62	64.459.418,80	208.112.643,69	65.106.955,96	18.168.721,00	651.635.980,09
2009	180.855.974,42	128.947.975,24	64.696.504,07	193.734.334,38	66.309.641,51	23.537.905,03	658.082.334,65
2010	180.180.405,59	132.203.905,24	64.352.773,30	200.210.705,89	68.221.091,73	9.098.147,20	654.267.028,95
2011	188.608.803,75	137.747.080,99	65.520.880,71	272.015.718,64	68.468.083,71	3.916.076,65	736.276.644,45
2012	194.449.887,70	140.205.683,01	68.354.173,10	241.579.639,12	64.964.312,05	7.501.327,57	717.055.022,55
2013	201.078.714,59	141.114.497,36	70.754.788,71	244.912.548,89	62.820.344,69	1.525.240,00	722.206.134,24
2014	204.949.262,00	143.696.796,17	74.402.805,36	238.442.778,63	58.069.602,11	1.900.000,00	721.461.244,27
2015	212.043.316,83	148.545.858,35	76.709.845,83	255.414.801,68	58.297.547,87	6.939.546,47	757.950.917,03
2016	212.012.454,88	150.185.592,56	80.269.771,71	253.595.533,75	58.251.745,18	38.316.803,80	792.631.901,88
2017	222.542.939,04	153.555.733,10	83.266.679,45	258.125.781,56	54.403.750,41	34.318.262,54	806.213.146,10
2018	230.566.763,46	156.399.499,11	91.087.277,58	270.007.435,13	57.417.425,25	30.628.236,50	836.106.637,03

9.3. Evolution des droits constatés nets (recettes) dans le temps

Les données chiffrées et la représentation graphique ci-après présentent l'évolution des recettes ventilées par groupe économique, depuis 2008 jusqu'à l'année 2018.

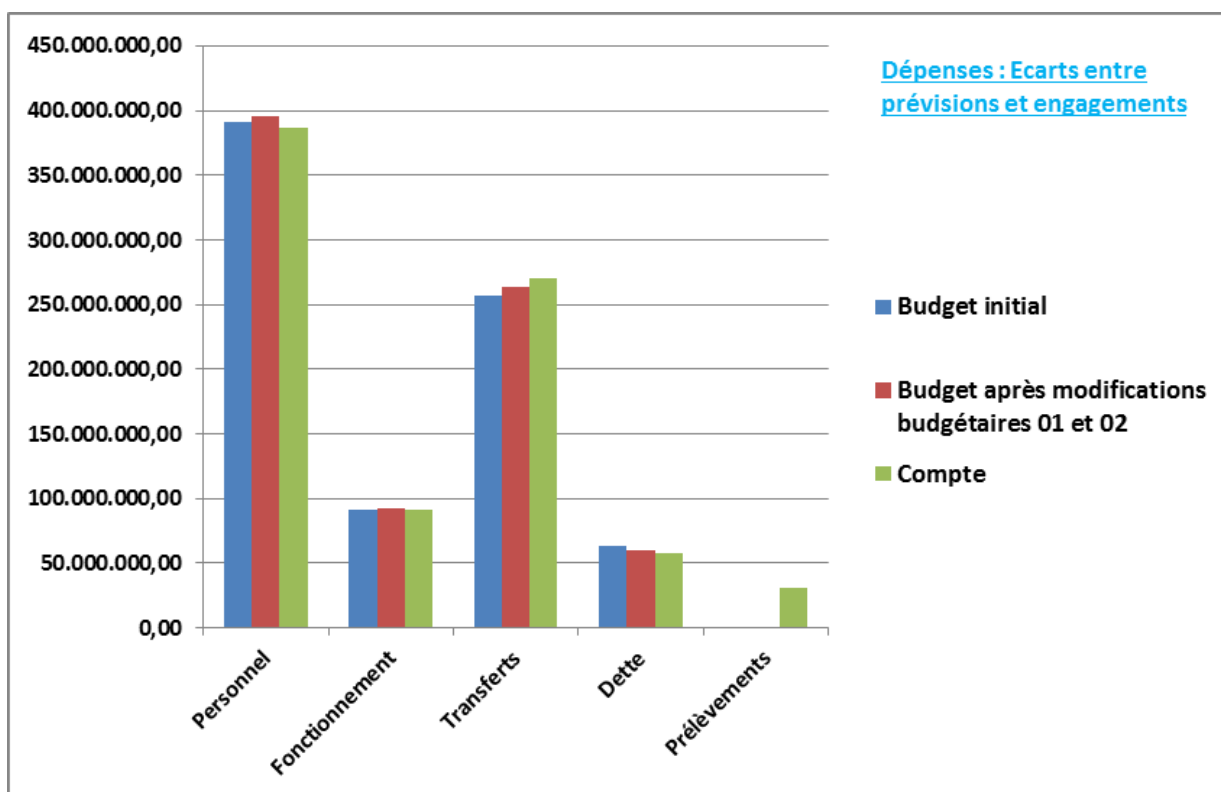
	Prestations	Transferts (hors Pers.enseignants)	Transferts (Pers.enseignants)	Dette	Prélèvements	Total droits constatés nets
2008	38.806.557,99	424.071.798,65	122.548.212,62	19.052.151,67	36.970.023,29	641.448.744,22
2009	41.683.583,02	441.238.008,13	128.947.975,24	15.298.340,55	30.914.427,71	658.082.334,65
2010	37.815.409,63	462.299.963,34	132.203.905,24	21.947.750,74	0,00	654.267.028,95
2011	43.608.903,09	473.816.661,59	137.747.080,99	15.024.185,78	66.079.813,00	736.276.644,45
2012	46.883.137,84	495.180.863,40	140.205.683,01	13.886.950,30	20.898.388,00	717.055.022,55
2013	42.395.433,33	516.869.080,08	141.114.497,36	13.224.439,48	8.805.683,99	722.409.134,24
2014	42.849.694,88	513.147.428,13	143.696.796,17	17.043.193,31	5.198.351,92	721.935.464,41
2015	49.756.066,52	534.810.606,15	148.545.858,35	17.884.869,76	6.973.516,25	757.970.917,03
2016	37.293.224,05	550.844.278,90	150.185.592,56	17.521.862,77	7.728.023,55	763.572.981,83
2017	59.886.391,62	559.931.899,77	153.555.733,10	28.119.515,38	5.215.327,99	806.708.867,86
2018	49.918.259,45	570.556.984,85	156.399.499,11	15.932.764,27	14.456.717,17	807.264.224,85

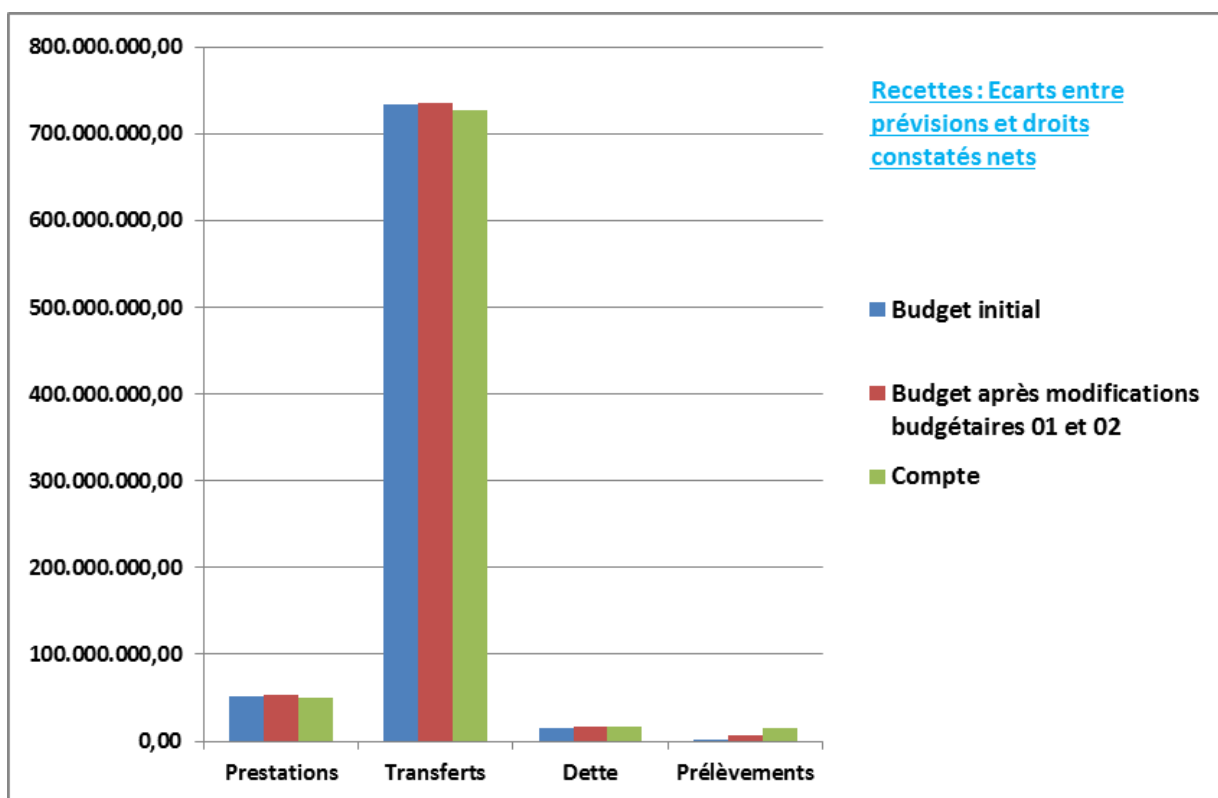

9.4. Écarts entre les prévisions budgétaires et la réalisation effective des dépenses et des recettes

Les données chiffrées et la représentation graphique ci-après présentent les écarts entre les prévisions budgétaires des dépenses et des recettes au budget initial et au budget modifié 2018 et les réalisations effectives des dépenses (engagements) et des recettes (droits constatés nets) au compte 2018.

		Budget initial	Budget après modifications budgétaires 01 et 02	Compte	Différence entre le compte et le budget après MB	% d'écart entre le budget initial et le compte	% d'écart entre le budget après MB et le compte
DEPENSES		Prévisions	Prévisions	Engagements			
Personnel	70	391.442.243,95	395.433.146,59	386.966.262,57	-8.466.884,02	-1,16%	-2,19%
Fonctionnement	71	91.769.116,66	92.884.232,34	91.087.277,58	-1.796.954,76	-0,75%	-1,97%
Transferts	72	256.730.814,01	263.719.057,28	270.007.435,13	6.288.377,85	4,92%	2,33%
Dette	7X	63.561.916,53	59.820.456,53	57.417.425,25	-2.403.031,28	-10,70%	-4,19%
Prélèvements	78	0,00	406.245,00	30.628.236,50	30.221.991,50	100,00%	98,67%
Total		803.504.091,15	812.263.137,74	836.106.637,03	23.843.499,29	3,90%	2,85%
RECETTES		Prévisions	Prévisions	Droits constatés nets			
Prestations	60	52.363.774,09	53.388.718,16	49.918.259,45	-3.470.458,71	-4,90%	-6,95%
Transferts	61	733.373.899,61	736.115.053,73	726.956.483,96	-9.158.569,77	-0,88%	-1,26%
Dette	62	15.366.836,80	15.955.106,16	15.932.764,27	-22.341,89	3,55%	-0,14%
Prélèvements	68	2.490.009,99	6.854.570,84	14.456.717,17	7.602.146,33	82,78%	52,59%
Total		803.594.520,49	812.313.448,89	807.264.224,85	-5.049.224,04	0,45%	-0,63%

10. Structure générale des dépenses

Les dépenses engagées au Compte 2018 (hors personnel enseignants et prélèvements) connaissent une augmentation de 4,97 % (soit 30.739.530,96 €) par rapport à 2017, passant de 618.339.370,46 € en 2017 à 649.078.901,42 € en 2018.

La ventilation économique des dépenses se compose de cinq grands groupes d'importance relative très variable:

- ✓ les dépenses de personnel;
- ✓ les dépenses de fonctionnement;
- ✓ les dépenses de transferts;
- ✓ les dépenses de la dette;
- ✓ les dépenses de prélèvements.

10.1. Dépenses de personnel

	Compte 2016	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Dépenses de personnel (hors personnel enseignant)	212.012.454,88	222.542.939,04	234.244.146,59	230.566.763,46

	Compte 2016	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Personnel enseignant (code écon. 11111)	150.185.592,56	153.555.733,10	161.189.000,00	156.399.499,11

Les dépenses de personnel reprennent:

- ✓ les traitements, allocations et primes diverses, les indemnités pour heures supplémentaires et les heures prestées le week-end (code économique 111);
- ✓ les allocations sociales diverses: pécules de vacances, frais de funérailles, rentes accidents de travail (code économique 112);
- ✓ les cotisations patronales et de pensions sur les traitements et indemnités (code économique 113) ainsi que la prime de responsabilisation;
- ✓ les frais de déplacements (code économique 115);
- ✓ les primes pour les assurances accidents de travail et les cotisations versées au service médical du travail (code économique 117);
- ✓ les cotisations pour le service social (code économique 118).

Le poste des dépenses de personnel reste le poste le plus important des dépenses de la Ville.

Il représente $\pm 48,04$ % des dépenses ordinaires, paiements directs aux enseignants compris (hors prélèvements) ou encore $\pm 35,52$ % des dépenses ordinaires sans les paiements directs (hors prélèvements).

Les dépenses de personnel connaissent, par rapport au compte 2017 et abstraction faite des dépenses du personnel enseignant subventionné, un taux de croissance de $\pm 3,61$ %, soit une augmentation de 8.023.824,42 €.

Quelques éléments ont influencé l'année 2018:

- ✓ une indexation des salaires au mois d'octobre 2018;
- ✓ l'application depuis le 1er janvier 2018 du tax-shift décidé au niveau du pouvoir fédéral ayant pour conséquence une diminution du précompte professionnel et une augmentation du salaire net revenant aux membres du personnel.

a) Analyse économique des dépenses de personnel (hors personnel enseignants) par nature de dépenses

Le tableau ci-après reprend la répartition du coût du personnel (hors instruction publique et personnel enseignant) suivant la nature économique de la dépense:

Personnel (hors instruction publique) (hors personnel enseignant)	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Traitements (hors personnel enseignant) (111)	122.864.175,72	126.007.218,13	125.380.414,79
Allocations sociales (Pécules de vacances, indemnités funéraires) (112)	9.955.610,14	10.361.305,97	10.582.840,12
Cotisations patronales (hors prime de responsabilisation) (113)	44.739.557,30	46.603.787,49	46.338.887,91
Frais de déplacements et autres avantages pécuniaires (y compris chèques repas) (115)	6.049.913,40	9.130.607,97	7.702.696,85
Charges de pensions (116)	496.301,73	535.897,92	523.684,52
Cotisations accidents de travail et maladies professionnelles (117)	3.093,83	10.000,00	1.455,67
Prime de responsabilisation (00002 / 11321)	8.213.282,00	8.683.104,11	8.683.104,11
TOTAL	192.321.934,12	201.331.921,59	199.213.083,97
<i>Interventions dans les primes syndicales (code écon. 41502) (dép.transferts)</i>	<i>181.265,70</i>	<i>237.000,00</i>	<i>183.034,60</i>

Le tableau ci-après reprend la répartition du coût du personnel de l'instruction publique (hors personnel administratif et personnel enseignant) suivant la nature économique de la dépense:

Instruction publique (hors personnel enseignant)	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Traitements (hors personnel enseignant) (111)	18.358.493,05	20.472.675,00	18.815.674,22
Allocations sociales (Pécules de vacances, indemnités funéraires) (112)	1.405.198,04	1.279.500,00	1.332.071,65
Cotisations patronales (hors prime de responsabilisation) (113)	8.292.160,21	8.106.050,00	7.829.867,65
Frais de déplacements et autres avantages pécuniaires (115)	2.165.153,62	3.054.000,00	3.376.065,97
TOTAL	30.221.004,92	32.912.225,00	31.353.679,49
<i>Interventions dans les primes syndicales (code écon. 41502) (dép.transferts)</i>	<i>40.172,65</i>	<i>42.000,00</i>	<i>39.474,40</i>

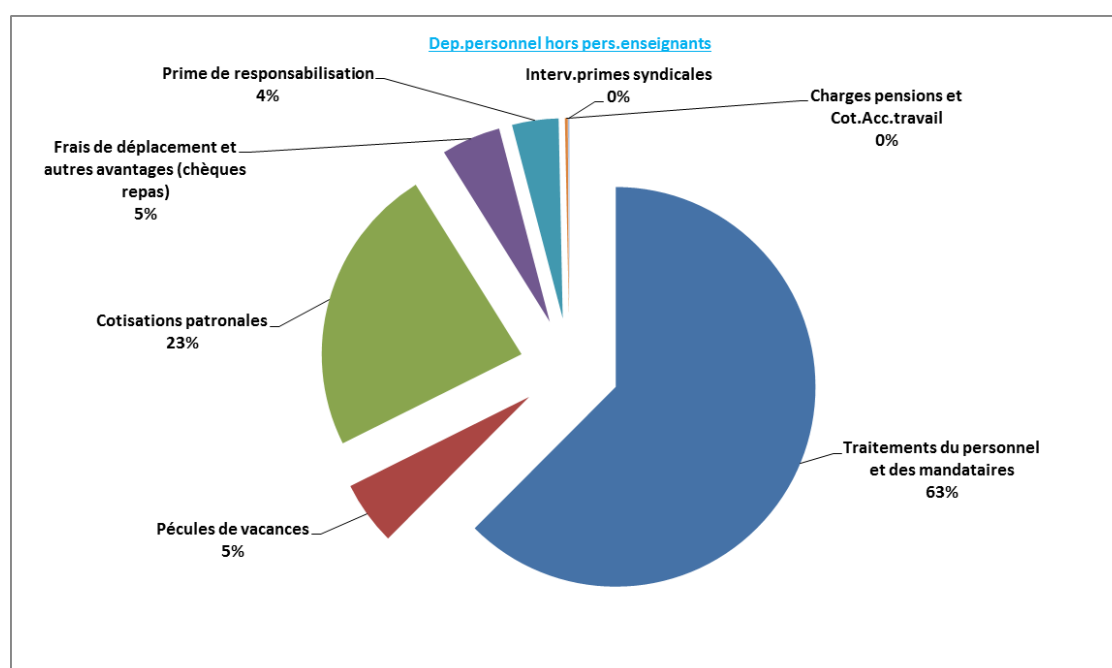

Le tableau ci-après reprend la répartition globale du coût du personnel (hors personnel enseignant) suivant la nature économique de la dépense:

Personnel, instruction publique compris (hors personnel enseignant)	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Traitements (hors personnel enseignant) (111)	141.222.668,77	146.479.893,13	144.196.089,01
Allocations sociales (Pécules de vacances, indemnités funéraires) (112)	11.360.808,18	11.640.805,97	11.914.911,77
Cotisations patronales (hors prime de responsabilisation) (113)	53.031.717,51	54.709.837,49	54.168.755,56
Frais de déplacements et autres avantages pécuniaires (y compris chèques repas) (115)	8.215.067,02	12.184.607,97	11.078.762,82
Charges de pensions (116)	496.301,73	535.897,92	523.684,52
Cotisations accidents de travail et maladies professionnelles (117)	3.093,83	10.000,00	1.455,67
Prime de responsabilisation (00002 / 11321)	8.213.282,00	8.683.104,11	8.683.104,11
TOTAL	222.542.939,04	234.244.146,59	230.566.763,46
<i>Interventions dans les primes syndicales (code écon. 41502) (dép.transferts)</i>	<i>221.438,35</i>	<i>279.000,00</i>	<i>222.509,00</i>

En résumé, le tableau chiffré et la représentation graphique reprend le coût des dépenses de personnel à charge de la Ville de Bruxelles en 2018, par nature de dépenses:

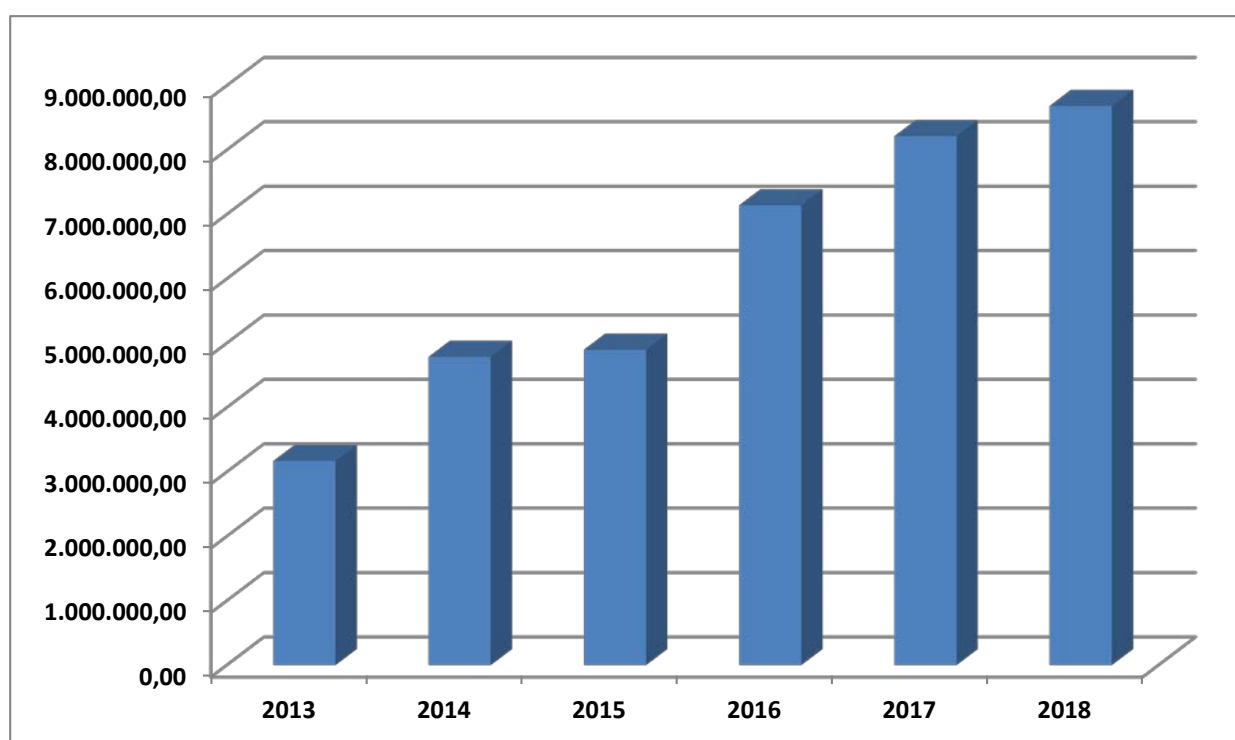
Traitements du personnel et des mandataires	144.196.089,01	62,48%
Pécules de vacances	11.914.911,77	5,16%
Cotisations patronales	54.168.755,56	23,47%
Frais de déplacement et autres avantages (chèques repas)	11.078.762,82	4,80%
Prime de responsabilisation	8.683.104,11	3,76%
Charges pensions et Cot.Acc.travail	525.140,19	0,23%
Interv.primes syndicales	222.509,00	0,10%
Total	230.789.272,46	

b) Evolution particulière de la prime de responsabilisation à charge de la Ville

La cotisation de responsabilisation correspond à une partie de la différence entre la charge de pension individuelle payée aux anciens membres nommés à titre définitif et le produit de la cotisation pension de base payée par notre administration.

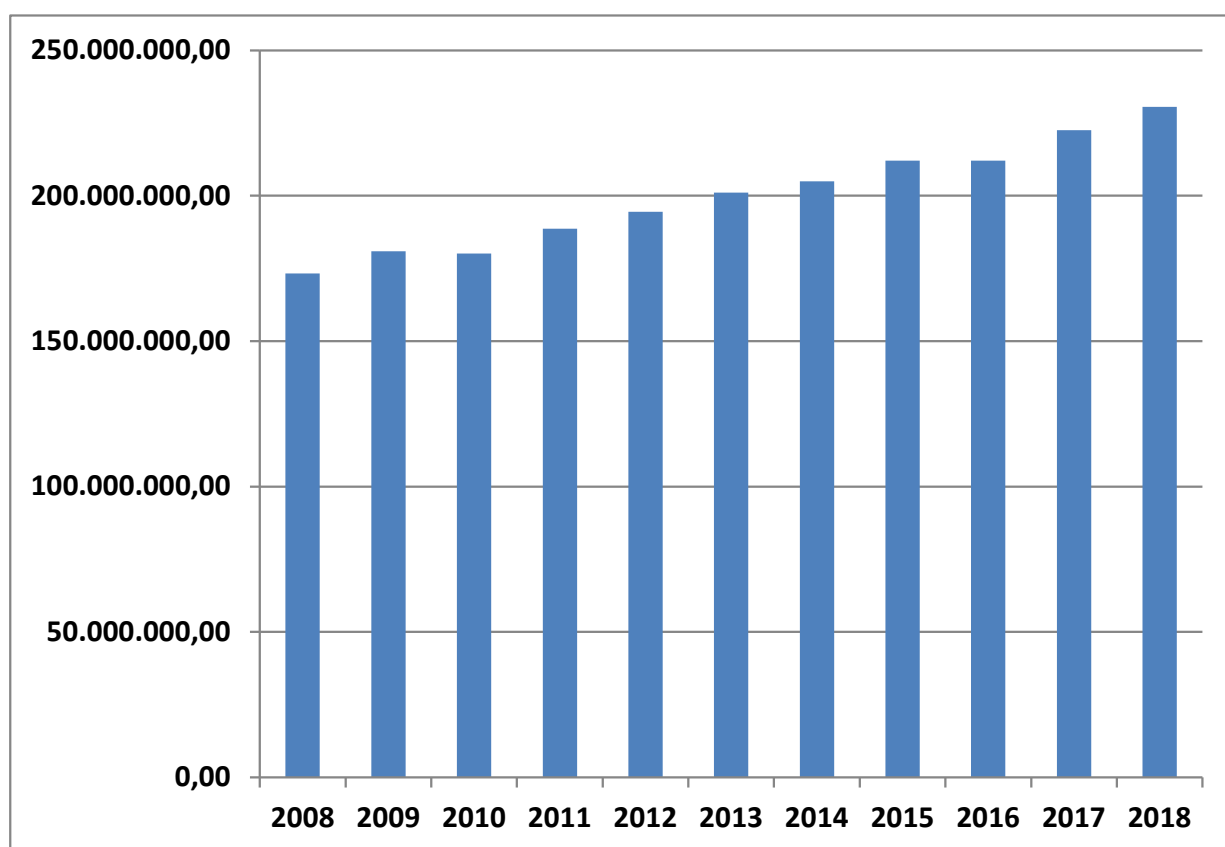
Prime de responsabilisation	
2013	3.169.199,59
2014	4.786.149,51
2015	4.896.504,28
2016	7.138.403,03
2017	8.213.282,00
2018	8.683.104,11

c) Evolution des dépenses de personnel (hors personnel enseignants) dans le temps

Les données chiffrées et la représentation graphique ci-après présentent l'évolution des dépenses de personnel (hors personnel enseignants) depuis 2008 jusqu'à l'année 2018.

	Personnel	Evolution en %
2008	173.240.028,02	
2009	180.855.974,42	4,40%
2010	180.180.405,59	-0,37%
2011	188.608.803,75	4,68%
2012	194.449.887,70	3,10%
2013	201.078.714,59	3,41%
2014	204.949.262,00	1,92%
2015	212.043.316,83	3,46%
2016	212.012.454,88	-0,01%
2017	222.542.939,04	4,97%
2018	230.566.763,46	3,61%
Croissance moyenne de 2008 à 2018 :		2,92%

10.2. Dépenses de fonctionnement

Les dépenses de fonctionnement ne représentent qu'une partie limitée des dépenses courantes (hors prélèvements et hors traitements du personnel enseignant) et ce pour une proportion de 14,03 %.

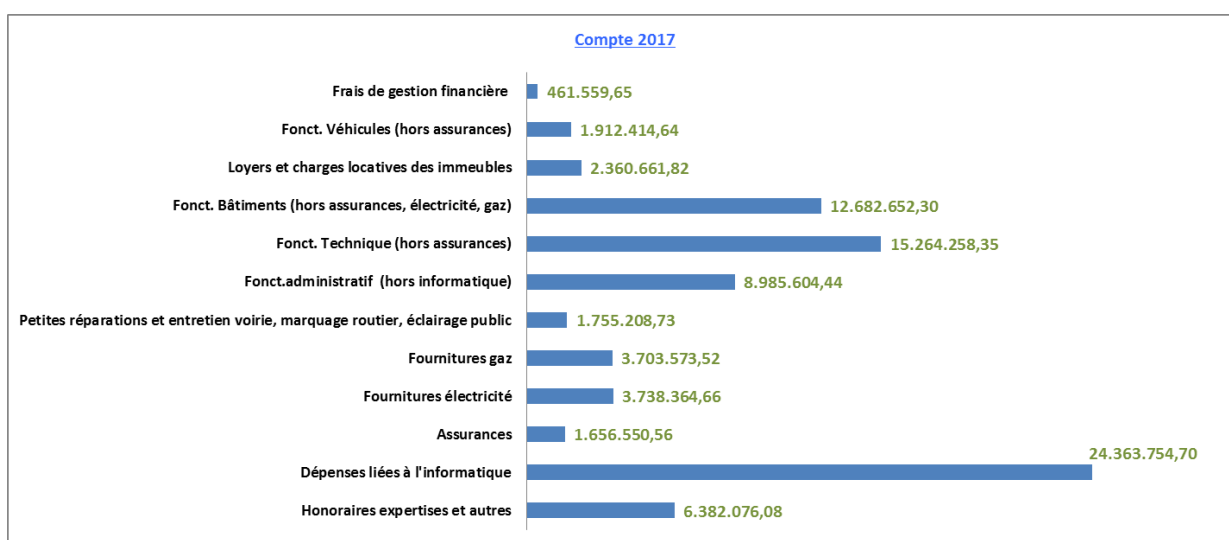
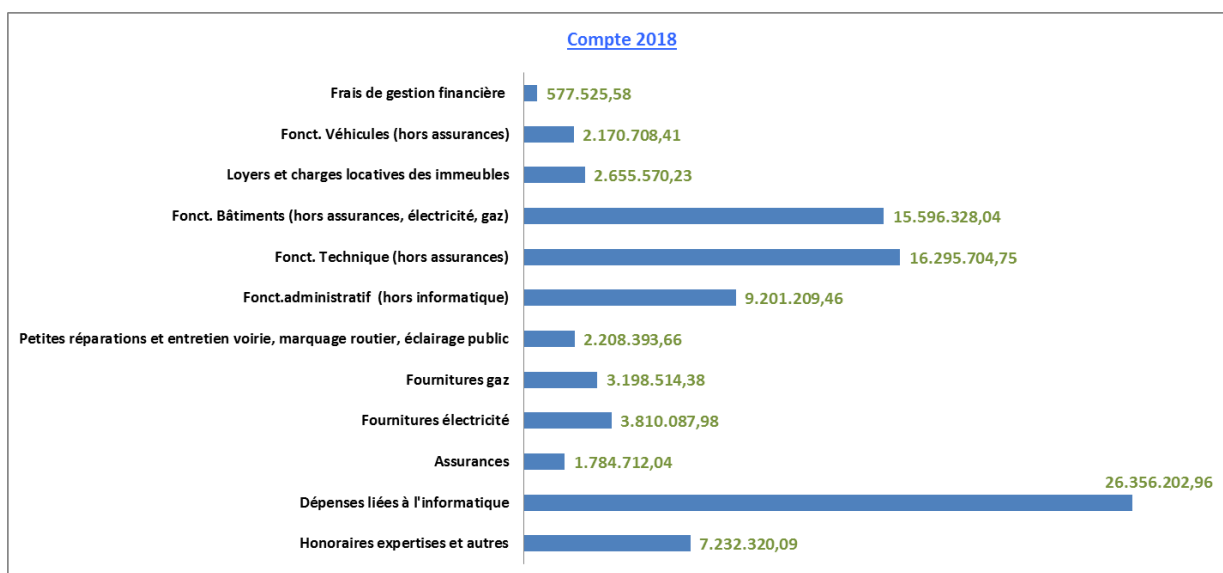
	Compte 2016	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Dépenses de fonctionnement	80.269.771,71	83.266.679,45	92.884.232,34	91.087.277,58

Les dépenses de fonctionnement connaissent une augmentation de 7.820.598,13 € par rapport au compte 2017 (soit + 9,39 %), passant de 83.266.679,45 € en 2017 à 91.087.277,58 € en 2018.

Le tableau ci-après reprend une répartition des dépenses de fonctionnement selon la nature économique de la dépense.

De plus, ce tableau reprend quelques dépenses significatives en matière de fonctionnement:

	Compte 2016	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Remboursement de frais et indemnités de service (121)	447.324,80	386.981,40	495.680,00	577.454,34
Honoraires et dépenses de personnel étranger à l'administration (122)	5.394.767,86	5.995.094,68	6.509.026,75	6.654.865,75
Dépenses de fonctionnement administratif (123)	29.398.246,38	33.349.359,14	36.406.801,65	35.557.412,42
dont :				
<i>Fournitures administratives (12302)</i>		3.284.215,00	3.233.000,00	2.959.194,20
<i>Prestations administratives de tiers (12306)</i>		955.747,70	1.314.580,00	990.918,73
<i>Frais de correspondance (12307)</i>	973.297,04	848.893,65	1.071.400,00	877.148,16
<i>Frais de télécommunication (12311)</i>	799.055,06	753.595,15	860.245,15	878.095,15
<i>Frais de gestion et du fonctionnement de l'informatique (13901/12313)</i>	19.512.000,00	23.888.330,00	25.900.000,00	25.905.202,96
<i>Frais de gestion et du fonctionnement de l'informatique (autres)</i>	1.212.618,90	475.424,70	499.400,00	451.000,00
<i>Frais de formation du personnel (12317)</i>		658.750,97	773.000,00	638.284,73
Dépenses de fonctionnement technique (124)	15.505.152,57	15.730.808,91	18.545.237,00	16.828.501,65
dont :				
<i>Fournitures techniques (12402)</i>		5.955.159,25	6.983.680,00	6.291.700,14
<i>Fournitures, entretien, location vêtements travail (12405)</i>		699.423,97	1.056.560,00	924.553,85
<i>Prestations techniques de tiers (12406)</i>		6.887.341,27	7.683.933,00	7.040.901,21
<i>Assurances RC, Incendie (12408)</i>		466.550,56	650.000,00	532.796,90
<i>Transports scolaires (70508/12424)</i>		846.189,70	867.000,00	800.727,70
Dépenses de fonctionnement des bâtiments (125)	22.756.445,32	21.154.590,48	23.113.646,14	23.696.845,54
dont :				
<i>Prestations de tiers pour les bâtiments (12506)</i>		9.292.472,54	10.667.397,00	10.013.025,98
<i>Assurances couvrant les biens immobiliers (12508)</i>	1.026.036,81	1.030.000,00	1.030.000,00	1.091.915,14
<i>Impôts, taxes et redevances diverses sur biens immobiliers (12510)</i>	2.461.469,92	1.516.479,51	1.533.813,14	3.740.291,46
<i>Fournitures d'électricité (12512)</i>	4.316.336,94	3.738.364,66	4.166.176,00	3.810.087,98
<i>Fournitures de gaz (12513)</i>	4.374.014,00	3.703.573,52	4.648.109,00	3.198.514,38
<i>Fournitures d'eau (12515)</i>	1.222.662,42	1.232.563,47	927.051,00	1.148.346,28
Loyers et charges locatives des immeubles (126)	2.074.234,08	2.360.661,82	2.419.075,80	2.655.570,23
Dépenses de fonctionnement des véhicules (127)	2.059.776,37	2.072.414,64	2.436.860,00	2.330.708,41
dont :				
<i>Assurances couvrant les véhicules (12708)</i>	113.227,67	160.000,00	160.000,00	160.000,00
<i>Huiles et carburant (12703)</i>	1.338.508,45	1.188.613,18	1.510.000,00	1.438.227,91
Frais de gestion financière (128)	645.850,72	461.559,65	718.405,00	577.525,58
Dépenses de fonctionnement de voirie (140)	1.987.973,61	1.755.208,73	2.239.500,00	2.208.393,66
dont :				
<i>Eclairage public (42305/14002)</i>	151.994,72	148.046,46	215.000,00	164.600,00
<i>Petites réparations, entretiens bornes, marquages routiers ...</i>	996.759,07	777.998,26	1.163.000,00	1.132.278,37
<i>Signalisation lumineuse, non lumineuse, temporaire</i>	817.758,87	821.481,26	800.000,00	821.515,29
TOTAL	80.269.771,71	83.266.679,45	92.884.232,34	91.087.277,58

Nous pouvons observer notamment que:

- les coûts d'énergie (gaz, électricité) diminuent de 433.335,82 € dans le compte 2018 par rapport à 2017, passant de 7.441.938,18 € en 2017 à 7.008.602,36 € en 2018. Cette faible diminution démontre les efforts constants en vue de rationaliser le coût de l'énergie.
- Les frais de gestion de l'informatique augmente de 2.016.872,96 €, passant de 23.888.330,00 € en 2017 à 25.905.202,96 € en 2018, démontrant la volonté de réaliser des efforts conséquents en vue de répondre au défi du numérique et de moderniser notre administration, notamment dans la perspective du transfert des services administratifs vers le nouveau bâtiment administratif Brucity.

10.3. Dépenses de dotations ou de transferts

Les dotations versées ou les dépenses dites de transferts sont les montants que la Ville transfère à d'autres acteurs dans le domaine public ou privé, afin d'équilibrer leur budget ou de soutenir leur fonctionnement. D'une part, la Ville est légalement tenue de couvrir le déficit d'exploitation des instances locales comme la Zone de police, le CPAS, les hôpitaux publics et les fabriques d'églises. Et d'autre part, la Ville décide de manière facultative d'octroyer certaines interventions.

	Compte 2016	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Dépenses de transferts	253.595.533,75	258.126.001,56	263.719.057,28	270.007.435,13

Dans l'ensemble, les dépenses de transfert connaissent une augmentation, passant de 258.126.001,56 € en 2017 à 270.007.435,13 € en 2018, soit une croissance de 4,60 % (+11.881.433,57 €).

a) Dotation à la Zone de police

	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Dotation à la Zone de police	115.392.139,13	115.392.139,13	115.779.323,69

La dotation octroyée à la Zone de Police de Bruxelles-Capitale- Ixelles a augmenté par rapport à 2017 de 387.184,56 € (+0,03 %).

b) Dotation au CPAS

	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Dotation générale au CPAS	68.265.100,00	71.670.700,00	71.670.700,00
Intervention dans les pensions post-IRIS	552.400,00	416.400,00	416.400,00
TOTAL	68.817.500,00	72.087.100,00	72.087.100,00

Hors intervention dans les pensions post-IRIS, la dotation pour manque de ressources au CPAS de Bruxelles augmente de 3.405.600,00 € par rapport à 2017 (soit une croissance de 4,99 %).

c) Intervention dans les déficits des hôpitaux publics

	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Déficits hôpitaux publics	933.112,00	692.349,00	692.349,00

Le Conseil communal a approuvé en date du 05/01/2011 une convention de financement des déficits des hôpitaux.

L'article 7 de la convention stipule que, à partir de 2012, la Ville s'engage à verser le montant exact des déficits approuvés par son Assemblée générale pour les exercices 2008 à N-4, compte tenu des bonis éventuels d'années antérieures et déduction faite des interventions déjà réalisées, au plus tard au 31 décembre de chaque année.

Les déficits à prendre en compte en 2018 correspondent aux résultats comptables des hôpitaux concernés de l'année 2014 ajustés suivant d'éventuels bonis des années suivantes.

Ainsi, la répartition des déficits est la suivante:

- 51.778,00 € pour le CHU Saint-Pierre;
- 76.714,00 € pour le CHU Brugmann;
- 563.857,00 € pour l'Institut Bordet.

Soit un total de 692.349,00 €.

A noter qu'en vue de faire face à la prise en charge des déficits hospitaliers, la Ville dispose dans son bilan, au 31/12/2018 d'une provision constituée à cette fin à hauteur de 727.168,00 €.

d) Intervention dans les charges d'emprunts suite à la restructuration des MR/MRS

	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Intervention de la Ville dans les charges d'emprunts CPAS suite restructuration MR/MRS	1.564.600,00	1.518.200,00	1.528.959,82

Le CPAS de Bruxelles et la Ville de Bruxelles ont conclu un accord par lequel la Ville intervient dans le coût de la restructuration des maisons de repos (MR) et des maisons de repos et de soins (MRS).

Ainsi, suivant cet accord, la Ville rembourse le CPAS des charges d'emprunt contractés dans le cadre de cette restructuration. Cette intervention de 1.528.959,82 € en 2018 diminue par rapport à 2017 de 2,28 % (-35.640,18 €).

e) Subvention régionale spéciale à destination des hôpitaux publics

	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Subvention spéciale pour intervention dans charges des hôpitaux publics	6.235.000,00	6.235.000,00	6.235.000,00

Le gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale a adopté le 13 février 2003 (MB 05/09/2003) une ordonnance accordant une ou des subventions spéciales, en faveur des communes de la Région de Bruxelles-Capitale, destinées à la réalisation de tâches d'intérêt communal.

Les conventions annuelles en application de l'ordonnance du 13/02/2003 portant sur l'octroi des subventions spéciales aux communes de la Région de Bruxelles-Capitale font état que le gouvernement verse à la Ville une subvention spéciale afin de remplir une mission d'intérêt communal, au titre spécifique d'intervention de la commune dans le déficit des hôpitaux publics bruxellois.

Cette intervention régionale est directement rétrocédée aux hôpitaux. Elle reste stable en 2018 et s'élève à 6.235.000,00 €.

f) Subventions régionales spéciales à destination du CPAS

La Région octroie à la Ville des subventions spéciales spécifiques qui sont rétrocédées immédiatement au CPAS.

Le tableau ci-après reprend ces subventions spécifiques:

	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Subvention spéciale pour aide destinée aux personnes migrantes, aux personnes sans-abri, aux personnes dites "roms" et aux gens du voyage	148.793,44	148.793,44	289.517,44
Subvention spéciale pour mise en place d'ateliers pédagogiques en vue d'une aide et d'un accompagnement des jeunes en situation d'exclusion scolaire et/ou professionnelle	32.000,00	32.000,00	41.400,00
Subvention spéciale dans le cadre d'un appel à projets spécifique pour actions ciblant les gens du voyage et les personnes dites "roms"	199.900,00	0,00	229.000,00
TOTAL	380.693,44	180.793,44	559.917,44

g) Subventions régionales à rétrocéder à diverses entités

La Région octroie à la Ville des subventions spécifiques qui doivent être rétrocédées immédiatement à diverses entités, comme le CPAS, les hôpitaux publics, le Mont-de-Piété, les Maisons de Quartier, les Cuisines Bruxelloises, la Régie foncière des propriétés communales, l'ASBL Jeunesse à Bruxelles, l'ASBL Bravvo, ou encore la Mission locale.

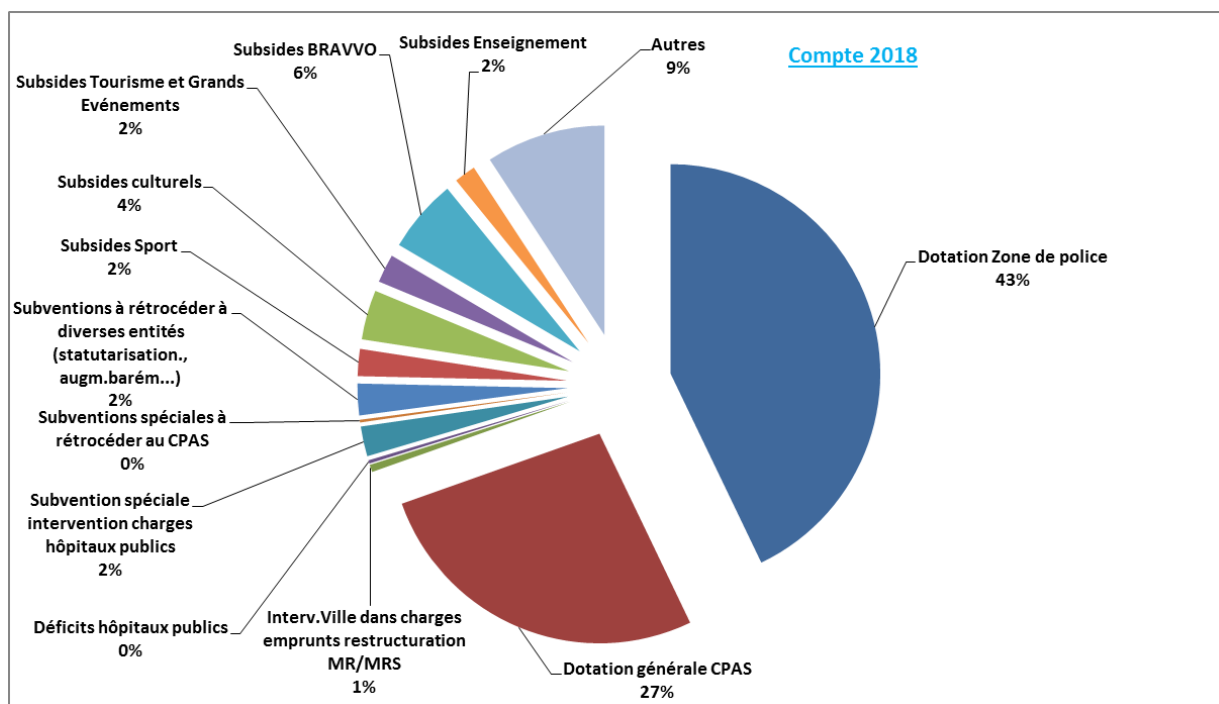
Le tableau ci-après reprend ces subventions spécifiques qui sont rétrocédés immédiatement aux entités concernées:

	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Intervention dans le coût de la prime linguistique	0,00	141.528,72	0,00
Prime de statutarisation	354.000,00	368.000,00	150.000,00
Politique de diversité en fonction du lieu de résidence	99.791,31	99.791,31	81.235,08
Intervention dans le coût des augmentations barémiques	7.606.208,86	8.660.838,89	7.954.337,86

En résumé, le tableau chiffré et la représentation graphique ci-après reprennent le coût des dépenses de transferts de la Ville de Bruxelles en 2018, par nature de dépenses:

	Compte 2018	
Dotation Zone de police	115.779.323,69	42,88%
Dotation générale CPAS	72.087.100,00	26,70%
Interv.Ville dans charges emprunts restructuration MR/MRS	1.528.959,82	0,57%
Déficits hôpitaux publics	692.349,00	0,26%
Subvention spéciale intervention charges hôpitaux publics	6.235.000,00	2,31%
Subventions spéciales à rétrocéder au CPAS	559.917,44	0,21%
Subventions à rétrocéder à diverses entités (statutarisation., augm.barém...)	6.567.802,69	2,43%
Subsides Sport	5.629.308,58	2,08%
Subsides culturels	10.332.679,45	3,83%
Subsides Tourisme et Grands Evénements	5.942.500,00	2,20%
Subsides BRAVVO	15.287.028,57	5,66%
Subsides Enseignement	4.491.831,64	1,66%
Autres	24.873.634,25	9,21%
Total	270.007.435,13	

10.4. Dépenses liées à la dette

a) Analyse générale des dépenses liées à la dette

Les dépenses de la dette connaissent une augmentation en 2018 de 2.892.652,16 € par rapport à 2017 (+5,32 %).

	Compte 2016	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Dépenses de la dette	58.251.745,18	54.403.750,41	59.820.456,53	57.296.402,57

Plus précisément, afin de financer les dépenses d'investissements inscrites au service extraordinaire (travaux, achats, maintenances ...), la Ville contracte des emprunts.

Le remboursement de ces emprunts et les charges d'intérêts qui y sont liées constituent les principaux composants des dépenses liées à la dette.

Outre celles-ci, les dépenses de la dette comprennent également des charges liées aux intérêts débiteurs sur comptes financiers, aux intérêts de retard ou moratoires, à une rente perpétuelle et autres amendes. Ces dépenses évaluées à 121.022,68 € diminuent en 2018 par rapport à 2017 (-33.508,11 € ou -21,68 %).

	Compte 2016	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Autres dépenses de la dette	311.745,35	154.530,79	232.253,94	121.022,68

b) Analyse générale des dépenses liées à l'endettement

Le tableau ci-après reprend les charges d'emprunts supportés en 2018 suivant leur nature:

	Amortissements capitaux	Intérêts	Total
Emprunts à charge de la Ville	45.195.429,18	6.003.430,86	51.198.860,04
Emprunts FRBRTC	826.564,93	1.179.264,41	2.005.829,34
Emprunts à charge de l'aut.sup.	3.613,37	44,33	3.657,70
Emprunts IRIS	2.793.235,29	1.294.819,20	4.088.054,49

Légende : FRBRTC = Fonds Régional de Refinancement des Trésoreries communales

Emprunts Ville + FRBRTC	46.021.994,11	7.182.695,27	53.204.689,38
-------------------------	---------------	--------------	---------------

La dette représente au sens large ± 8,83 % des dépenses totales (hors paiements directs ou personnel enseignant).

La dette liée aux emprunts à charge de la Ville (hors emprunts IRIS, FRBRTC et autorités supérieures) représente 7,89 % des dépenses totales (hors prélèvements et traitements des enseignants).

Ces proportions restent constantes depuis plusieurs années.

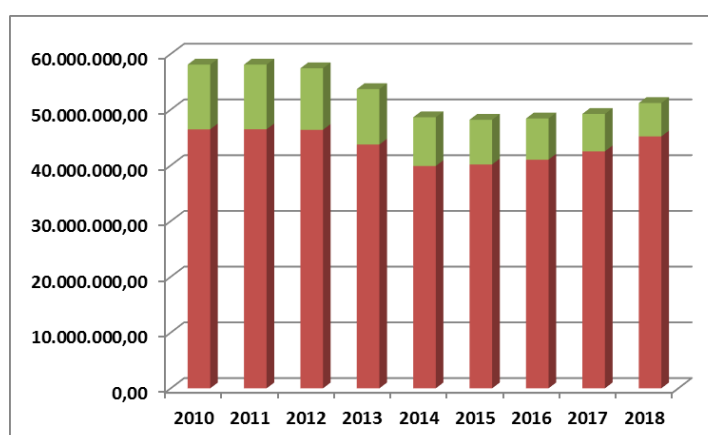
Le tableau ci-après reprend les charges d'emprunts à charge de la Ville:

	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Amortissement capitaux	42.518.268,63	46.964.646,47	45.195.429,18
Intérêts	6.725.002,38	7.630.853,71	6.003.430,86
TOTAL	49.243.271,01	54.595.500,18	51.198.860,04

La dette liée aux emprunts directement à charge de la Ville passe de 49.243.271,01 € en 2017 à 51.198.860,04 € en 2018 (repartie entre les charges d'intérêts pour 6.003.430,86 € et le remboursement des capitaux empruntés pour 45.195.429,18 €).

Le tableau chiffré et la représentation graphique ci-après reprennent l'évolution de la charge de la dette à supporter directement par la Ville, de 2010 à l'année 2018:

Charge de la dette (hors FRBRTC)			
	Remboursement capitaux	Intérêts	Total
2010	46.465.835,23	11.623.045,84	58.088.881,07
2011	46.476.392,95	11.616.091,98	58.092.484,93
2012	46.383.717,96	11.044.045,47	57.427.763,43
2013	43.746.215,90	9.943.903,15	53.690.119,05
2014	39.890.808,17	8.739.783,00	48.630.591,17
2015	40.169.259,08	8.019.383,51	48.188.642,59
2016	41.027.124,37	7.388.790,77	48.415.915,14
2017	42.518.268,63	6.725.002,38	49.243.271,01
2018	45.195.429,18	6.003.430,86	51.198.860,04

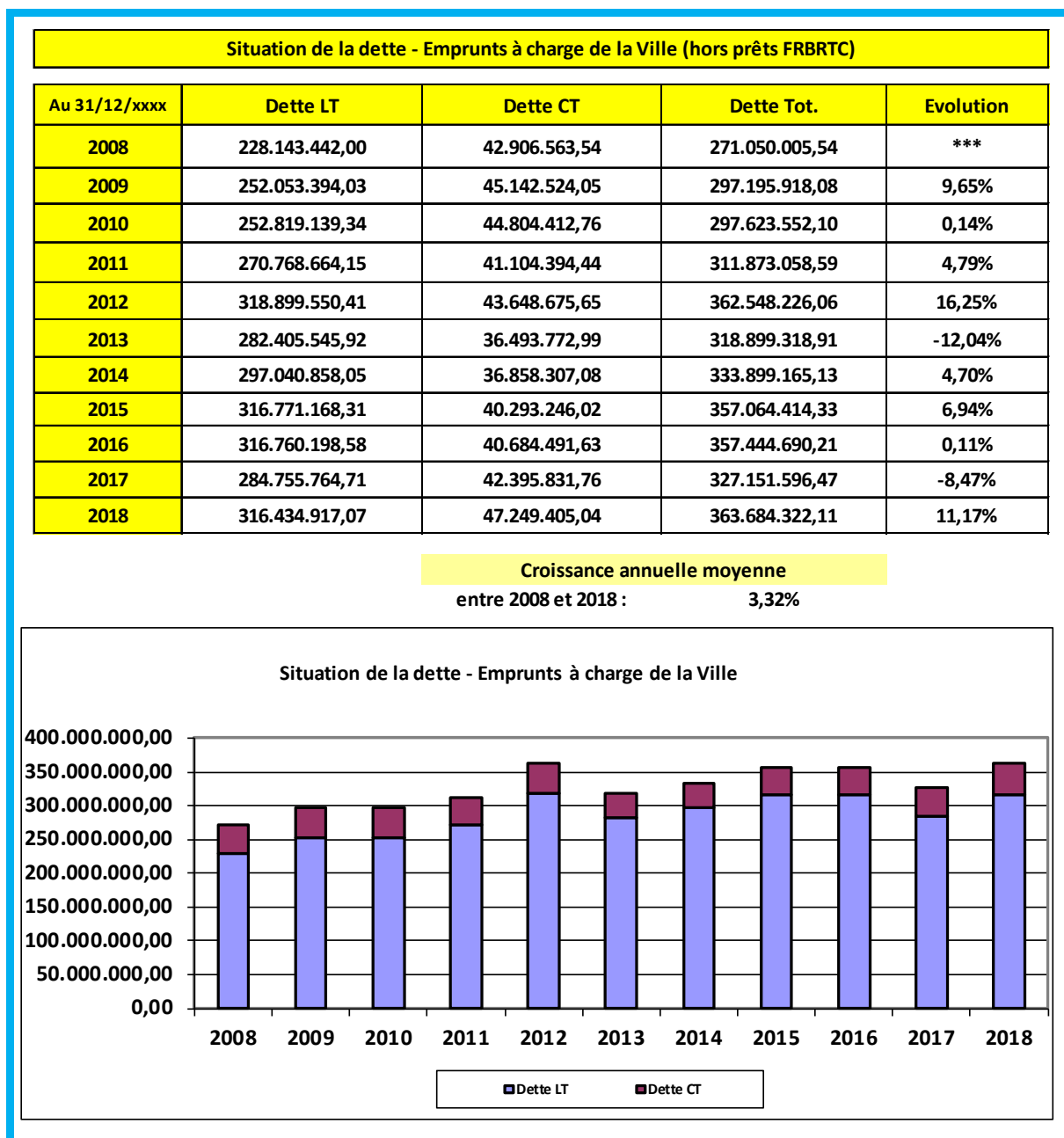
Afin de maîtriser les charges de la dette qui influencent à court, à moyen et à long terme l'équilibre du budget ordinaire, la Ville s'est attachée à maîtriser ses investissements, en veillant systématiquement à apprécier correctement la valeur ajoutée de chaque investissement afin que la Ville ne dépasse pas sa capacité d'emprunt.

Le niveau des investissements reste néanmoins ambitieux, dans la mesure où la Ville affirme son soutien au dynamisme économique dans une période où cela est plus que jamais nécessaire.

De plus, la consolidation des nouveaux emprunts se fait sur base des paiements déjà effectués pour les investissements plusieurs mois ou années après leur réalisation. Ainsi, la mise à disposition des emprunts se fait donc au fur et à mesure dans le temps, sur base des réelles imputations et des disponibilités de la trésorerie.

c) *Analyse de l'endettement*

Le tableau chiffré et la représentation graphique ci-après reprennent la situation de l'endettement de la Ville de 2008 à 2018:

Nous pouvons observer que le niveau de l'endettement de la Ville est maîtrisé et ce, compte tenu des efforts d'investissements consentis.

Ces efforts se conjuguent par une politique de diversification des instruments financiers utilisés comme:

- **Le recours aux emprunts classiques**
- **L'émission de billets de trésorerie de court terme et long terme**

(A noter qu'en date du 17/10/2016, le Conseil communal s'est prononcé favorablement à l'opportunité de recourir à l'émission de billets de trésorerie à long terme afin d'augmenter cette diversification).

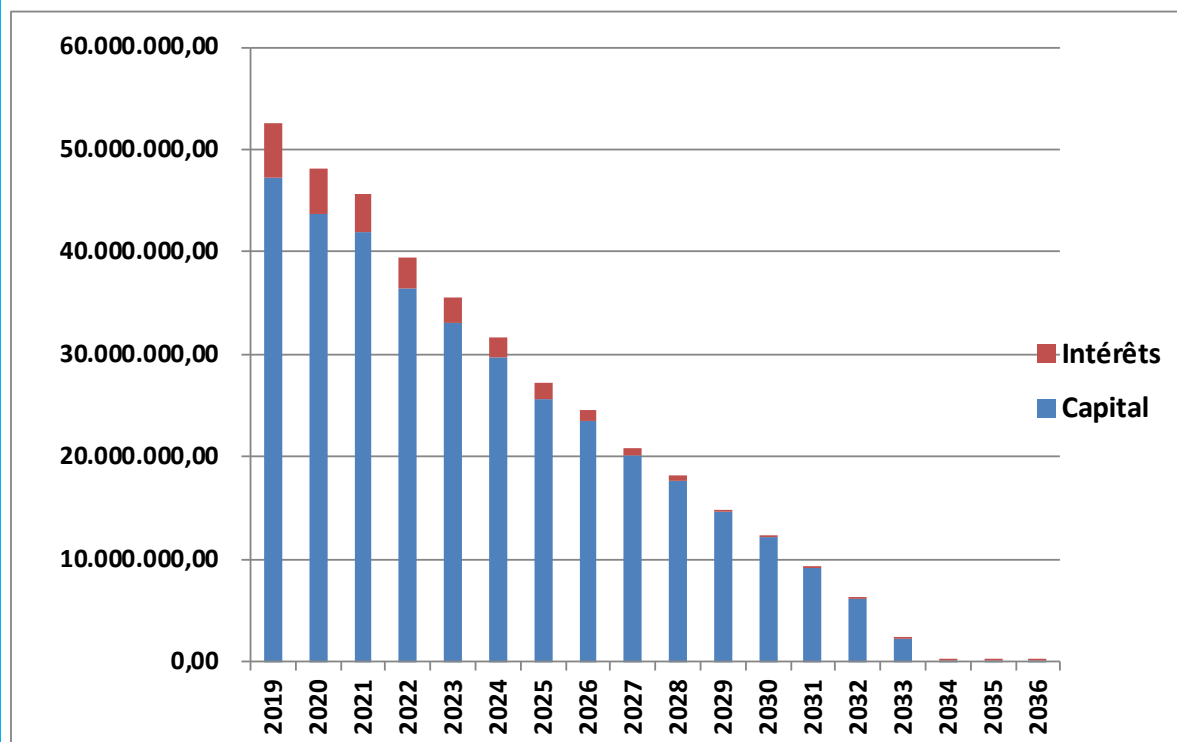
d) Echéancier des emprunts à charge de la Ville

Le tableau chiffré et la représentation graphique ci-après reprennent l'échéancier de l'endettement actuel en cours de la Ville.

Cet échéancier démontre encore la maîtrise des coûts annuels à supporter par la Ville dès lors que la dette restera contrôlée et maîtrisée.

Échéances des emprunts à charge de la Ville en cours

ANNEE	CAPITAL	INTERETS	CHARGE TOTALE
2019	47.249.405,04	5.256.981,66	52.506.386,70
2020	43.640.417,59	4.488.361,41	48.128.779,00
2021	41.882.333,65	3.697.998,70	45.580.332,35
2022	36.496.303,57	3.018.578,03	39.514.881,60
2023	33.123.694,46	2.432.477,61	35.556.172,07
2024	29.659.186,28	1.953.800,85	31.612.987,13
2025	25.663.668,66	1.527.125,57	27.190.794,23
2026	23.478.444,83	1.122.710,36	24.601.155,19
2027	20.126.150,38	750.380,38	20.876.530,76
2028	17.694.553,94	482.524,14	18.177.078,08
2029	14.635.682,69	297.706,28	14.933.388,97
2030	12.138.450,43	180.109,25	12.318.559,68
2031	9.178.822,84	95.699,65	9.274.522,49
2032	6.200.776,53	36.720,14	6.237.496,67
2033	2.321.251,75	11.333,58	2.332.585,33
2034	62.284,85	7.191,60	69.476,45
2035	65.019,78	4.396,14	69.415,92
2036	67.874,84	1.486,09	69.360,93

10.5. Dépenses de prélèvements

	Compte 2016	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Dépenses de prélèvements	38.316.803,80	34.318.262,54	406.245,00	30.628.236,50

Les dépenses de prélèvements s'élèvent en 2018 à 30.628.236,50 €.

Les tableaux ci-après reprennent le détail des dépenses de prélèvement enregistrées en 2018:

CONSTITUTION DE PROVISIONS	
Constitution provision Taxe régionale des propriétaires ex.fiscal 2018	221.991,50
Constitution provision Subside Urbinat	406.245,00
TOTAL	628.236,50

MISE EN RESERVE	
Prélèvement pour fonds de réserve ordinaire	20.000.000,00
Prélèvement pour fonds de réserve extraordinaire	10.000.000,00
TOTAL	30.000.000,00

11. Structure générale des recettes

Les recettes courantes – hors prélèvements et personnel enseignants - connaissent une diminution d'environ 5,65 % par rapport au compte 2017. En fait, nous pouvons donc constater que les recettes hors prélèvements et personnel enseignants sont en diminution passant de 674.491.809,93 € en 2017 à 636.408.008,57 € en 2018.

La ventilation économique des recettes se compose de quatre grands groupes d'importance relative très variable:

- ✓ les recettes de prestations;
- ✓ les recettes de transferts;
- ✓ les recettes de dette;
- ✓ les recettes de prélèvements.

11.1. Les recettes de prestations

Les recettes de prestations regroupent les recettes récurrentes provenant des biens communaux, des services rendus à la population et d'autres services généraux (recettes d'entrées, garderie, loyers, horodateurs, indemnités de droits de passage sur la voirie communale,...).

	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Recettes de prestations	59.886.391,62	53.388.718,16	49.918.259,45

Les recettes de prestations diminuent de 16,65 % par rapport à 2017, passant de 59.886.391,62 € en 2017 à 49.918.259,00 € en 2018.

Le tableau ci-après reprend quelques recettes de prestations significatives:

	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Recettes Horodateurs	10.252.413,94	17.050.000,00	10.629.441,21
Concessions kermesses, marchés, Casino, ...	7.106.096,48	5.852.000,00	5.960.605,43
Indemnité droit de passage - Gaz	4.852.695,89	2.717.190,00	2.854.069,20
Indemnité droit de passage - Electricité	12.432.150,71	6.962.633,00	7.895.393,76
Indemnité payée par Vivaqua en vue de couvrir les charges résiduelles liées à l'activité (mobilité, travaux, ...)	1.933.771,78	2.005.829,28	2.112.505,84
Redevances en matière d'urbanisme (permis d'urbanisme, d'environnement, occup. Temporaire voie publique, ...)	1.341.740,87	1.497.500,00	1.490.275,46
Redevances sur les occupations diverses de la Voirie	2.431.675,75	2.200.000,00	2.858.582,76
Note de crédit i-City (GIAL)	6.117.529,49	2.000.000,00	1.852.360,00
Enseignement (interv. parents transports scolaires, surveillance, droits d'inscription HEFF)	2.459.013,22	2.419.800,00	2.222.178,89
Sports (occup. salles, terrains, parkings, buvettes, vacances sportives)	1.463.142,05	1.005.750,00	1.300.235,10
Crèches (interv. parents surveillance)	2.485.395,76	2.820.000,00	2.521.547,06
Bibliothèques (prêts, abonnements, ...)	282.688,04	339.000,00	375.745,18
Part du personnel dans titres-repas électroniques	541.403,23	966.550,60	1.098.715,19
Produit vente carburant à des tiers	659.830,64	645.000,00	606.510,69
Redevance install. interdiction stationnement	816.982,30	764.953,24	912.797,48
Produit concession sépultures	274.428,00	220.000,00	312.612,00
Autres (notes de crédit, produits locations, ...)	4.435.433,47	3.922.512,04	4.914.684,20
Total	59.886.391,62	53.388.718,16	49.918.259,45

La recette « Horodateurs » est stable par rapport à 2017 mais est inférieure aux recettes espérées.

La redevance en matière d'urbanisme (obtention de permis d'urbanisme, d'environnement,...) qui est une recette de prestations depuis 2016, alors que celle-ci était une taxe communale directe précédemment, progresse de 148.534,59 € (+11,07 %) par rapport à 2017.

A noter que Vivaqua (après la fusion entre Vivaqua et Hydrobru) ne peut distribuer de dividendes aux communes que si certaines conditions sont respectées.

Dès lors, le montant annuel reçu de Vivaqua (ex-Hydrobru) actuellement est une indemnité compensatoire par logement devant être enregistrée comme recette de prestations et non pas comme recette de dividende. Cette recette progresse légèrement passant de 1.933.771,78 € en 2017 à 2.112.505,84 € en 2018.

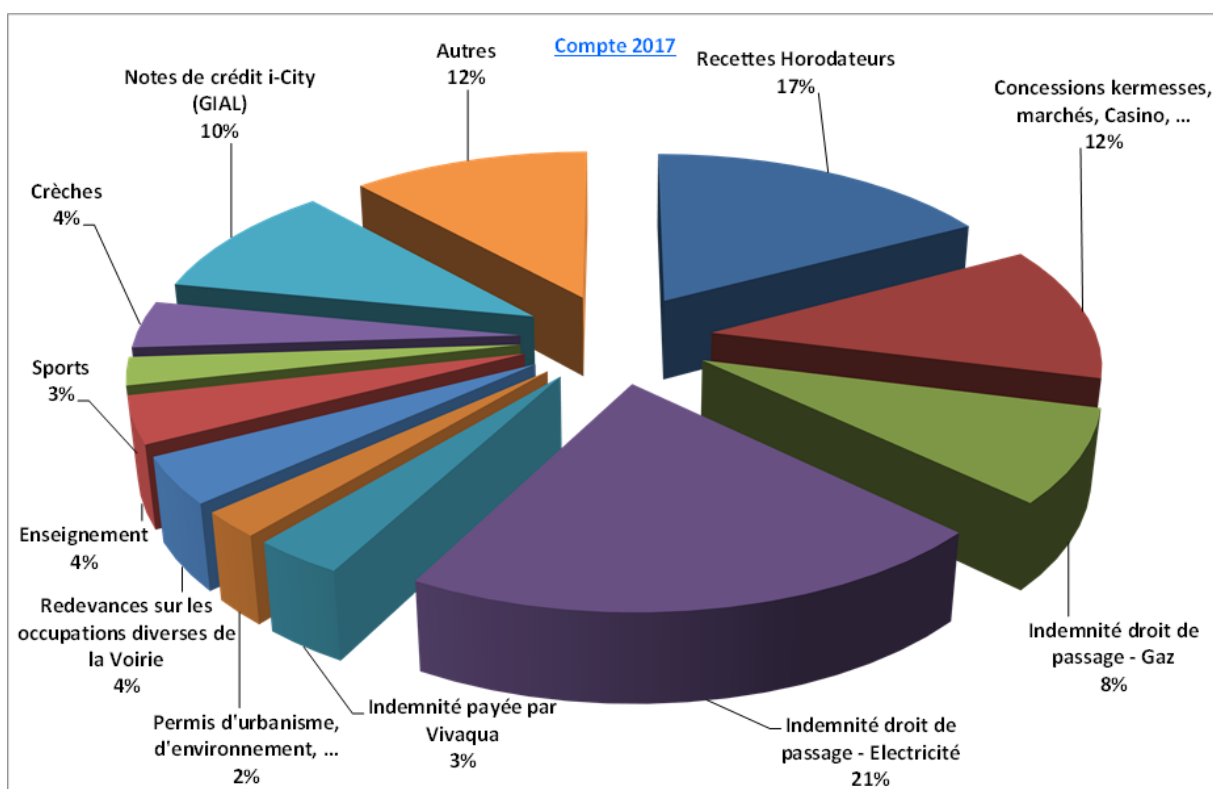
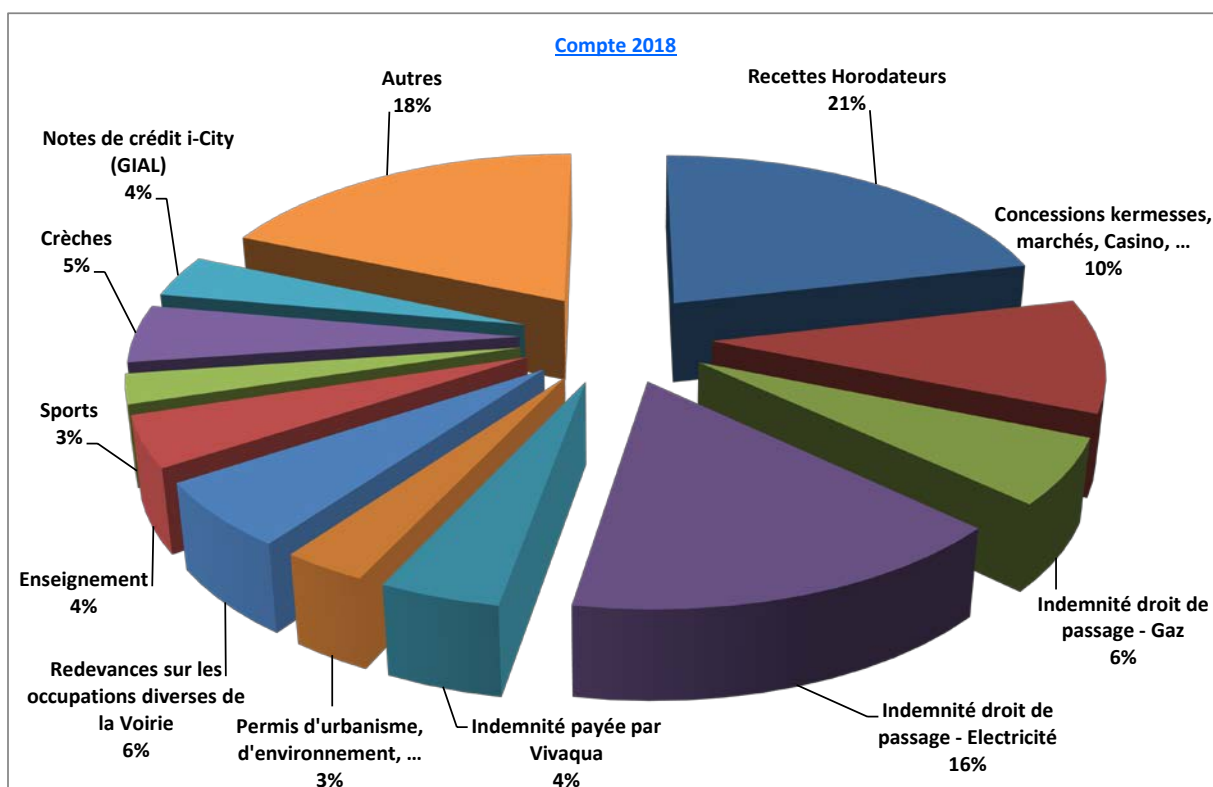
Les recettes de redevance de la concession du Casino, diminuent de 1.160.405,10 € par rapport à 2017 passant de 5.011.166,88 € en 2017 à 3.850.761,78 € en 2018, même s'il y a lieu de relativiser cette diminution dans la mesure où l'année 2017 avait connu un rattrapage par rapport à des recettes du passé.

L'indemnité du droit de passage Gaz passe de 4.852.695,89 € en 2017 à 2.854.069,20 € en 2018. Mais à nouveau il y a lieu de relativiser cette diminution car une redevance 2016 de 2.075.883,85 € avait été enregistrée exceptionnellement au compte 2017.

L'indemnité du droit de passage Electricité passe de 12.432.150,71 € en 2017 à 7.895.393,76 € en 2018. De la même manière, exceptionnellement une redevance 2016 de 5.420.165,53 € avait été enregistrée en 2017 en lieu et place de 2016.

En résumé, le tableau chiffré et les représentations graphiques ci-après reprennent les recettes de prestations de la Ville de Bruxelles en 2017 et 2018, par nature de recettes:

	Compte 2017	Compte 2018
Recettes Horodateurs	10.252.413,94	10.629.441,21
Concessions kermesses, marchés, Casino, ...	7.106.096,48	4.960.605,43
Indemnité droit de passage - Gaz	4.852.695,89	2.854.069,20
Indemnité droit de passage - Electricité	12.432.150,71	7.895.393,76
Indemnité payée par Vivaqua	1.933.771,78	2.112.505,84
Permis d'urbanisme, d'environnement, ...	1.341.740,87	1.490.275,46
Redevances sur les occupations diverses de la Voirie	2.431.675,75	2.858.582,76
Enseignement	2.459.013,22	2.222.178,89
Sports	1.463.142,05	1.300.235,10
Crèches	2.485.395,76	2.521.547,06
Notes de crédit i-City (GIAL)	6.117.529,49	1.852.360,00
Autres	7.010.765,68	9.221.064,74
Total	59.886.391,62	49.918.259,45

En conclusion, les recettes de prestations enregistrées en 2018 se situent à un niveau normal, à l'exception de la recette espérée concernant la redevance liée au stationnement sur la voie publique (horodateurs).

Les diminutions observées par rapport à 2017 s'expliquent par le caractère exceptionnel des recettes de 2017 principalement dû au fait que des droits de 2016 ont été enregistrés au compte 2017 et relatifs aux indemnités du droit de passage gaz et électricité.

11.2. Les recettes de transferts

	Compte 2016	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Recettes de transferts (hors personnel enseignant)	550.844.278,90	559.931.899,77	574.926.053,73	570.556.984,85
Recettes de transferts - Personnel enseignant	150.185.592,56	153.555.733,10	161.189.000,00	156.399.499,11
Total Recettes de transferts	701.029.871,46	713.487.632,87	736.115.053,73	726.956.483,96

Les recettes de transferts (hors personnel enseignant) connaissent une croissance de 1,90 % entre 2017 et 2018.

11.2.1. Les recettes fiscales

Les recettes fiscales constituent toujours la principale source de financement de la Ville, soit un montant total de 300.237.862,34 €, ce qui représente $\pm 47,18\%$ des recettes totales (hors paiements directs ou personnel enseignants et prélèvements).

Environ 78,79 % des recettes fiscales proviennent de quatre taxes additionnelles reprises ci-dessous et 21,21 % des recettes fiscales proviennent des taxes communales directes.

a) Taxes additionnelles

	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Taxe additionnelle au précompte immobilier	192.428.711,45	197.000.000,00	191.039.568,97
Taxe additionnelle à l'impôt des personnes physiques	26.522.438,78	27.500.000,00	29.356.678,93
Taxe additionnels à la taxe sur les automobiles	1.269.069,06	1.356.340,17	1.258.241,57
Taxe additionnelle à la taxe sur les hébergements touristiques ("City Tax")	14.892.576,48	14.892.576,00	14.892.576,48
Total	235.112.795,77	240.748.916,17	236.547.065,95

Le tableau ci-après reprend les paramètres décidés par les autorités de la Ville, dans la perspective des recettes additionnels au précompte immobilier et à l'impôt des personnes physiques.

Nous observons que la Ville de Bruxelles n'a plus modifié les centimes additionnels au précompte immobilier depuis 2001 et que le pourcentage d'additionnels à l'impôt des personnes physiques est toujours resté stable.

Année	Nbre de centimes additionnels au précompte immobilier	% impôts des personnes physiques
2000	2.840	6
2001	2.950	6
2002	2.950	6
2003	2.950	6
2004	2.950	6
2005	2.950	6
2006	2.950	6
2007	2.950	6
2008	2.950	6
2009	2.950	6
2010	2.950	6
2011	2.950	6
2012	2.950	6
2013	2.950	6
2014	2.950	6
2015	2.950	6
2016	2.950	6
2017	2.950	6
2018	2.950	6

a.1 Taxe additionnelle au précompte immobilier

La taxe additionnelle au précompte immobilier connaît une diminution de 1.389.142,48 € par rapport à 2017 soit une régression de 0,72 % entre les deux années.

Depuis le début de l'année 2018, l'enrôlement, le recouvrement et le contentieux du précompte immobilier est géré par Bruxelles Fiscalité de la Région de Bruxelles-Capitale, en lieu et place du SPF Finances.

En outre, un système d'avances a été mis en place dans le cadre de la liquidation du produit de la taxe additionnelle au précompte immobilier par la Région de Bruxelles-Capitale, concernant l'exercice fiscal propre de 2018.

Il s'agit d'un système de préfinancement des rentrées financières.

Concernant l'exercice fiscal propre de l'année 2018, la Ville a enregistré un droit constaté net de 186.920.903,25 €, correspondant donc à des enrôlements réalisés par Bruxelles Fiscalité.

De plus, Bruxelles Fiscalité a également géré d'anciens dossiers transmis par le SPF Finances, concernant des enrôlements réalisés par le SPF Finances et relatifs à des exercices fiscaux antérieurs à l'année 2018. Concrètement, ces droits, gérés par Bruxelles Fiscalité en 2018 au profit de la Ville, s'élèvent à 4.118.665,92 € et ont fait l'objet d'un droit constaté complémentaire.

Ainsi le droit constaté net pour l'année civile 2018 s'élève à 191.039.568,97 € pour la Ville de Bruxelles.

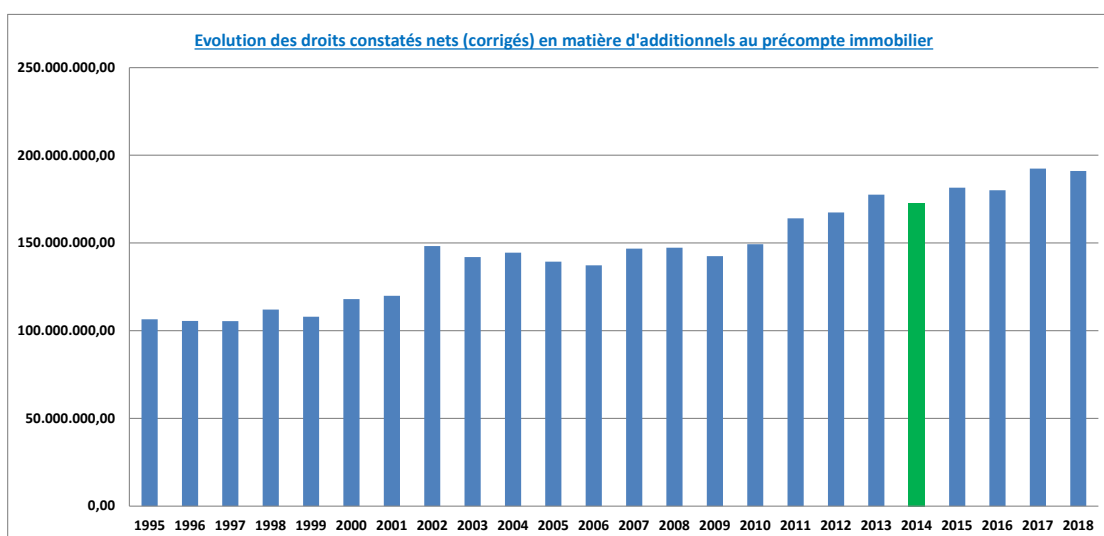
Le tableau chiffré et la représentation graphique ci-après reprennent l'évolution des droits constatés nets de 1995 à 2018 pour la Ville:

ADDITIONNELS au PRECOMPTE IMMOBILIER

Année	BUDGET initial	Modifications budgétaires	BUDGET final	COMPTE
1995	98.289.782,57	0,00	98.289.782,57	106.465.508,96
1996	105.106.854,50	0,00	105.106.854,50	105.512.581,04
1997	110.514.354,27	0,00	110.514.354,27	105.405.094,96
1998	110.514.354,27	0,00	110.514.354,27	112.091.340,04
1999	115.483.544,46	0,00	115.483.544,46	107.976.154,38
2000	119.870.383,69	0,00	119.870.383,69	118.002.098,32
2001	123.056.064,24	0,00	123.056.064,24	119.860.009,49
2002	130.345.469,80	16.981.408,00	147.326.877,80	148.213.816,58
2003	135.298.364,00	0,00	135.298.364,00	141.963.271,50
2004	140.100.000,00	0,00	140.100.000,00	144.465.976,88
2005	143.127.930,00	0,00	143.127.930,00	139.316.180,20
2006	147.451.346,00	0,00	147.451.346,00	137.287.038,73
2007	148.523.670,00	2.476.330,00	151.000.000,00	146.748.127,96
2008	153.816.643,00	0,00	153.816.643,00	147.340.959,86
2009	153.816.643,00	0,00	153.816.643,00	142.522.399,07
2010	151.976.627,00	0,00	151.976.627,00	149.304.765,43
2011	155.000.000,00	0,00	155.000.000,00	164.090.732,11
2012	163.972.000,00	0,00	163.972.000,00	167.410.307,66
2013	169.768.921,00	0,00	169.768.921,00	177.536.320,02
2014	179.000.000,00	0,00	179.000.000,00	172.729.236,63
2015	184.500.000,00	0,00	184.500.000,00	181.506.333,71
2016	185.189.083,08	0,00	185.189.083,08	180.096.345,11
2017	188.851.140,72	0,00	188.851.140,72	192.428.711,45
2018	197.000.000,00	0,00	197.000.000,00	191.039.568,97

(1)

(1) Addit. PRI (163.265.864,49 €) + Intervention Région BXL-Capitale Litige CONNECTIMMO-BELGACOM (9.463.372,14 €) = 172.729.236,63 €

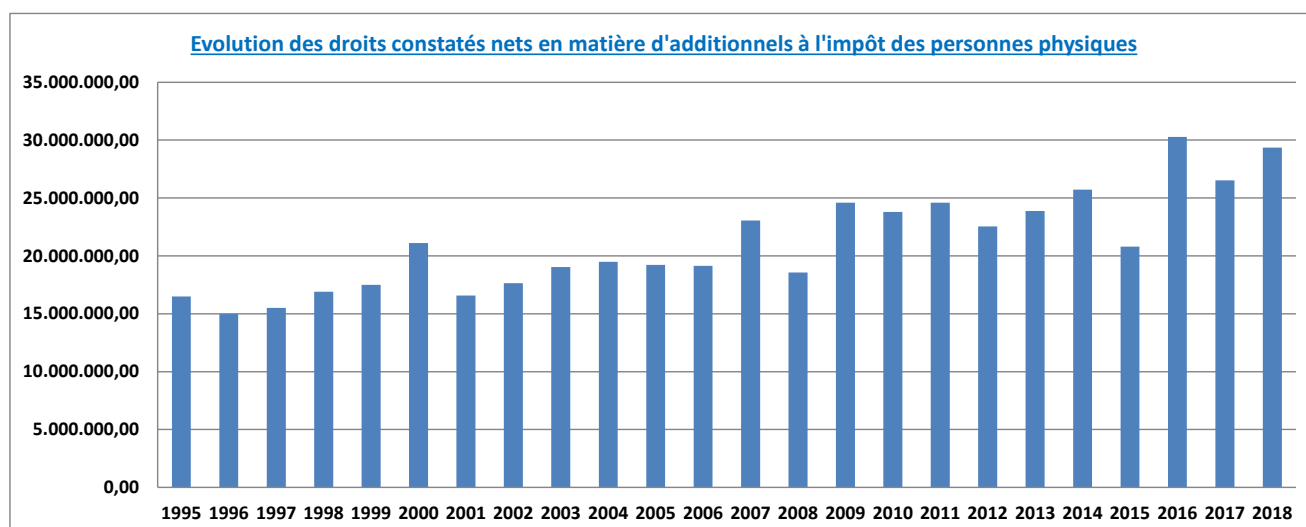

a.2 Taxe additionnelle à l'impôt des personnes physiques

La taxe additionnelle à l'impôt des personnes physiques s'élève à 29.356.678,93 € en 2018, soit une augmentation de 2.834.240,15 € (+ 10,69 %) par rapport aux recettes inscrites au compte 2017.

Le tableau chiffré et la représentation graphique ci-après reprennent l'évolution des droits constatés nets de 1995 à 2018 pour la Ville de la taxe additionnelle à l'impôt des personnes physiques:

Année	BUDGET final	COMPTE
1995	16.360.972,64	16.486.794,98
1996	14.836.068,53	14.985.348,03
1997	15.567.713,36	15.518.163,48
1998	15.567.713,36	16.907.668,12
1999	16.582.610,96	17.494.656,51
2000	16.609.860,46	21.104.141,19
2001	16.396.309,61	16.574.066,44
2002	16.807.180,98	17.648.290,82
2003	17.768.445,00	19.030.185,60
2004	19.705.906,00	19.482.084,88
2005	18.918.684,00	19.216.103,46
2006	18.766.602,00	19.134.237,09
2007	19.383.290,10	23.052.849,67
2008	20.466.246,36	18.563.616,59
2009	21.648.029,18	24.592.980,66
2010	22.657.380,77	23.800.420,95
2011	23.118.535,07	24.593.117,00
2012	23.812.091,12	22.551.922,46
2013	23.739.591,40	23.879.287,33
2014	26.021.565,70	25.712.267,11
2015	25.492.179,22	20.803.619,43
2016	26.500.000,00	30.281.437,40
2017	26.926.541,34	26.522.438,78
2018	27.500.000,00	29.356.678,93

a.3 Taxe additionnelle à la taxe de circulation

La taxe additionnelle à la taxe de circulation s'élève à 1.258.241,57 € et connaît une légère diminution de 10.827,49 € (-0,85 %) par rapport à 2017.

a.4 Taxe additionnelle à la taxe sur les hébergements touristiques (dénommée « City Tax »)

Fin décembre 2016, le parlement de la Région de Bruxelles-Capitale a adopté une ordonnance relative à la taxe régionale sur les établissements d'hébergement touristique.

Les communes bruxelloises ont eu la possibilité d'établir des centimes additionnels à cette taxe régionale.

L'administration fiscale régionale assure l'établissement, l'enrôlement, la perception et le recouvrement de ces centimes additionnels.

En parallèle, le conseil communal du 5 décembre 2016 a approuvé un contrat 2016-2018 entre la Ville et la Région en exécution d'une ordonnance du 19/07/2007 visant à associer les communes dans le développement économique de la Région de Bruxelles-Capitale, s'engageant à prévoir les centimes additionnels communaux pour les années 2017-2018. Ce contrat engage la Région à verser un montant de 14.892.576,00 € (appelé « seuil historique ») à partir de l'année 2018 (montant versé en 2017 en compensation de la renonciation de la Ville à percevoir la taxe communale sur les établissements hôteliers et les appart-hôtels), auquel pourrait s'ajouter la rétrocession dans le courant de l'année n+1 de la différence entre la recette relative aux additionnels communaux réellement perçue et le « seuil historique ».

b) Taxes communales

	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018	Evolution Compte 2018 par rapport au Compte 2017	Evolution Compte 2018 par rapport au Budget 2018
Taxe sur les surfaces de bureaux	37.048.847,20	38.150.000,00	38.778.786,20	4,67%	1,65%
Impôt sur la délivrance de documents administratifs (permis de conduire, permis de travail, cartes riverains, timbres consulaires,...)	5.017.300,03	5.300.000,00	5.017.330,56	0,00%	-5,33%
Taxe sur l'occupation temporaire de la voie publique	3.383.052,80	3.000.000,00	3.391.083,60	0,24%	13,04%
Taxe sur les emplacements de parking	2.617.410,00	2.650.000,00	2.483.595,00	-5,11%	-6,28%
Taxe sur les pylônes, mâts, antennes et autres dispositifs de télécommunication, d'émissions de signaux et d'échange d'informations par voie hertzienne installés	1.841.400,00	1.841.400,00	1.718.640,00	-6,67%	-6,67%
Taxe sur la distribution à domicile d'imprimés publicitaires non adressés	1.592.105,27	1.600.000,00	1.473.653,75	-7,44%	-7,90%
Taxe sur les immeubles et terrains à l'abandon ou négligés ou inoccupés ou inachevés	2.159.732,35	1.800.000,00	2.536.361,98	17,44%	40,91%
Taxe sur les enseignes	1.179.381,50	1.100.000,00	1.109.201,48	-5,95%	0,84%
Taxe sur les spectacles, les divertissements et les manifestations assimilées (Cinéma)	1.042.948,85	1.050.000,00	1.010.309,65	-3,13%	-3,78%
Taxe sur les parkings	876.040,00	876.000,00	846.120,00	-3,42%	-3,41%
Taxe sur les panneaux de publicité permanent	1.012.100,00	800.000,00	849.187,50	-16,10%	6,15%
Taxe sur la construction, la reconstruction et la transformation de bâtiments	1.238.688,65	650.000,00	570.520,68	-53,94%	-12,23%
Taxe sur les magasins de nuit	630.000,00	500.000,00	583.986,67	-7,30%	16,80%
Terrasses et étalages sur la voie publique	418.329,15	500.000,00	454.492,74	8,64%	-9,10%
Impôt sur les incivilités en matière de propreté publique	395.850,00	500.000,00	664.450,00	67,85%	32,89%
Taxe sur les dispositifs publicitaires temporaires	341.633,55	225.000,00	274.367,90	-19,65%	21,94%
Taxe sur les inhumations, dispersion des cendres	221.281,61	200.000,00	208.708,69	-5,68%	4,35%
Taxe sur les logements garnis	192.940,00	190.000,00	214.500,00	11,17%	12,89%
Taxe sur les résidences non-principales	160.600,00	187.000,00	182.600,00	13,70%	-2,35%
Taxe sur les locaux abrités dans des maisons de rendez-vous ou dans des immeubles où s'exercent des activités analogues	167.750,00	167.750,00	171.187,50	2,05%	2,05%
Taxe sur les spectacles, les divertissements et les manifestations assimilées (Expositions)	166.004,50	165.000,00	221.385,50	33,36%	34,17%
Taxe sur les parties de danse habituelles	116.212,00	130.000,00	120.452,00	3,65%	-7,34%
Taxe sur les établissements bancaires et assimilés ainsi que sur les appareils distributeurs automatiques de billets de banque	114.900,00	125.800,00	124.600,00	8,44%	-0,95%
Taxe sur les appareils distributeurs de carburant	81.282,00	81.282,00	79.626,00	-2,04%	-2,04%
Taxe sur le placement sur la voie publique de conteneurs	74.700,00	81.075,00	63.390,00	-15,14%	-21,81%
Taxe sur les dispositifs publicitaires ayant pour fonction principale le financement d'un service public reconnu par le législateur (Taxe "Villo")	63.900,00	65.000,00	62.850,00	-1,64%	-3,31%
Taxe sur les citernes et réservoirs fixes et exploités à des fins commerciales ou industrielles	50.675,25	50.000,00	50.657,25	-0,04%	1,31%
Taxe sur la mise à disposition d'appareils de télécommunication contre rétribution	91.500,00	50.000,00	71.100,00	-22,30%	42,20%
Taxe sur les spectacles, les divertissements et les manifestations assimilées (Forains)	34.684,64	35.313,50	36.186,89	4,33%	2,47%
Impôt sur le séjour à la morgue ou au dépôt mortuaire	39.527,40	35.000,00	38.914,20	-1,55%	11,18%
Taxe sur les serveuses et serveurs occupés dans les débits de boissons	19.000,00	31.500,00	23.750,00	25,00%	-24,60%
Taxe sur la délivrance de documents administratifs - horeca	47.515,00	30.000,00	40.650,00	-14,45%	35,50%
Impôt sur la location d'un caveau d'attente	10.772,00	20.000,00	300,00	-97,22%	-98,50%
Impôt relatif aux exhumations	25.250,00	15.000,00	14.000,00	-44,55%	-6,67%
Taxe sur les salles de ventes publiques de biens mobiliers	7.250,00	10.375,00	7.625,00	5,17%	-26,51%
Impôt sur la délivrance de documents administratifs, de vignettes et de cahiers de charges	10.123,20	7.500,00	4.247,75	-58,04%	-43,36%
Taxe sur les agences de paris aux courses de chevaux	5.952,00	5.952,00	5.952,00	0,00%	0,00%
Taxe sur les locaux où sont organisés des spectacles de charme	0,00	100,00	0,00	0,00%	-100,00%
Impôt sur l'acquisition de terrains de voirie. Impôt destiné au dédommagement des frais réalisés par la Ville pour l'acquisition	0,00	100,00	0,00	0,00%	-100,00%
Taxe sur les spectacles, les divertissements et les manifestations assimilées (Manifestations sportives)	125.006,10	172.000,00	186.025,90	48,81%	8,15%
TOTAL	62.621.645,05	62.398.147,50	63.690.796,39	1,71%	2,07%

Les taxes communales (63.690.796,39 € en 2018) augmentent globalement de 1.069.151,34 € par rapport au compte 2017, soit une croissance de 1,71 %.

La taxe communale directe principale, soit la taxe sur les surfaces de bureaux a augmenté en 2018 par rapport à 2017 de 1.729.939,00 € (+4,67 %).

La taxe communale relative à la délivrance des documents administratifs par le département de la Démographie (cartes d'identité, passeports, permis de conduire, etc..) est en légère augmentation entre 2017 et 2018 de 30,53 €.

Nous avons déjà constaté une augmentation de la taxe sur l'occupation temporaire de la voie publique (occupation de la voie publique dans le cadre de chantiers) les années précédentes. Cette fois, elle passe de 3.383.052,80 € en 2017 à 3.391.083,60 € en 2018 grâce à l'augmentation du nombre

de demandes d'occupation via la mise en place du système Osiris et d'une application stricte du règlement en vigueur.

La taxe sur les immeubles et terrains à l'abandon ou négligés ou inoccupés ou inachevés est également en forte augmentation passant de 2.159.732,35 € en 2017 à 2.536.361,98 € en 2018, soit une augmentation de 17,44 % par rapport à 2017, marquant clairement la politique de recensement et d'enrôlement menée par la Ville en vue de lutter contre les bâtiments délabrés, laissés à l'abandon ou encore laissés vides.

Il peut sembler que la taxe sur la construction, la reconstruction et la transformation de bâtiments diminue fortement, passant de 1.238.688,65 € en 2017 à 570.520,68 € en 2018, soit une diminution de 53,94 %. La raison est due principalement à la délivrance de deux importants permis d'urbanisme (Chantier Bld Roi Baudouin pour un montant de 378.128,50 € et le chantier Rue Montagne du Parc pour un montant de 325.137,50 €) en 2017 et impactant exceptionnellement et favorablement le compte 2017.

La taxe sur les incivilités en matière de propreté publique augmente de 67,85 % par rapport à 2017 (passant de 395.850,00 € en 2017 à 664.450,00 € en 2018).

La taxe sur les pylônes, antennes et autres dispositifs de télécommunication connaît une baisse de 6,67 %, passant de 1.841.400,00 € en 2017 à 1.718.640,00 € en 2018 s'expliquant par la diminution du nombre d'antennes des opérateurs Telenet, Proximus et Orange.

La taxe sur les emplacements de parcage connaît une diminution (-5,11 %) passant de 2.617.410,00 € en 2017 à 2.483.595,00 € en 2018 du fait de la diminution des surfaces de parcage suite à des travaux réalisés dans le cadre de grands projets immobiliers de bureau et suite au changement d'affectation de certains immeubles de bureau, transformés en logement ou en immeubles occupés par des services publics.

Quelques taxes communales connaissent des diminutions quant à leurs estimations en 2018 par rapport à 2017, à savoir notamment:

- La taxe sur les dispositifs publicitaires temporaires passe de 341.633,55 € en 2017 à 274.367,90 € en 2018 (-19,69 %). Cette diminution est due à une baisse significative des campagnes publicitaires temporaires sur le territoire de la Ville.
- La taxe sur la mise à disposition d'appareils de télécommunication passe de 91.500,00 € en 2017 à 71.100,00 € en 2018 (-22,30 %) du fait de la diminution du nombre de phone shops sur le territoire de la Ville.
- La taxe sur les spectacles et divertissements pour les expositions est en augmentation et passe de 166.004,50 € en 2017 à 221.385,50 € en 2018 (+ 33,36 %) grâce à l'augmentation du nombre d'expositions et de la fréquentation après une année 2017 difficile (succès notamment de l'exposition Star Wars).

11.2.2. Fonds et subsides reçus

Les recettes de fonds et les subsides provenant des pouvoirs publics supérieurs représentent ensemble la deuxième source de financement de la Ville.

Les recettes de fonds se caractérisent par un ensemble de dotations générales non affectées (dont les dotations régionales et fédérales).

Les subsides, quant à eux, sont destinés au financement de multiples dépenses spécifiques (comme les subventions destinées à l'enseignement, aux bibliothèques, à la politique de la Ville ....), ou au financement d'agents contractuels ou de la création d'emplois supplémentaires (Maribel social).

a) Dotation fédérale spéciale

	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Dotation fédérale spéciale	113.132.000,00	114.000.000,00	113.929.000,00

En vertu de l'article 64 de la loi spéciale du 16/01/1989 relative au financement des Communautés et des Régions, une dotation fédérale spéciale est accordée à la Ville de Bruxelles et est adaptée annuellement au taux de fluctuation de l'indice moyen des prix à la consommation.

Le montant en 2018 s'élève à 113.929.000,00 € et a augmenté de 0,07 % par rapport à 2017 (soit une augmentation de 797.000,00 €).

b) Dotations et subsides régionaux

	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Dotation générale régionale	43.404.815,34	43.070.496,29	43.070.496,29
Dotation pour l'échevin néerlandophone	4.818.176,55	5.256.809,86	5.020.160,85
Contribution régionale visant à associer les communes au développement économique de la Région	11.201.499,00	12.000.000,00	11.380.627,00
Intervention dans le coût de la prime linguistique	0,00	2.299.161,20	2.154.536,04
Prime de statutarisation	210.000,00	280.000,00	169.000,00
Politique de diversité en fonction du lieu de résidence	185.488,42	240.900,00	136.511,38
Intervention dans le coût des augmentations barémiques	4.413.678,71	4.441.000,00	4.600.077,48
Subside pour favoriser la mobilité douce des agents	901.138,00	1.283.428,00	1.136.567,10

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale alloue un crédit budgétaire annuel destiné à assurer le financement général des communes.

Les principes sont établis en vertu de la nouvelle ordonnance du 27/07/2017 fixant la répartition de la dotation générale aux communes et aux CPAS de la Région de Bruxelles-Capitale (abrogeant également l'ancienne ordonnance en vigueur et l'ordonnance du 19/07/2007 visant à améliorer la situation budgétaire des communes de la Région).

La dotation générale aux communes regroupe ainsi:

- La dotation générale classique;
- La dotation destinée à neutraliser l'effet négatif engendré par l'introduction d'un nouvel espace de développement renforcé du logement et de la rénovation;
- La dotation destinée à corriger les effets négatifs de la répartition de la dotation générale aux communes;
- La subvention visant à améliorer la situation budgétaire des communes de la Région.

Ainsi, globalement, l'intervention régionale a diminué de 334.319,05 € entre 2017 et 2018, soit une diminution de 0,77 %.

c) Subsides régionaux à rétrocéder à d'autres entités

Certains subsides sont octroyés aux communes et font l'objet d'une rétrocession intégrale auprès d'autres entités satellites de la Ville (CPAS, hôpitaux publics, diverses A.S.B.L. de la Ville etc, ...). Ces subsides sont repris dans le tableau ci-après:

	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Intervention dans le coût de la prime linguistique	0,00	141.528,72	150.132,66
Prime de statutarisation	354.000,00	368.000,00	150.000,00
Politique de diversité en fonction du lieu de résidence	99.791,31	99.791,31	81.235,08
Intervention dans le coût des augmentations barémiques	7.606.208,86	8.660.838,89	8.145.489,09

11.3. Les recettes de dette

Les recettes de dette diminuent de ± 43,34 %, passant de 28.119.515,38 € en 2017 à 15.932.764,27 € en 2018.

	Compte 2016	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Recettes de la dette	17.521.862,77	28.119.515,38	15.955.106,16	15.932.764,27

La diminution s'explique principalement par le niveau des dividendes (gaz et électricité):

	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Dividende Gaz	10.593.704,04	5.867.849,00	5.726.473,05
Dividende Electricité	17.238.544,98	9.180.951,00	9.251.071,08
Intérêts créditeurs, intérêts de retard	287.266,36	906.306,16	955.220,14

En effet, les dividendes perçus en 2017 pour l'exercice 2016 ont fait apparaître un dividende extraordinaire de 12.659.092,95 €.

	Dividende ordinaire Interfin	Dividende Sibelga	Dividende Sibelgaz	Total
Dividende Gaz	5.726.457,04	14,19	1,82	5.726.473,05
Dividende Electricité	9.251.054,42	14,19	2,47	9.251.071,08
TOTAL	14.977.511,46	28,38	4,29	14.977.544,13

Dès lors la diminution des recettes de la dette par rapport à 2017 s'explique essentiellement par le caractère exceptionnel de l'année 2017 dans laquelle la Ville a pu enregistrer l'obtention de dividendes extraordinaires (gaz et électricité).

11.4. Les recettes de prélèvements

	Compte 2016	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
Recettes de prélèvements	7.728.023,55	5.215.327,99	6.854.570,84	14.456.717,17

Les recettes de prélèvements s'élèvent à 14.456.717,17 € au compte 2018, et sont réparties comme suit:

UTILISATION DE PROVISIONS	
Utilisation provision financement Zone de police	997.660,99
Utilisation provision déficits hôpitaux	597.388,00
Utilisation provision Tour de France 2019 - Indemnité 2018	2.057.000,00
Utilisation provision Déficit RENOBRU	1.807.560,85
Utilisation provision Créances douteuses (non-valeurs)	8.997.107,33
TOTAL	14.456.717,17

Au fil du temps, une provision pour risques et charges a été constituée en vue de faire face aux charges supportées dans le cadre du financement de la Zone de police Bruxelles-Capital-Ixelles. Cette provision s'élevait à 5.985.965,94 €.

Le Collège des Bourgmestre et Echevins a décidé en 2013 d'utiliser cette provision à raison de 1/6ème par an pendant les six prochaines années.

Une recette de 997.660,99 € a été enregistrée au compte 2018 (*article 33003/99801*).

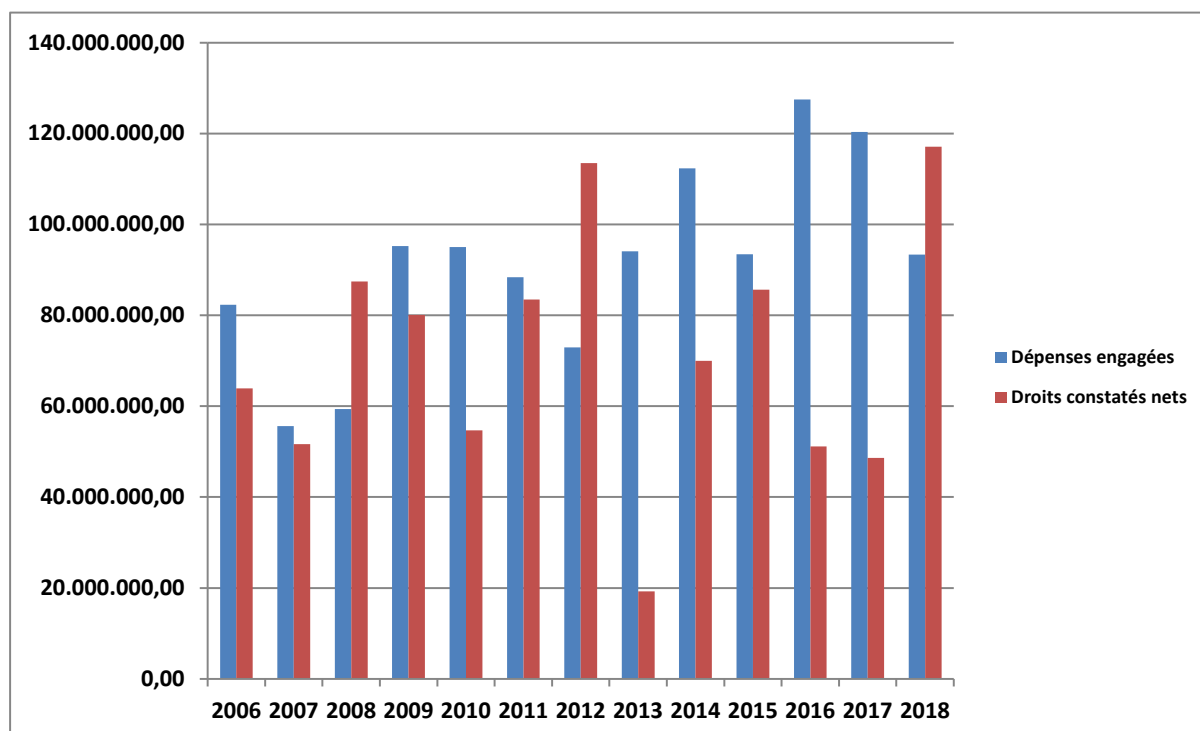
Les autres recettes de prélèvements sont reprises dans le tableau ci-avant en vue de faire face dans le futur à des dépenses prévues.

ANALYSE DU SERVICE EXTRAORDINAIRE

12. Evolution des droits constatés nets et des dépenses engagées de l'exercice propre dans le temps

Les données chiffrées et la représentation graphique ci-après présentent l'évolution des dépenses engagées et des droits constatés nets (recettes), depuis 2006 jusqu'à l'année 2018.

	Dépenses engagées	Droits constatés nets	Résultat budgétaire exercice propre
2006	82.332.478,47	63.906.408,64	-18.426.069,83
2007	55.588.561,56	51.667.548,36	-3.921.013,20
2008	59.361.840,46	87.470.115,38	28.108.274,92
2009	95.269.268,19	80.056.350,98	-15.212.917,21
2010	94.983.257,83	54.685.373,57	-40.297.884,26
2011	88.403.841,93	83.495.422,76	-4.908.419,17
2012	72.954.364,23	113.501.383,91	40.547.019,68
2013	94.113.124,33	19.236.203,96	-74.876.920,37
2014	112.311.974,52	69.976.530,28	-42.335.444,24
2015	93.456.826,70	85.656.677,24	-7.800.149,46
2016	127.523.693,81	51.120.189,32	-76.403.504,49
2017	120.355.792,65	48.616.266,22	-71.739.526,43
2018	93.378.994,80	117.119.089,27	23.740.094,47

13. Analyse fonctionnelle du service extraordinaire de l'exercice propre

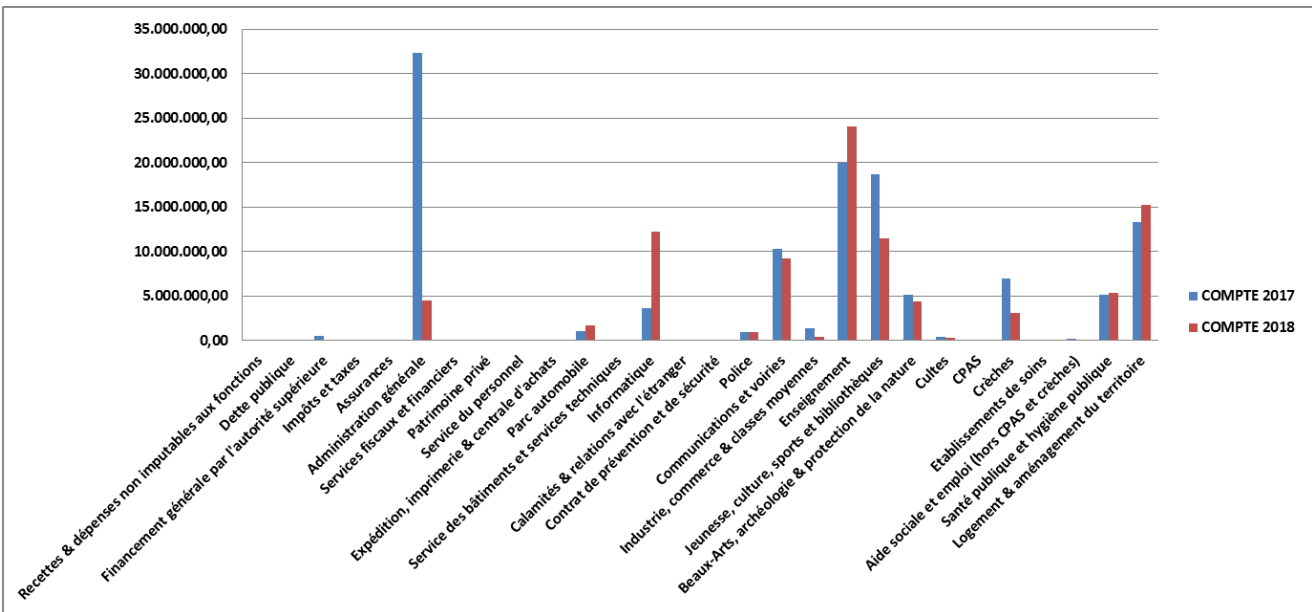
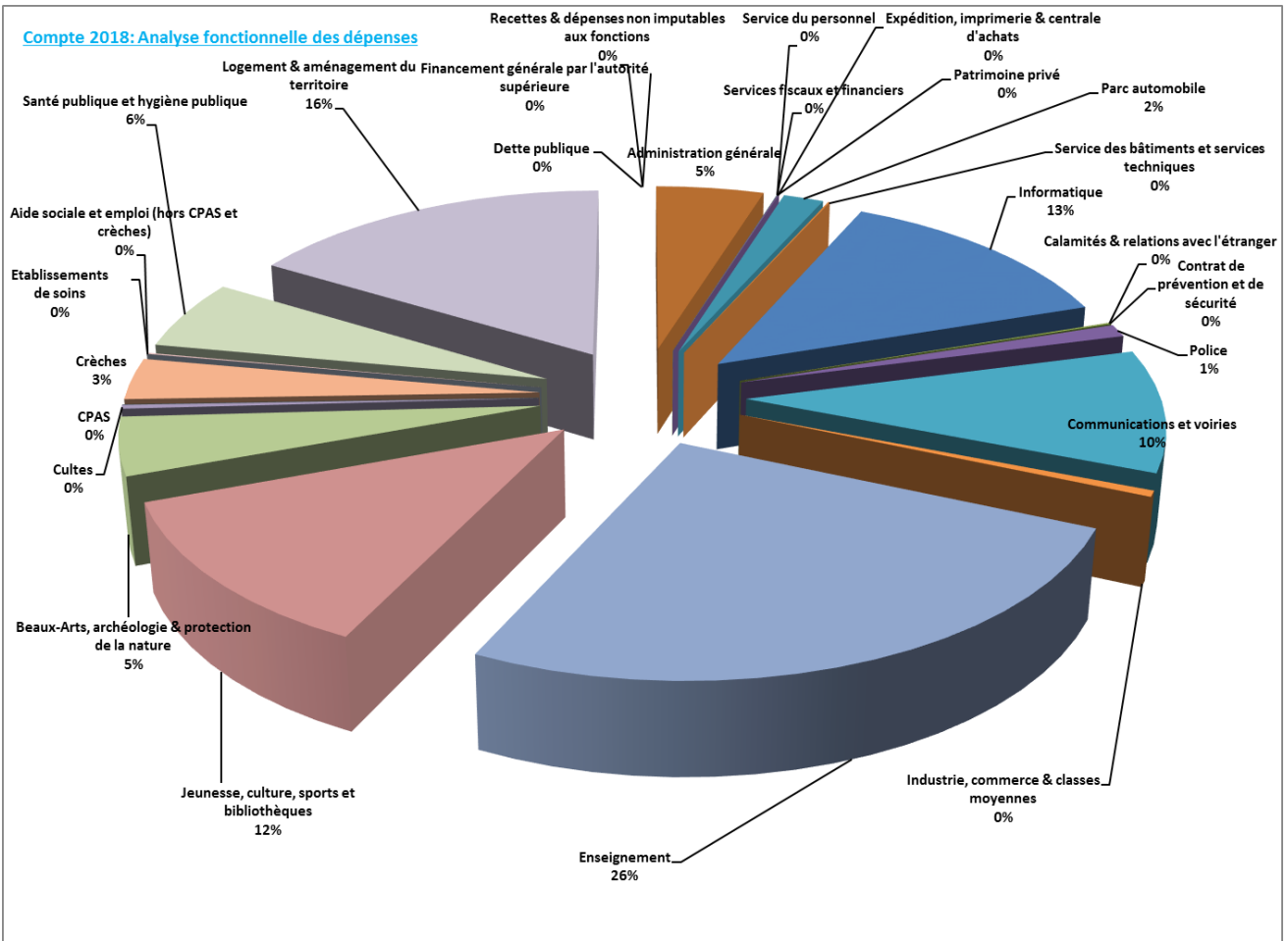
La ventilation fonctionnelle porte sur les domaines dans lesquels s'exerce l'intervention de la Ville.

13.1. Présentation générale de la structure des dépenses (hors prélèvements) par domaine d'intervention

Les données chiffrées et les représentations graphiques ci-après présentent la ventilation fonctionnelle des dépenses (hors prélèvements), par domaine d'intervention de la Ville.

FONCTIONS		COMPTE 2017	%	COMPTE 2018	%
000-009	Recettes & dépenses non imputables aux fonctions	0,00	0,00%	0,00	0,00%
010-019	Dette publique	0,00	0,00%	0,00	0,00%
020-029	Financement générale par l'autorité supérieure	526.030,58	0,44%	0,00	0,00%
040-049	Impôts et taxes	0,00	0,00%	0,00	0,00%
050-059	Assurances	0,00	0,00%	0,00	0,00%
100-119	Administration générale	32.328.202,75	26,86%	4.517.131,81	4,84%
121	Services fiscaux et financiers	16.472,83	0,01%	14.119,13	0,02%
124	Patrimoine privé	0,00	0,00%	0,00	0,00%
131	Service du personnel	10.962,32	0,01%	4.438,15	0,00%
132-135	Expédition, imprimerie & centrale d'achats	71.940,50	0,06%	53.420,76	0,06%
136	Parc automobile	1.104.470,58	0,92%	1.683.607,00	1,80%
137-138	Service des bâtiments et services techniques	80.888,81	0,07%	78.594,64	0,08%
139	Informatique	3.649.252,26	3,03%	12.199.999,78	13,07%
140-169	Calamités & relations avec l'étranger	0,00	0,00%	0,00	0,00%
300	Contrat de prévention et de sécurité	15.336,50	0,01%	84.836,68	0,09%
330	Police	920.251,33	0,76%	950.987,89	1,02%
400-499	Communications et voiries	10.312.524,51	8,57%	9.283.489,06	9,94%
500-669	Industrie, commerce & classes moyennes	1.347.726,09	1,12%	458.653,68	0,49%
700-759	Enseignement	20.036.724,52	16,65%	24.033.146,90	25,74%
760-769	Jeunesse, culture, sports et bibliothèques	18.665.320,31	15,51%	11.469.646,11	12,28%
770-789	Beaux-Arts, archéologie & protection de la nature	5.189.708,92	4,31%	4.398.730,79	4,71%
790	Cultes	445.426,60	0,37%	295.035,20	0,32%
831	CPAS	0,00	0,00%	0,00	0,00%
844	Crèches	6.974.318,38	5,79%	3.155.759,42	3,38%
872	Etablissements de soins	0,00	0,00%	0,00	0,00%
830-851	Aide sociale et emploi (hors CPAS et crèches)	175.470,00	0,15%	94.317,22	0,10%
870-879	Santé publique et hygiène publique	5.142.444,94	4,27%	5.313.233,04	5,69%
920-930	Logement & aménagement du territoire	13.342.319,92	11,09%	15.289.847,54	16,37%
Total		120.355.792,65	100%	93.378.994,80	100%

Compte 2018: Analyse fonctionnelle des dépenses

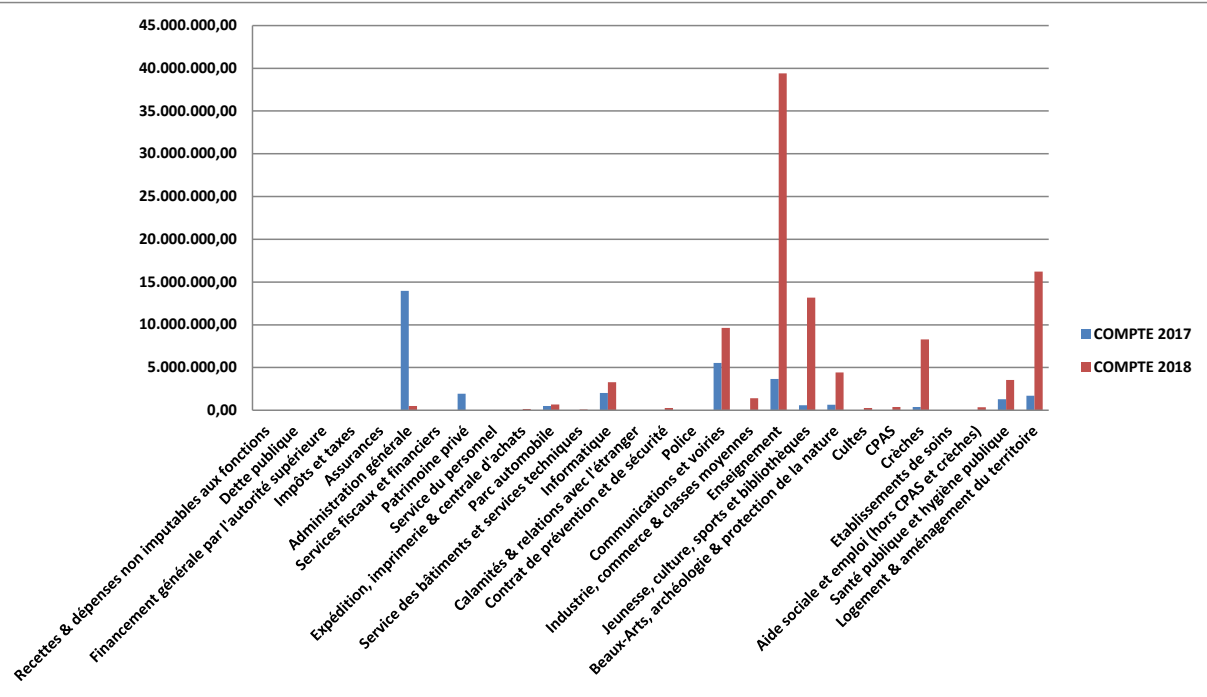
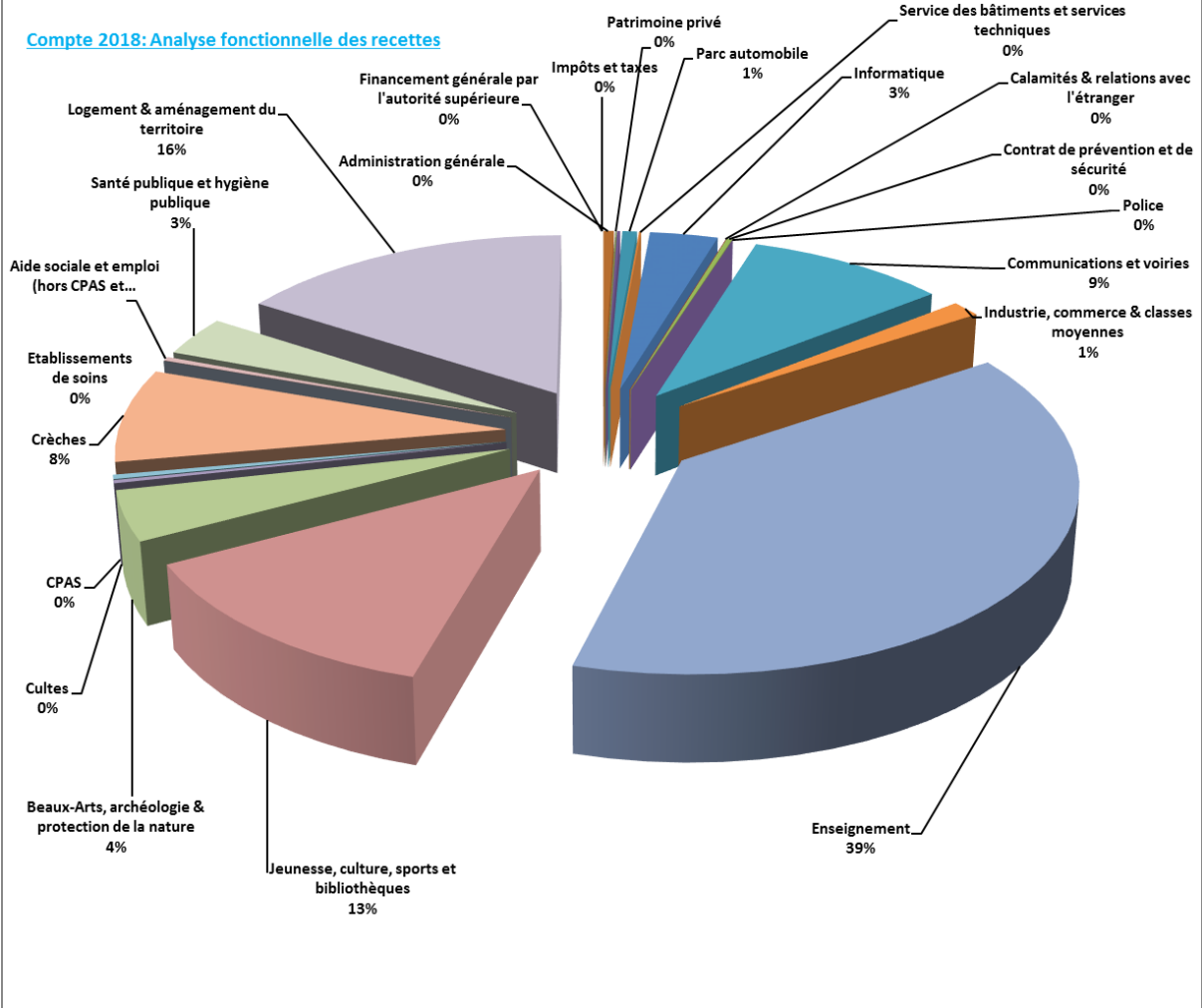
13.2. Présentation générale de la structure des recettes (hors prélèvements) par domaine d'intervention

Les données chiffrées et les représentations graphiques ci-après présentent la ventilation fonctionnelle des recettes (hors prélèvements), par domaine d'intervention de la Ville.

FONCTIONS		COMPTE 2017	%	COMPTE 2018	%
000-009	Recettes & dépenses non imputables aux fonctions	0,00	0,00%	0,00	0,00%
010-019	Dettes publiques	0,00	0,00%	0,00	0,00%
020-029	Financement générale par l'autorité supérieure	0,00	0,00%	0,00	0,00%
040-049	Impôts et taxes	0,00	0,00%	0,00	0,00%
050-059	Assurances	0,00	0,00%	0,00	0,00%
100-119	Administration générale	13.974.333,44	43,15%	509.520,36	0,50%
121	Services fiscaux et financiers	11.003,94	0,03%	9.992,44	0,01%
124	Patrimoine privé	1.948.754,98	6,02%	0,00	0,00%
131	Service du personnel	21.992,18	0,07%	37.983,06	0,04%
132-135	Expédition, imprimerie & centrale d'achats	48.430,94	0,15%	154.080,45	0,15%
136	Parc automobile	492.765,49	1,52%	694.031,84	0,68%
137-138	Service des bâtiments et services techniques	50.175,61	0,15%	101.315,33	0,10%
139	Informatique	2.022.481,89	6,25%	3.272.824,25	3,20%
140-169	Calamités & relations avec l'étranger	0,00	0,00%	0,00	0,00%
300	Contrat de prévention et de sécurité	0,00	0,00%	259.970,65	0,25%
330	Police	0,00	0,00%	0,00	0,00%
400-499	Communications et voiries	5.546.912,07	17,13%	9.636.263,39	9,44%
500-669	Industrie, commerce & classes moyennes	0,00	0,00%	1.419.090,27	1,39%
700-759	Enseignement	3.656.420,41	11,29%	39.389.185,90	38,57%
760-769	Jeunesse, culture, sports et bibliothèques	582.797,76	1,80%	13.173.993,41	12,90%
770-789	Beaux-Arts, archéologie & protection de la nature	651.624,96	2,01%	4.413.589,51	4,32%
790	Cultes	0,00	0,00%	277.214,85	0,27%
831	CPAS	0,00	0,00%	378.500,00	0,37%
844	Crèches	373.589,17	1,15%	8.291.081,41	8,12%
872	Établissements de soins	0,00	0,00%	0,00	0,00%
830-851	Aide sociale et emploi (hors CPAS et crèches)	25.508,29	0,08%	353.412,79	0,35%
870-879	Santé publique et hygiène publique	1.283.202,59	3,96%	3.534.393,82	3,46%
920-930	Logement & aménagement du territoire	1.695.022,35	5,23%	16.212.645,54	15,88%
Total		32.385.016,07	100%	102.119.089,27	100%

Compte 2018: Analyse fonctionnelle des recettes

14. Analyse économique du service extraordinaire de l'exercice propre

La ventilation économique porte sur la destination des moyens pour les dépenses (engagements) et sur l'origine des moyens pour les recettes (droits constatés nets).

14.1. Présentation générale de la structure des dépenses et des recettes

Les données chiffrées ci-après présentent la ventilation économique des dépenses et des recettes.

COMPTE 2018							
DEPENSES				RECETTES			
	Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018		Compte 2017	Budget 2018 après MB	Compte 2018
INVESTISSEMENTS	102.651.120,53	101.884.364,48	79.163.103,37	INVESTISSEMENTS	237.027,80	229.053,83	978.071,48
TRANSFERTS	10.505.072,37	16.553.365,41	14.215.891,43	TRANSFERTS	6.079.063,38	21.461.132,19	18.461.475,12
DETTE	7.199.599,75	0,00	0,00	DETTE	26.068.924,89	96.747.543,87	82.679.542,67
PRELEVEMENTS	0,00	0,00	0,00	PRELEVEMENTS	16.231.250,15	0,00	15.000.000,00
TOTAL	120.355.792,65	118.437.729,89	93.378.994,80	TOTAL	48.616.266,22	118.437.729,89	117.119.089,27
				RESULTAT	-71.739.526,43	0,00	23.740.094,47

Au compte 2018, les dépenses engagées du budget extraordinaire se sont élevées à 93.378.994,80 €, soit une diminution de 26.976.797,85 € par rapport à 2017.

Toutefois, il y a lieu de remarquer que l'année 2017 a enregistré exceptionnellement l'achat du terrain du nouveau bâtiment administratif Brucity pour 30.000.000,00 €.

Les recettes s'élèvent à 117.119.089,27 € en 2018.

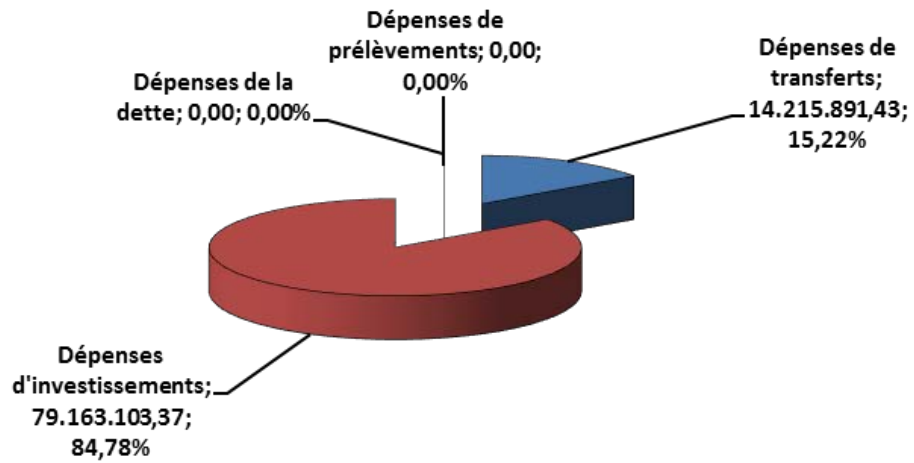
En effet, des emprunts ont été contractés en 2018 pour un montant total de 81.728.154,82 €.

a) Les dépenses (destination des moyens)

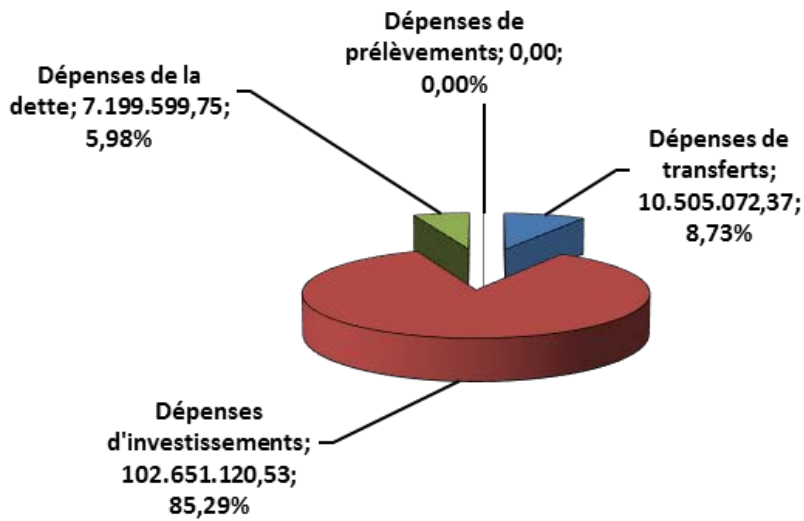
Les données chiffrées et la représentation graphique ci-après présentent la ventilation économique des dépenses.

RUBRIQUE	COMPTE 2017	%	COMPTE 2018	%
Dépenses de transferts	10.505.072,37	8,73%	14.215.891,43	15,22%
Dépenses d'investissements	102.651.120,53	85,29%	79.163.103,37	84,78%
Dépenses de la dette	7.199.599,75	5,98%	0,00	0,00%
Dépenses de prélèvements	0,00	0,00%	0,00	0,00%
TOTAL	120.355.792,65	100,00%	93.378.994,80	100,00%

COMPTÉ 2018: Ventilation des dépenses

COMPTÉ 2017: Ventilation des dépenses

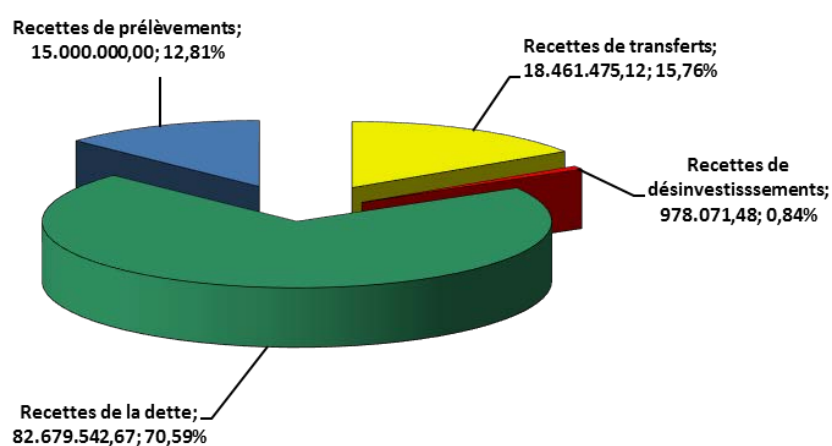

b) Les recettes (origine des moyens)

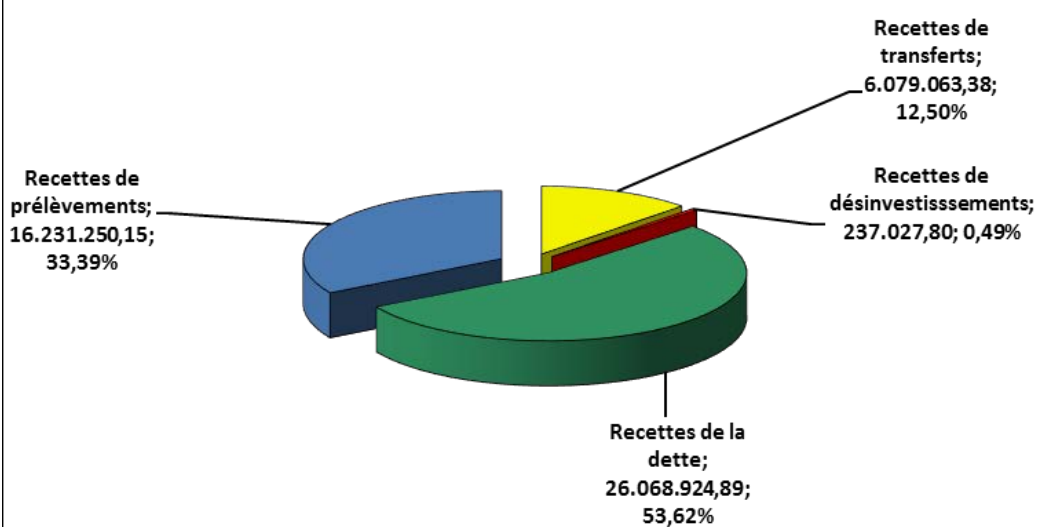
Les données chiffrées et la représentation graphique ci-après présentent la ventilation économique des recettes.

RUBRIQUE	COMPTE 2017	%	COMPTE 2018	%
Recettes de transferts	6.079.063,38	12,50%	18.461.475,12	15,76%
Recettes de désinvestissements	237.027,80	0,49%	978.071,48	0,84%
Recettes de la dette	26.068.924,89	53,62%	82.679.542,67	70,59%
Recettes de prélèvements	16.231.250,15	33,39%	15.000.000,00	12,81%
TOTAL	48.616.266,22	100,00%	117.119.089,27	100,00%

COMPTE 2018: Ventilation des recettes

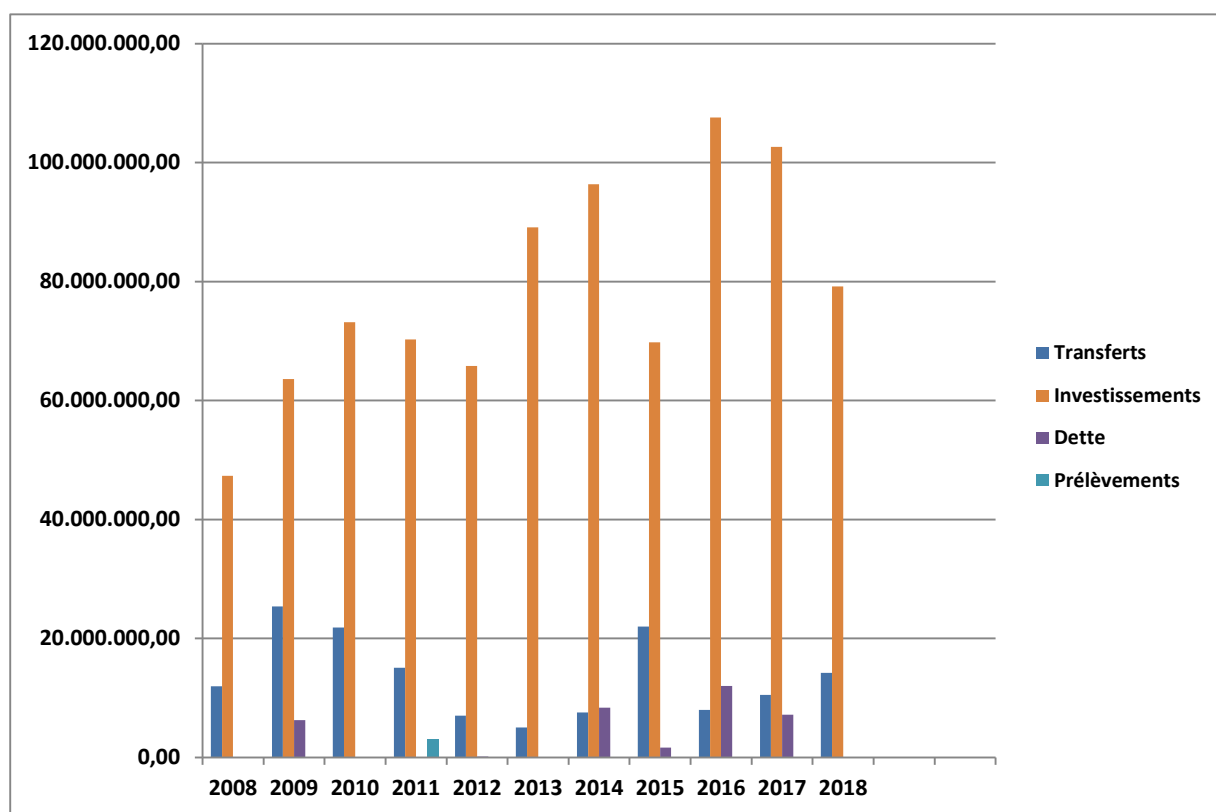
COMPTE 2017: Ventilation des recettes

14.2. Evolution des dépenses engagées dans le temps

Les données chiffrées et la représentation graphique ci-après présentent l'évolution des dépenses ventilées par groupe économique, depuis 2008 jusqu'à l'année 2018.

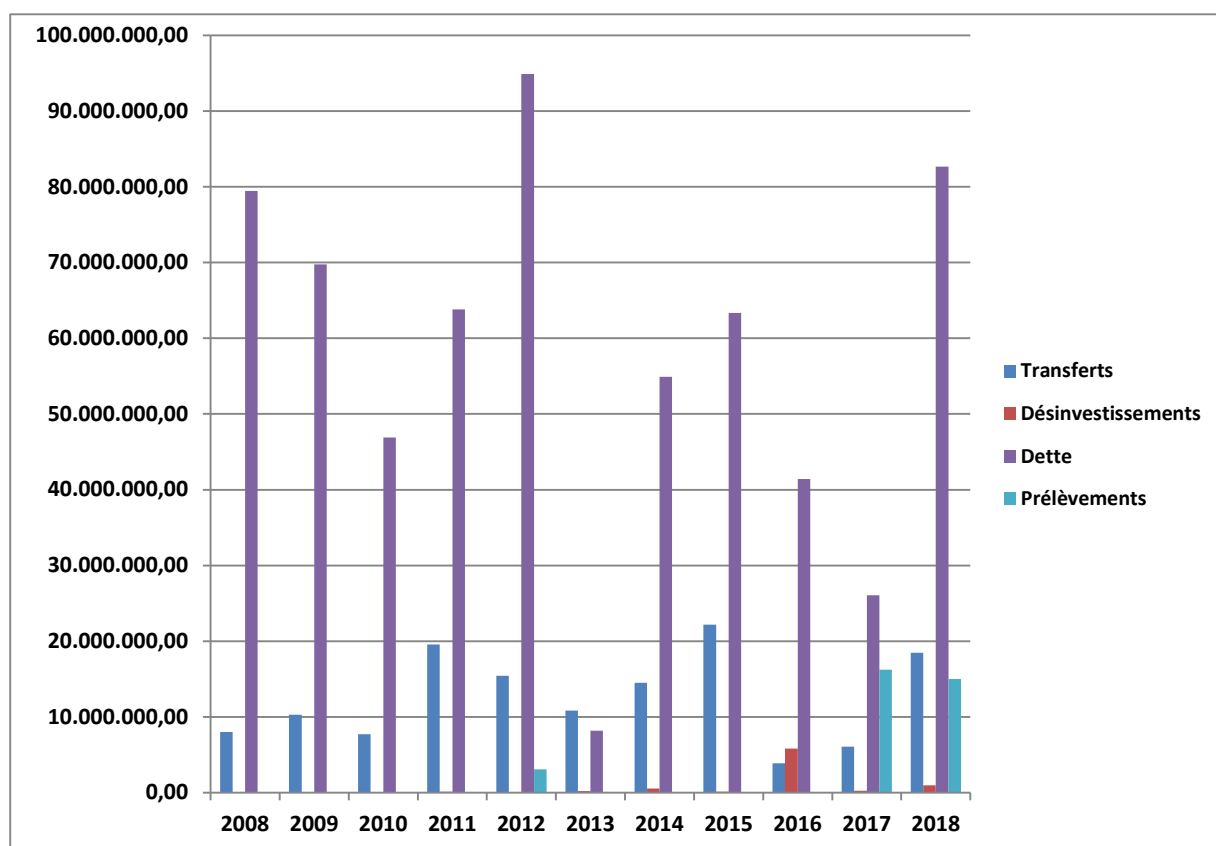
	Transferts	Investissements	Dettes	Prélèvements	Total engagements
2008	11.978.447,18	47.358.393,28	25.000,00	0,00	59.361.840,46
2009	25.393.788,28	63.594.755,43	6.280.724,48	0,00	95.269.268,19
2010	21.843.736,79	73.139.521,04	0,00	0,00	94.983.257,83
2011	15.096.151,31	70.243.303,62	0,00	3.064.387,00	88.403.841,93
2012	7.007.057,41	65.827.036,12	120.270,70	0,00	72.954.364,23
2013	5.012.576,90	89.100.547,43	0,00	0,00	94.113.124,33
2014	7.552.182,80	96.383.248,18	8.376.543,54	0,00	112.311.974,52
2015	22.017.299,81	69.789.603,67	1.649.923,22	0,00	93.456.826,70
2016	7.957.963,14	107.565.730,67	12.000.000,00	0,00	127.523.693,81
2017	10.505.072,37	102.651.120,53	7.199.599,75	0,00	120.355.792,65
2018	14.215.891,43	79.163.103,37	0,00	0,00	93.378.994,80

14.3. Evolution des droits constatés nets (recettes) dans le temps

Les données chiffrées et la représentation graphique ci-après présentent l'évolution des recettes ventilées par groupe économique, depuis 2008 jusqu'à l'année 2018.

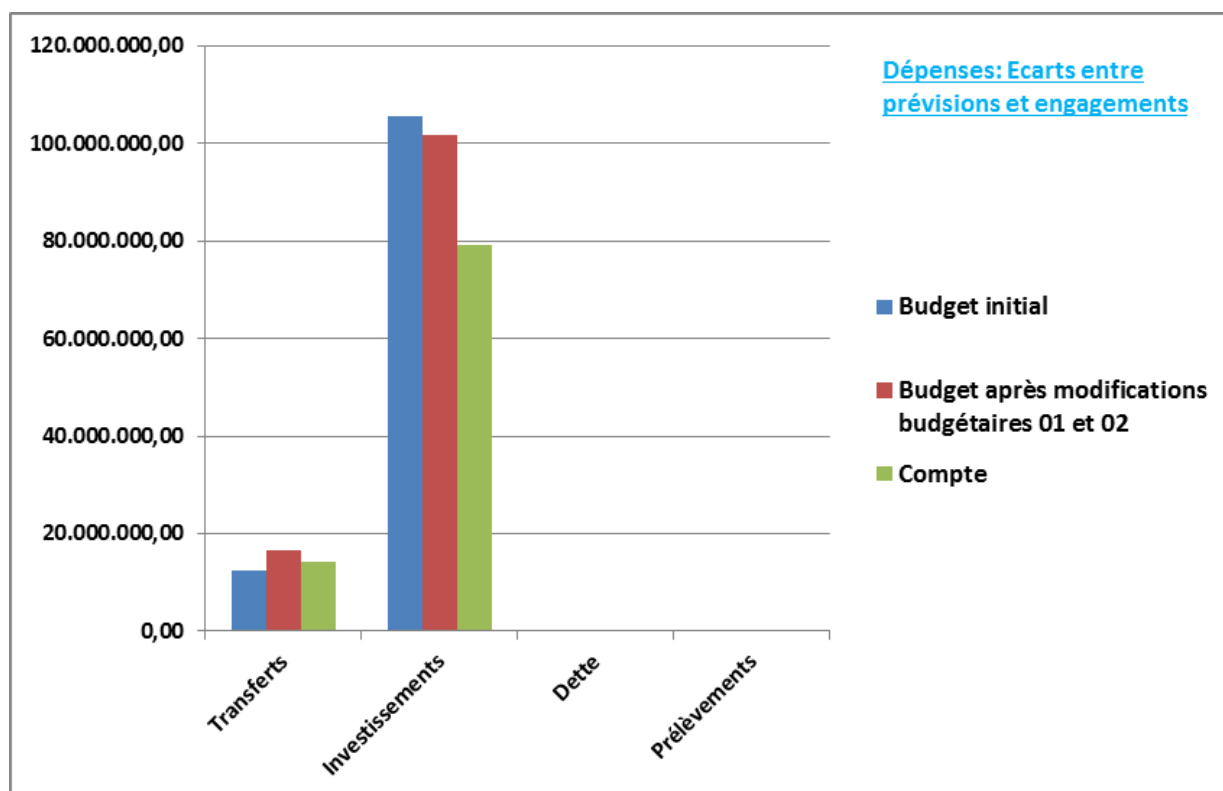
	Transferts	Désinvestissements	Dettes	Prélèvements	Total droits constatés nets
2008	7.992.968,50	38.796,58	79.438.350,30	0,00	87.470.115,38
2009	10.286.524,12	7.870,00	69.761.956,86	0,00	80.056.350,98
2010	7.711.757,34	80.146,98	46.893.469,25	0,00	54.685.373,57
2011	19.572.634,48	130.233,00	63.792.555,28	0,00	83.495.422,76
2012	15.438.687,67	90.768,00	94.907.541,24	3.064.387,00	113.501.383,91
2013	10.843.732,75	224.164,21	8.168.307,00	0,00	19.236.203,96
2014	14.522.680,12	563.195,76	54.890.654,40	0,00	69.976.530,28
2015	22.202.606,46	119.562,50	63.334.508,28	0,00	85.656.677,24
2016	3.895.539,28	5.817.249,79	41.407.400,25	0,00	51.120.189,32
2017	6.079.063,38	237.027,80	26.068.924,89	16.231.250,15	48.616.266,22
2018	18.461.475,12	978.071,48	82.679.542,67	15.000.000,00	117.119.089,27

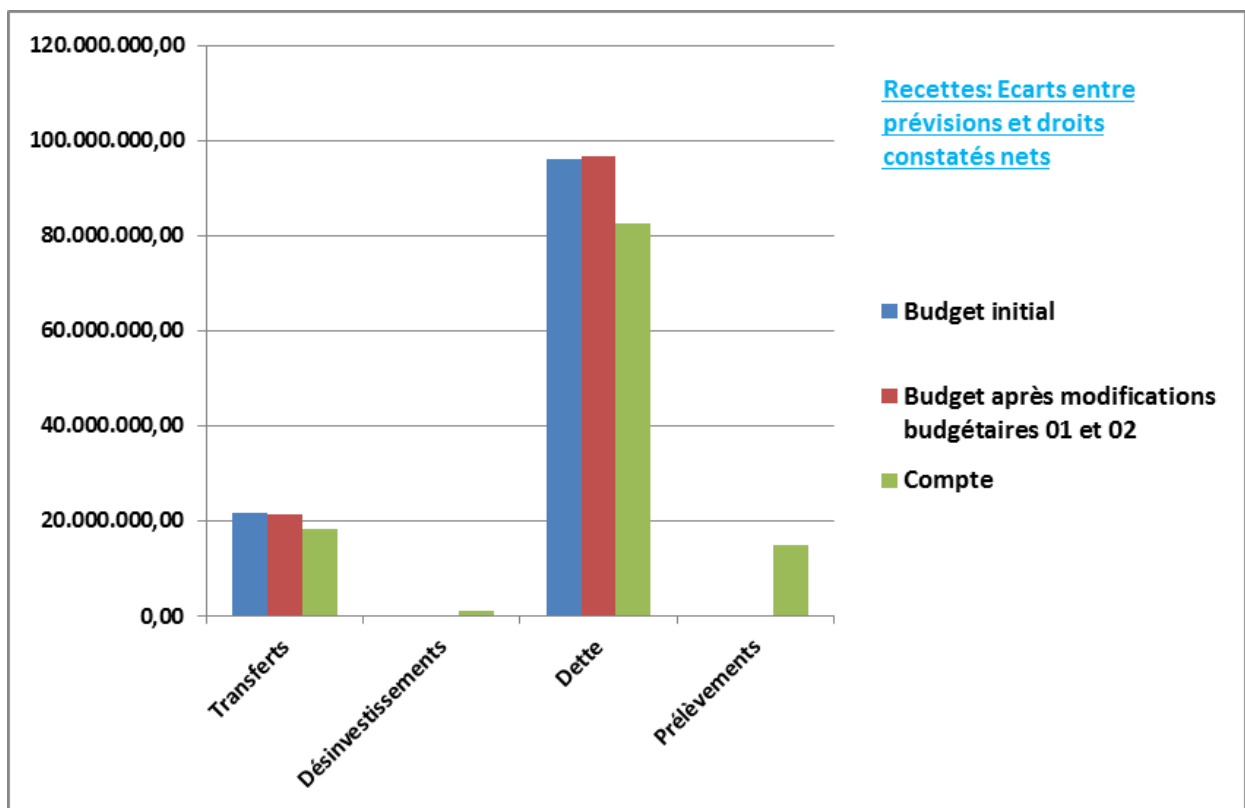

14.4. Écarts entre les prévisions budgétaires et la réalisation effective des dépenses et des recettes

Les données chiffrées et la représentation graphique ci-après présentent les écarts entre les prévisions budgétaires des dépenses et des recettes au budget initial et au budget modifié 2018, et les réalisations effectives des dépenses (engagements) et des recettes (droits constatés nets) au compte 2018.

	Budget initial	Budget après modifications budgétaires 01 et 02	Compte	Différence entre le compte et le budget après MB	% d'écart entre le budget initial et le compte	% d'écart entre le budget après MB et le compte
DEPENSES	Prévisions	Prévisions	Engagements			
Transferts	90 12.359.452,42	16.553.365,41	14.215.891,43	-2.337.473,98	13,06%	-16,44%
Investissements	91 105.589.324,65	101.884.364,48	79.163.103,37	-22.721.261,11	-33,38%	-28,70%
Dette	92 0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%
Prélèvements	98 0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%
Total	117.948.777,07	118.437.729,89	93.378.994,80	-25.058.735,09	-26,31%	-26,84%
RECETTES	Prévisions	Prévisions	Droits constatés nets			
Transferts	80 21.775.762,00	21.461.132,19	18.461.475,12	-2.999.657,07	-17,95%	-16,25%
Désinvestissements	81 6.000,00	229.053,83	978.071,48	749.017,65	99,39%	76,58%
Dette	82 96.167.015,07	96.747.543,87	82.679.542,67	-14.068.001,20	-16,31%	-17,02%
Prélèvements	88 0,00	0,00	15.000.000,00	15.000.000,00	100,00%	100,00%
Total	117.948.777,07	118.437.729,89	117.119.089,27	-1.318.640,62	-0,71%	-1,13%

15. Analyse des dépenses du service extraordinaire par type d'investissements et par fonction (domaine d'action)

FONCTION	Subsidés d'investissements aux entreprises	Subsidés et dédommagements accordés aux ménages et aux ad.	Non-valeurs	Subsidés spécifiques aux autres pouvoirs et institutions	Droits d'employeurs ou de superficie	Achat de terrains et de bâtiments	Aménagements et maintenances des terrains	Construction de bâtiments	Aménagements des bâtiments et maintenance des bâtiments	Travaux de voirie et d'infrastructure	Achats de mobilier, matériel informatique, machines et matériel d'édition etc	Achat et maintenance des véhicules (tous types)	Ruées d'organisation et de gestion	Achats d'œuvres d'art	Adapt. de titres	Total par fonction / activité
Administration générale (y compris les dépenses de fonctionnement et d'imprimerie et services techniques pour les bâtiments adm...)	0,00	121.000,00	0,00	0,00	0,00	85.000,00	29.250,54	447.393,58	780.260,84	0,00	211.097,22	0,00	2.993.202,31	0,00	0,00	4.667.704,49
Par automobile	0,00	100.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	34.545,54	1.000,00	217.798,65	1.350.258,81	0,00	0,00	0,00	1.683.607,00
Informatique	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	547.626,00	0,00	3.007.244,00	0,00	8.645.127,78	0,00	0,00	12.199.999,78
Contrat de sécurité	0,00	77.855,49	7.571,19	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	84.856,68
Police	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	380.510,07	570.477,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	950.987,89
Communications	0,00	0,00	638.126,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.829,05	8.317.368,39	129.726,13	189.205,88	0,00	0,00	0,00	9.278.255,94
Horodateurs	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.233,12	0,00	0,00	0,00	0,00	5.233,12
Industrie, commerce et classes moyennes	0,00	335.000,00	0,00	20.000,00	0,00	0,00	0,00	36.300,00	63.427,83	0,00	3.925,85	0,00	0,00	0,00	0,00	468.653,68
Enseignement	0,00	0,00	142.934,49	447.559,56	0,00	2.702.438,98	12.559,80	1.300.434,48	16.900.470,71	0,00	2.352.508,88	0,00	174.240,00	0,00	0,00	24.033.146,90
Jeunesse, déjeunatoire, sports et loisirs	100.000,00	1.594.000,00	1.867.425,22	3.507.700,00	0,00	0,00	968.262,74	254.149,77	1.696.876,21	200.264,03	672.625,90	688.342,24	0,00	0,00	0,00	11.469.046,11
Beaux-arts, architecture et promotion du territoire et de la nature	0,00	549.000,00	0,00	500.000,00	0,00	0,00	0,00	46.897,47	2.686.427,67	12.821,81	183.613,63	0,00	280.131,80	139.938,41	0,00	4.398.730,79
Cultes	0,00	108.972,93	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	386.062,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	295.095,20
CPAS	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Crèches	0,00	30.000,00	0,00	100.000,00	0,00	0,00	0,00	1.750.483,67	602.892,10	0,00	672.385,65	0,00	0,00	0,00	0,00	3.155.759,42
Assistance sociale (hors CPAS et crèches)	0,00	75.000,00	19.317,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	94.317,22
Santé publique (hors CPAS et crèches)	0,00	50.000,00	643.101,67	0,00	0,00	350.000,00	123.924,19	0,00	1.637.992,53	77.970,79	862.191,51	1.495.374,42	72.679,93	0,00	0,00	5.313.233,04
Logement et aménagement du territoire - espaces verts	305.147,50	136.863,62	0,00	2.739.906,05	0,00	103.539,61	13.597,96	8.334.419,17	0,00	3.070.518,01	272.289,42	0,00	222.607,06	90.965,14	0,00	15.269.847,54
TOTAL PAR TYPE D'UNITE D'EXPENSE	405.147,50	3.177.100,04	3.318.476,28	7.315.167,61	0,00	32.404.972,59	1.147.593,23	12.504.566,21	25.600.894,57	11.679.943,03	8.990.539,96	3.648.181,35	12.388.488,88	210.905,55	0,00	99.378.994,80

CARACTERISTIQUES GENERALES

16. Caractéristiques générales

Les informations générales exogènes ci-après ont une influence sur la réalité financière d'une commune dans la mesure où celles-ci peuvent influencer les dépenses à charge de la commune ou encore son potentiel fiscal.

16.1. Population et structure démographique

Année	Nombre d'habitants	Croissance par rapport à l'année précédente			
		< 19 ans	> =19 ans et <=65 ans	> 65 ans	
31/12/2009	157.394	2,97%	23,93%	64,89%	11,18%
31/12/2010	161.771	2,78%	23,97%	64,38%	11,65%
31/12/2011	165.522	2,32%	24,16%	64,34%	11,50%
31/12/2012	171.015	3,32%	24,16%	64,71%	11,13%
31/12/2013	172.875	1,09%	24,46%	64,50%	11,04%
31/12/2014	174.782	1,10%	24,53%	64,50%	10,97%
31/12/2015	177.856	1,76%	24,72%	64,34%	10,94%
31/12/2016	174.423	-1,93%	24,90%	64,62%	10,47%
31/12/2017	177.021	1,49%	24,92%	63,92%	11,17%
31/12/2018	180.850	2,16%	24,67%	63,77%	10,34%

16.2. Enseignement communal – nombre d'élèves

Année scolaire	Nombre d'élèves total	Croissance par rapport à l'année précédente	Nombre d'élèves maternel	Nombre d'élèves primaire	Nombre d'élèves enseign. spécial	Nombre d'élèves enseign. secondaire	Nombre d'élèves promotion sociale + artistique	Nombre d'élèves ens. supérieur
2008-2009	37.285	6,44%	4.971	9.003	841	9.310	10.418	2.703
2009-2010	38.206	2,47%	5.096	8.900	951	9.070	11.486	2.703
2010-2011	41.426	8,43%	5.085	9.016	962	9.138	14.159	3.066
2011-2012	41.892	1,12%	5.076	9.117	977	9.315	14.208	3.199
2012-2013	43.778	4,50%	5.098	9.206	961	9.395	15.918	3.200
2013-2014	46.090	5,28%	5.124	9.237	970	9.653	17.490	3.616
2014-2015	46.948	1,86%	5.096	9.403	978	10.232	17.567	3.672
2015-2016	48.731	3,80%	5.018	9.314	966	10.080	19.846	3.507
2016-2017	49.769	2,13%	5.051	9.440	707	9.495	21.323	3.753
2017-2018	52.390	5,27%	4.995	9.390	692	9.669	23.680	3.964
2018-2019	52.235	-0,30%	4.901	9.412	706	9.711	23.369	4.136

16.3. Fiscalité – Revenus cadastraux

Année (au 01/01)	Non bâti ordinaire + industriel	Bâti ordinaire + industriel	Outillage non bâti + bâti	Total	Coefficient indexation	Revenus cadastraux indexés	Revenus mainmorte
2009	1.522.344,00	345.092.134,00	8.538.746,00	355.153.224,00	1,5461	549.102.399,63	24.269.296,00
2010	1.698.422,00	367.771.955,00	8.593.201,00	378.063.578,00	1,5461	584.524.097,95	25.058.053,00
2011	1.627.480,00	365.796.725,00	9.827.011,00	377.251.216,00	1,5790	595.679.670,06	25.887.871,00
2012	1.612.204,00	372.429.231,00	10.424.244,00	384.465.679,00	1,6349	628.562.938,60	29.886.406,00
2013	1.467.218,00	378.337.490,00	10.640.710,00	390.445.418,00	1,6813	656.455.881,28	
2014	1.469.246,00	382.850.541,00	10.556.124,00	394.875.911,00	1,7000	671.289.048,70	
2015	1.449.538,00	392.136.163,00	7.974.274,00	401.559.975,00	1,7057	684.940.849,36	
2016	1.470.171,00	391.439.466,00	8.041.011,00	400.950.648,00	1,7153	687.750.646,51	
2017	1.398.476,00	393.859.579,00	7.995.066,00	403.253.121,00	1,7491	705.330.033,94	
2018	1.374.148,00	398.051.761,00	8.046.901,00	407.472.810,00	1,7863	727.868.680,50	

16.4. Comparaison des dépenses du service ordinaire de l'exercice propre entre la Ville de Bruxelles et le CPAS de Bruxelles

Année	Dépenses engagées service ordinaire Ville (sans prélèvements - sans déficits des hôpitaux)	Evolution	Dépenses engagées service ordinaire CPAS (sans prélèvements et facturation interne)	Evolution
2009	634.544.429,62	0,17%	200.361.798,02	-0,21%
2010	645.168.881,75	1,67%	203.909.097,90	1,77%
2011	666.280.754,80	3,27%	211.864.967,00	3,90%
2012	688.655.306,98	3,36%	229.574.457,00	8,36%
2013	712.872.871,24	3,52%	242.639.627,00	5,69%
2014	719.561.244,27	0,94%	233.262.680,00	-3,86%
2015	753.119.391,69	4,66%	244.790.919,00	4,94%
2016	754.298.905,08	0,16%	247.377.210,00	1,06%
2017	770.961.771,56	2,21%	256.910.210,00	3,85%
2018	804.786.051,68	6,69%	268.365.778,00	8,48%

17. Le système européen des comptes nationaux (SEC)

Le Système Européen des Comptes Nationaux (SEC) constitue le cadre conceptuel global d'élaboration et de détermination de statistiques macroéconomiques.

Le SEC vise notamment, pour ce qui concerne exclusivement les administrations publiques, à établir les statistiques pertinentes en matière de finances publiques.

Ainsi, les statistiques de finances publiques établies selon le système européen des comptes nationaux SEC, forment la base du monitoring européen, permettant une analyse uniforme de la situation des finances publiques de chaque pays membre de l'Union européenne.

Le SEC constitue dès lors l'ensemble des règles communes en matière de présentation des comptes nationaux à l'échelon européen.

Dans ce cadre, l'Etat belge et les autres pays membres se sont engagés à respecter deux critères (*critères de Maastricht définis dans la perspective de l'introduction de la monnaie unique*):

- le DEFICIT PUBLIC (ou solde de financement) mesuré à partir du ratio déficit public / PIB, qui ne peut excéder 3%;

- la DETTE PUBLIQUE mesuré à partir du ratio dette / PIB, qui ne peut être supérieur à 60 %.

Les engagements pris en Belgique et formalisés dans les pactes de stabilité et de croissance successifs, se sont matérialisés par la volonté d'impliquer chaque niveau de pouvoir du pays à la réalisation des efforts budgétaires exigés par la Commission européenne.

Formellement, un système d'accords de coopération organise la participation de tous les niveaux de pouvoir à la réalisation des objectifs globaux.

Dans la mesure où les pouvoirs locaux (communes, CPAS ...) font partie intégrante du périmètre des administrations publiques, ceux-ci sont tenus de participer aux objectifs budgétaires globaux du pays.

Les derniers accords de coopération relatifs aux objectifs budgétaires entre le Gouvernement fédéral et les entités fédérées impliquent que les gouvernements de tutelle des pouvoirs locaux s'engagent à la stricte observance des normes SEC, et donc à les faire appliquer par les pouvoirs locaux.

Les pouvoirs locaux disposant de normes comptables propres, il convient de transposer les données comptables fondées sur la base des normes du SEC.

La note méthodologique ci-après définit la transposition des données issues de la comptabilité communale aux normes SEC.

Note méthodologique

La diversité des systèmes comptables des différents niveaux de pouvoir du pays a pour conséquence de compliquer la traduction des données en concepts retenus par le SEC.

Le système européen des comptes nationaux (SEC) établit ainsi une distinction entre les **COMPTES NON FINANCIERS** et les **COMPTES FINANCIERS**.

Les **COMPTES NON FINANCIERS** mettent l'accent sur les activités et les revenus générés par celles-ci. Le **SOLDE** déterminé à partir des recettes et dépenses engendrées par ces activités détermine la **CAPACITE** ou le **BESOIN de FINANCEMENT** des administrations publiques, soit le **SOLDE SEC**.

Les **COMPTES FINANCIERS** indiquent les types d'instruments financiers utilisés pour contracter des engagements et/ou acquérir des actifs financiers. Il s'agit des opérations de financement pour couvrir le déficit public.

La comptabilité budgétaire de la comptabilité communale est utilisée afin de retenir les informations pertinentes en vue de l'élaboration des comptes non financiers et donc de la détermination de la capacité ou du besoin de financement.

Les codes économiques de la comptabilité budgétaire sont plus précisément utilisés en vue de convertir les données comptables communales en concepts exploitables par le SEC.

Le système européen des comptes nationaux (SEC) est basé sur le principe d'enregistrement des transactions. En comptabilité SEC, toute opération économique est enregistrée lors de la naissance, la transformation, la disparition d'une créance, d'une dette ou plus généralement d'une valeur économique.

La notion de **DROITS CONSTATES** est ainsi retenue comme critère d'imputation dans les statistiques publiques.

Les données retenues issues de la comptabilité communale sont les **DROITS CONSTATES NETS** pour les recettes, et les **IMPUTATIONS** pour les dépenses, dans la mesure où ces flux correspondent au moment où la valeur économique est créée, transformée, échangée, transférée ou s'éteint soit au moment effectif de la transaction.

La comptabilité SEC n'établit aucune distinction entre le service ordinaire et le service extraordinaire, à l'inverse de la comptabilité communale. Toutes les opérations indépendamment de leur nature sont dès lors prises en compte en vue d'aboutir à la détermination de la capacité ou du besoin de financement.

En outre, la comptabilité SEC ne prend en compte que les opérations enregistrées lors de l'exercice, alors que la comptabilité communale distingue les opérations de l'exercice propre et celles des exercices antérieurs. Ainsi, les résultats des exercices antérieurs ou les prélèvements relatifs aux provisions et aux réserves ne sont pas pris en considération.

Méthodologiquement, le passage des données de la comptabilité communale vers la comptabilité SEC implique la prise en compte:

* au service ordinaire (entre parenthèse, les groupes économiques):

- des recettes de prestations (60), de transferts (61) et de la dette, à l'exception des opérations financières (62) (les recettes de prélèvements (68) et celles liées aux résultats (66) sont exclues)

- des dépenses de personnel (70) de fonctionnement (71), de transferts (72) et de la dette (7X), à l'exception des opérations financières (7X) (les dépenses de prélèvements (78) et celles liées aux résultats (76) sont exclues)

Le schéma ci-après reprend les données globalisées par groupe économique pris en considération, diminuées, le cas échéant, des opérations financières non retenues, pour la détermination du solde ordinaire.

SERVICE ORDINAIRE	
DEPENSES = IMPUTATIONS	RECETTES = DROITS CONSTATES NETS
Exercice propre et Exercices antérieurs 70. Personnel 71. Fonctionnement 72. Transferts 7X. Dette Déduction de : (codes économiques) Ex.propre et Ex. antérieurs	60. Prestations 61. Transferts 62. Dette Déduction de : (codes économiques) 61. 46401 Remb. par aut.sup. charges financières emprunts 61. 66401 Récup. sur aut.sup. remb. Emprunts 61. 46548 Autres contributions aut.sup. / exclusivement pour la partie concernant les annuités et intérêts des emprunts d'assainissement IRIS 62. 26301 Remboursement charges financières emprunts tiers 62. 26801 Récup. sur tiers charges financières emprunts garantis 62. 96801 Remb. Par tiers emprunts garantis et payés par commune 62. 86101 Remb. prêts par entreprises publiques 62. 86701 Remb. prêts par entreprises privés 62. 87001 Remb. prêts par ménages et ASBL 62. 89101 Remb. prêts par aut.sup. 62. 89301 Remb. prêts par tiers emprunts à leur charge 62. 89302 Remb. prêts par autres pouv. publics prêts accordés
7X. 21105 Charges financières emprunts assainissement 7X. 21201 Charges financières emprunts autorité supérieure 7X. 21301 Charges financières emprunts tiers 7X. 9110x Remboursement emprunts commune 7X. 91201 Remboursement emprunts autorité supérieure 7X. 91301 Remboursement emprunts tiers 7X. 91801 Remboursement emprunts garantis	

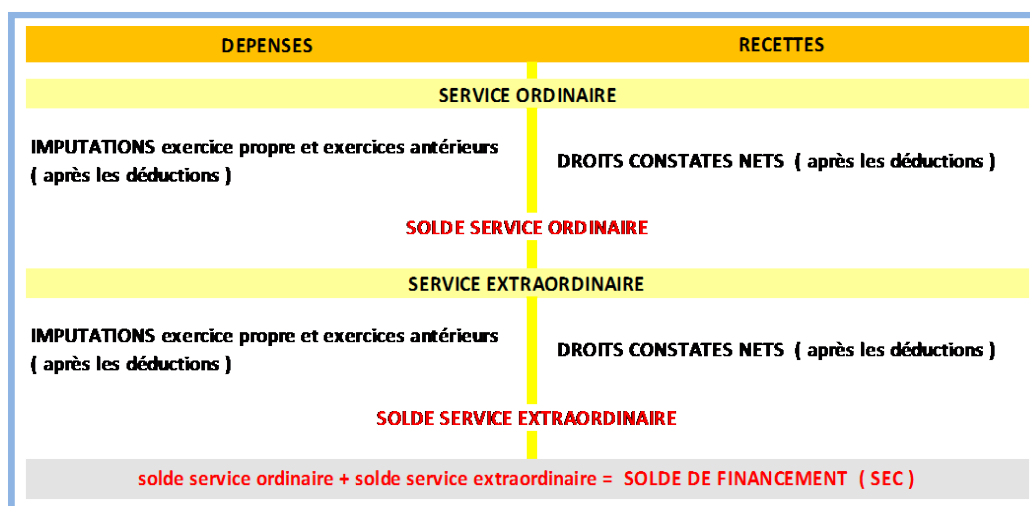
Au solde ordinaire, il faut ajouter les opérations relatives au service extraordinaire.

* au service extraordinaire (entre parenthèse, les groupes économiques):

- des recettes de transferts (80) et d'investissements (81), à l'exception des opérations financières (les recettes de la dette (82), de prélèvements (88) et celles liées aux résultats (86) sont exclues)

- des dépenses de transferts (90) et d'investissements (91), à l'exception des opérations financières (les dépenses de la dette (92), de prélèvements (98) et celles liées aux résultats (96) sont exclues)

Le schéma ci-après reprend les données globalisées par groupe économique pris en considération, diminuées, le cas échéant, des opérations financières non retenues, pour la détermination du solde extraordinaire.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Service ordinaire									
Recettes									
60	37.815.409,63	43.608.903,09	46.883.137,84	42.395.433,33	42.849.694,88	49.756.066,52	37.293.224,05	59.886.391,62	49.918.259,45
61	594.503.868,58	611.563.742,58	635.386.546,41	657.983.577,44	656.844.224,30	683.356.464,50	701.029.871,46	713.487.632,87	726.956.483,96
62	21.947.750,74	15.024.185,78	13.886.950,30	13.224.439,48	17.043.193,31	17.884.869,76	17.521.862,77	28.119.515,38	15.932.764,27
Total recettes	654.267.028,95	670.196.831,45	696.156.634,55	713.603.450,25	716.737.112,49	750.997.400,78	755.844.958,28	801.493.539,87	792.807.507,68
Dépenses									
70	311.073.659,15	324.924.979,24	335.505.579,77	342.943.915,27	347.979.253,70	355.830.993,21	360.862.684,16	374.664.879,18	385.996.150,10
71	61.473.762,91	61.895.109,02	64.307.422,62	61.891.631,48	68.431.680,70	68.701.052,32	71.244.128,04	75.387.221,94	83.619.840,34
72	199.158.946,60	246.481.336,07	264.253.974,72	241.806.871,59	233.774.886,35	250.146.590,05	254.316.083,48	254.894.119,68	267.389.685,89
7X	68.224.947,18	68.362.666,65	64.964.265,25	62.820.344,69	58.069.598,41	58.294.370,54	58.236.911,32	54.400.645,51	57.401.296,59
Total dépenses	639.931.315,84	701.664.090,98	729.031.242,36	709.462.763,03	708.255.419,16	732.973.006,12	744.659.807,00	759.346.866,31	794.406.972,92
Solde ordinaire A	14.335.713,11	-31.467.259,53	-32.874.607,81	4.140.687,22	8.481.693,33	18.024.394,66	11.185.151,28	42.146.673,56	-1.599.465,24
Service extraordinaire									
Recettes									
80	7.711.757,34	22.637.021,48	15.438.687,67	10.843.732,75	14.522.680,12	22.202.606,46	3.895.539,28	6.079.063,38	18.461.475,12
81	80.146,98	130.233,00	90.768,00	224.164,21	563.195,76	119.562,50	5.817.249,79	237.027,80	978.071,48
Dépenses									
90	5.103.864,30	16.655.200,28	9.116.158,43	4.793.839,13	9.805.787,91	12.397.418,89	19.259.535,75	9.198.002,81	15.375.781,03
91	48.553.287,24	59.733.799,90	55.323.432,59	49.566.120,01	64.275.273,11	61.612.807,52	91.132.228,84	63.777.418,03	110.014.813,44
Solde extraordinaire B	-45.865.247,22	-53.621.745,70	-48.910.135,35	-43.292.062,18	-58.995.185,14	-51.688.057,45	-100.678.975,52	-66.659.329,66	-105.951.047,87
Amortissement dette									
911-01	46.465.835,23	46.476.392,95	44.325.048,75	43.746.215,90	39.992.982,35	40.523.572,71	41.399.153,67	42.908.899,40	46.021.994,11
911-03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
911-06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Total amortissements C	46.465.835,23	46.476.392,95	44.325.048,75	43.746.215,90	39.992.982,35	40.523.572,71	41.399.153,67	42.908.899,40	46.021.994,11
Solde SEC (A+B)+C	14.936.301,12	-38.612.612,28	-37.459.694,41	4.594.840,94	-10.520.509,46	6.859.909,92	-48.094.670,57	18.396.243,30	-61.528.519,00

Commentaires

La Ville de Bruxelles termine l'année 2018 avec un solde de financement négatif de l'ordre de 61.528.519,00 €.

En 2010, 2013, 2015 et 2017, la Ville de Bruxelles avait présenté une capacité de financement de respectivement 14.936.301,12 €, 4.594.840,94 €, 6.859.909,92 € et 18.396.243,30 €. Par contre, les années 2011, 2012, 2014 et 2016 avaient connues une situation déficitaire.

En 2011, la Ville a enregistré une contribution aux déficits des hôpitaux publics des années 1996 à 2002 d'un montant total de 42.226.290,00 € suite à la fixation définitive des résultats comptables par le SPF Santé publique, alors que ces déficits avaient été financés par la Région de Bruxelles-Capitale et n'ont dès lors pas fait l'objet d'un quelconque décaissement de la part de la Ville. En ne prenant pas en compte cet élément, la Ville enregistrerait un solde de financement également positif en 2011 de l'ordre de 3.608.346,73 €.

La Ville a liquidé au cours de l'année 2012 une contribution au déficit du CHU St-Pierre pour 18.685.533,00 € et aux déficits des hôpitaux en liquidation pour 5.167.990,00 €, soit au total 23.853.523,00 €.

A cela, nous devons ajouter que la Ville a pris en charge les déficits des années 2003 à 2007 des entités hospitalières pour 20.898.388,00 €.

Les résultats de 2011 et 2012 sont donc fortement influencés par ces paramètres.

Le compte 2018 dégage un solde courant positif (44.422.528,87 €). Nous observons par contre que le solde extraordinaire est négatif et s'élève à -105.951.047,87 €. Les recettes de subside pour investissements sont à un niveau élevé (18.461.475,12 €) alors que le total des investissements imputés s'établit à 110.014.813,44 €, soit à un niveau élevé et comparable à l'année 2016 qui avait également connu une situation particulièrement déficitaire.

Nous observons qu'un solde courant suffisamment positif permettrait d'assurer le financement des investissements. Cette situation dénote clairement que, selon une analyse à partir de la conception du système européen des comptes nationaux, les activités courantes financent les investissements.

Le solde positif dégagé à l'ordinaire en 2018 ne suffit malheureusement pas à financer l'intégralité des investissements (diminué des subsides d'investissement), ce qui a pour effet de dégager un solde négatif de financement.

Au regard des montants effectivement liquidés pour les investissements, nous analysons que les liquidations annuelles portent principalement sur des projets engagés lors d'années antérieures (88,09 %).

Nous pouvons admettre qu'une politique liée à l'obtention accrue de subside extérieures pour financer les investissements doit être soutenue.

Ensuite, dans la mesure où la logique des imputations prend le dessus, l'orientation générale future doit s'inscrire dans une stratégie de planification claire des investissements faisant en sorte qu'une simple prévision de projets à réaliser lors d'une année budgétaire doit être abandonnée au profit d'une vision pluriannuelle planifiée des investissements dans le temps et de la détermination des réalisations effectives (échanciers des liquidations en liaison avec les réalisations réelles).

CONCLUSION

18. Conclusion

Le compte 2018 présente un résultat budgétaire à l'exercice propre négatif de 28.842.412,18 € et un résultat budgétaire cumulé positif de 30.004.722,69 €.

Toutefois, en ne prenant pas en compte les opérations de prélèvements relatives aux réserves (constitution de réserves), le résultat budgétaire à l'exercice propre présente un excédent de 1.157.587,82 €.

Sachant que la Ville de Bruxelles dispose d'un résultat budgétaire cumulé positif, deux fonds de réserve peuvent être constitués en vue de faire face à des dépenses futures:

- ✓ 20.000.000,00 € pour un fonds de réserve ordinaire;
- ✓ 10.000.000,00 € pour un fonds de réserve extraordinaire.

Hors prélèvements, à l'exercice propre,

- ✓ les dépenses totales engagées (engagements) s'élèvent à 649.078.901,42 € pour un budget prévisionnel de 650.667.892,74 €, soit un écart favorable de 0,24 %;
- ✓ les recettes totales (droits constatés nets) s'élèvent à 636.408.008,57 € pour un budget prévisionnel de 644.269.878,05 €, soit un écart défavorable de 1,24 %.

Les dépenses de personnel (hors personnel enseignants) qui constituent les principales dépenses de la Ville (35,52 % du total des dépenses) ont augmentées de 8.023.824,42 € (+ 3,61 %) par rapport à 2017.

En outre, un œil attentif doit être porté à la prime de responsabilisation qui a augmenté de 469.822,11 € par rapport à 2017, mais qui est déjà passée à 8.683.104,11 € en 2018 contre 3.169.199,59 € en 2013.

Les dépenses de fonctionnement connaissent une forte augmentation (+ 9,39 % ou + 7.820.598,13 €) surtout au niveau des dépenses de fonctionnement de la voirie (petites réparations, marquages routiers,...) et des dépenses en matière informatique (+ 8,44 % ou + 2.016.872,96 €).

Les dépenses de transferts connaissent une augmentation 4,60 % (+ 11.881.433,57 €) par rapport à 2017.

Les dépenses de dette augmentent en 2018 de 2.892.652,16 € (+ 5,32 %) par rapport à 2017. Ainsi la charge de la dette et plus exactement le remboursement des emprunts contractés a augmenté de 2.677.160,55 € (+ 6,30 %) par rapport à 2017.

Les recettes de prestations diminuent en 2018 par rapport à 2017 (- 9.968.132,17 € ou - 16,65 %). Mais il faut toutefois relativiser cette diminution du fait que les recettes d'indemnités de passage gaz et électricité avaient été exceptionnellement élevées. La situation enregistrée en 2018 présente plutôt un caractère normal.

Toutefois la recette obtenue concernant la redevance pour stationnement sur la voie publique (horodateurs) est particulièrement inférieure à la recette espérée (écart de - 6.420.558,79 €).

Les taxes additionnelles connaissent une légère augmentation (+ 1.434.270,18 € ou + 0,61 %).

Cette augmentation s'explique surtout par la croissance de la taxe additionnelle à l'impôt des personnes physiques marquant l'augmentation de la population sur le territoire de la Ville de

Bruxelles, bien que ce phénomène soit toutefois atténué par les mesures décidées à l'échelon fédéral (Tax-shift).

La taxe additionnelle à la taxe régionale sur les établissements d'hébergement touristique, venant remplacer la taxe communale sur les établissements hôteliers et les appart-hôtels stagne à son seuil historique et s'élève 14.892.576,48 €.

Par contre, même si l'enrôlement, la perception et le contentieux du précompte immobilier a été repris par Bruxelles Fiscalité en 2018, la taxe additionnelle pour la Ville de Bruxelles a diminué (- 1.389.142,48 € ou - 0,72 %) par rapport à 2017. En outre, la recette obtenue reste bien inférieure à la recette espérée (- 5.960.431,03 €).

Les taxes communales directes connaissent une légère croissance de 1,71 % par rapport à 2017. Cette croissance trouve son origine principalement dans l'augmentation de la principale taxe de la Ville que représente la taxe sur les surfaces de bureaux (+ 1.729.939,00 €) et de la taxe sur les immeubles et terrains à l'abandon ou négligés ou inoccupés ou inachevés (+ 17,44 %).

Concernant les dotations et subsides reçues, la dotation fédérale spéciale en faveur de la Ville de Bruxelles progresse de 0,07 % (+ 797.000,00 €), alors que la dotation générale régionale diminue de 334.319,05 € (- 0,77 %).

Au niveau du service extraordinaire, la charge nette à financer par le recours à l'emprunt (à savoir la différence entre, d'une part, les dépenses d'investissements, de transferts et de la dette, et d'autre part, les recettes de transferts et d'investissements) s'élevait à 117.810.904,74 € en 2016 et à 97.808.451,70 € en 2017, et s'élève en 2018 à 58.939.448,20 €.

Inhoudsopgave

ALGEMENE FINANCIËLE ANALYSE	1 - 6
1. Inleiding	1
2. De omschrijving en de voorstelling van de rekening 2018	1
3. Voorstelling van het resultaat van het eigen dienstjaar van de gewone dienst van de rekening 2018	2 - 4
4. Voorstelling van de boekhoudkundige- en begrotingsresultaten van de Rekening 2018	5 - 6
4.1. Voorstelling van het boekhoudkundig - en het begrotingsresultaat van het eigen dienstjaar van de Rekening 2018	5
4.2. Voorstelling van het globaal begrotings- en boekhoudkundig resultaat van de Rekening 2018	6
ANALYSE VAN DE GEWONE DIENST	7 - 50
5. Evolutie van de begrotingsresultaten van de gewone dienst in de tijd	7
6. Evolutie van de algemene begrotingsresultaten van de gewone dienst en van de gewone reservefondsen en de voorzieningen	8
7. Evolutie van de netto vastgestelde rechten en van de vastgelegde uitgaven in de tijd	9
8. Functionele analyse van de gewone dienst van het eigen dienstjaar	10 - 13
8.1. Algemene presentatie van de uitgavenstructuur per toepassingsdomein	10 - 11
8.2. Algemene presentatie van de structuur van de ontvangsten per toepassingsdomein	12 - 13
9. Economische analyse van de gewone dienst op eigen dienstjaar	14 - 20
9.1. Algemene voorstelling van de structuur van uitgaven en ontvangsten	14 - 16
9.2. Evolutie van de vastgelegde uitgaven in de tijd	17
9.3. Evolutie van de netto vastgestelde rechten (ontvangsten) in de tijd	18
9.4. Verschillen tussen de begroting en de vastgestelde ontvangsten en gerealiseerde uitgaven	19 - 20
10. Algemene structuur van de uitgaven	21 - 37
10.1. Personeelsuitgaven	21 - 25
10.2. Werkingsuitgaven	26 - 27
10.3. Uitgaven van dotaties of van overdrachten	28 - 31
10.4. Schulduitgaven	32 - 36
10.5. Uitgaven van overboekingen	37
11. Algemene structuur van de ontvangsten	38 - 50
11.1. Ontvangsten uit prestaties	38 - 40
11.2. De ontvangsten uit overdrachten	41 - 49
11.3. De ontvangsten uit schulden	49 - 50
11.4. Ontvangsten uit overboekingen	50
ANALYSE VAN DE BUITENGEWONE DIENST	51 - 63
12. Evolutie van de netto vastgestelde rechten en de vastgelegde uitgaven voor het eigen dienstjaar in de tijd	51
13. Functionele analyse van de buitengewone dienst op het eigen dienstjaar	52 - 55
13.1. Algemene voorstelling van de uitgavenstructuur (excl. overdrachten) per domein	52 - 53
13.2. Algemene voorstelling van de ontvangstenstructuur (excl. overdrachten) per domein	54 - 55
14. Economische analyse van de buitengewone dienst op het eigen dienstjaar	56 - 62
14.1. Algemene voorstelling van de uitgaven- en ontvangstenstructuur	56 - 58
14.2. Evolutie van de vastgelegde uitgaven in de tijd	59
14.3. Evolutie van de nette vastgestelde rechten (ontvangsten) in de tijd	60
14.4. Verschillen tussen de begrotingsramingen en de werkelijke realisatie van de uitgaven en ontvangsten	61 - 62
15. Analyse van de uitgaven van de buitengewone dienst per type investering en per functie (actiedomein)	63
ALGEMENE KENMERKEN	64 - 65
16. Algemene kenmerken	64 - 65
16.1. Bevolking en demografische structuur	64
16.2. Gemeentelijk onderwijs – aantal leerlingen	64
16.3. Fiscaliteit – Kadastraal inkomen	65
16.4. Vergelijking van de uitgaven van de gewone dienst van het eigen dienstjaar tussen de Stad Brussel en het OCMW van Brussel	65
EUROPEES SYSTEEM VOOR NATIONALE REKENINGEN	66 - 70
17. Het Europees Systeem voor nationale Rekeningen (ESR)	66 - 70
BESLUIT	71 - 72
18. Besluit	71 - 72

FINANCIËEL VERSLAG VAN DE REKENING 2018

ALGEMENE FINANCIËLE ANALYSE

1. Inleiding

Dit document is een bijlage met toelichtingen van de jaarlijkse rekeningen van het dienstjaar 2018. Het heeft als doel de bijzonderheden van het jaar 2018 te belichten en aan de hand van de gegevens van de begrotingsboekhouding en van de algemene boekhouding, de tendensen te beschrijven van de evolutie van de financiële toestand van de Stad.

De boekhouding steunt op twee pijlers: de begrotingsboekhouding en de algemene boekhouding die parallel gevoerd worden.

In de begrotingsboekhouding wordt de financiële gezondheid van een gemeente meestal beoordeeld door het berekenen van de begrotingssaldi, d.w.z., het verschil tussen de ontvangsten en de uitgaven. De begrotingsboekhouding blijft het vertrekpunt van de nieuwe gemeentelijke boekhouding maar de algemene boekhouding, die tegelijkertijd gevoerd wordt, vult de begrotingsboekhouding aan via analyse-elementen waarmee de impact van het beleid op het vermogen kan worden beoordeeld.

De grote principes van de boekhouding berusten op een zeer precieze en gestructureerde wetgeving, maar om een goed beheer te voeren moeten de cijfers die eruit voortvloeien steeds door de verantwoordelijke ambtenaren en de mandatarissen geanalyseerd, beoordeeld en vergeleken kunnen worden.

2. De omschrijving en de voorstelling van de rekening 2018

De begrotingsrekening is de uitvoering van de begroting waarin alle geraamde ontvangsten en uitgaven zijn hernomen welke binnen het financiële dienstjaar zouden kunnen worden uitgevoerd, met uitzondering van de bewegingen voor de rekening of deze die enkel de thesaurie aanbelangen. Het doel van de begrotingsrekening is het nazicht van de goede uitvoering van de begroting.

De begrotingsrekening is op dezelfde wijze gestructureerd als de begroting, te weten:

- een onderscheid tussen de ontvangsten en uitgaven;
- een onderscheid tussen de gewone en de buitengewone dienst;
- een onderscheid binnen elk van die diensten, tussen het financiële dienstjaar zelf en de vroegere dienstjaren.

De gewone dienst wordt als volgt omschreven:

het geheel van de ontvangsten en de uitgaven die ten minste één maal per financieel dienstjaar voorkomen en die de Stad regelmatige inkomsten en een regelmatige werking waarborgen, met inbegrip van de periodieke aflossing van de schuld.

De buitengewone dienst wordt als volgt omschreven:

het geheel van de ontvangsten en de uitgaven die rechtstreeks en op een duurzame wijze, invloed hebben op de omvang, de waarde of de instandhouding van het patrimonium van de Stad, uitgezonderd de normale onderhoudswerken; deze dienst omvat eveneens de voor hetzelfde doel toegestane toelagen en leningen, de deelnemingen en beleggingen op méér dan één jaar, alsook de vervroegde terugbetalingen van de schuld.

3. Voorstelling van het resultaat van het eigen dienstjaar van de gewone dienst van de rekening 2018

Het oorspronkelijke budget voor 2018 werd op 20/11/2017 voorgelegd aan de gemeenteraad met een begrotingsoverschot van 90.429,34 €.

Aldus werden de verwachte ontvangsten geraamd op 803.594.520,49 € en de geplande uitgaven op 803.504.091,15 €.

	INITIELE BEGROTING 2018
ONTVANGSTEN	803.594.520,49
UITGAVEN	803.504.091,15
BATIG RESULTAAT	90.429,34

Een eerste reeks begrotingswijzigingen werd voorgelegd aan de gemeenteraad van 25/06/2018, met extra ontvangsten ten belope van 8.718.928,40 € en bijkomende uitgaven voor 8.759.046,59 €.

Het begrotingsoverschot bedroeg dus 50.311,15 €.

	BEGROTING 2018 NA BW01
ONTVANGSTEN	810.505.888,04
UITGAVEN	810.455.576,89
BATIG RESULTAAT	50.311,15

Een tweede reeks begrotingswijzigingen werd op 10/09/2018 aan de gemeenteraad voorgelegd, met bijkomende ontvangsten ten belope van 1.807.560,85 € en bijkomende uitgaven voor een bedrag van 1.807.560,85 €.

Het begrotingsoverschot bleef dus op 50.311,15 €.

	BEGROTING 2018 NA BW02
ONTVANGSTEN	812.313.448,89
UITGAVEN	812.263.137,74
BATIG RESULTAAT	50.311,15

De effectieve verwezenlijking van de begroting 2018 leidt tot de vaststelling dat de uitgaven (vastleggingen van het eigen dienstjaar) 836.106.637,03 € en de ontvangsten 807.264.224,85 € bedragen.

Het reële resultaat van de rekening 2018 bedraagt op deze wijze – 28.842.412,18 €.

REKENING 2018	
ONTVANGSTEN	807.264.224,85
UITGAVEN	836.106.637,03
NEGATIEF RESULTAAT	-28.842.412,18

Zonder rekening te houden met de overboekingen van de uitgaven en de ontvangsten, vertoont het begrotingsresultaat voor het eigen dienstjaar van de gewone dienst een tekort van 12.670.892,85 €.

Op het vlak van de verrichtingen met betrekking tot de overboekingen, kunnen we een onderscheid maken tussen die met betrekking tot de voorzieningen en die met betrekking tot de reserves.

Inzake de verrichtingen met betrekking tot de voorzieningen, geeft de hierna weergegeven tabel, het volgende aan:

- ✓ Ontvangsten met betrekking tot het gebruik van voorzieningen uit voorgaande jaren voor een totaal bedrag van 14.456.717,17 €;

Inderdaad, vanuit een toekomstgericht perspectief, werden deze voorzieningen aangelegd in de voorgaande dienstjaren en hadden ze daarom een impact op de resultaten van de rekeningen voor deze verschillende dienstjaren. Deze voorzieningen worden gebruikt in het boekjaar 2018 voor zover de desbetreffende uitgaven werden geboekt in 2018, waardoor het resultaat van de rekening 2018 gunstig wordt beïnvloed.

- ✓ uitgaven in verband met het aanleggen van voorzieningen voor een totaalbedrag van 628.236,50 €.

Aldus, rekening houdend met de verrichtingen met betrekking tot de voorzieningen, vertoont de rekening van 2018 voor het eigen dienstjaar een overschot in van 1.157.587,82 €.

REKENING 2018			
BEGROTINGSRESULTAAT EIGEN DIENSTJAAR (voor overboekingen)		-12.670.892,85	
UITGAVEN (voorzieningen)		ONTVANGSTEN (voorzieningen)	
Samenstelling voorziening gewestelijke belasting van eigenaars fiscaal dienstjaar 2018	221.991,50	Aanwending voorziening financiering Politiezone	997.660,99
Samenstelling voorziening Urbinat Subsidie	406.245,00	Aanwending voorziening tekorten hospitalen	597.388,00
		Aanwending voorziening Ronde van Frankrijk 2019 - Vergoeding 2018	2.057.000,00
		Aanwending voorziening Tekorten RENOBURU	1.807.560,85
		Aanwending voorziening Dubieuze debiteuren (onwaarden)	8.997.107,33
TOTAAL	628.236,50	TOTAAL	14.456.717,17
BEGROTINGSRESULTAAT EIGEN DIENSTJAAR (na voorzieningen)		1.157.587,82	
Gebruik van het gecumuleerd batig resultaat:			
UITGAVEN (reserves)		ONTVANGSTEN (reserves)	
Buitengewoon reservefonds	20.000.000,00		0,00
Gewoon reservefonds	10.000.000,00		
TOTAAL	30.000.000,00	TOTAAL	0,00
BEGROTINGSRESULTAAT EIGEN DIENSTJAAR (na reserveringen)		-28.842.412,18	

Gezien, zoals later zal blijken uit onderhavig rapport, de Stad Brussel een gecumuleerde bonus op de rekening heeft, wordt voorgesteld om deze te gebruiken voor het aanleggen van:

- ✓ een reservefonds voor de gewone dienst van 20.000.000,00 € en dit, met het oog op het gebruik ervan in de komende jaren om verschillende uitgaven te dekken die nog niet in de gewone dienst werden vastgelegd;
- ✓ een reservefonds voor de buitengewone dienst van 10.000.000,00 € met het oog op het gebruik ervan in de komende jaren om verschillende uitgaven te dekken.

Door een deel van de gecumuleerde bonus te gebruiken om twee reservefondsen te vormen, vertoont de rekening 2018 op het eigen dienstjaar een tekort van 28.842.412,18 €.

Om het belang aan te tonen van het gebruik van de gecumuleerde bonus die de Stad Brussel heeft kunnen genereren uit haar activiteiten, merken wij op dat het gecumuleerde begrotingsresultaat, exclusief de verrichtingen gerelateerd aan de overboekingen, 46.176.242,02 € bedraagt (andere voorstelling in onderstaande tabel).

Rekening houdend met de verrichtingen met betrekking tot de voorzieningen (aanleg en aanwending), stellen we vast dat het gecumuleerde begrotingsresultaat met overboekingen gerelateerd aan de voorzieningen, 60.004.722,69 € bedraagt.

Daarenboven, rekening houdend met de verrichtingen met betrekking tot de vorming van reserves, stellen wij vast dat het gecumuleerde begrotingsresultaat (alle verrichtingen inzake overboekingen inbegrepen) 30.004.722,69 € bedraagt.

REKENING 2018			
UITGAVEN EIGEN DIENSTJAAR en VORIGE DIENSTJAREN (excl. overboekingen)		ONTVANGSTEN EIGEN DIENSTJAAR en VORIGE DIENSTJAREN (excl. overboekingen)	
Vastleggingen eigen dienstjaar	805.478.400,53	Netto vastgestelde rechten eigen dienstjaar	792.807.507,68
Vastleggingen vorige dienstjaren	32.051.048,66	Batig resultaat vorige dienstjaren	90.898.183,53
Totaal vastleggingen exclusief overboekingen	837.529.449,19	Totaal netto vastgestelde rechten exclusief overboekingen	883.705.691,21
		GECUMULEERD BEGROTINGSRESULTAAT (excl. overboekingen)	46.176.242,02
Voorzieningen:			
UITGAVEN (voorzieningen)		ONTVANGSTEN (voorzieningen)	
Samenstelling voorziening gewestelijke belastingen van eigenaars - fiscaal dienstjaar 2018	221.991,50	Aanwending voorziening financiering Politiezone	997.660,99
Samenstelling voorziening Urbinat Subsidie	406.245,00	Aanwending voorziening tekorten hospitalen	597.388,00
		Aanwending voorziening Ronde van Frankrijk 2019 - Vergoeding 2018	2.057.000,00
		Aanwending voorziening Tekorten RENOBURU	1.807.560,85
		Aanwending voorziening Dubieuze debiteuren (onwaarden)	8.997.107,33
TOTAAL	628.236,50	TOTAAL	14.456.717,17
		GECUMULEERD BEGROTINGSRESULTAAT (inclusief overboekingen van voorzieningen)	60.004.722,69
Reserves:			
UITGAVEN (reserves)		ONTVANGSTEN (reserves)	
Overboeking naar gewoon reservefonds	20.000.000,00		0,00
Overboeking naar buitengewoon reservefonds	10.000.000,00		
TOTAL	30.000.000,00	TOTAL	0,00
		GECUMULEERD BEGROTINGSRESULTAAT (inclusief overboekingen van voorzieningen en reserves)	30.004.722,69

4. Voorstelling van de boekhoudkundige- en begrotingsresultaten van de Rekening 2018

De begrotingsrekening bepaalt twee resultaten:

Het begrotingsresultaat wordt gedefinieerd als:

het verschil tussen de netto vastgestelde rechten enerzijds en de vastgelegde uitgaven anderzijds.

Het boekhoudkundig resultaat wordt gedefinieerd als:

het verschil tussen de netto vastgestelde rechten enerzijds, en de aangerekende uitgaven op 31/12 van het betrokken dienstjaar anderzijds.

De netto vastgestelde rechten worden gedefinieerd als:

het geheel van de geboekte vastgestelde rechten in de boekhouding.

De vastgelegde uitgaven worden gedefinieerd als:

het geheel van de uitgaven waarvoor de Stad zich verbindt ten aanzien van derden als gevolg van een contract, een overeenkomst of een eenzijdige beslissing.

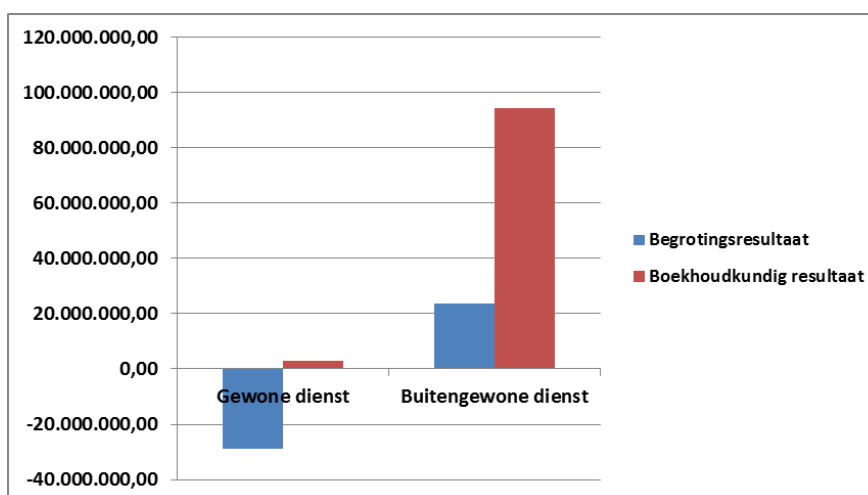
De aangerekende uitgaven worden gedefinieerd als:

het geheel van de uitgaven die, na de regelmatigheidscontrole van de bijzondere rekenplichtige, aan een aanrekening in de boekhouding onderhevig zijn met de bedoeling deze te betalen aan derden.

4.1. Voorstelling van het boekhoudkundig - en het begrotingsresultaat van het eigen dienstjaar van de Rekening 2018

De cijfers en de grafische weergave zoals hierna opgenomen, stellen het begrotingsresultaat en het boekhoudkundig resultaat van het eigen dienstjaar van de rekening 2018 voor zowel de gewone dienst als voor de buitengewone dienst.

	Gewone dienst	Buitengewone dienst
Netto vastgestelde rechten	807.264.224,85	117.119.089,27
Vastleggingen	836.106.637,03	93.378.994,80
BEGROTINGSRESULTAAT	-28.842.412,18	23.740.094,47
Netto vastgestelde rechten	807.264.224,85	117.119.089,27
Aanrekeningen	804.407.418,71	22.641.222,84
BOEKHOUDKUNDIG RESULTAAT	2.856.806,14	94.477.866,43

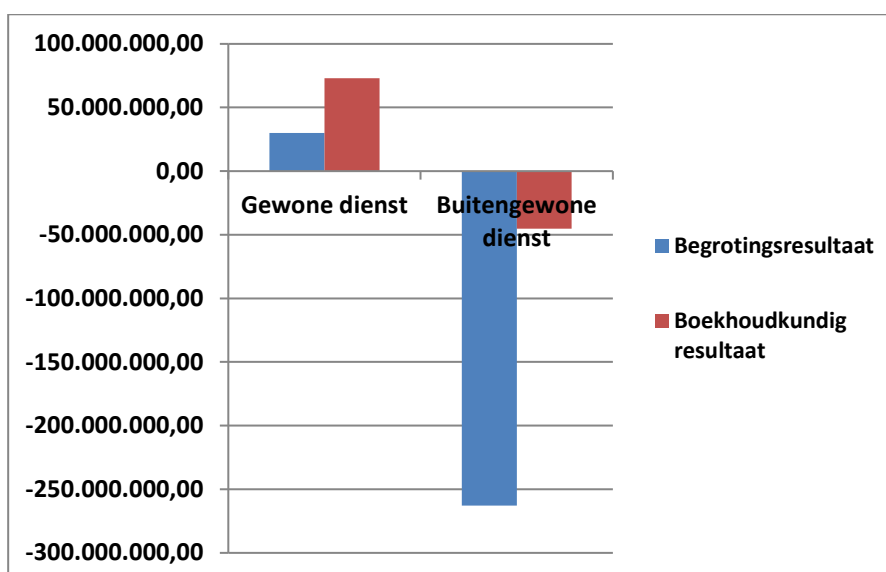
4.2. Voorstelling van het globaal begrotings- en boekhoudkundig resultaat van de Rekening 2018

De cijfers en de grafische weergave zoals hierna opgenomen, stellen het gecumuleerd begrotingsresultaat en het gecumuleerd boekhoudkundig resultaat van de rekening 2018 voor, zowel voor de gewone als voor de buitengewone dienst.

Het verschil tussen het begrotingsresultaat en het boekhoudkundig resultaat op het eigen dienstjaar en het gecumuleerd begrotingsresultaat en boekhoudkundig resultaat wordt verklaard door het in rekening brengen van:

- ✓ *vastleggingen van uitgaven uitsluitend van het eigen dienstjaar, voor de berekening van het begrotingsresultaat van het eigen dienstjaar;*
- ✓ *vastleggingen van het eigen dienstjaar en van vorige dienstjaren en het boekhoudkundig resultaat van vorige dienstjaren, voor de berekening van het gecumuleerd begrotingsresultaat;*
- ✓ *aanrekeningen van uitgaven uitsluitend van het eigen dienstjaar, voor de berekening van het boekhoudkundig resultaat van het eigen dienstjaar;*
- ✓ *aanrekeningen van het eigen dienstjaar en vorige dienstjaren en het boekhoudkundig resultaat van vorige dienstjaren, voor de berekening van het gecumuleerd boekhoudkundig resultaat.*

	Gewone dienst	Buitengewone dienst
Netto vastgestelde rechten	898.162.408,38	117.119.089,27
Vastleggingen	868.157.685,69	380.080.134,27
BEGROTINGSRESULTAAT	30.004.722,69	-262.961.045,00
Netto vastgestelde rechten	898.162.408,38	117.119.089,27
Aanrekeningen	825.035.209,42	162.330.336,97
BOEKHOUDKUNDIG RESULTAAT	73.127.198,96	-45.211.247,70

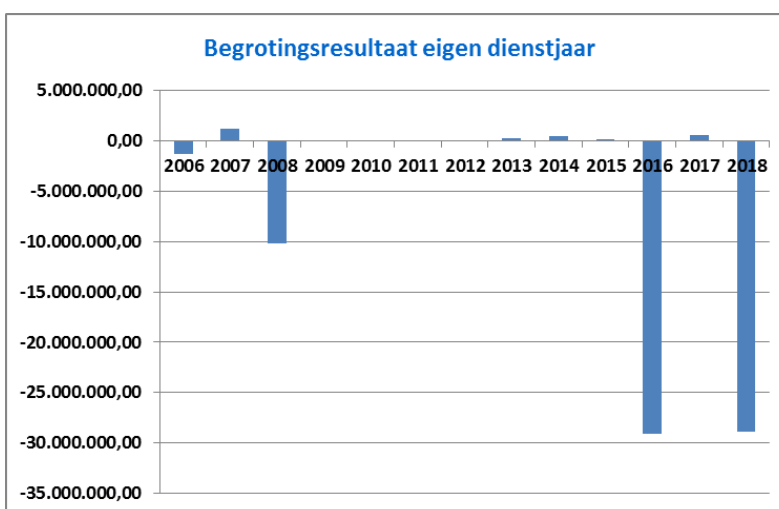
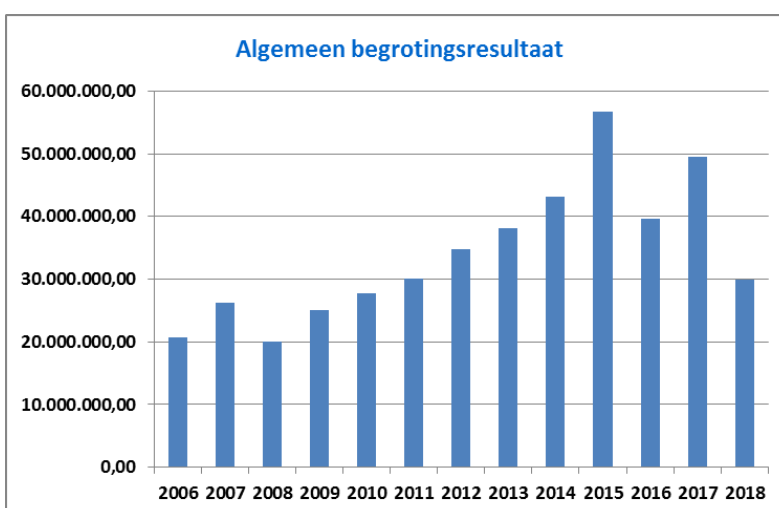

ANALYSE VAN DE GEWONE DIENST

5. Evolutie van de begrotingsresultaten van de gewone dienst in de tijd

De onderstaande cijfers en grafische weergaven, tonen de evolutie van de begrotingsresultaten voor de gewone dienst, zowel algemeen als in termen van het eigen dienstjaar, van 2006 tot en met het jaar 2018.

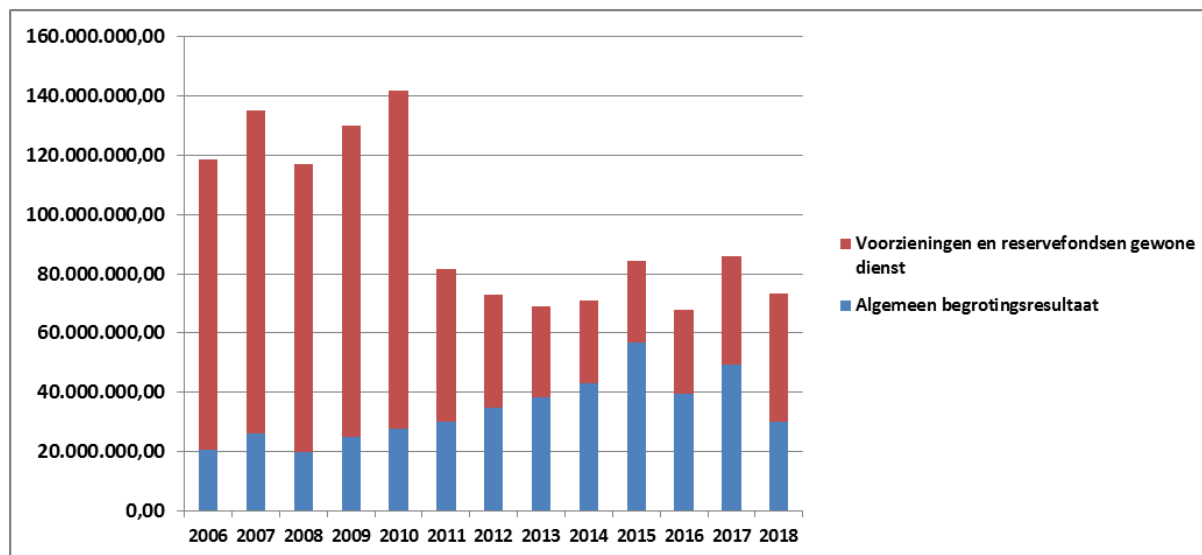
	Algemeen begrotingsresultaat	Begrotingsresultaat eigen dienstjaar
2006	20.741.198,59	-1.358.598,24
2007	26.277.143,72	1.164.404,70
2008	19.984.763,12	-10.187.235,87
2009	25.138.934,50	0,00
2010	27.826.106,33	0,00
2011	30.059.814,00	0,00
2012	34.741.578,54	0,00
2013	38.149.797,15	203.000,00
2014	43.196.103,38	474.220,14
2015	56.760.288,82	20.000,00
2016	39.557.120,37	-29.058.920,05
2017	49.544.939,18	495.501,76
2018	30.004.722,69	-28.842.412,18

6. Evolutie van de algemene begrotingsresultaten van de gewone dienst en van de gewone reservefondsen en de voorzieningen

De onderstaande cijfers en grafische weergaven, tonen de evolutie van de algemene begrotingsresultaten van de gewone dienst en van de gewone reservefondsen en de voorzieningen van 2006 tot en met 2018.

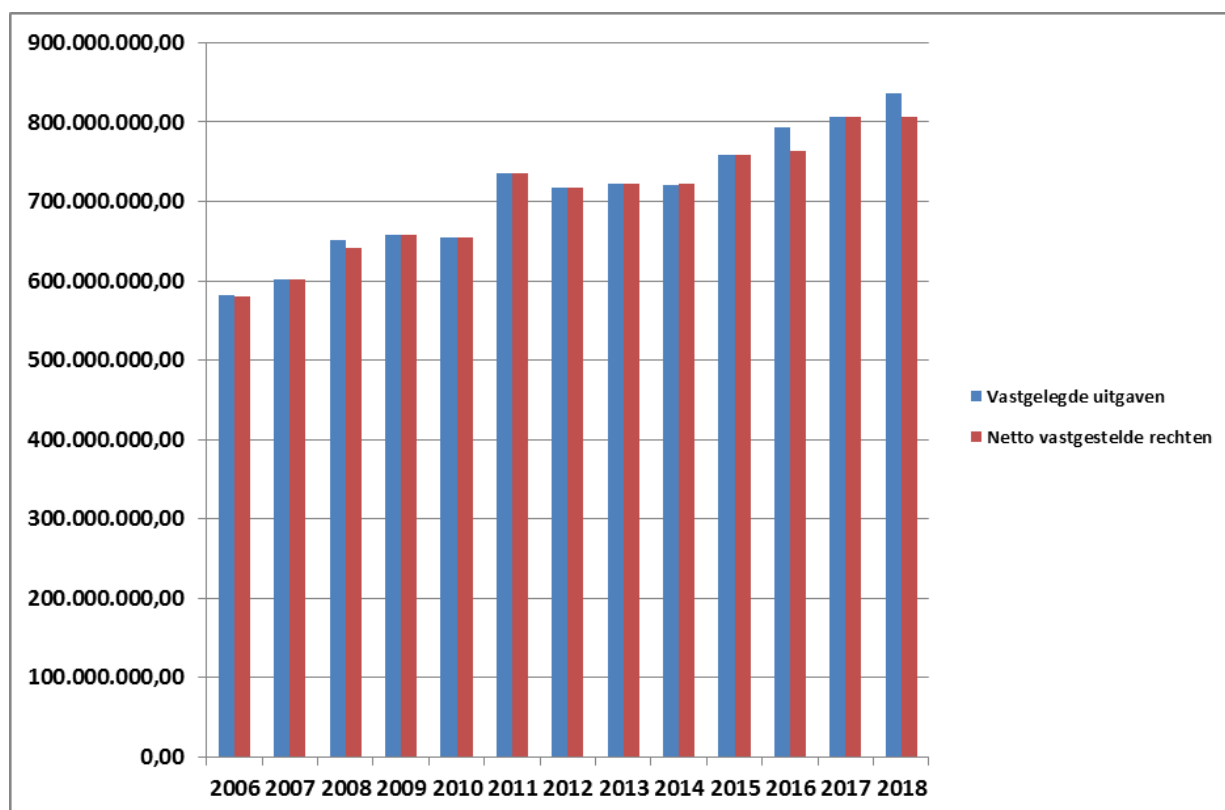
	Algemeen begrotingsresultaat	Voorzieningen en reservefondsen gewone dienst	Totaal
2006	20.741.198,59	97.988.412,14	118.729.610,73
2007	26.277.143,72	108.883.242,59	135.160.386,31
2008	19.984.763,12	97.050.661,30	117.035.424,42
2009	25.138.934,50	104.674.138,62	129.813.073,12
2010	27.826.106,33	113.772.285,82	141.598.392,15
2011	30.059.814,00	51.608.549,47	81.668.363,47
2012	34.741.578,54	38.211.489,04	72.953.067,58
2013	38.149.797,15	30.931.045,05	69.080.842,20
2014	43.196.103,38	27.632.693,13	70.828.796,51
2015	56.760.288,82	27.598.723,35	84.359.012,17
2016	39.557.120,37	28.187.503,60	67.744.623,97
2017	49.544.939,18	36.290.438,15	85.835.377,33
2018	30.004.722,69	43.461.957,48	73.466.680,17

7. Evolutie van de netto vastgestelde rechten en van de vastgelegde uitgaven in de tijd

De onderstaande cijfers en grafische weergaven tonen de evolutie van de vastgelegde uitgaven en de netto vastgestelde rechten (ontvangsten) van 2006 tot en met 2018.

	Vastgelegde uitgaven	Netto vastgestelde rechten	Begrotingsresultaat eigen dienstjaar
2006	582.346.177,01	580.987.578,77	-1.358.598,24
2007	601.164.283,11	602.328.687,81	1.164.404,70
2008	651.635.980,09	641.448.744,22	-10.187.235,87
2009	658.082.334,65	658.082.334,65	0,00
2010	654.267.028,95	654.267.028,95	0,00
2011	736.276.644,45	736.276.644,45	0,00
2012	717.055.022,55	717.055.022,55	0,00
2013	722.206.134,24	722.409.134,24	203.000,00
2014	721.461.244,27	721.935.464,41	474.220,14
2015	757.950.917,03	757.970.917,03	20.000,00
2016	792.631.901,88	763.572.981,83	-29.058.920,05
2017	806.213.366,10	806.708.867,86	495.501,76
2018	836.106.637,03	807.264.224,85	-28.842.412,18

8. Functionele analyse van de gewone dienst van het eigen dienstjaar

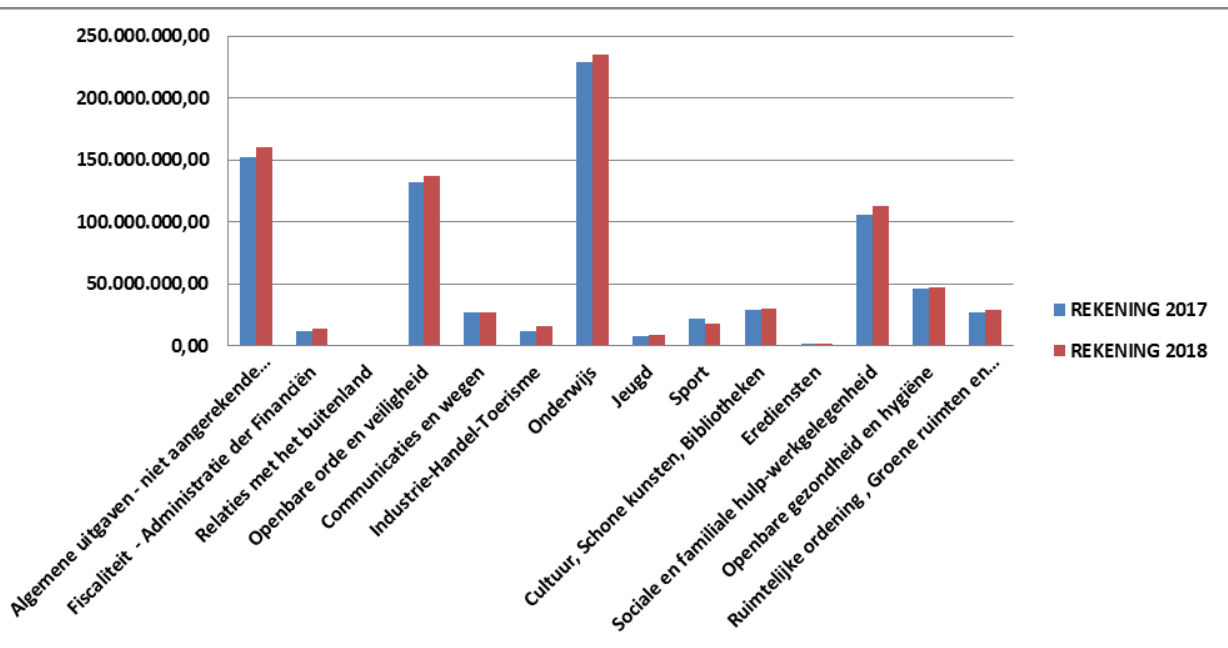
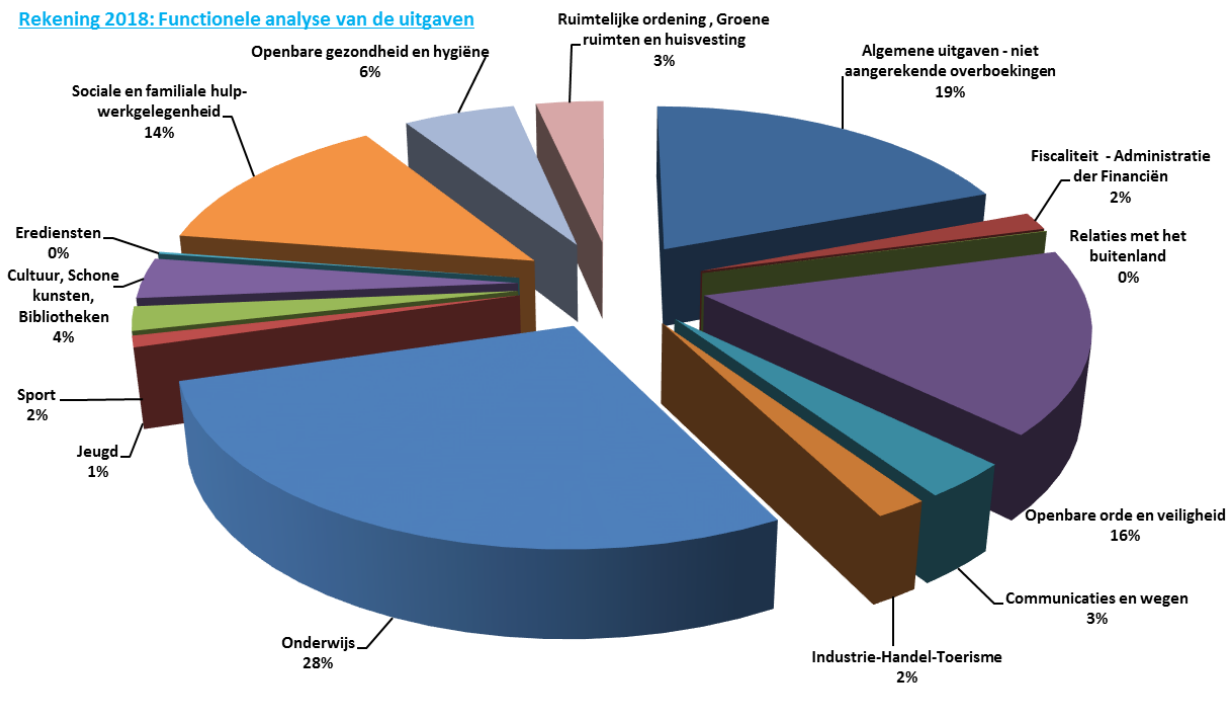
De functie bepaalt het domein waarin de gemeente optreedt.

8.1. Algemene presentatie van de uitgavenstructuur per toepassingsdomein

De onderstaande cijfers geven de functionele verdeling van de uitgaven per toepassingsdomein van de Stad weer.

FUNCTIES		REKENING 2017	%	REKENING 2018	%
1	Algemene uitgaven - niet aangerekende overboekingen	152.198.971,10	18,88%	160.851.329,03	19,24%
2	Fiscaliteit - Administratie der Financiën	12.125.782,06	1,50%	13.589.447,47	1,63%
3	Relaties met het buitenland	415.483,71	0,05%	439.940,38	0,05%
4	Openbare orde en veiligheid	132.453.156,18	16,43%	137.015.475,96	16,39%
5	Communicaties en wegen	27.120.845,59	3,36%	26.747.844,61	3,20%
6	Industrie-Handel-Toerisme	11.648.209,84	1,44%	15.487.282,91	1,85%
7	Onderwijs	229.474.968,68	28,46%	235.121.025,89	28,12%
8	Jeugd	8.154.675,55	1,01%	8.429.165,12	1,01%
9	Sport	21.885.686,90	2,71%	17.979.412,12	2,15%
10	Cultuur, Schone kunsten, Bibliotheken	29.325.397,36	3,64%	30.434.932,71	3,64%
11	Erediensten	1.453.003,18	0,18%	1.527.783,81	0,18%
12	Sociale en familiale hulp-werkgelegenheid	106.373.748,45	13,19%	112.548.572,71	13,46%
13	Openbare gezondheid en hygiëne	46.731.758,52	5,80%	47.322.237,55	5,66%
14	Ruimtelijke ordening , Groene ruimten en huisvesting	26.851.678,98	3,33%	28.612.186,76	3,42%
Totaal		806.213.366,10	100%	836.106.637,03	100%

Rekening 2018: Functionele analyse van de uitgaven

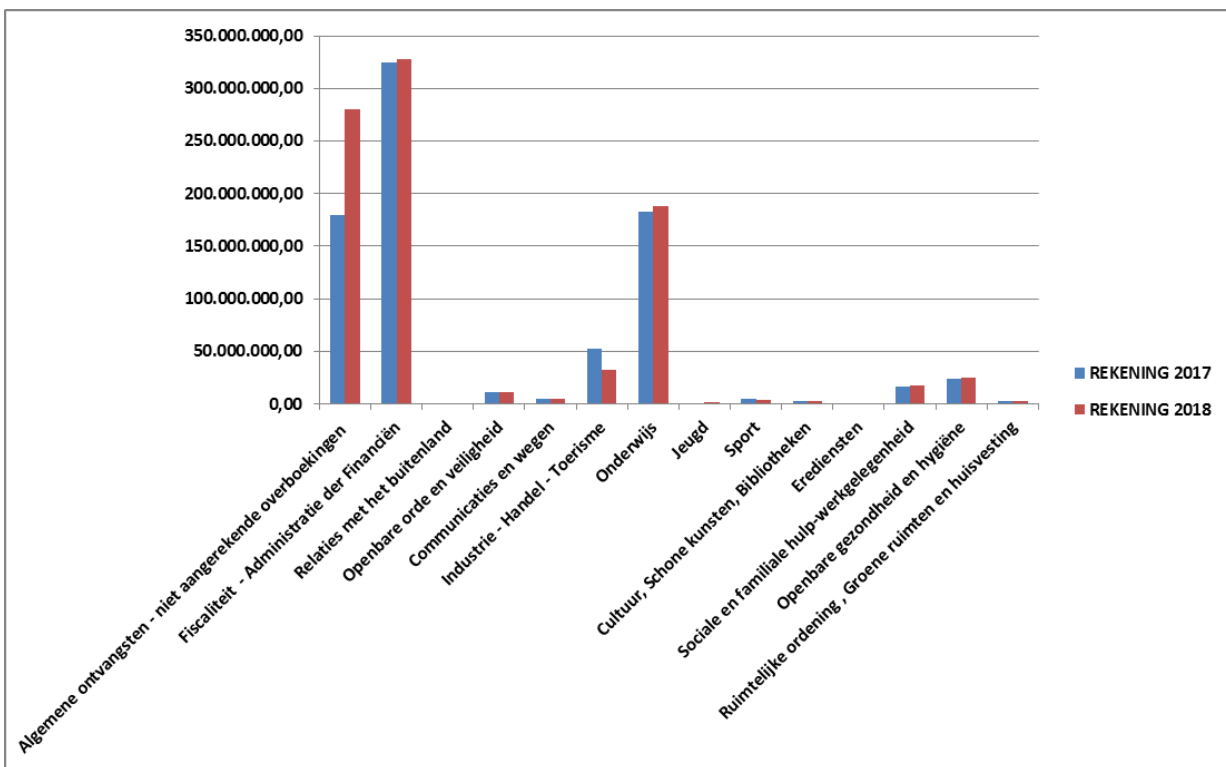
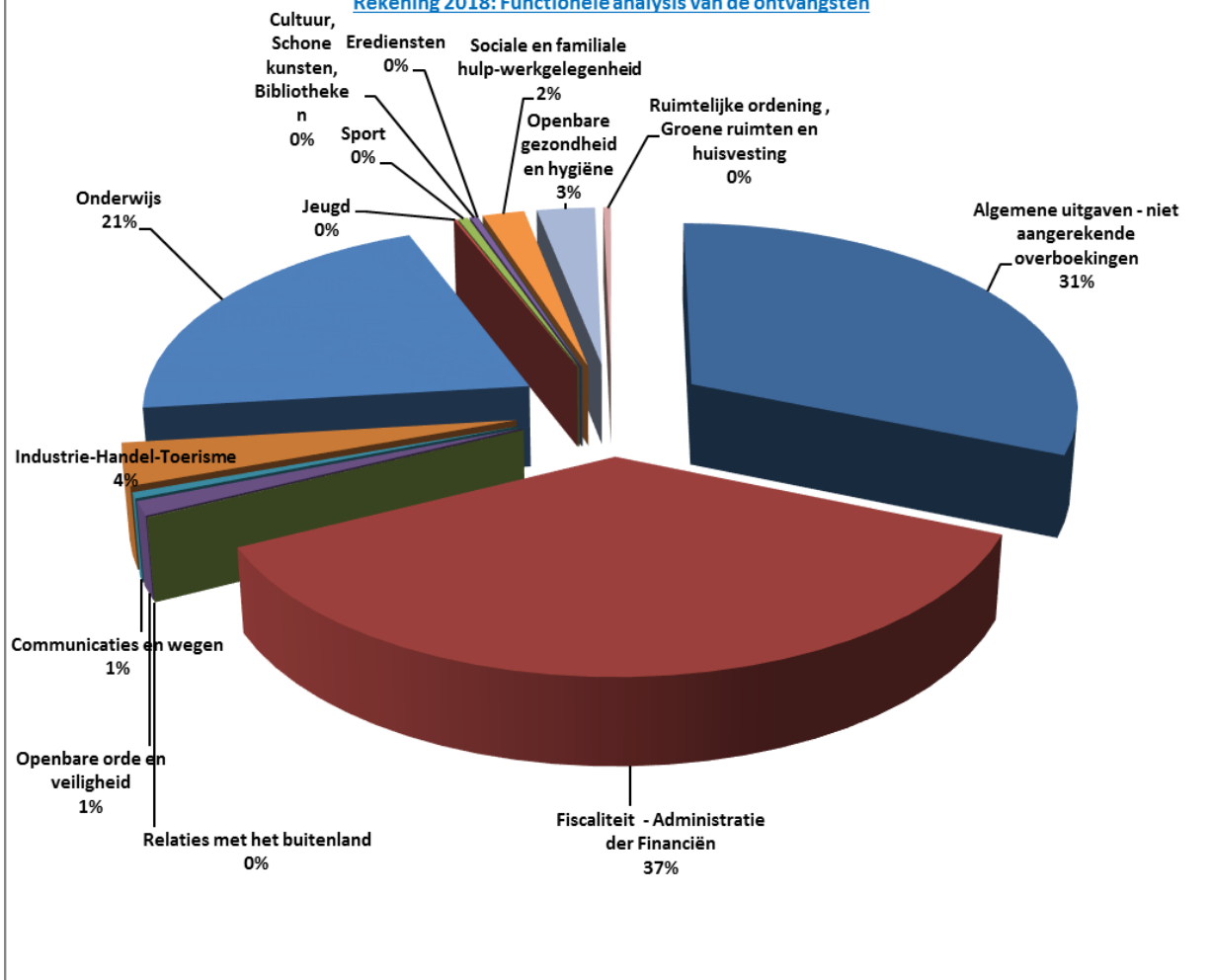
8.2. Algemene presentatie van de structuur van de ontvangsten per toepassingsdomein

De onderstaande cijfers geven de functionele verdeling van de ontvangsten per toepassingsdomein van de Stad weer.

FUNCTIES		REKENING 2017	%	REKENING 2018	%
1	Algemene uitgaven - niet aangerekende overboekingen	179.300.881,36	22,23%	280.554.055,58	31,24%
2	Fiscaliteit - Administratie der Financiën	324.215.770,84	40,19%	327.615.541,61	36,48%
3	Relaties met het buitenland	45.000,00	0,01%	168.458,68	0,02%
4	Openbare orde en veiligheid	11.158.841,47	1,38%	11.025.691,51	1,23%
5	Communicaties en wegen	4.771.026,84	0,59%	4.631.162,63	0,52%
6	Industrie-Handel-Toerisme	52.696.629,02	6,53%	32.566.320,54	3,63%
7	Onderwijs	183.027.072,69	22,69%	187.663.610,57	20,89%
8	Jeugd	954.282,86	0,12%	1.182.910,00	0,13%
9	Sport	4.471.944,89	0,55%	4.235.124,78	0,47%
10	Cultuur, Schone kunsten, Bibliotheken	3.101.962,86	0,38%	2.947.284,88	0,33%
11	Erediensten	0,00	0,00%	0,00	0,00%
12	Sociale en familiale hulp-werkgelegenheid	16.772.343,29	2,08%	17.790.191,39	1,98%
13	Openbare gezondheid en hygiëne	23.739.593,92	2,94%	24.571.270,11	2,74%
14	Ruimtelijke ordening , Groene ruimten en huisvesting	2.453.517,82	0,30%	3.210.786,10	0,36%
Totaal		806.708.867,86	100%	898.162.408,38	100%

Rekening 2018: Functionele analyse van de ontvangsten

9. Economische analyse van de gewone dienst op eigen dienstjaar

De economische verdeling heeft betrekking op de bestemming van de middelen voor de uitgaven (vastleggingen) en op de oorsprong van de middelen voor de ontvangsten (vastgestelde rechten).

9.1. Algemene voorstelling van de structuur van uitgaven en ontvangsten

De cijfers zoals hierna opgenomen, stellen de economische verdeling van de uitgaven en de ontvangsten voor.

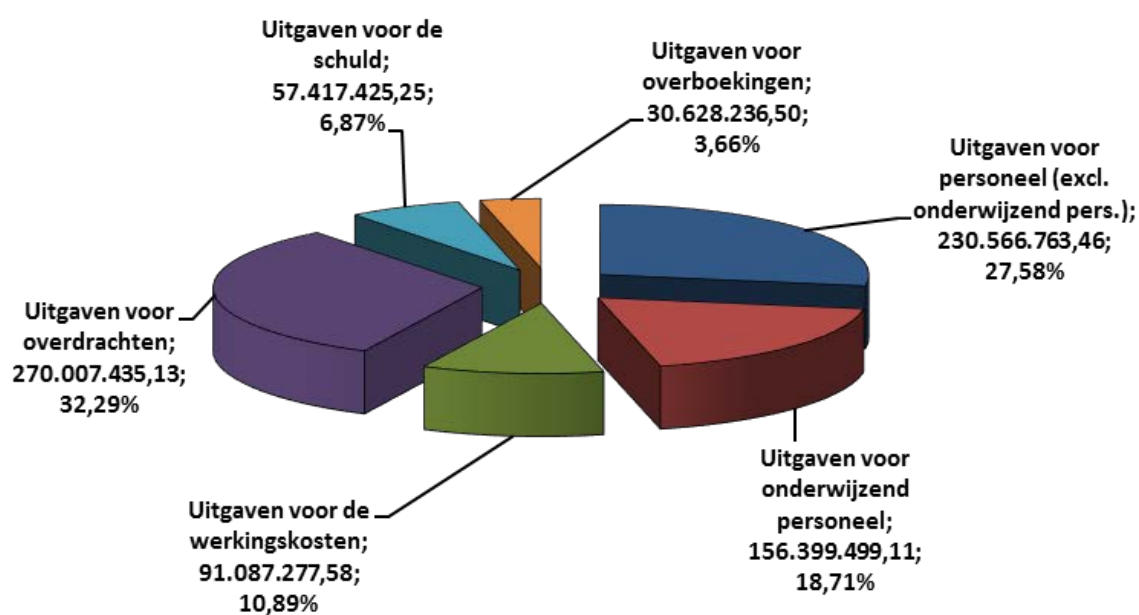
REKENING 2018							
UITGAVEN				ONTVANGSTEN			
	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018		Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
PERSENEEL	376.098.672,14	395.433.146,59	386.966.262,57	PRESTATIES	59.886.391,62	53.388.718,16	49.918.259,45
<i>Personeel onderwijzers</i>	<i>153.555.733,10</i>	<i>161.189.000,00</i>	<i>156.399.499,11</i>				
<i>Personeel buiten onderwijzers</i>	<i>222.542.939,04</i>	<i>234.244.146,59</i>	<i>230.566.763,46</i>				
WERKINGSKOSTEN	83.266.679,45	92.884.232,34	91.087.277,58				
OVERDRACHTEN	258.126.001,56	263.719.057,28	270.007.435,13	OVERDRACHTEN (buiten gemeentelijke dotaties)	713.487.632,87	736.115.053,73	726.956.483,96
				<i>Overdrachten Personeel onderwijzers</i>	<i>153.555.733,10</i>	<i>161.189.000,00</i>	<i>156.399.499,11</i>
				<i>Overdrachten buiten Personeel onderwijzers</i>	<i>559.931.899,77</i>	<i>574.926.053,73</i>	<i>570.556.984,85</i>
SCHULD	54.403.750,41	59.820.456,53	57.417.425,25	SCHULD	28.119.515,38	15.955.106,16	15.932.764,27
OVERBOEKINGEN	34.318.262,54	406.245,00	30.628.236,50	OVERBOEKINGEN	5.215.327,99	6.854.570,84	14.456.717,17
TOTAAL	806.213.366,10	812.263.137,74	836.106.637,03	TOTAAL	806.708.867,86	812.313.448,89	807.264.224,85
				RESULTAAT	495.501,76	50.311,15	-28.842.412,18

a) De uitgaven (bestemming van de middelen)

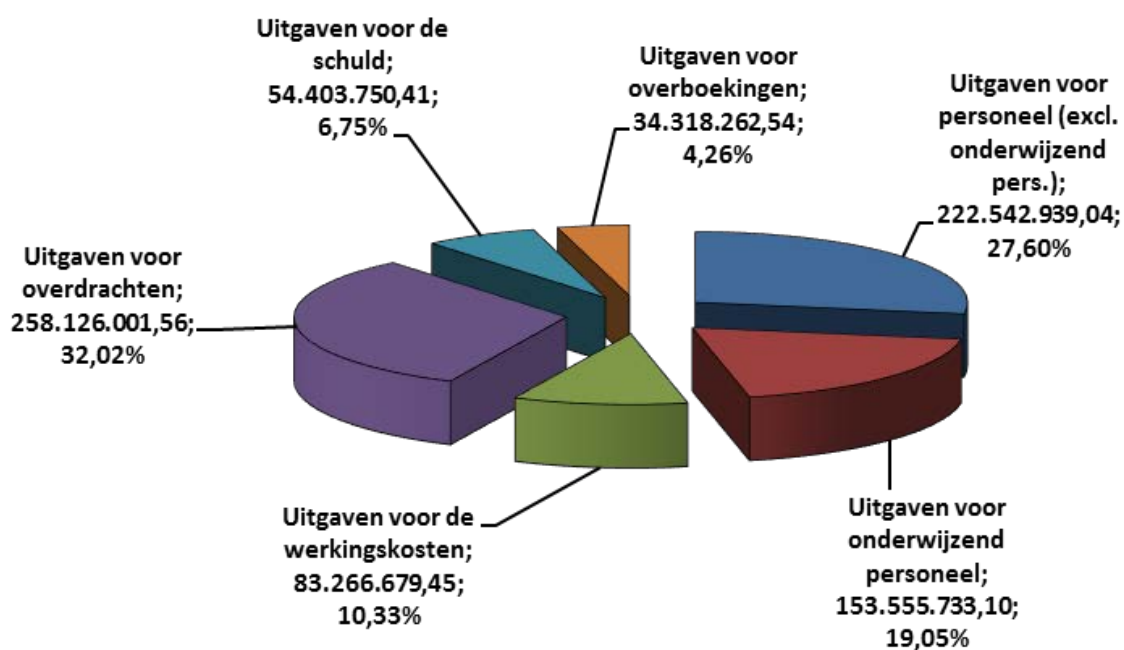
De cijfers en de grafische weergave zoals hierna opgenomen, stellen de economische verdeling van de uitgaven voor.

RUBRIEK	Rekening 2017	%	Rekening 2018	%
Uitgaven voor personeel (excl. onderwijzend pers.)	222.542.939,04	27,60%	230.566.763,46	27,58%
Uitgaven voor onderwijzend personeel	153.555.733,10	19,05%	156.399.499,11	18,71%
Uitgaven voor de werkingskosten	83.266.679,45	10,33%	91.087.277,58	10,89%
Uitgaven voor overdrachten	258.126.001,56	32,02%	270.007.435,13	32,29%
Uitgaven voor de schuld	54.403.750,41	6,75%	57.417.425,25	6,87%
Uitgaven voor overboekingen	34.318.262,54	4,26%	30.628.236,50	3,66%
TOTAAL	806.213.366,10	100,00%	836.106.637,03	100,00%

REKENING 2018: Verdeling van de uitgaven

REKENING 2017: Verdeling van de uitgaven

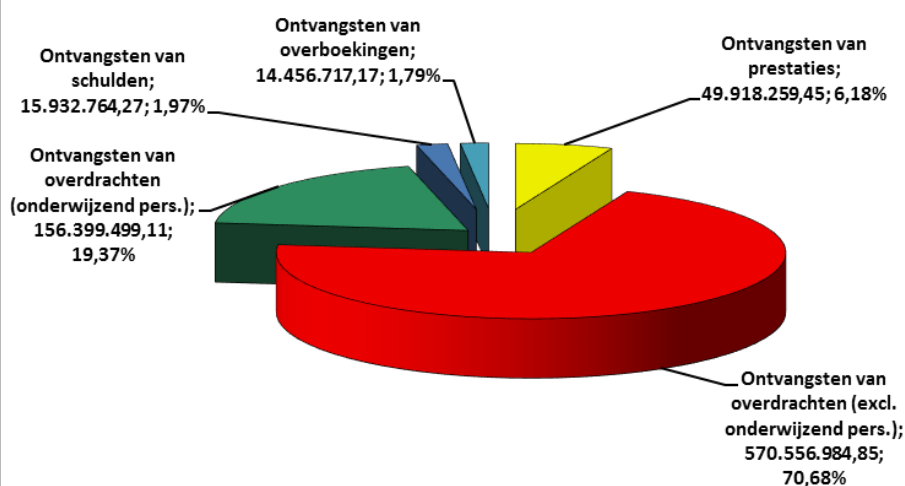

b) De ontvangsten (oorsprong van de middelen)

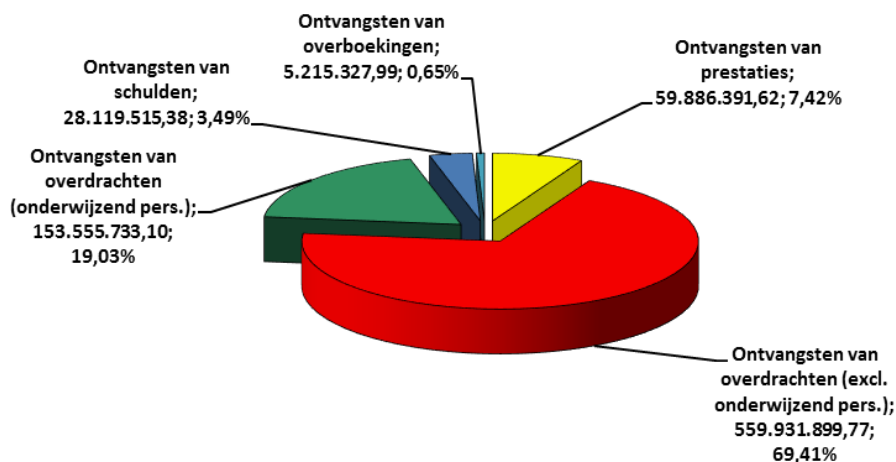
De cijfers en de grafische weergave zoals hierna opgenomen, stellen de economische verdeling van de ontvangsten voor.

RUBRIEK	Rekening 2017	%	Rekening 2018	%
Ontvangsten van prestaties	59.886.391,62	7,42%	49.918.259,45	6,18%
Ontvangsten van overdrachten (excl. onderwijzend pers.)	559.931.899,77	69,41%	570.556.984,85	70,68%
Ontvangsten van overdrachten (onderwijzend pers.)	153.555.733,10	19,03%	156.399.499,11	19,37%
Ontvangsten van schulden	28.119.515,38	3,49%	15.932.764,27	1,97%
Ontvangsten van overboekingen	5.215.327,99	0,65%	14.456.717,17	1,79%
TOTAAL	806.708.867,86	100,00%	807.264.224,85	100,00%

REKENING 2018: Verdeling van de ontvangsten

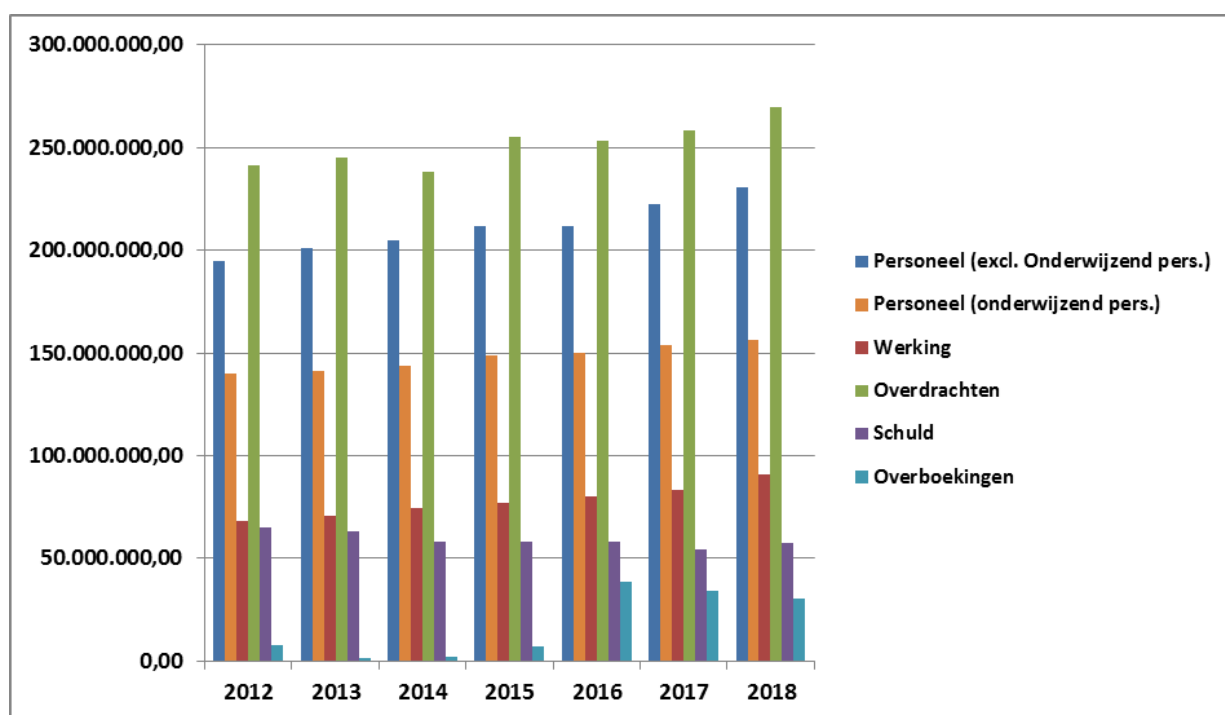
REKENING 2017: Verdeling van de ontvangsten

9.2. Evolutie van de vastgelegde uitgaven in de tijd

De cijfers en de grafische weergave zoals hierna opgenomen, stellen de evolutie van de uitgaven, verdeeld per economische groep voor van 2008 tot en met 2018.

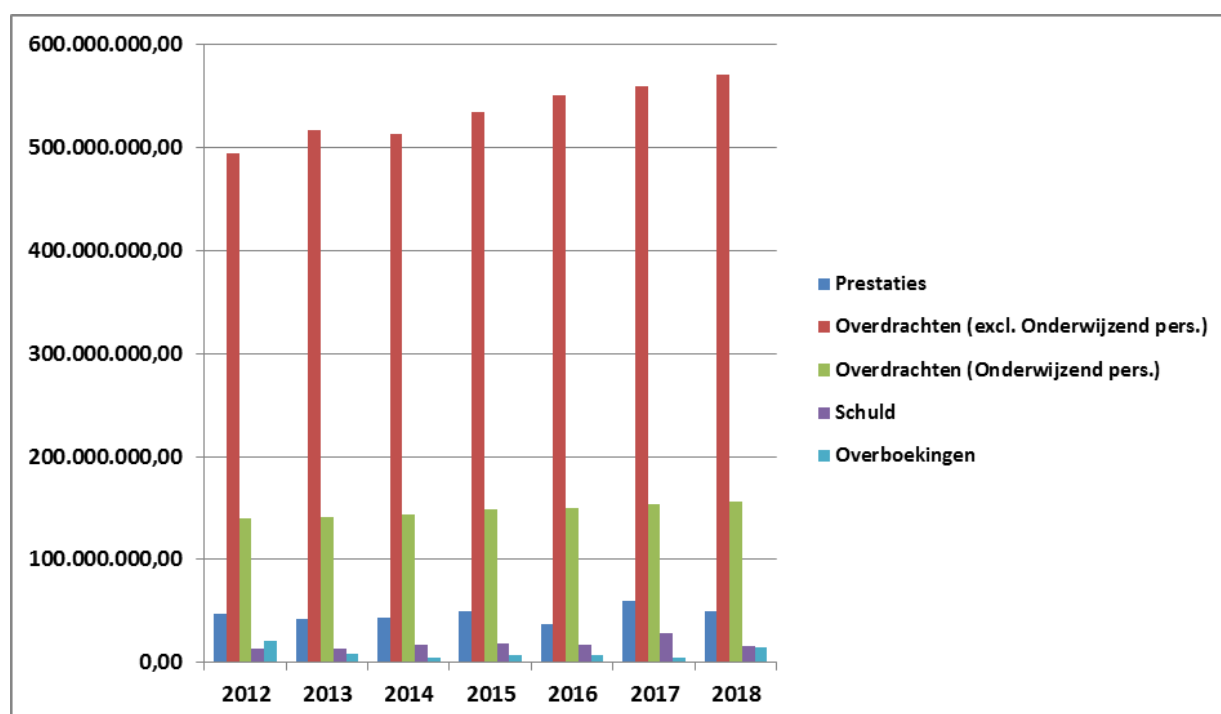
	Personeel (excl. Onderwijzend pers.)	Personeel (onderwijzend pers.)	Werking	Overdrachten	Schuld	Overboekingen	Totaal vastleggingen
2008	173.240.028,02	122.548.212,62	64.459.418,80	208.112.643,69	65.106.955,96	18.168.721,00	651.635.980,09
2009	180.855.974,42	128.947.975,24	64.696.504,07	193.734.334,38	66.309.641,51	23.537.905,03	658.082.334,65
2010	180.180.405,59	132.203.905,24	64.352.773,30	200.210.705,89	68.221.091,73	9.098.147,20	654.267.028,95
2011	188.608.803,75	137.747.080,99	65.520.880,71	272.015.718,64	68.468.083,71	3.916.076,65	736.276.644,45
2012	194.449.887,70	140.205.683,01	68.354.173,10	241.579.639,12	64.964.312,05	7.501.327,57	717.055.022,55
2013	201.078.714,59	141.114.497,36	70.754.788,71	244.912.548,89	62.820.344,69	1.525.240,00	722.206.134,24
2014	204.949.262,00	143.696.796,17	74.402.805,36	238.442.778,63	58.069.602,11	1.900.000,00	721.461.244,27
2015	212.043.316,83	148.545.858,35	76.709.845,83	255.414.801,68	58.297.547,87	6.939.546,47	757.950.917,03
2016	212.012.454,88	150.185.592,56	80.269.771,71	253.595.533,75	58.251.745,18	38.316.803,80	792.631.901,88
2017	222.542.939,04	153.555.733,10	83.266.679,45	258.125.781,56	54.403.750,41	34.318.262,54	806.213.146,10
2018	230.566.763,46	156.399.499,11	91.087.277,58	270.007.435,13	57.417.425,25	30.628.236,50	836.106.637,03

9.3. Evolutie van de netto vastgestelde rechten (ontvangsten) in de tijd

De cijfers en de grafische weergave zoals hierna opgenomen, stellen de evolutie van de ontvangsten, verdeeld per economische groep voor van 2008 tot en met 2018.

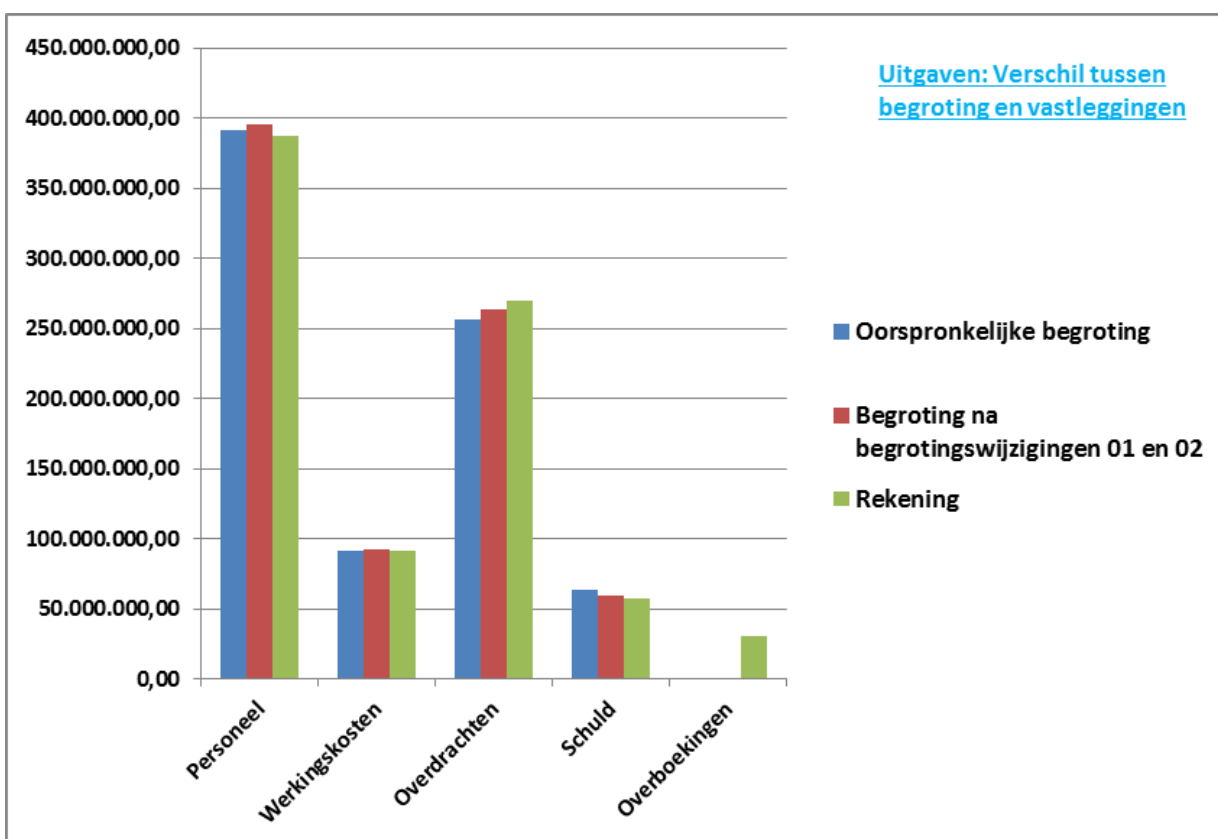
	Prestaties	Overdrachten (excl. Onderwijzend pers.)	Overdrachten (Onderwijzend pers.)	Schuld	Overboekingen	Totaal netto vastgestelde rechten
2008	38.806.557,99	424.071.798,65	122.548.212,62	19.052.151,67	36.970.023,29	641.448.744,22
2009	41.683.583,02	441.238.008,13	128.947.975,24	15.298.340,55	30.914.427,71	658.082.334,65
2010	37.815.409,63	462.299.963,34	132.203.905,24	21.947.750,74	0,00	654.267.028,95
2011	43.608.903,09	473.816.661,59	137.747.080,99	15.024.185,78	66.079.813,00	736.276.644,45
2012	46.883.137,84	495.180.863,40	140.205.683,01	13.886.950,30	20.898.388,00	717.055.022,55
2013	42.395.433,33	516.869.080,08	141.114.497,36	13.224.439,48	8.805.683,99	722.409.134,24
2014	42.849.694,88	513.147.428,13	143.696.796,17	17.043.193,31	5.198.351,92	721.935.464,41
2015	49.756.066,52	534.810.606,15	148.545.858,35	17.884.869,76	6.973.516,25	757.970.917,03
2016	37.293.224,05	550.844.278,90	150.185.592,56	17.521.862,77	7.728.023,55	763.572.981,83
2017	59.886.391,62	559.931.899,77	153.555.733,10	28.119.515,38	5.215.327,99	806.708.867,86
2018	49.918.259,45	570.556.984,85	156.399.499,11	15.932.764,27	14.456.717,17	807.264.224,85

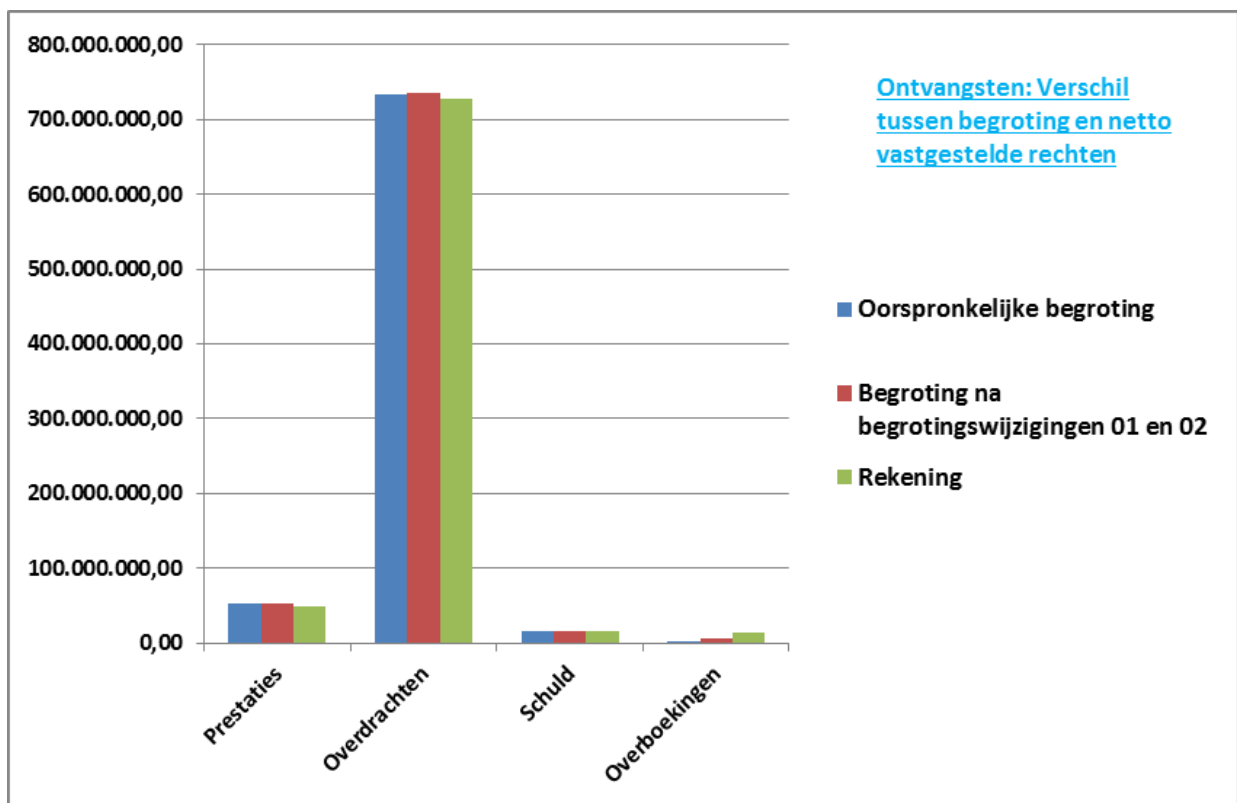

9.4. Verschillen tussen de begroting en de vastgestelde ontvangsten en gerealiseerde uitgaven

De cijfers en de grafische weergave hierna opgenomen, laten de verschillen zien tussen de ramingen van de uitgaven en de ontvangsten in de oorspronkelijke begroting en de gewijzigde begroting 2018 en de gerealiseerde resultaten van de uitgaven (vastleggingen) en de ontvangsten (netto vastgestelde rechten) van de rekening 2018.

		Oorspronkelijke begroting	Begroting na begrotingswijzigingen 01 en 02	Rekening	Verskil tussen de rekening en de begroting na BW	% verschil tussen de oorspronkelijke begroting en de rekening	% verschil tussen de begroting na BW en de rekening
UITGAVEN		Ramingen	Ramingen	Vastleggingen			
Personeel	70	391.442.243,95	395.433.146,59	386.966.262,57	-8.466.884,02	-1,16%	-2,19%
Werkingskosten	71	91.769.116,66	92.884.232,34	91.087.277,58	-1.796.954,76	-0,75%	-1,97%
Overdrachten	72	256.730.814,01	263.719.057,28	270.007.435,13	6.288.377,85	4,92%	2,33%
Schuld	7X	63.561.916,53	59.820.456,53	57.417.425,25	-2.403.031,28	-10,70%	-4,19%
Overboekingen	78	0,00	406.245,00	30.628.236,50	30.221.991,50	100,00%	98,67%
Totaal		803.504.091,15	812.263.137,74	836.106.637,03	23.843.499,29	3,90%	2,85%
ONTVANGSTEN		Ramingen	Ramingen	Netto vastgestelde rechten			
Prestaties	60	52.363.774,09	53.388.718,16	49.918.259,45	-3.470.458,71	-4,90%	-6,95%
Overdrachten	61	733.373.899,61	736.115.053,73	726.956.483,96	-9.158.569,77	-0,88%	-1,26%
Schuld	62	15.366.836,80	15.955.106,16	15.932.764,27	-22.341,89	3,55%	-0,14%
Overboekingen	68	2.490.009,99	6.854.570,84	14.456.717,17	7.602.146,33	82,78%	52,59%
Totaal		803.594.520,49	812.313.448,89	807.264.224,85	-5.049.224,04	0,45%	-0,63%

10. Algemene structuur van de uitgaven

De vastgelegde uitgaven gemaakt op de Rekening 2018 (exclusief onderwijzend personeel en overboekingen) vertonen een stijging met 4,97% (of 30.739.530,96 €) in vergelijking met 2017, te weten, van 618.339.370,46 € in 2017 tot € 649.078.901,42 € in 2018.

De economische verdeling van de uitgaven bestaat uit vijf ruime groepen van zeer verschillend relatief belang:

- ✓ Personeelsuitgaven;
- ✓ Werkingsuitgaven;
- ✓ uitgaven van overdrachten;
- ✓ schulduitgaven;
- ✓ uitgaven van overboekingen.

10.1. Personeelsuitgaven

	Rekening 2016	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
Personeelsuitgaven (excl. onderwijzend personeel)	212.012.454,88	222.542.939,04	234.244.146,59	230.566.763,46

	Rekening 2016	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
Onderwijzend personeel (econ. code 11111)	150.185.592,56	153.555.733,10	161.189.000,00	156.399.499,11

De personeelsuitgaven omvatten:

- ✓ de wedden, toelagen en premies allerlei, de vergoedingen voor overuren en uren tijdens het weekend gepresteerd (economische code 111);
- ✓ de diverse sociale uitkeringen: vakantiegeld, begrafeniskosten, renten na arbeidsongevallen (economische code 112);
- ✓ de patronale bijdragen en pensioenen op de wedden en vergoedingen (economische code 113), alsook de responsabiliseringsbijdrage;
- ✓ de verplaatsingskosten (economische code 115);
- ✓ de premies voor verzekeringen tegen arbeidsongevallen en de bijdragen gestort aan de arbeidsgeneeskundige dienst (economische code 117);
- ✓ de bijdragen aan de sociale dienst (economische code 118).

De personeelsuitgaven blijven de grootste post van de uitgaven van de Stad.

Deze vertegenwoordigen ± 48,04 % van de uitgaven van de gewone dienst, inclusief rechtstreekse betalingen aan het onderwijzend personeel (exclusief overboekingen) of ± 35,52 % van de uitgaven van de gewone dienst zonder rechtstreekse betalingen (exclusief overboekingen).

De personeelsuitgaven, vergeleken met de rekening 2017 en exclusief de uitgaven van gesubsidieerd onderwijzend personeel, kennen een groei van ± 3,61 % wat overeenstemt met een stijging van 8.023.824,42 €.

Enkele elementen hebben het jaar 2018 beïnvloed:

- ✓ een indexering van de lonen in oktober 2018;
- ✓ de toepassing sinds 1 januari 2018 van de tax-shift die op het niveau van de federale overheid werd besloten, resulterend in een vermindering van de bedrijfsvoorheffing en een verhoging van het nettosalaris voor de personeelsleden.

a) Economische analyse van de personeelsuitgaven (zonder onderwijzend personeel)

De cijfers en de grafische weergave zoals hierna opgenomen stellen de evolutie van de personeelsuitgaven (zonder Openbaar Onderwijs en onderwijzend personeel) voor, per aard van de uitgaven:

Personeel (excl. openbaar onderwijs) (excl. onderwijzend personeel)	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
Wedden (zonder onderwijzend personeel) (111)	122.864.172,72	126.007.218,13	125.380.414,79
Sociale vergoedingen (vakantiegeld, begrafenis kosten) (112)	9.955.610,14	10.361.305,97	10.582.840,12
Patronale bijdragen (zonder responsabiliseringspremie) (113)	44.739.557,30	46.603.787,49	46.338.887,91
Verplaatsingskosten en andere geldelijke tegemoetkomingen (maaltijdcheques inbegrepen)(115)	6.049.913,40	9.130.607,97	7.702.696,85
Pensioenlasten (116)	496.301,73	535.897,92	523.684,52
Bijdragen arbeidsongevallen en beroepsziekten (117)	3.093,83	10.000,00	1.455,67
Responsabiliseringspremie (00002 / 11321)	8.213.282,00	8.683.104,11	8.683.104,11
TOTAAL	192.321.931,12	201.331.921,59	199.213.083,97
<i>Tussenkost in de syndicale premies (econ. code 41502) (uitg. overdrachten)</i>	<i>181.265,70</i>	<i>237.000,00</i>	<i>183.034,60</i>

De onderstaande tabel toont de verdeling van de personeelskosten in het openbaar onderwijs (met uitzondering van het administratief en onderwijzend personeel) op basis van de economische aard van de uitgaven:

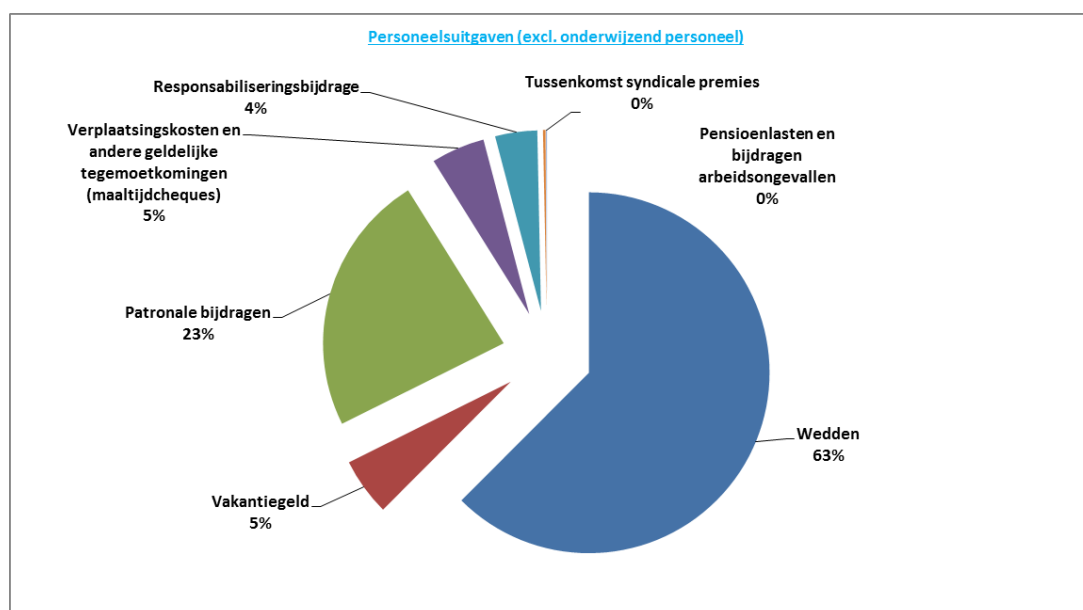
Openbaar onderwijs (excl. onderwijzend personeel)	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
Wedden (zonder onderwijzend personeel) (111)	18.358.493,05	20.472.675,00	18.815.674,22
Sociale vergoedingen (vakantiegeld, begrafenis kosten) (112)	1.405.198,04	1.279.500,00	1.332.071,65
Patronale bijdragen (zonder responsabiliseringspremie) (113)	8.292.160,21	8.106.050,00	7.829.867,65
Verplaatsingskosten en andere geldelijke tegemoetkomingen (115)	2.165.153,62	3.054.000,00	3.376.065,97
TOTAAL	30.221.004,92	32.912.225,00	31.353.679,49
<i>Tussenkost in de syndicale premies (econ. code 41502) (uitg. overdrachten)</i>	<i>40.172,65</i>	<i>42.000,00</i>	<i>39.474,40</i>

De onderstaande tabel toont de totale uitsplitsing van de personeelskosten (exclusief onderwijzend personeel) volgens de economische aard van de uitgaven:

Personeel, openbaar onderwijs inbegrepen (excl. onderwijzend personeel)	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
Wedden (zonder onderwijzend personeel) (111)	141.222.665,77	146.479.893,13	144.196.089,01
Sociale vergoedingen (vakantiegeld, begrafenis kosten) (112)	11.360.808,18	11.640.805,97	11.914.911,77
Patronale bijdragen (zonder responsabiliseringspremie) (113)	53.031.717,51	54.709.837,49	54.168.755,56
Verplaatsingskosten en andere geldelijke tegemoetkomingen (maaltijdcheques inbegrepen) (115)	8.215.067,02	12.184.607,97	11.078.762,82
Pensioenlasten (116)	496.301,73	535.897,92	523.684,52
Bijdragen arbeidsongevallen en beroepsziekten (117)	3.093,83	10.000,00	1.455,67
Responsabiliseringspremie (00002 / 11321)	8.213.282,00	8.683.104,11	8.683.104,11
TOTAAL	222.542.936,04	234.244.146,59	230.566.763,46
<i>Tussenkost in de syndicale premies (econ. code 41502) (uitg. overdrachten)</i>	<i>221.438,35</i>	<i>279.000,00</i>	<i>222.509,00</i>

Samenvattend, tonen de cijfers en de grafische weergave hierna de personeelsuitgaven gedragen door de Stad Brussel in 2018 en dit volgens de aard van de uitgaven:

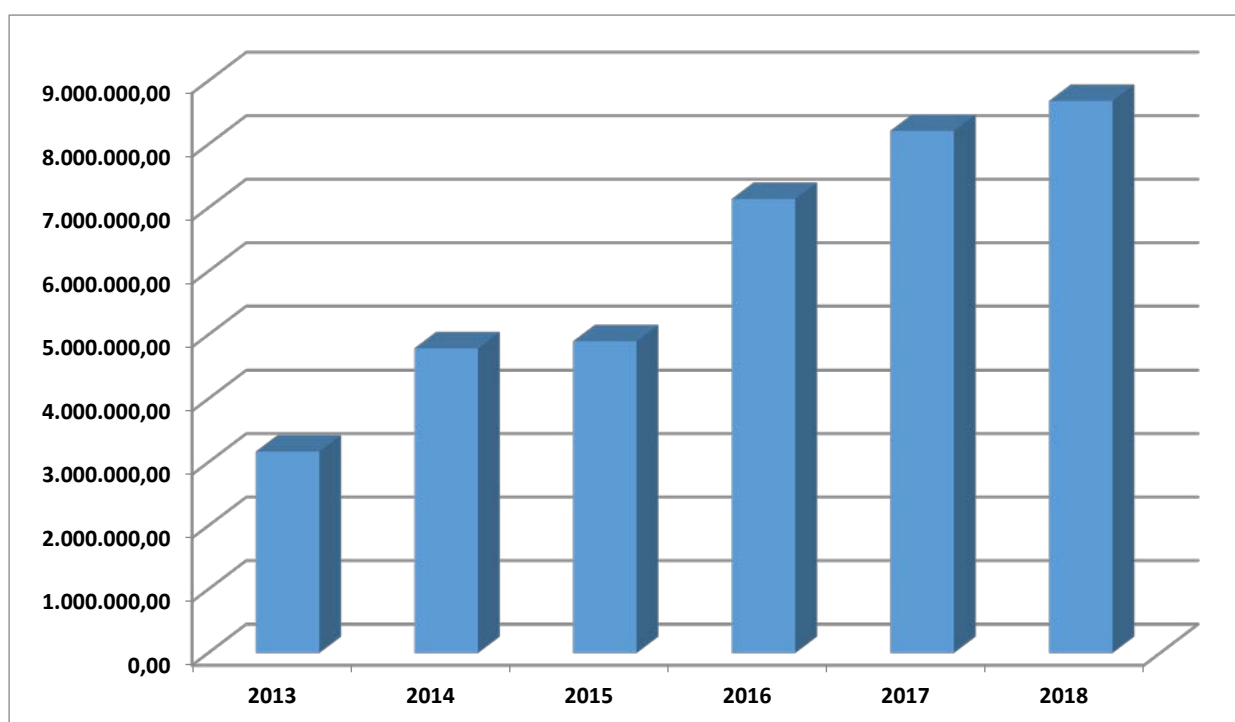
Wedden	144.196.089,01	62,48%
Vakantiegeld	11.914.911,77	5,16%
Patronale bijdragen	54.168.755,56	23,47%
Verplaatsingskosten en andere geldelijke tegemoetkomingen (maaltijdcheques)	11.078.762,82	4,80%
Responsabiliseringsbijdrage	8.683.104,11	3,76%
Pensioenlasten en bijdragen arbeidsongevallen	525.140,19	0,23%
Tussenkost syndicale premies	222.509,00	0,10%
Totaal	230.789.272,46	

b) Bijzondere evolutie van de responsabiliseringsbijdrage ten laste van de Stad

De responsabiliseringsbijdrage komt overeen met een deel van het verschil tussen de individuele pensioenuitkering betaald aan voormalig benoemde leden en het basispensioenbijdrage betaald door onze administratie.

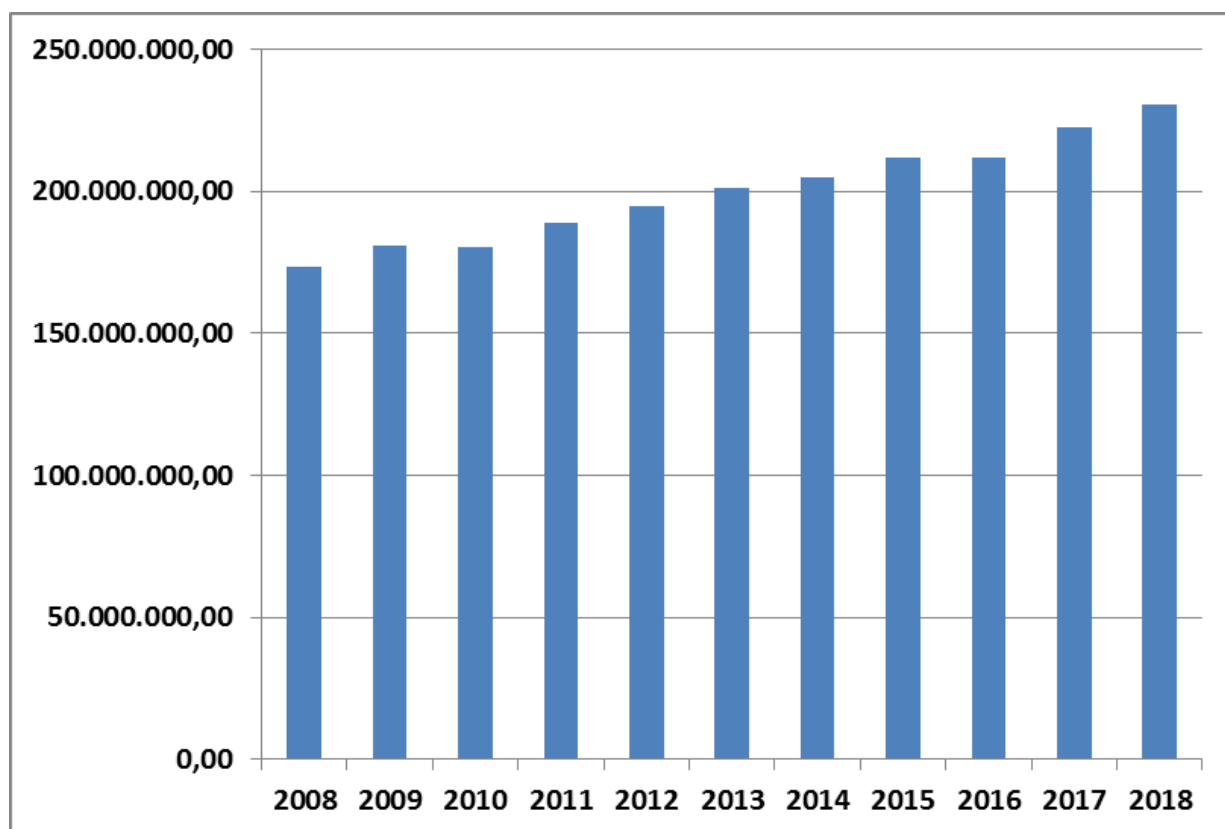
Responsabiliseringsbijdrage	
2013	3.169.199,59
2014	4.786.149,51
2015	4.896.504,28
2016	7.138.403,03
2017	8.213.282,00
2018	8.683.104,11

c) Evolutie van de personeelsuitgaven (zonder onderwijzend personeel) in de tijd

De onderstaande cijfers en grafische weergave laten de evolutie zien van de personeelsuitgaven (exclusief onderwijzend personeel) van 2008 tot en met het jaar 2018.

	Personeel	Evolutie %
2008	173.240.028,02	
2009	180.855.974,42	4,40%
2010	180.180.405,59	-0,37%
2011	188.608.803,75	4,68%
2012	194.449.887,70	3,10%
2013	201.078.714,59	3,41%
2014	204.949.262,00	1,92%
2015	212.043.316,83	3,46%
2016	212.012.454,88	-0,01%
2017	222.542.939,04	4,97%
2018	230.566.763,46	3,61%
Gemiddelde groei van 2008 tot 2018 :		2,92%

10.2. Werkingsuitgaven

De werkingsuitgaven vertegenwoordigen slechts een beperkt deel van de lopende uitgaven (exclusief overboekingen en exclusief de salarissen van het onderwijzend personeel), te weten, een percentage van 14,03%.

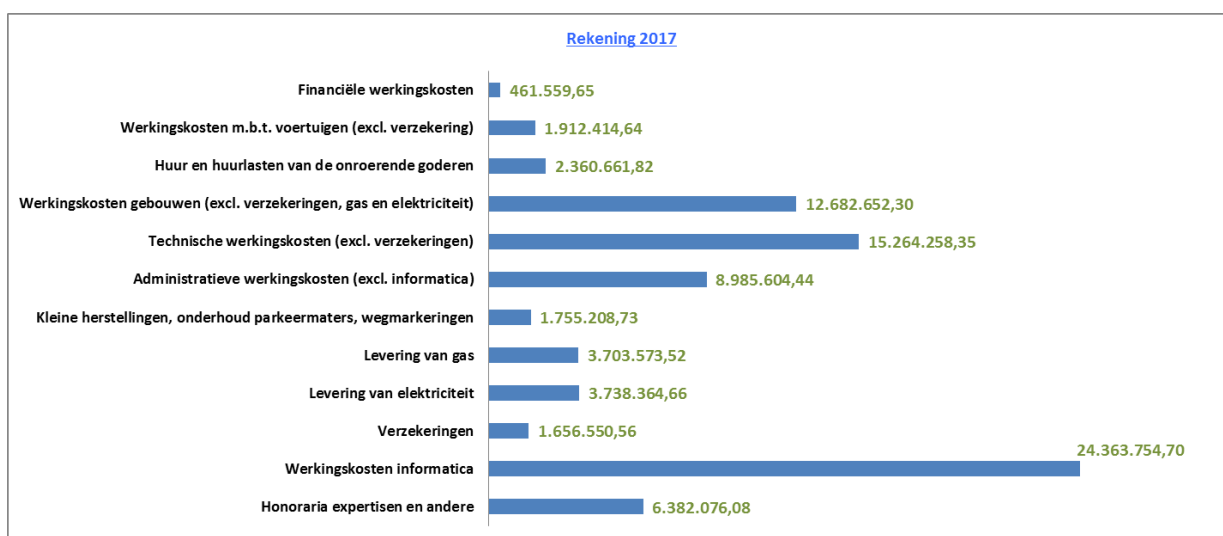
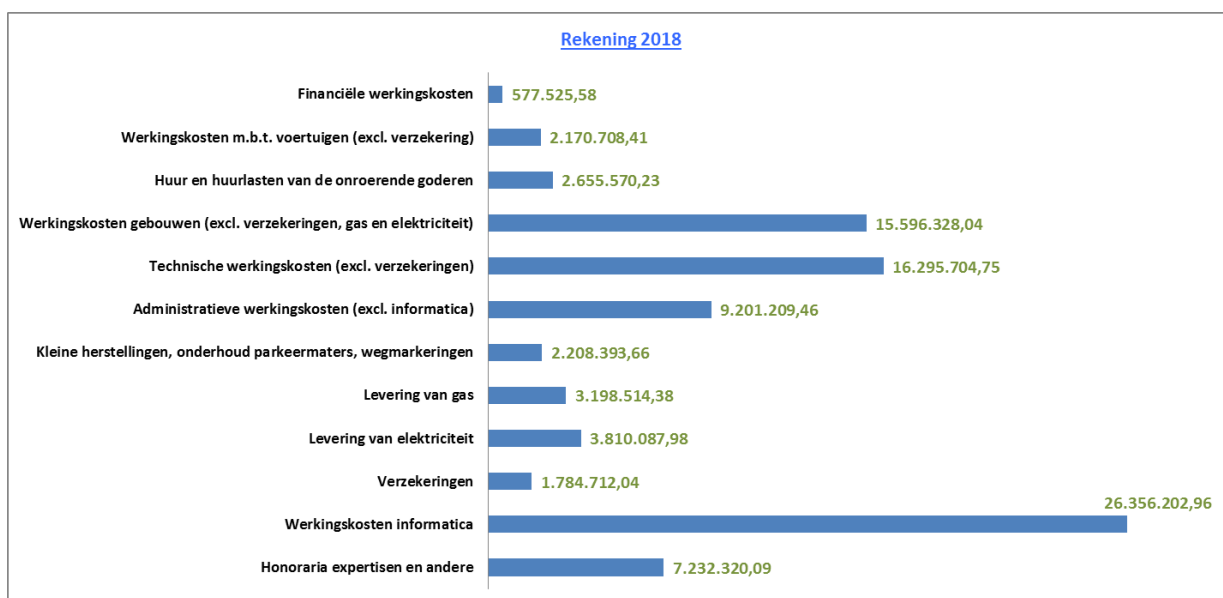
	Rekening 2016	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
Werkingsuitgaven	80.269.771,71	83.266.679,45	92.884.232,34	91.087.277,58

De werkingsuitgaven stegen met 7.820.598,13 € in vergelijking met de rekening 2017 (d.w.z. +9,39 %), van 83.266.679,45 € in 2017 tot 91.087.277,58 € in 2018.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de werkingsuitgaven volgens de economische aard van de uitgaven.

Bovendien bevat deze tabel enkele belangrijke uitgaven inzake de werking:

	Rekening 2016	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
Terugbetaling van onkosten en dienstvergoedingen (121)	447.324,80	386.981,40	495.680,00	577.454,34
Honoraria en uitgaven met betrekking tot buitenlands personeel op de	5.394.767,86	5.995.094,68	6.509.026,75	6.654.865,75
Administratieve werkingskosten (123)	29.398.246,38	33.349.359,14	36.406.801,65	35.557.412,42
<i>waarvan :</i>				
<i>Kantoorbenodigdheden (12302)</i>	0,00	3.284.215,00	3.233.000,00	2.959.194,20
<i>Administratieve prestaties van derden (12306)</i>	0,00	955.747,70	1.314.580,00	990.918,73
<i>Correspondentiekosten (12307)</i>	973.297,04	848.893,65	1.071.400,00	877.148,16
<i>Telecommunicatiekosten (12311)</i>	799.055,06	753.595,15	860.245,15	878.095,15
<i>Beheerskosten en kosten met betrekking tot de werking van de informatica (13901/12313)</i>	19.512.000,00	23.888.330,00	25.900.000,00	25.905.202,96
<i>Beheerskosten en kosten met betrekking tot de werking van de informatica (overige)</i>	1.212.618,90	475.424,70	499.400,00	451.000,00
<i>Kosten voor beroepsopleiding personeel (12317)</i>	0,00	658.750,97	773.000,00	638.284,73
Technische werkingskosten (124)	15.505.152,57	15.730.808,91	18.545.237,00	16.828.501,65
<i>waarvan :</i>				
<i>Technische benodigdheden (12402)</i>	0,00	5.955.159,25	6.983.680,00	6.291.700,14
<i>Aankoop, onderhoud en huur van werkkleding (12405)</i>	0,00	699.423,97	1.056.560,00	924.553,85
<i>Technische prestaties van derden (12406)</i>	0,00	6.887.341,27	7.683.933,00	7.040.901,21
<i>Verzekeringen: burgerlijke aansprakelijkheid, brand (12408)</i>	0,00	466.550,56	650.000,00	532.796,90
<i>Schooltransport (70508/12424)</i>	0,00	846.189,70	867.000,00	800.727,70
Werkingskosten met betrekking tot de gebouwen (125)	22.756.445,32	21.154.590,48	23.113.646,14	23.696.845,54
<i>waarvan:</i>				
<i>Prestaties van derden voor gebouwen (12506)</i>	0,00	9.292.472,54	10.667.397,00	10.013.025,98
<i>Verzekering van onroerende goederen (12508)</i>	1.026.036,81	1.030.000,00	1.030.000,00	1.091.915,14
<i>Diverse belastingen, heffingen en retributies op de onroerende goederen (12510)</i>	2.461.469,92	1.516.479,51	1.533.813,14	3.740.291,46
<i>Levering van elektriciteit (12512)</i>	4.316.336,94	3.738.364,66	4.166.176,00	3.810.087,98
<i>Levering van gas (12513)</i>	4.374.014,00	3.703.573,52	4.648.109,00	3.198.514,38
<i>Levering van water (12515)</i>	1.222.662,42	1.232.563,47	927.051,00	1.148.346,28
Huur en huurlasten van de onroerende goederen (126)	2.074.234,08	2.360.661,82	2.419.075,80	2.655.570,23
Werkingskosten met betrekking tot de voertuigen (127)	2.059.776,37	2.072.414,64	2.436.860,00	2.330.708,41
<i>waarvan:</i>				
<i>Verzekering van voertuigen (12708)</i>	113.227,67	160.000,00	160.000,00	160.000,00
<i>Olie en brandstof (12703)</i>	1.338.508,45	1.188.613,18	1.510.000,00	1.438.227,91
Financiële werkingskosten (128)	645.850,72	461.559,65	718.405,00	577.525,58
Werkingskosten wegeniswerken (140)	1.987.973,61	1.755.208,73	2.239.500,00	2.208.393,66
<i>waarvan:</i>				
<i>Openbare verlichting (42305/14002)</i>	151.994,72	148.046,46	215.000,00	164.600,00
<i>Kleine herstellingen, onderhoud parkeermeters, wegmarkeringen...</i>	996.759,07	777.998,26	1.163.000,00	1.132.278,37
<i>Verlichte signalisatie, niet-verlichte signalisatie, tijdelijke signalisatie</i>	817.758,87	821.481,26	800.000,00	821.515,29
TOTAAL	80.269.771,71	83.266.679,45	92.884.232,34	91.087.277,58

We kunnen in het bijzonder vaststellen dat:

- de energiekosten (gas, elektriciteit) dalen met 433.335,82 € op de rekening 2018 ten opzichte van 2017, gaande van 7.441.938,18 € in 2017 naar 7.008.602,36 € in 2018. Deze lichte daling is de weergave van de permanente inspanningen met betrekking tot de rationalisering van de energiekosten.
- de IT-beheerkosten stijgen met 2.016.872,96 €, van 23.888.330,00 € in 2017 naar 25.905.202,96 € in 2018, wat blijkt geeft van de uitdrukkelijke wens om aanzienlijke inspanningen te leveren om de uitdaging aan te gaan van de digitalisering en de modernisering van onze administratie, onder meer met het oog op de verhuis van de administratieve diensten naar het nieuwe administratieve Brucity-gebouw.

10.3. Uitgaven van dotaties of van overdrachten

De betaalde dotaties of de als overdrachten bestempelde uitgaven zijn de bedragen die de Stad overmaakt aan andere actoren in het openbaar of privédomein, teneinde hun begroting in evenwicht te brengen of hun werking te ondersteunen. Aan de ene kant is de Stad wettelijk verplicht om het exploitatietekort van de lokale overheden, zoals de politiezone, het OCMW, de openbare ziekenhuizen en kerkfabrieken, te dekken. Aan de andere kant, beslist de Stad op facultatieve wijze om bepaalde tussenkomsten toe te kennen.

	Rekening 2016	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
Uitgaven van overdrachten	253.595.533,75	258.126.001,56	263.719.057,28	270.007.435,13

In het geheel kennen de overdrachtsuitgaven een stijging, van 258.126.001,56 € in 2017 naar 270.007.435,13 € in 2018, zijnde een groei van 4,60 % (+ 11.881.433,57 €).

a) Dotatie voor de Politiezone

	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
Dotatie aan de Politiezone	115.392.139,13	115.392.139,13	115.779.323,69

De dotatie toegekend aan de Politiezone Brussel-Hoofdstad-Elsene is gestegen ten opzichte van 2017 met 387.184,56 € (+0,03 %).

b) Dotatie voor het OCMW

	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
Algemene dotatie aan het OCMW	68.265.100,00	71.670.700,00	71.670.700,00
Tussenkomst in de post -IRIS pensioenen	552.400,00	416.400,00	416.400,00
TOTAAL	68.817.500,00	72.087.100,00	72.087.100,00

Zonder tussenkomst van de post-IRIS pensioenen, verhoogt de dotatie aan het OCMW van Brussel voor een gebrek aan middelen met 3.405.600,00 € ten opzichte van 2017 (d.w.z. een verhoging van 4,99 %).

c) Tussenkomst in de tekorten van de openbare ziekenhuizen

	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
Tussenkomst in de tekorten van de openbare ziekenhuizen	933.112,00	692.349,00	692.349,00

De Gemeenteraad heeft per 05/01/2011 een conventie voor de financiering van de tekorten van de ziekenhuizen goedgekeurd.

Het artikel 7 van de conventie bepaalt dat, vanaf 2012, de Stad er zich toe verbindt om het juiste bedrag van de door de algemene vergadering goedgekeurde tekorten voor de dienstjaren 2008 tot N-4 te storten ten laatste op 31 december van elk jaar, rekening houdend met eventuele bonussen van de vroegere jaren en verminderd met de reeds gerealiseerde tussenkomsten.

De tekorten waarmee rekening moet worden gehouden in 2018, komen overeen met de boekhoudresultaten van de betrokken ziekenhuizen in 2014, gecorrigeerd voor mogelijke bonussen in de daaropvolgende jaren.

De verdeling van de tekorten is dus als volgt:

- 51.778,00 € voor het UMC Sint-Pieter;
- 76.714,00 € voor het UMC Brugmann;
- 563.857,00 € voor het Bordet Instituut.

Een globaal bedrag van 692.349,00 €.

Er wordt opgemerkt dat de Stad, met het oog op de ten laste neming van de tekorten van de ziekenhuizen, een voorziening voor dit doel heeft aangelegd van 727.168,00 € op haar balans afgesloten op 31/12/2018.

d) Tussenkost van de Stad in de schuldenlast van het OCMW in navolging van de herstructurering van de rust- en verzorgingstehuizen

	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
Tussenkost van de Stad in de schuldenlast van het OCMW in navolging van de herstructurering van de rust- en verzorgingstehuizen	1.564.600,00	1.518.200,00	1.528.959,82

Het OCMW van Brussel en de Stad Brussel hebben een akkoord afgesloten waarbij de Stad tussenkomt in de kosten van de herstructurering van de rusthuizen (MR) en de rust- en verzorgingsinstellingen (MRS).

Aldus, volgens dit akkoord, betaalt de Stad aan het OCMW de leninglasten aangegaan in het kader van deze herstructurering terug. Deze tussenkomst van 1.528.959,82 € in 2018 daalt ten opzichte van 2017 met 2,28 % (-35.640,18 €).

e) Speciale toelage voor de tussenkomst in de lasten van de openbare ziekenhuizen

	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
Speciale toelage voor de tussenkomst in de lasten van de openbare ziekenhuizen	6.235.000,00	6.235.000,00	6.235.000,00

De regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft op 13 februari 2003 (BS 05/09/2003) een ordonnantie opgesteld die één of meerdere speciale subsidie(s) toekent in het voordeel van de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, bestemd voor de realisatie van taken van gemeentelijk belang.

De jaarlijkse conventies in toepassing van de ordonnantie van 13/02/2003 betreffende de toekenning van speciale subsidies aan de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vermeldt dat de Regering aan de Stad een speciale subsidie betaalt teneinde een opdracht van gemeentelijk belang te kunnen vervullen, als specifieke belang de tussenkomst van de gemeente in het tekort van de Brusselse openbare ziekenhuizen.

Deze gewestelijke tussenkomst wordt onmiddellijk aan de ziekenhuizen overgemaakt. De tussenkomst blijft stabiel in 2018 en bedraagt 6.235.000,00 €.

f) Regionale toelagen ten voordele van het OCMW

Het Gewest kent aan de Stad speciale specifieke subsidies toe die onmiddellijk overgemaakt worden aan het OCMW.

De hiernavolgende tabel herneemt deze specifieke subsidies:

	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
Speciale toelage om hulp te bieden aan migranten, daklozen, romazigeuners en zwervers	148.793,44	148.793,44	289.517,44
Speciale toelage voor het opstarten van pedagogische werkgroepen teneinde hulp en begeleiding te bieden aan jongeren die op school of professioneel werden uitgesloten	32.000,00	32.000,00	41.400,00
Speciale toelage in het kader van een specifiek project dat gericht is op romazigeuners en zwervers.	199.900,00	0,00	229.000,00
TOTAAL	380.693,44	180.793,44	559.917,44

g) Regionale toelagen ten voordele van diverse entiteiten

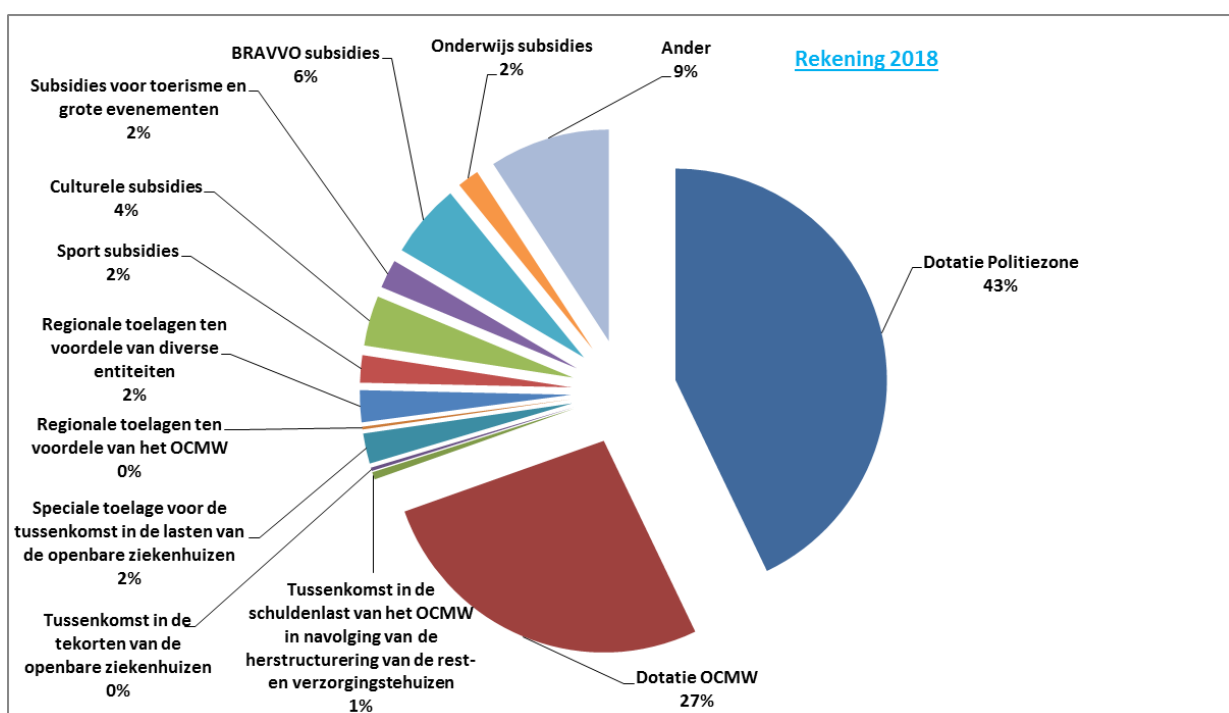
Het Gewest verleent de Stad specifieke subsidies die onmiddellijk moeten worden overgedragen aan verschillende entiteiten, zoals het OCMW, de openbare ziekenhuizen, de Berg van Barmachtigheid, de Wijkhuizen, de Brusselse keukens, de Grondregie, de VZW "Jeunesse à Bruxelles", de VZW Bravvo of nog VZW "la Mission locale".

De hierna volgende tabel geeft een overzicht van deze specifieke subsidies die onmiddellijk worden overgedragen aan de betrokken entiteiten:

	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
Tussenkost in de kosten van de taalpremie	0,00	141.528,72	0,00
Statutarisatiepremie	354.000,00	368.000,00	150.000,00
Diversiteitspolitiek in functie van de verblijfplaats	99.791,31	99.791,31	81.235,08
Tussenkost in de kosten van de baremaverhogingen	7.606.208,86	8.660.838,89	7.954.337,86

Samenvattend tonen de tabel en de grafische weergave hieronder de de uitgaven van de overdrachten van de Stad Brussel in 2018, volgens de aard van de uitgaven:

	Rekening 2018	
Dotatie Politiezone	115.779.323,69	42,88%
Dotatie OCMW	72.087.100,00	26,70%
Tussenkomst in de schuldenlast van het OCMW in navolging van de herstructurering van de rest- en verzorgingstehuizen	1.528.959,82	0,57%
Tussenkomst in de tekorten van de openbare ziekenhuizen	692.349,00	0,26%
Speciale toelage voor de tussenkomst in de lasten van de openbare	6.235.000,00	2,31%
Regionale toelagen ten voordele van het OCMW	559.917,44	0,21%
Regionale toelagen ten voordele van diverse entiteiten	6.567.802,69	2,43%
Sport subsidies	5.629.308,58	2,08%
Culturele subsidies	10.332.679,45	3,83%
Subsidies voor toerisme en grote evenementen	5.942.500,00	2,20%
BRAVVO subsidies	15.287.028,57	5,66%
Onderwijs subsidies	4.491.831,64	1,66%
Ander	24.873.634,25	9,21%
Totaal	270.007.435,13	

10.4. Schulduitgaven

a) Algemene analyse van de schulduitgaven

De schulduitgaven kennen een stijging in 2018 van 2.892.652,16 € in vergelijking met 2017 (+5,32%)

	Rekening 2016	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
Schulduitgaven	58.251.745,18	54.403.750,41	59.820.456,53	57.296.402,57

Meer specifiek, teneinde de investeringsuitgaven van de buitengewone dienst te financieren (werken, aankopen, onderhoud, ...), sluit de Stad leningen af.

De terugbetaling van deze leningen en de daarmee verband houdende rentelasten zijn de belangrijkste componenten van de schulduitgaven.

Naast deze elementen omvatten de schulduitgaven eveneens uitgaven verbonden met debiteurintresten op financiële rekeningen, met nalatigheids- of moratoriumintresten, met een eeuwigdurende rente en andere boeten. Deze uitgaven, geschat op 121.022,68 €, nemen in 2018 af ten opzichte van 2017 (-33.508,11 € of -21,68 %).

	Rekening 2016	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
Andere schulduitgaven	311.745,35	154.530,79	232.253,94	121.022,68

b) Algemene analyse van de schuldenlast

De hieronder opgenomen tabel behandelt de kosten van de leningen volgens hun aard:

	Aflossing kapitalen	Intresten	Totaal
Leningen ten laste van de Stad	45.195.429,18	6.003.430,86	51.198.860,04
Leningen BGHGT	826.564,93	1.179.264,41	2.005.829,34
Leningen ten laste van de Hogere Overheid	3.613,37	44,33	3.657,70
Leningen IRIS	2.793.235,29	1.294.819,20	4.088.054,49

Legende: BGHGT = Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën

Leningen Stad en BGHGT	46.021.994,11	7.182.695,27	53.204.689,38
------------------------	---------------	--------------	---------------

De schuld vertegenwoordigt in ruime zin $\pm 8,83$ % van de totale uitgaven (exclusief directe betalingen of onderwijzend personeel).

De schuld ten laste van de Stad (zonder de IRIS-, BGHGT en de staatsleningen) bedraagt 7,89 % van de totale uitgaven (zonder de overboekingen en de wedden van het onderwijzend personeel)

Deze verhoudingen zijn sinds meerdere jaren vrij constant.

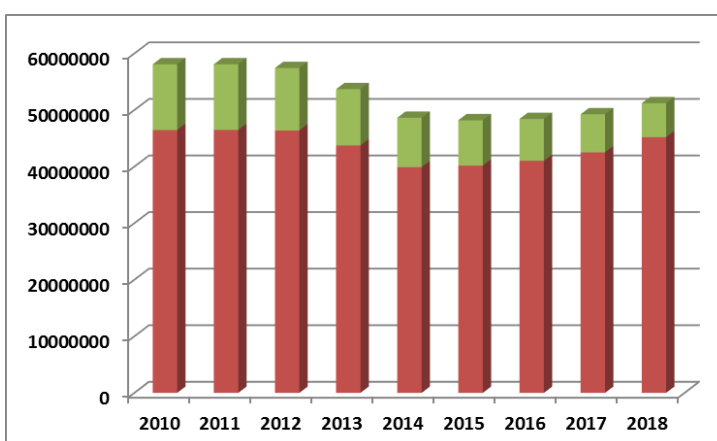
De tabel, die hierna opgenomen wordt, behandelt de schuldenlast van de Stad:

	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
Kapitaalaflossingen	42.518.268,63	46.964.646,47	45.195.429,18
Intresten	6.725.002,38	7.630.853,71	6.003.430,86
TOTAAL	49.243.271,01	54.595.500,18	51.198.860,04

De schuld verbonden aan de leningen rechtstreeks ten laste van de Stad stijgt van 49.243.271,01 € in 2017 naar 51.198.860,04 € in 2018 (onderverdeeld in 6.003.430,86 € aan intresten en 45.195.429,18 € aan terugbetalingen van geleende kapitalen).

De tabel en de grafische weergave, zoals hierna opgenomen, behandelen de situatie van de schuldenlast die direct door de Stad zal worden gedragen, van 2010 tot en met 2018:

Schuldenlast (excl. BGHGT)			
	Kapitaalaflossingen	Intresten	Totaal
2010	46.465.835,23	11.623.045,84	58.088.881,07
2011	46.476.392,95	11.616.091,98	58.092.484,93
2012	46.383.717,96	11.044.045,47	57.427.763,43
2013	43.746.215,90	9.943.903,15	53.690.119,05
2014	39.890.808,17	8.739.783,00	48.630.591,17
2015	40.169.259,08	8.019.383,51	48.188.642,59
2016	41.027.124,37	7.388.790,77	48.415.915,14
2017	42.518.268,63	6.725.002,38	49.243.271,01
2018	45.195.429,18	6.003.430,86	51.198.860,04

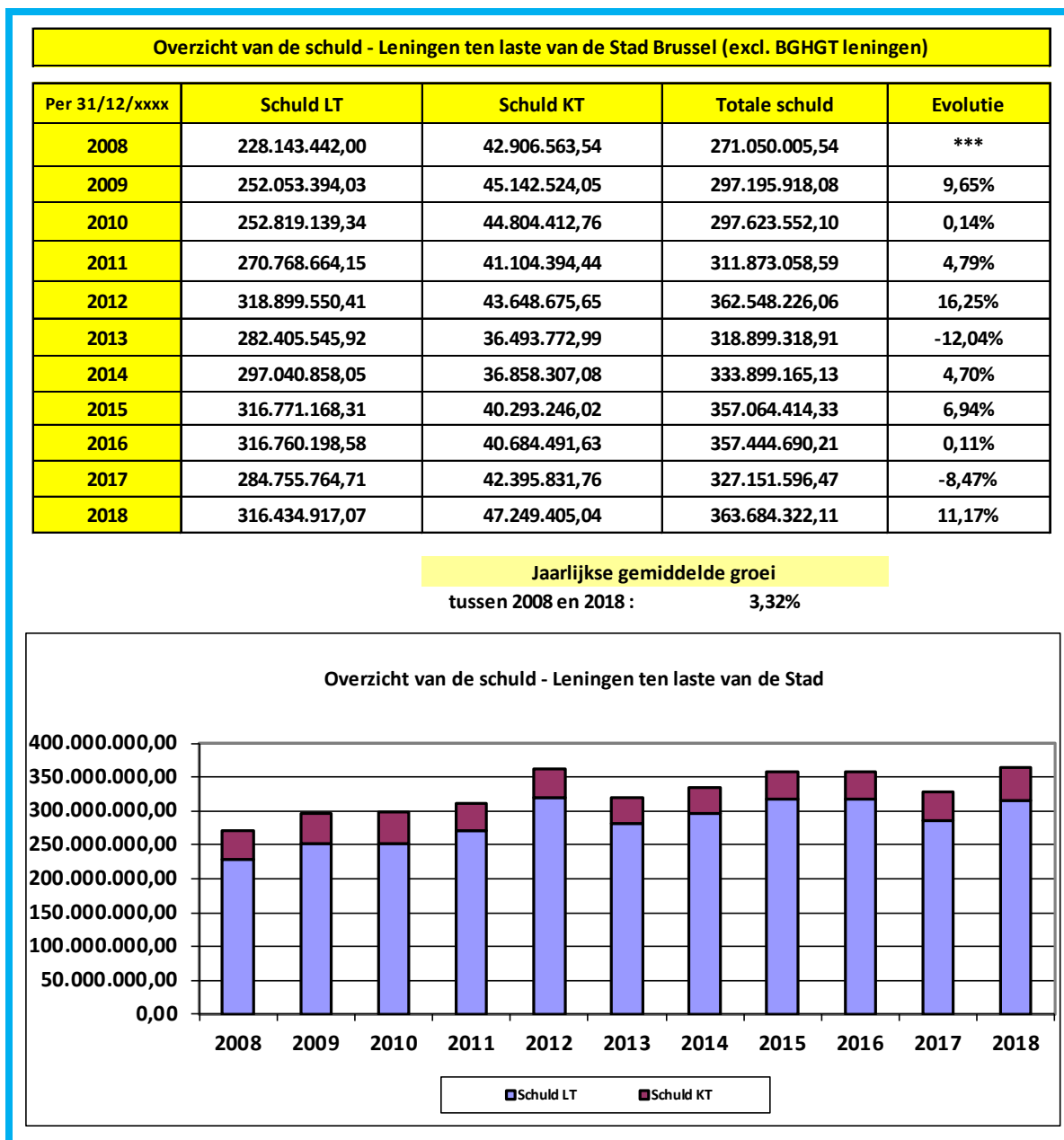
Om de schuldenlast te beheersen, die op korte, middellange en lange termijn het evenwicht van de gewone begroting beïnvloedt, heeft de Stad besloten haar investeringen onder controle te houden door systematisch de noodzaak van elke investering na te gaan zodat zij haar leningscapaciteit niet zou overschrijden.

Het niveau van de investeringen blijft desondanks ambitieus, in die mate dat de Stad er aan houdt het economisch dynamisme te ondersteunen in tijden waar dit meer dan ooit nodig is.

Bovendien, gebeurt de consolidatie van de nieuwe leningen aan de hand van de effectieve betalingen voor investeringen die reeds meerdere maanden of jaren verwezenlijkt werden. Het opnemen van de leningen gebeurt dus trapsgewijs op basis van de reële aanrekeningen en de beschikbaarheid van liquiditeiten.

c) Analyse van de schulden

De tabel en de grafische weergave zoals hierna opgenomen, behandelen de situatie van de schulden van de Stad van 2008 tot en met 2018:

Er kan vastgesteld worden dat de schuldenlast van de Stad, rekening houdend met de geleverde investeringsinspanningen, in toom gehouden wordt.

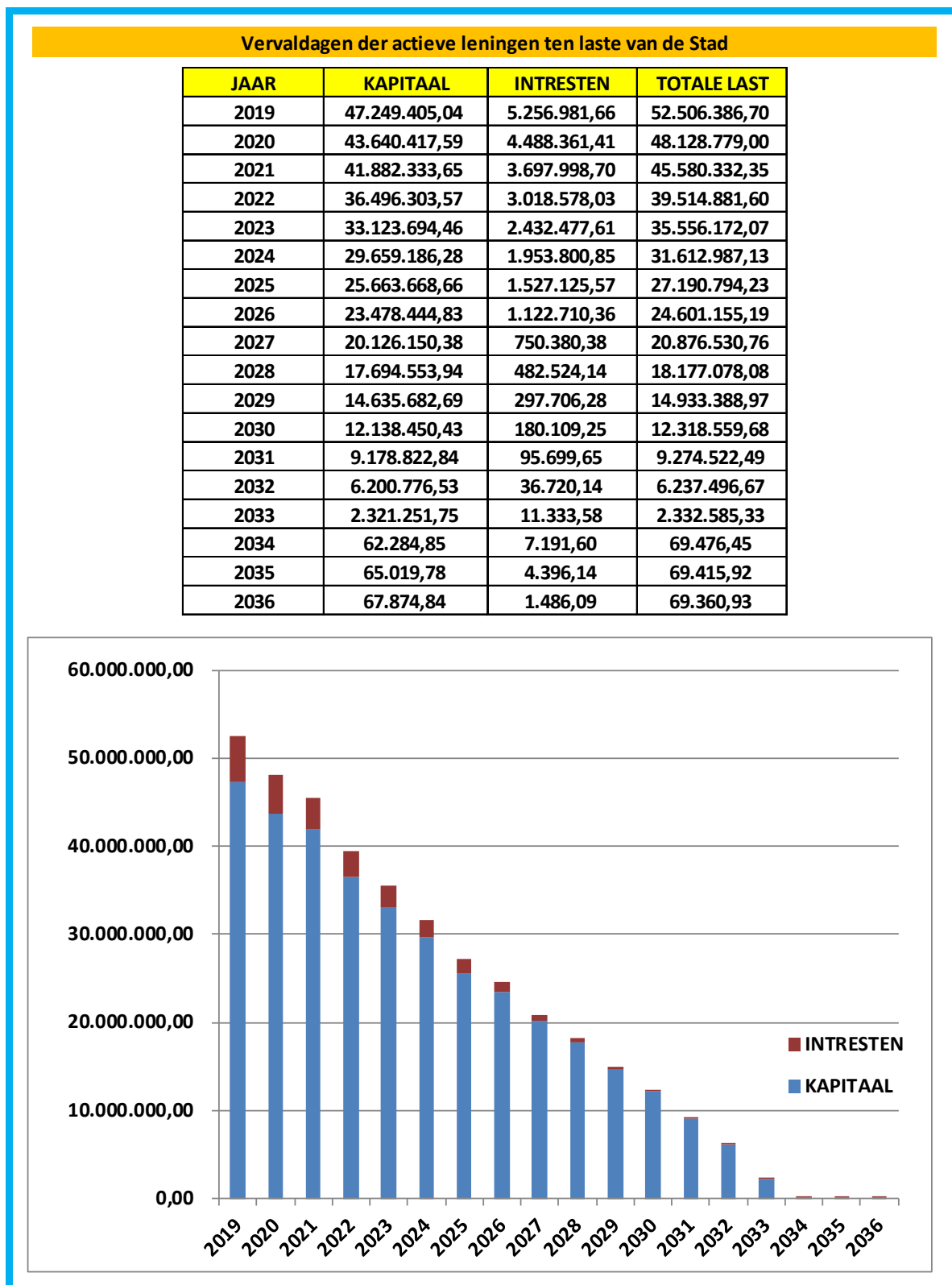
Deze inspanningen worden gekoppeld met een beleid waarbij verschillende financiële instrumenten gebruikt worden zoals:

- **het gebruik van klassieke leningen**
- **de uitgifte van thesauriebiljetten op korte en lange termijn**

(Er dient opgemerkt te worden dat de gemeenteraad zich op 17/10/2016 positief heeft uitgesproken over de mogelijkheid om gebruik te maken van de uitgifte van thesauriebiljetten op lange termijn teneinde de diversifiëring te verhogen).

d) Vervaldagen der leningen ten laste van de Stad

De tabel en de grafische weergave zoals hierna opgenomen, behandelen de vervaldagen van de actuele schuldenlast van de Stad. Deze termijnplanning toont aan dat de jaarlijkse kosten die door de Stad gedragen worden, beheerst worden, gegeven het feit dat de schuld onder controle en in toom wordt gehouden.

10.5. Uitgaven van overboekingen

	Rekening 2016	Rekening 2017	Begroting 2018 na MB	Rekening 2018
Uitgaven van overboekingen	38.316.803,80	34.318.262,54	406.245,00	30.628.236,50

De uitgaven van overboekingen in 2018 bedragen 30.628.236,50 €.

De onderstaande tabellen tonen, in detail, de uitgaven van overboekingen die in 2018 zijn geregistreerd.

SAMENSTELLING VAN VOORZIENINGEN	
Samenstelling voorziening gewestelijke belasting van eigenaars - fiscaal dienstjaar 2018	221.991,50
Samenstelling voorziening Urbinat Subsidie	406.245,00
TOTAAL	628.236,50

SAMENSTELLING VAN RESERVES	
Samenstelling gewoon reservefonds	20.000.000,00
Samenstelling buitengewoon reservefonds	10.000.000,00
TOTAAL	30.000.000,00

11. Algemene structuur van de ontvangsten

De lopende ontvangsten – zonder overboekingen en onderwijzend personeel – dalen met ongeveer 5,65 % ten opzichte van de rekening 2017. In feite kunnen we dan vaststellen dat de ontvangsten, zonder overboekingen en onderwijzend personeel, gedaald zijn van 674.491.809,93 € in 2017 tot 636.408.008,57 € in 2018.

De economische verdeling van de ontvangsten bestaat uit vier brede groepen van zeer verschillende relatieve belangrijkheid:

- ✓ de ontvangsten uit prestaties;
- ✓ de ontvangsten uit overdrachten;
- ✓ de ontvangsten uit schulden;
- ✓ de ontvangsten uit overboekingen.

11.1. Ontvangsten uit prestaties

De ontvangsten uit prestaties bestaan uit de terugkerende ontvangsten afkomstig van de gemeentelijke goederen en de diensten die door de gemeente aan de bevolking verleend worden en van andere algemene diensten (inkomgelden, bewakingsontvangsten, huurgelden, parkeerautomaten, vergoedingen voor de doorgangsrechten op de openbare weg, ...).

	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW's	Rekening 2018
Ontvangsten uit prestaties	59.886.391,62	53.388.718,16	49.918.259,45

De ontvangsten uit prestaties zijn met 16,65 % gedaald tegenover 2017, gaande van 59.886.391,62 € in 2017 naar 49.918.259,00 € in.

De onderstaande tabel toont een aantal belangrijke ontvangsten uit prestaties:

	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW's	Rekening 2018
Ontvangsten parkeerautomaten	10.252.413,94	17.050.000,00	10.629.441,21
Concessies kermis, markten, Casino, ...	7.106.096,48	5.852.000,00	5.960.605,43
Vergoeding doorgangsrechten - Gas	4.852.695,89	2.717.190,00	2.854.069,20
Vergoeding doorgangsrechten - Electriciteit	12.432.150,71	6.962.633,00	7.895.393,76
Vergoeding betaald door Hydrobru ten einde de overblijvende lasten verbonden met de activiteit (mobiliteit, werken, ...) te dekken	1.933.771,78	2.005.829,28	2.112.505,84
Retributies op het vlak van stedenbouw (stedenbouwkundige vergunning, milieu, tijdelijke bezetting openbare weg, ...)	1.341.740,87	1.497.500,00	1.490.275,46
Retributie op het gebruik van de openbare weg	2.431.675,75	2.200.000,00	2.858.582,76
Creditnota i-City (GIAL)	6.117.529,49	2.000.000,00	1.852.360,00
Onderwijs (tussenkost van ouders in schoolvervoer, bewaring, inschrijvingsrechten HEFF)	2.459.013,22	2.419.800,00	2.222.178,89
Sports	1.463.142,05	1.005.750,00	1.300.235,10
Kinderdagverblijf (ouderparticipatie voor kinderopvang)	2.485.395,76	2.820.000,00	2.521.547,06
Bibliotheken (uitleenretributies en terugbetaling voor informatisering van de bibliotheken)	282.688,04	339.000,00	375.745,18
Persoonlijk aandeel elektronische maaltijdcheques	541.403,23	966.550,60	1.098.715,19
Opbrengst van de verkoop van brandstof van derden	659.830,64	645.000,00	606.510,69
Retributies plaatsing parkeerverbod	816.982,30	764.953,24	912.797,48
Ontvangsten begraafplaatsvergunningen	274.428,00	220.000,00	312.612,00
Anderen	4.435.433,47	3.922.512,04	4.914.684,20
Totaal	59.886.391,62	53.388.718,16	49.918.259,45

De ontvangsten 'parkeerautomaten' zijn stabiel gebleven in vergelijking met 2017 maar ze zijn lager dan de verwachte ontvangsten.

Er dient opgemerkt te worden dat de retributie op het vlak van stedenbouw (het verkrijgen van stedenbouwkundige vergunningen, milieuvergunningen, ...) een ontvangst van prestaties is sinds 2016, daar waar deze ontvangst vroeger een rechtstreekse gemeentebelasting was. Deze retributie op het vlak van stedenbouw is toegenomen met 148.534,59 € (+ 11,07 %) vergeleken met 2017.

Er valt ook op te merken dat Vivaqua (na de fusie tussen Vivaqua en Hydrobru) enkel dividenden kan verdelen aan de gemeenten als er aan bepaalde voorwaarden is voldaan.

Het huidig ontvangen bedrag van Vivaqua is een gecompenseerde vergoeding per huisvesting die geboekt moet worden als ontvangsten uit prestaties en niet als ontvangsten van dividenden. Deze ontvangsten stijgen lichtjes van 1.933.771,78 € in 2017 tot 2.112.505,84 € in 2018.

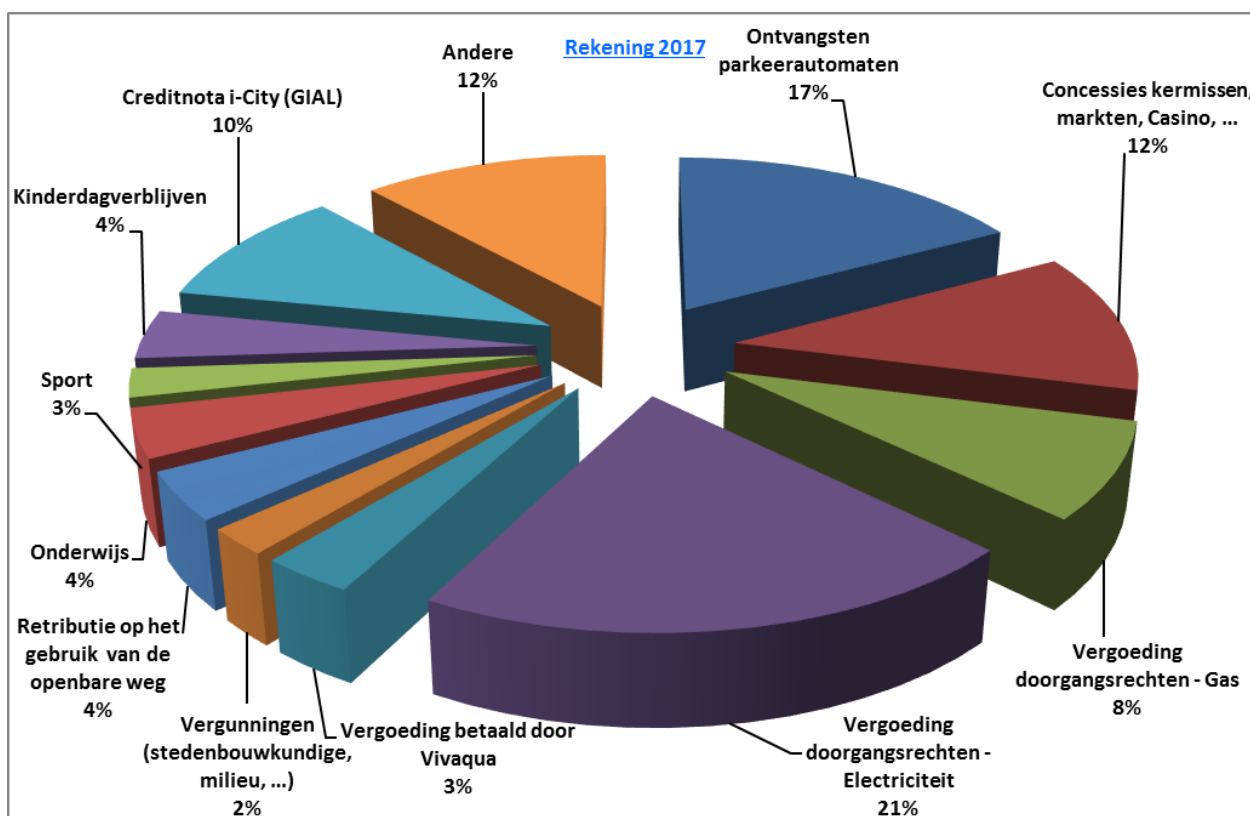
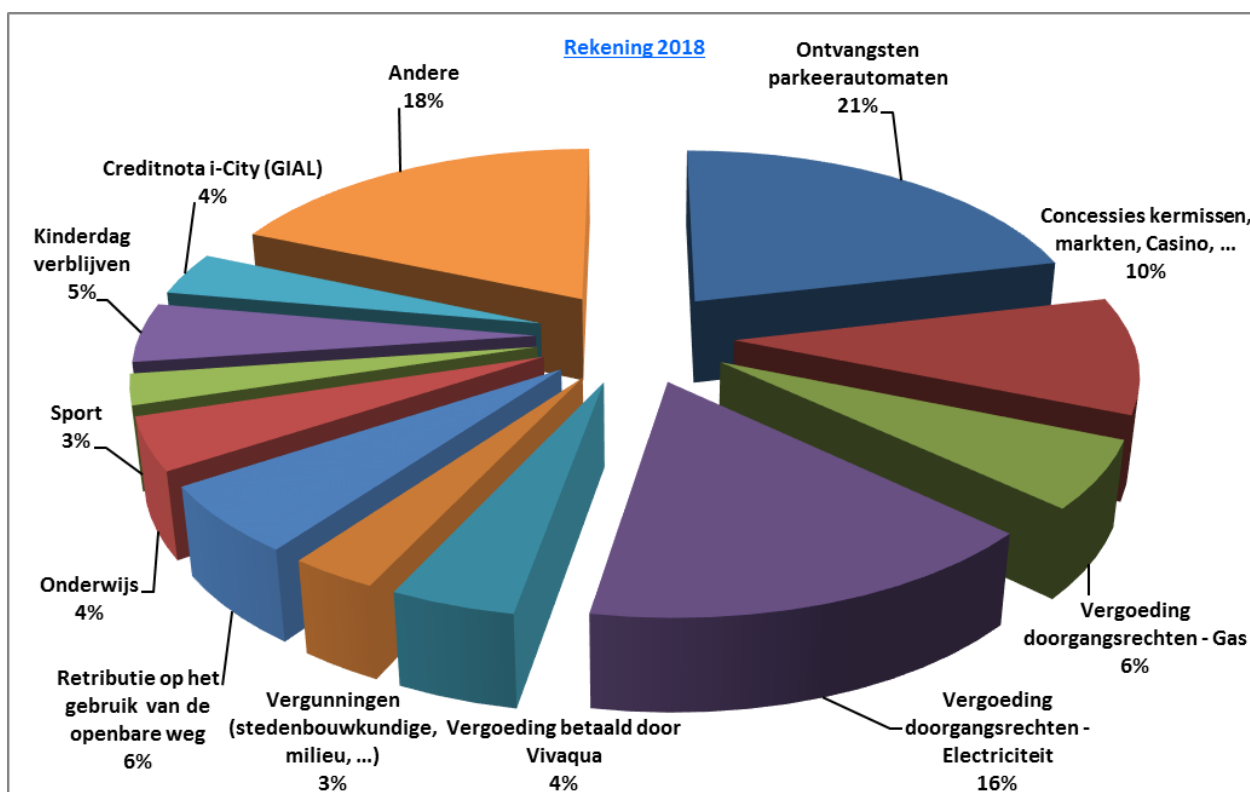
De ontvangsten uit de concessie van de Casino dalen met 1.160.405,10 € in vergelijking met 2017, van 5.011.166,88 € in 2017 tot 3.850.761,78 € in 2018, hoewel het noodzakelijk is om deze daling te relativieren in de mate dat het jaar 2017 een inhaalbeweging kende met inkomsten uit het verleden.

De vergoeding voor doorgangsrechten Gas daalt van 4.852.695,89 € in 2017 naar 2.854.069,20 € in 2018. Maar nogmaals, het is nodig om deze daling te relativieren omdat een vergoeding van 2016 voor een bedrag van 2.075.883,85 € uitzonderlijk opgenomen werd in de rekening 2017.

De vergoeding voor doorgangsrechten Elektriciteit gaat van 12.432.150,71 € in 2017 naar 7.895.393,76 € in 2018. Zoals hiervoor, werd uitzonderlijk een voor 2016, voor een bedrag van 5.420.165,53 €, opgenomen in 2017.

Samenvattend tonen de tabel en de grafische weergaven hieronder de ontvangsten uit prestaties van de Stad Brussel in 2017 en 2018, op basis van de aard van de ontvangsten:

	Rekening 2017	Rekening 2018
Ontvangsten parkeerautomaten	10.252.413,94	10.629.441,21
Concessies kermissen, markten, Casino, ...	7.106.096,48	4.960.605,43
Vergoeding doorgangsrechten - Gas	4.852.695,89	2.854.069,20
Vergoeding doorgangsrechten - Electriciteit	12.432.150,71	7.895.393,76
Vergoeding betaald door Vivaqua	1.933.771,78	2.112.505,84
Vergunningen (stedenbouwkundige, milieu, ...)	1.341.740,87	1.490.275,46
Retributie op het gebruik van de openbare weg	2.431.675,75	2.858.582,76
Onderwijs	2.459.013,22	2.222.178,89
Sport	1.463.142,05	1.300.235,10
Kinderdagverblijven	2.485.395,76	2.521.547,06
Creditnota i-City (GIAL)	6.117.529,49	1.852.360,00
Andere	7.010.765,68	9.221.064,74
Totaal	59.886.391,62	49.918.259,45

Als besluit stellen we vast dat de vastgestelde inkomsten uit prestaties in 2018 hun normaal niveau behouden maar met als uitzondering de ontvangsten uit parkeerautomaten.

De dalingen ten opzichte van 2017 worden verklaard door de uitzonderlijke boekingen van doorgangsrechten van 2016 (gas en elektriciteit) in 2017.

11.2. De ontvangsten uit overdrachten

	Rekening 2016	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW's	Rekening 2018
Ontvangsten uit overdrachten (excl. onderwijzend personeel)	550.844.278,90	559.931.899,77	574.926.053,73	570.556.984,85
Ontvangsten uit overdrachten - Onderwijzend personeel	150.185.592,56	153.555.733,10	161.189.000,00	156.399.499,11
Totaal ontvangsten van overdrachten	701.029.871,46	713.487.632,87	736.115.053,73	726.956.483,96

De ontvangsten uit overdrachten (exclusief onderwijzend personeel) groeiden tussen 2017 en 2018 met 1,90 %.

11.2.1. De fiscale ontvangsten

De fiscale ontvangsten zijn nog steeds de belangrijkste financieringsbron voor de Stad, voor een totaalbedrag van 300.237.862,34 €, wat overeenstemt met $\pm 47,18$ % van de totale ontvangsten (exclusief directe betalingen of onderwijzend personeel en overboekingen).

Ongeveer 78,79 % van de fiscale ontvangsten zijn afkomstig van de vier hieronder weergegeven aanvullende belastingen en 21,21 % van de fiscale ontvangsten komen van de directe gemeentelijke belastingen.

a) Aanvullende belastingen

	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW's	Rekening 2018
Aanvullende belasting op de onroerende voorheffing	192.428.711,45	197.000.000,00	191.039.568,97
Aanvullende belasting op de personenbelasting	26.522.438,78	27.500.000,00	29.356.678,93
Aanvullende belasting op de verkeersbelasting	1.269.069,06	1.356.340,17	1.258.241,57
Aanvullende belasting op de belasting op toeristische logies (zogenaamde "City Tax")	14.892.576,48	14.892.576,00	14.892.576,48
Totaal	235.112.795,77	240.748.916,17	236.547.065,95

De onderstaande tabel geeft de parameters weer die door het gemeentebestuur zijn vastgesteld, met het oog op extra inkomsten uit de onroerende voorheffing en de personenbelasting.

We merken op dat de Stad Brussel de opcentiemen op de onroerende voorheffing, sinds 2001 niet meer heeft aangepast of gewijzigd en dat de opcentiemen op de personenbelasting gelijk blijven.

Jaartal	Opcentiemen op de onroerende voorheffing	% belasting op de personenbelasting
2000	2.840	6
2001	2.950	6
2002	2.950	6
2003	2.950	6
2004	2.950	6
2005	2.950	6
2006	2.950	6
2007	2.950	6
2008	2.950	6
2009	2.950	6
2010	2.950	6
2011	2.950	6
2012	2.950	6
2013	2.950	6
2014	2.950	6
2015	2.950	6
2016	2.950	6
2017	2.950	6
2018	2.950	6

a.1 Aanvullende belasting op de onroerende voorheffing

De aanvullende belasting op de onroerende voorheffing is met 1.389.142,48 € gedaald ten opzichte van 2017, zijnde een daling met 0,72 %.

Sinds het begin van het jaar 2018 worden de inkohiering, de inning en de geschillen met betrekking tot de onroerende voorheffing beheerd door de Gewestelijke Overheidsdienst Brussel Fiscaliteit in plaats van de FOD Financiën.

Daarnaast werd er een systeem van voorschotten in werking gesteld in het kader van de vereffening van de opbrengst van de aanvullende belasting op de onroerende voorheffing door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, op het eigen fiscale jaar 2018.

Het betreft een systeem van voorfinanciering van de financiële inkomsten.

Met betrekking tot het eigen fiscale jaar 2018, boekte de Stad een netto vastgesteld recht van 186.920.903,25 €, hetgeen overeenstemt met de inkohiering verwezenlijkt door Brussel Fiscaliteit.

Bovendien heeft Brussel Fiscaliteit ook oude dossiers beheerd die overgedragen werden door de FOD Financiën met betrekking tot de inkohiering uitgevoerd door de FOD Financiën en met betrekking tot fiscale jaren voorafgaand aan het jaar 2018. In de praktijk, bedragen deze rechten, beheerd door Brussel Fiscaliteit in 2018 ten behoeve van de Stad, 4.118.665,92 €, en waren het onderwerp van een bijkomend vastgesteld recht.

Het netto vastgesteld recht voor het kalenderjaar 2018 bedraagt 191.039.568,97 € voor de Stad Brussel.

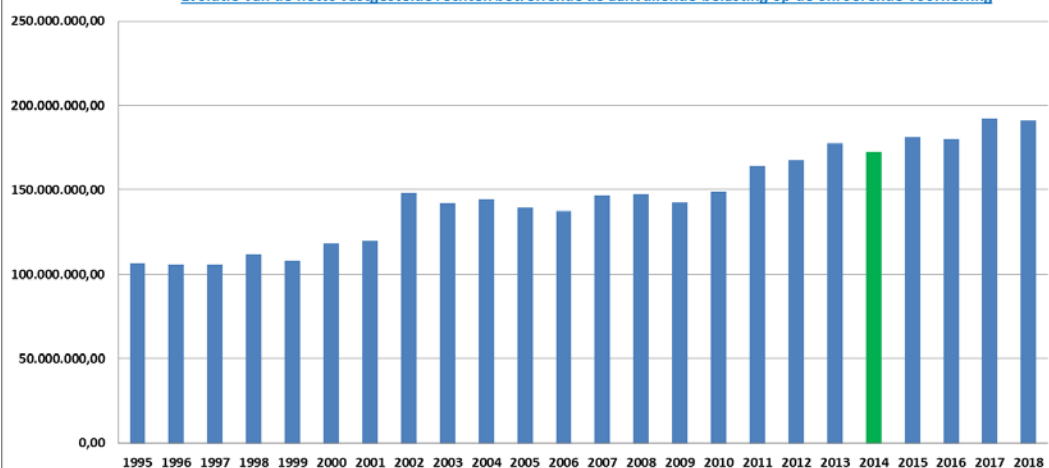
De volgende tabel en grafische weergave laten de evolutie zien van de netto vastgestelde rechten van 1995 tot en met 2018 voor de Stad:

OPCENTIEMEN op de ONROERENDE VOORHEFFING

Jaartal	Initiële BEGROTING	Begrotings- wijzigingen	Finale BEGROTING	REKENING
1995	98.289.782,57	0,00	98.289.782,57	106.465.508,96
1996	105.106.854,50	0,00	105.106.854,50	105.512.581,04
1997	110.514.354,27	0,00	110.514.354,27	105.405.094,96
1998	110.514.354,27	0,00	110.514.354,27	112.091.340,04
1999	115.483.544,46	0,00	115.483.544,46	107.976.154,38
2000	119.870.383,69	0,00	119.870.383,69	118.002.098,32
2001	123.056.064,24	0,00	123.056.064,24	119.860.009,49
2002	130.345.469,80	16.981.408,00	147.326.877,80	148.213.816,58
2003	135.298.364,00	0,00	135.298.364,00	141.963.271,50
2004	140.100.000,00	0,00	140.100.000,00	144.465.976,88
2005	143.127.930,00	0,00	143.127.930,00	139.316.180,20
2006	147.451.346,00	0,00	147.451.346,00	137.287.038,73
2007	148.523.670,00	2.476.330,00	151.000.000,00	146.748.127,96
2008	153.816.643,00	0,00	153.816.643,00	147.340.959,86
2009	153.816.643,00	0,00	153.816.643,00	142.522.399,07
2010	151.976.627,00	0,00	151.976.627,00	149.304.765,43
2011	155.000.000,00	0,00	155.000.000,00	164.090.732,11
2012	163.972.000,00	0,00	163.972.000,00	167.410.307,66
2013	169.768.921,00	0,00	169.768.921,00	177.536.320,02
2014	179.000.000,00	0,00	179.000.000,00	172.729.236,63 (1)
2015	184.500.000,00	0,00	184.500.000,00	181.506.333,71
2016	185.189.083,08	0,00	185.189.083,08	180.096.345,11
2017	188.851.140,72	0,00	188.851.140,72	192.428.711,45
2018	197.000.000,00	0,00	197.000.000,00	191.039.568,97

(1) Opcent. OR (163.265.864,49 €) + Interventie Brussels Hoofdstedelijk Gewest Geschil
CONNECTIMMO-BELGACOM (9.463.372,14 €) = 172.729.236,63 €

Evolutie van de netto vastgestelde rechten betreffende de aanvullende belasting op de onroerende voorheffing

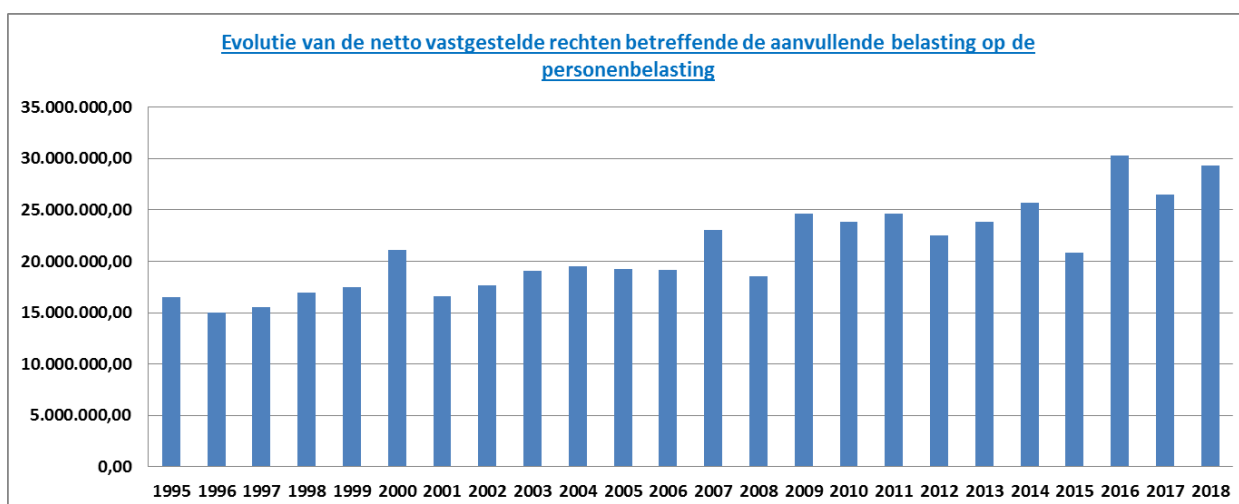

a.2 Aanvullende belasting op de personenbelasting

De aanvullende belasting op de personenbelasting bedraagt 29.356.678,93 € in 2018, hetzij een verhoging van 2.834.240,15 € (+ 10,69 %) ten opzichte van de geboekte inkomsten op de rekening 2017.

De hierna volgende tabel en grafische weergave tonen de evolutie van de netto vastgestelde rechten van 1995 tot en met 2018 voor de Stad van de aanvullende belasting op de personenbelasting:

Jaartal	Def. BEGROTING	REKENING
1995	16.360.972,64	16.486.794,98
1996	14.836.068,53	14.985.348,03
1997	15.567.713,36	15.518.163,48
1998	15.567.713,36	16.907.668,12
1999	16.582.610,96	17.494.656,51
2000	16.609.860,46	21.104.141,19
2001	16.396.309,61	16.574.066,44
2002	16.807.180,98	17.648.290,82
2003	17.768.445,00	19.030.185,60
2004	19.705.906,00	19.482.084,88
2005	18.918.684,00	19.216.103,46
2006	18.766.602,00	19.134.237,09
2007	19.383.290,10	23.052.849,67
2008	20.466.246,36	18.563.616,59
2009	21.648.029,18	24.592.980,66
2010	22.657.380,77	23.800.420,95
2011	23.118.535,07	24.593.117,00
2012	23.812.091,12	22.551.922,46
2013	23.739.591,40	23.879.287,33
2014	26.021.565,70	25.712.267,11
2015	25.492.179,22	20.803.619,43
2016	26.500.000,00	30.281.437,40
2017	26.926.541,34	26.522.438,78
2018	27.500.000,00	29.356.678,93

a.3 Aanvullende verkeersbelasting

De aanvullende belasting op de verkeersbelasting bedraagt 1.258.241,57 € en vertoont een lichte daling van 10.827,49 € (-0,85 %) ten opzichte van 2017.

a.4 Aanvullende belasting op de belasting op toeristische logies (zogenaamde “City Tax”)

Eind december 2016, heeft het parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een ordonnantie goedgekeurd met betrekking tot een gewestbelasting op de inrichting van toeristische logies.

De Brusselse gemeenten hebben de mogelijkheid om opcentiemen te vestigen op deze gewestbelasting.

De fiscale gewestelijke administratie verzekert de vestiging, de inkohiering, de inning en de invordering van deze opcentiemen.

Daarnaast keurde de gemeenteraad van 5 december 2016 een contract 2016-2018 goed tussen de Stad en het Gewest in uitvoering van een ordonnantie van 19/07/2007 om de gemeenten te betrekken bij de economische ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, waardoor zij zich ertoe verbinden bijkomende gemeentelijke opcentiemen te voorzien voor de jaren 2017-2018. Dit contract verplicht het Gewest tot het betalen van 14.892.576,00 € (de “historische drempel”) vanaf het jaar 2018 (bedrag betaald in 2017 als compensatie voor het afzien van de Stad om de gemeentelijke belasting te innen op hotelvestigingen en appartementhotels) waaraan de retrocessie in de loop van het jaar n+1 zou kunnen worden toegevoegd voor het verschil tussen de inkomsten van de opcentiemen en de “historische drempel”.

b) Gemeentebelastingen

	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW's	Rekening 2018	Evolutie 2018 in vergelijking met 2017	Evolutie 2018 in vergelijking met 2018
Belasting op de kantooroppervlakten	37.048.847,20	38.150.000,00	38.778.786,20	4,67%	1,65%
Belasting op het afleveren van administratieve documenten (rijbewijs, werkvergunning, bewonerskaarten, consulaire zegels, ...)	5.017.300,03	5.300.000,00	5.017.330,56	0,00%	-5,33%
Belasting op de tijdelijke ingebruikneming van de openbare weg	3.383.052,80	3.000.000,00	3.391.083,60	0,24%	13,04%
Belasting op de parkeerplaatsen	2.617.410,00	2.650.000,00	2.483.595,00	-5,11%	-6,28%
Belasting op zuilen, masten, antennes en andere telecommunicatie-, zend- en informatiewisselingsinstallaties, ...	1.841.400,00	1.841.400,00	1.718.640,00	-6,67%	-6,67%
Belasting op de distributie aan huis van ongeadresseerde publicitaire drukwerken	1.592.105,27	1.600.000,00	1.473.653,75	-7,44%	-7,90%
Belasting op verwaarloosde en onverzorgde gebouwen, onbewoonde en onafgewerkte gebouwen en gronden	2.159.732,35	1.800.000,00	2.536.361,98	17,44%	40,91%
Belasting op de uithangborden	1.179.381,50	1.100.000,00	1.109.201,48	-5,95%	0,84%
Belasting op de vertoningen, vermakelijkheden en gelijkgestelde manifestaties (Bioscopen)	1.042.948,85	1.050.000,00	1.010.309,65	-3,13%	-3,78%
Belasting op de parkings	876.040,00	876.000,00	846.120,00	-3,42%	-3,41%
Belasting op permanente publiciteitspanelen	1.012.100,00	800.000,00	849.187,50	-16,10%	6,15%
Belasting op de nieuwbouw, de herbouw en veranderingen van gebouwen	1.238.688,65	650.000,00	570.520,68	-53,94%	-12,23%
Belasting op de nachtinkels	630.000,00	500.000,00	583.986,67	-7,30%	16,80%
Terrassen en uitstallingen op de openbare weg	418.329,15	500.000,00	454.492,74	8,64%	-9,10%
Belasting op onburgerlijk gedrag op het gebied van openbare reinheid	395.850,00	500.000,00	664.450,00	67,85%	32,89%
Belasting op de tijdelijke publicitaire inrichtingen	341.633,55	225.000,00	274.367,90	-19,69%	21,94%
Belasting op de begrafenissen, verspreiding van de assen	221.281,61	200.000,00	208.708,69	-5,68%	4,35%
Belasting op de gemeubelde verblijven	192.940,00	190.000,00	214.500,00	11,17%	12,89%
Belasting op de niet-hoofdverblijfplaatsen	160.600,00	187.000,00	182.600,00	13,70%	-2,35%
Belasting op lokalen in rendez-voushuizen of in gebouw waar gelijkaardige activiteiten plaatsvinden	167.750,00	167.750,00	171.187,50	2,05%	2,05%
Belasting op de vertoningen, vermakelijkheden en gelijkgestelde manifestaties (Tentoonstellingen)	166.004,50	165.000,00	221.385,50	33,36%	34,17%
Belasting op de gewone danspartijen	116.212,00	130.000,00	120.452,00	3,65%	-7,34%
Belasting op de bankinstellingen en dergelijke en tevens op de automatische verdeelapparaten voor bankbiljetten	114.900,00	125.800,00	124.600,00	8,44%	-0,95%
Belasting op de brandstofdistributieapparaten	81.282,00	81.282,00	79.626,00	-2,04%	-2,04%
Belasting op het plaatsen van containers op de openbare weg	74.700,00	81.075,00	63.390,00	-15,14%	-21,81%
Belasting op de reclame-inrichtingen die tot hoofddoel de financiering van een door de wetgever erkende openbare dienst hebben	63.900,00	65.000,00	62.850,00	-1,64%	-3,31%
Belasting op de vaststaande tanks en vergaarbakken geëxploiteerd met commerciële of industriële doeleinden	50.675,25	50.000,00	50.657,25	-0,04%	1,31%
Belasting op de terbeschikkingstelling van telecommunicatieapparatuur tegen vergoeding	91.500,00	50.000,00	71.100,00	-22,30%	42,20%
Belasting op de vertoningen, vermakelijkheden en gelijkgestelde manifestaties (Foorreizigers)	34.684,64	35.313,50	36.186,89	4,33%	2,47%
Belasting op het verblijf in het lijkenhuis of het mortuarium	39.527,40	35.000,00	38.914,20	-1,55%	11,18%
Belasting op de dienstverleners dienders tewerkgesteld in drankgelegenheden	19.000,00	31.500,00	23.750,00	25,00%	-24,60%
Belasting op het afleveren van administratieve documenten - horeca	47.515,00	30.000,00	40.650,00	-14,45%	35,50%
Belasting op het huren van een wachtelder	10.772,00	20.000,00	300,00	-97,22%	-98,50%
Belasting op de uitgravingen	25.250,00	15.000,00	14.000,00	-44,55%	-6,67%
Belasting op de verkoopzalen van roerende goederen	7.250,00	10.375,00	7.625,00	5,17%	-26,51%
Belasting op het afleveren van administratieve documenten, vignettes en lastenboeken	10.123,20	7.500,00	4.247,75	-58,04%	-43,36%
Belasting op de agentschappen voor weddenschappen op paardwedrennen	5.952,00	5.952,00	5.952,00	0,00%	0,00%
Belasting op de lokalen waar peepshows georganiseerd worden	0,00	100,00	0,00	0,00%	-100,00%
Belasting op de verwerving van de aardbaan. Belasting bestemd voor de schadevergoeding van de kosten voor de aankoop gerealiseerd door de Stad.	0,00	100,00	0,00	0,00%	-100,00%
Belasting op de vertoningen, vermakelijkheden en gelijkgestelde manifestaties (Sportmanifestaties)	125.006,10	172.000,00	186.025,90	48,81%	8,15%
TOTAAL	62.621.645,05	62.398.147,50	63.690.796,39	1,71%	2,07%

De gemeentebelastingen (63.690.796,39 € in 2018) stijgen in totaal met 1.069.151,34 € tegenover de rekening 2017, zijnde een groei van 1,71 %.

De voornaamste gemeentebelasting, zijnde de belasting op de kantooroppervlakten, stijgt 1.729.939,00 € ten opzichte van 2017 (hetzij een stijging van + 4,67 %).

De gemeentebelasting met betrekking tot de afgifte van administratieve documenten door het departement Demografie (identiteitskaarten, paspoorten, rijbewijzen, enz...) kent een lichte stijging tussen 2017 en 2018 van 30,53 €.

We hadden, in de vorige jaren, reeds een stijging van de belasting op de tijdelijke bezetting van de openbare weg (bezetting van de openbare weg in het kader van werven) opgemerkt.

Dit jaar stijgt deze van 3.383.052,80 € in 2017 naar 3.391.083,60 € in 2018 dankzij de toename van het aantal aanvragen tot bezetting, dankzij het nieuwe Osiris-systeem en een strikte opvolging van de van toepassing zijnde reglementering.

De belasting op verwaarloosde, onverzorgde, onbewoonde of onafgewerkte gebouwen en terreinen kent een sterke stijging gaande van 2.159.732,35 € in 2017 naar 2.536.361,98 € in 2018, hetzij een stijging van 17,44 % ten opzichte van 2017. Dit wijst duidelijk op de politiek van tellingen en inkohierungen die door de stad gevoerd wordt om de strijd aan te gaan tegen bouwvallige, verwaarloosde en leegstaande gebouwen.

Het lijkt zo dat de belasting op nieuwbouw, de herbouw en verandering van gebouwen sterk daalt, gaande van 1.238.688,65 € in 2017 naar 570.520,68 € in 2018, hetzij een daling van 53,94 %. De reden hiervoor is voornamelijk te wijten aan de uitgifte van twee grote stedenbouwkundige vergunningen (werf te Koning Baudewijnlaan voor 378.128,50 € en de werd gelegen te "Rue Montagne du Parc" voor 325.137,50 €) in 2017 die een uitzonderlijk gunstig effect hebben op de rekening 2017.

De belasting op onburgerlijk gedrag op het gebied van openbare reinheid stijgt met 67,85 % ten opzichte van 2017 (van 395.850,00 € in 2017 naar 664.450,00 € in 2018).

De belasting op zuilen, masten, antennes en andere telecomcommunicatiemiddelen daalt met 6,67 % (van 1.841.400,00 € in 2017 naar 1.718.640,00 € in 2018). Dit is te wijten aan een daling van het aantal antennes van telecom-operatoren Telenet, Proximus en Orange.

De belasting op de parkeerplaatsen daalt (- 5,11 %) van 2.617.410,00 € in 2017 naar 2.483.595,00 € in 2018. De reden hiervoor is een daling van het aantal parkeerplaatsen veroorzaakt door een toename van grote immobiëlen-projecten en een verandering van bestemming van bureaugebouwen met parkeerplaatsen naar woningen en/of gebouwen bezet door openbare diensten.

Sommige gemeentebelastingen dalen in hun schattingen in 2018 ten opzichte van 2017, namelijk:

- De belasting op de tijdelijk publicitaire inrichtingen daalt van 341.633,55 € in 2017 naar 274.367,90 € in 2018 (- 19,69 %). Deze daling is te wijten aan een aanzienlijke afname van tijdelijk advertentiecampaagnes in de Stad.
- De belasting op de terbeschikkingstelling van telecomcommunicatieapparatuur dalen van 91.500,00 € in 2017 naar 71.100,00 € in 2018 (- 22,30 %). Dit komt door een daling van het aantal "phoneshops" op het grondgebied van de Stad.
- De belasting op de vertoningen, vermakelijkheden en gelijkgestelde manifestaties stijgt van 166.004,50 € in 2017 naar 221.385,50 € in 2018 (+ 33,36 %) dankzij een stijging van het aantal tentoonstellingen en van de opkomst voor deze tentoonstellingen na een moeilijk jaar 2017 (onder meer het succes van de Star Wars tentoonstelling).

11.2.2. Ontvangen fondsen en subsidies

De ontvangsten uit fondsen en de subsidies afkomstig van de hogere overheden vertegenwoordigen samen de tweede financieringsbron van de Stad.

De ontvangsten uit fondsen worden gekenmerkt door een geheel van algemene dotaties zonder specifieke bestemming (waaronder de gewestelijke en de federale dotaties).

De subsidies, van hun kant, zijn bestemd voor de financiering van verschillende specifieke uitgaven (zoals de subsidies voor het onderwijs, voor de bibliotheken, voor de politiek van de Stad .....) of voor de financiering van contractuele personeelsleden of voor de creatie van bijkomende werkplaatsen (Sociale Maribel).

a) Speciale federale dotatie

	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
Speciale federale dotatie	113.132.000,00	114.000.000,00	113.929.000,00

Krachtens artikel 64 van de speciale wet van 16/01/1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, wordt een speciale federale dotatie toegekend aan de Stad Brussel die jaarlijks aangepast wordt aan de schommeling van de gemiddelde index van de consumptieprijzen.

De dotatie bedraagt 113.929.000,00 € in 2018 en stijgt met 0,07 % ten opzichte van 2017 (hetzij een stijging van 797.000,00 €).

b) Dotaties en gewestelijke subsidies

	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW's	Rekening 2018
Algemene gewestelijke dotatie	43.404.815,34	43.070.496,29	43.070.496,29
Dotatie voor de nederlandstalige schepen	4.818.176,55	5.256.809,86	5.020.160,85
Gewestelijke bijdrage om de gemeenten te betrekken bij de economische ontwikkeling van het Gewest	11.201.499,00	12.000.000,00	11.380.627,00
Tussenkost in de kosten van de taalpremie	0,00	2.299.161,20	2.154.536,04
Statutarisatiepremie	210.000,00	280.000,00	169.000,00
Diversiteitspolitiek in functie van de verblijfplaats	185.488,42	240.900,00	136.511,38
Tussenkost in de kosten van de baremaverhogingen	4.413.678,71	4.441.000,00	4.600.077,48
Subsidie teneinde de zachte mobiliteit van personeelsleden te bevorderen	901.138,00	1.283.428,00	1.136.567,10

De Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kent een jaarlijks begrotingskrediet toe bestemd om de algemene financiering van de gemeenten te verzekeren.

Dit krachtens de nieuwe ordonnantie van 27/07/2017 die de verdeling van de algemene dotatie aan de gemeenten en aan de OCMW's van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vastlegt (*dat eveneens de oude in voege zijnde ordonnantie en de ordonnantie van 19/07/2007 met als doel de financiële situatie van de gemeenten van het Gewest te verbeteren, opheft*).

De algemene dotatie aan de gemeenten omvat:

- De klassieke algemene dotatie;
- De dotatie bestemd ter compensatie van de negatieve gevolgen van de invoering van een nieuwe ruimte voor de versterkte ontwikkeling van de huisvesting en van de verbouwingen;
- De dotatie bestemd om de negatieve effecten van de verdeling van de algemene dotatie aan de gemeenten te corrigeren;
- De subsidie ter verbetering van de begrotings situatie van de gemeenten van het Gewest.

Globaal gezien is de regionale tussenkomst gedaald met 334.319,05 € tussen 2017 en 2018, hetzij een daling van 0,77 %.

c) Gewestelijke subsidies over te maken aan andere entiteiten

Sommige subsidies worden toegekend aan de gemeenten en moeten integraal overgemaakt worden aan andere satellieten van de Stad (OCMW, openbare ziekenhuizen, verschillende VZW's van de Stad, enz. , ...). Deze subsidies worden hernomen in de hiernavolgende tabel:

	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW's	Rekening 2018
Tussenkomst in de kosten van de taalpremie	0,00	141.528,72	150.132,66
Statutarisatiepremie	354.000,00	368.000,00	150.000,00
Diversiteitspolitiek in functie van de verblijfplaats	99.791,31	99.791,31	81.235,08
Tussenkomst in de kosten van de baremaverhogingen	7.606.208,86	8.660.838,89	8.145.489,09

11.3. De ontvangsten uit schulden

De ontvangsten uit schulden dalen van 28.119.515,38 € in 2017 naar 15.932.764,27 € in 2018, hetzij een daling van ± 43,34 %.

	Rekening 2016	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
Ontvangsten uit schuld	17.521.862,77	28.119.515,38	15.955.106,16	15.932.764,27

De daling is voornamelijk te wijten aan het gehalte van de dividenden (gas en elektriciteit):

	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW's	Rekening 2018
Dividend Gas	10.593.704,04	5.867.849,00	5.726.473,05
Dividend Electriciteit	17.238.544,98	9.180.951,00	9.251.071,08
Crediteursintresten, nalatigheidsintresten	287.266,36	906.306,16	955.220,14

De dividenden ontvangen in 2017 betreffende het boekjaar 2016 zorgden voor een buitengewoon dividend van 12.659.092,95 € in 2017.

	Gewoon Interfin dividend	Dividend Sibelga	Dividend Sibelga	Totaal
Dividend Gas	5.726.457,04	14,19	1,82	5.726.473,05
Dividend Elektriciteit	9.251.054,42	14,19	2,47	9.251.071,08
TOTAAL	14.977.511,46	28,38	4,29	14.977.544,13

Daarom is de daling van de schuldinkomsten ten opzichte van 2017 voornamelijk te wijten aan het uitzonderlijk karakter van het jaar 2017 waarin de Stad de ontvangst van buitengewone dividenden (gas en elektriciteit) kon registreren.

11.4. Ontvangsten uit overboekingen

	Rekening 2016	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW's	Rekening 2018
Ontvangsten uit overboekingen	7.728.023,55	5.215.327,99	6.854.570,84	14.456.717,17

De ontvangsten uit overboekingen bedragen 14.456.717,17 € in de rekening 2018, en zijn als volgt verdeeld:

AANWENDING VAN VOORZIENINGEN	
Aanwending voorziening financiering Politiezone	997.660,99
Aanwending voorziening tekorten hospitalen	597.388,00
Aanwending voorziening Ronde van Frankrijk 2019 - Vergoeding 2018	2.057.000,00
Aanwending voorziening Tekorten RENOBURU	1.807.560,85
Aanwending voorziening Dubieuze debiteuren (onwaarden)	8.997.107,33
TOTAAL	14.456.717,17

In de loop der jaren werden een voorziening voor risico's en kosten samengesteld om de kosten voor de financiering van de Politiezone Brussel-Hoofdstad-Elsene te dekken. Deze voorziening bedroeg 5.985.965,94 €.

Het College van Burgemeester en Schepenen heeft in 2013 besloten om deze voorziening de komende zes jaar a rato van 1/6 per jaar te gebruiken.

Een ontvangst van 997.660,99 € werd geboekt in de rekening 2018 (*artikel 33003/99801*).

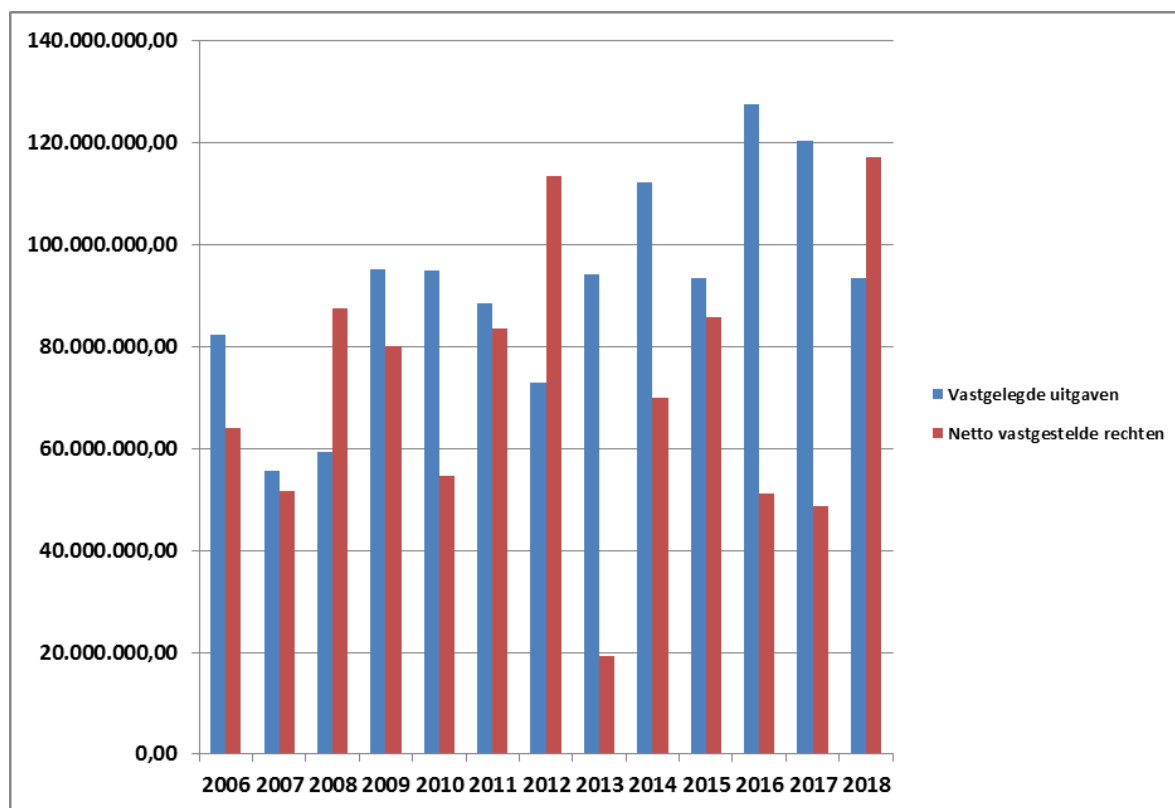
De overige ontvangsten uit overdrachten worden in bovenstaande tabel weergegeven om toekomstige uitgaven te kunnen dragen.

ANALYSE VAN DE BUITENGEWONE DIENST

12. Evolutie van de netto vastgestelde rechten en de vastgelegde uitgaven voor het eigen dienstjaar in de tijd

De hiernavolgende tabel herneemt de evolutie van de vastgelegde uitgaven en de netto vastgestelde rechten (ontvangsten) vanaf 2006 tot en met 2018.

	Vastgelegde uitgaven	Netto vastgestelde rechten	Begrotingsresultaat eigen dienstjaar
2006	82.332.478,47	63.906.408,64	-18.426.069,83
2007	55.588.561,56	51.667.548,36	-3.921.013,20
2008	59.361.840,46	87.470.115,38	28.108.274,92
2009	95.269.268,19	80.056.350,98	-15.212.917,21
2010	94.983.257,83	54.685.373,57	-40.297.884,26
2011	88.403.841,93	83.495.422,76	-4.908.419,17
2012	72.954.364,23	113.501.383,91	40.547.019,68
2013	94.113.124,33	19.236.203,96	-74.876.920,37
2014	112.311.974,52	69.976.530,28	-42.335.444,24
2015	93.456.826,70	85.656.677,24	-7.800.149,46
2016	127.523.693,81	51.120.189,32	-76.403.504,49
2017	120.355.792,65	48.616.266,22	-71.739.526,43
2018	93.378.994,80	117.119.089,27	23.740.094,47

13. Functionele analyse van de buitengewone dienst op het eigen dienstjaar

De functionele indeling betreft alle domeinen waarin een tussenkomst van de Stad gebeurt.

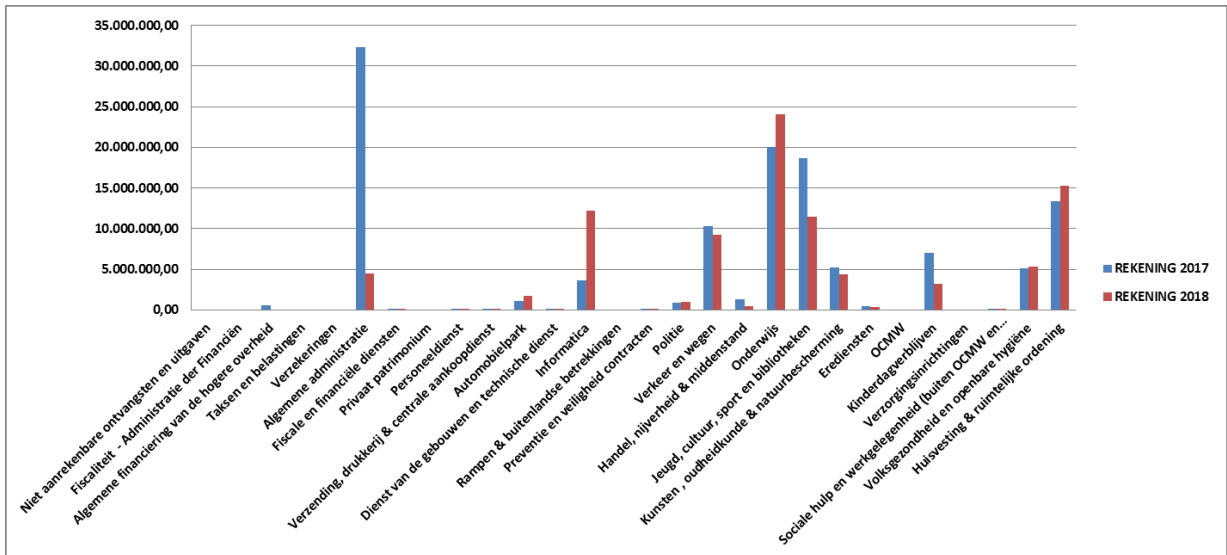
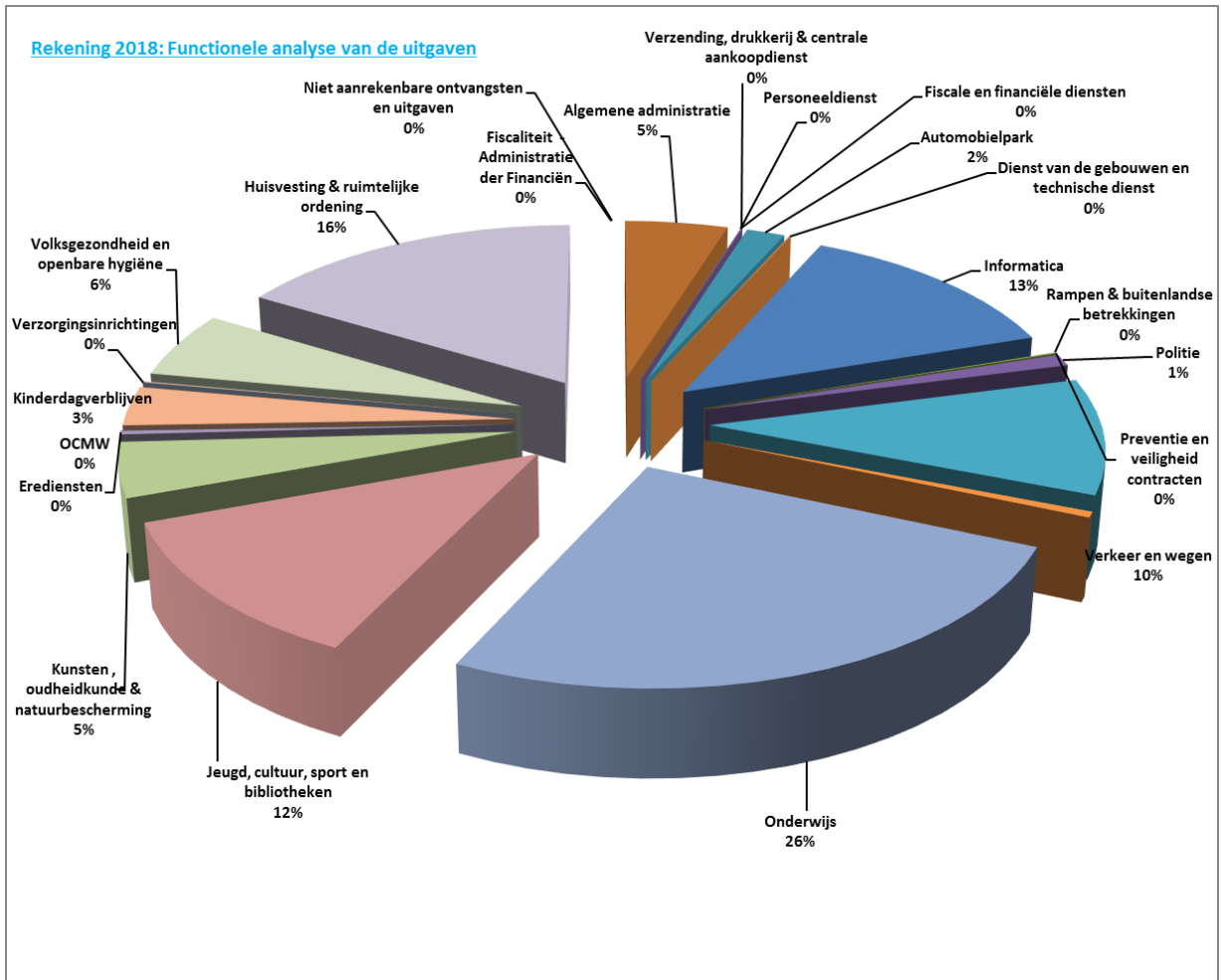
13.1. Algemene voorstelling van de uitgavenstructuur (excl. overdrachten) per domein

De onderstaande cijfers geven de functionele verdeling van de uitgaven (excl. overdrachten) per domein van de Stad weer.

FUNCTIES		REKENING 2017	%	REKENING 2018	%
009-009	Niet aanrekenbare ontvangsten en uitgaven	0,00	0,00%	0,00	0,00%
010-019	Fiscaliteit - Administratie der Financiën	0,00	0,00%	0,00	0,00%
020-029	Algemene financiering van de hogere overheid	526.030,58	0,44%	0,00	0,00%
040-049	Taksen en belastingen	0,00	0,00%	0,00	0,00%
050-059	Verzekeringen	0,00	0,00%	0,00	0,00%
100-119	Algemene administratie	32.328.202,75	26,86%	4.517.131,81	4,84%
121	Fiscale en financiële diensten	16.472,83	0,01%	14.119,13	0,02%
124	Privaat patrimonium	0,00	0,00%	0,00	0,00%
131	Personeeldienst	10.962,32	0,01%	4.438,15	0,00%
132-135	Verzending, drukkerij & centrale aankoopdienst	71.940,50	0,06%	53.420,76	0,06%
136	Automobielpark	1.104.470,58	0,92%	1.683.607,00	1,80%
137-138	Dienst van de gebouwen en technische dienst	80.888,81	0,07%	78.594,64	0,08%
139	Informatica	3.649.252,26	3,03%	12.199.999,78	13,07%
140-169	Rampen & buitenlandse betrekkingen	0,00	0,00%	0,00	0,00%
300	Preventie en veiligheid contracten	15.336,50	0,01%	84.836,68	0,09%
330	Politie	920.251,33	0,76%	950.987,89	1,02%
400-499	Verkeer en wegen	10.312.524,51	8,57%	9.283.489,06	9,94%
500-669	Handel, nijverheid & middenstand	1.347.726,09	1,12%	458.653,68	0,49%
700-759	Onderwijs	20.036.724,52	16,65%	24.033.146,90	25,74%
760-769	Jeugd, cultuur, sport en bibliotheken	18.665.320,31	15,51%	11.469.646,11	12,28%
770-789	Kunsten, oudheidkunde & natuurbescherming	5.189.708,92	4,31%	4.398.730,79	4,71%
790	Erediensten	445.426,60	0,37%	295.035,20	0,32%
831	OCMW	0,00	0,00%	0,00	0,00%
844	Kinderdagverblijven	6.974.318,38	5,79%	3.155.759,42	3,38%
872	Verzorgingsinrichtingen	0,00	0,00%	0,00	0,00%
830-851	Sociale hulp en werkgelegenheid (buiten OCMW en kinderdagverblijven)	175.470,00	0,15%	94.317,22	0,10%
870-879	Volksgezondheid en openbare hygiëne	5.142.444,94	4,27%	5.313.233,04	5,69%
920-930	Huisvesting & ruimtelijke ordening	13.342.319,92	11,09%	15.289.847,54	16,37%
Totaal		120.355.792,65	100%	93.378.994,80	100%

Rekening 2018: Functionele analyse van de uitgaven

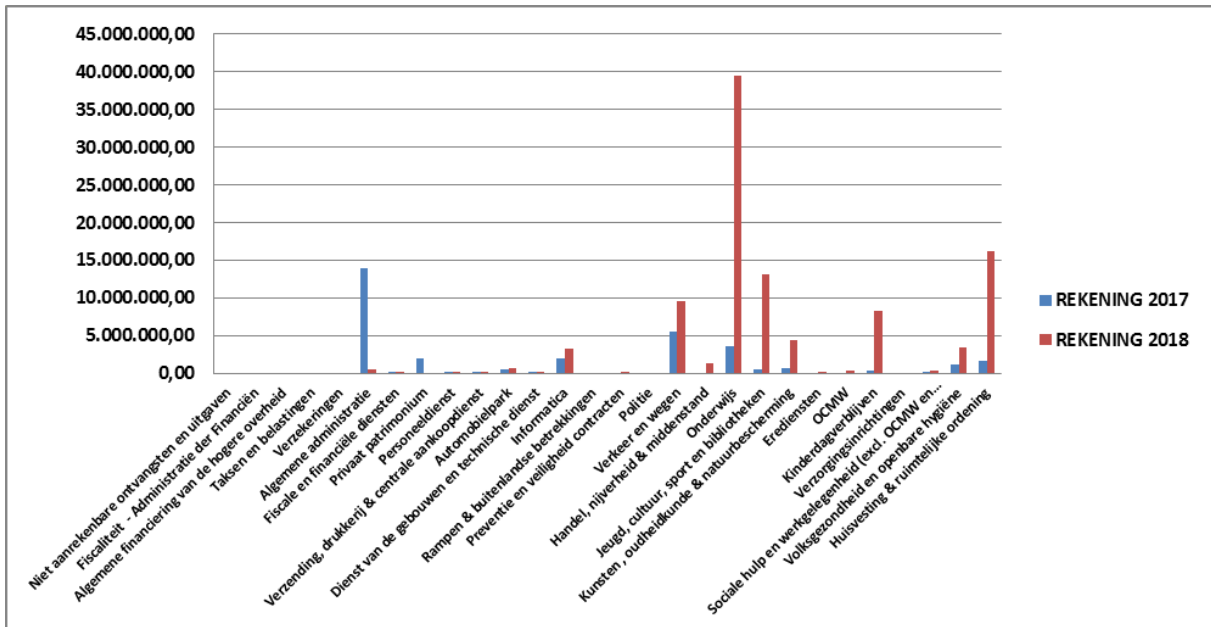
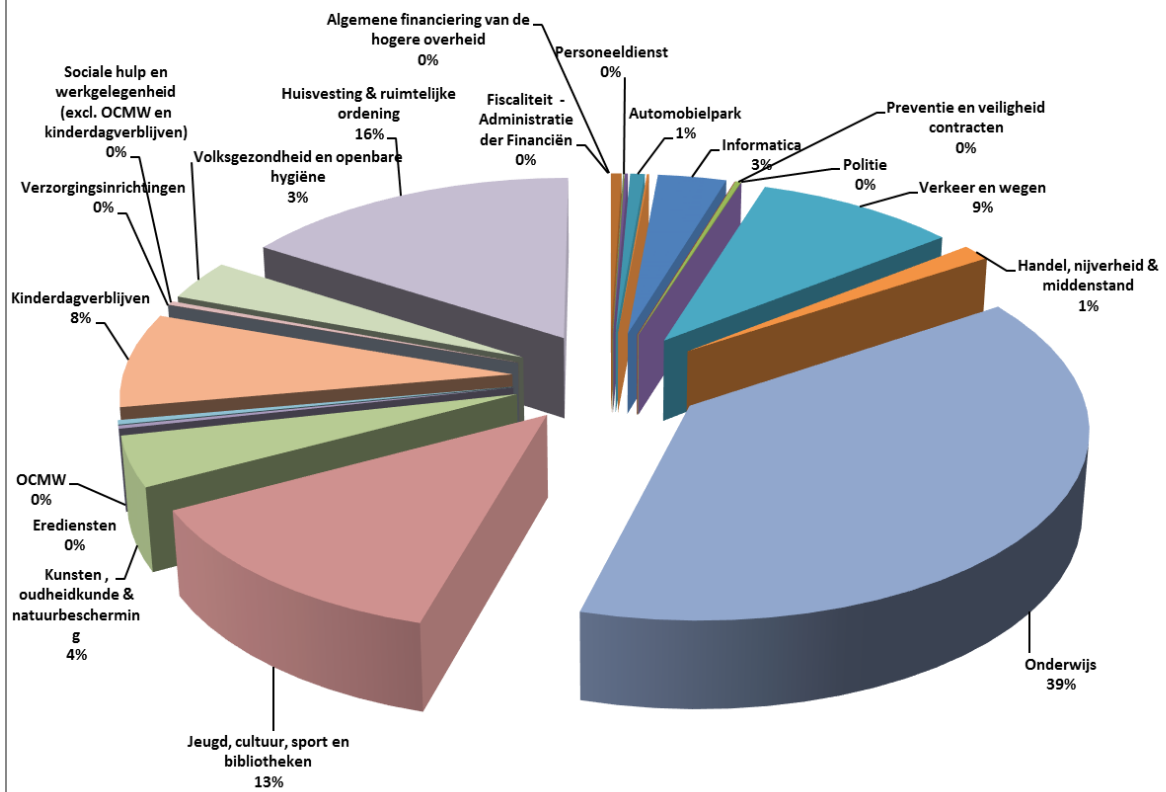

13.2. Algemene voorstelling van de ontvangstenstructuur (excl. overdrachten) per domein

De onderstaande cijfers geven de functionele verdeling van de ontvangsten (excl. overdrachten) per domein van de Stad weer.

FUNCTIES		REKENING 2017	%	REKENING 2018	%
009-009	Niet aanrekenbare ontvangsten en uitgaven	0,00	0,00%	0,00	0,00%
010-019	Fiscaliteit - Administratie der Financiën	0,00	0,00%	0,00	0,00%
020-029	Algemene financiering van de hogere overheid	0,00	0,00%	0,00	0,00%
040-049	Taksen en belastingen	0,00	0,00%	0,00	0,00%
050-059	Verzekeringen	0,00	0,00%	0,00	0,00%
100-119	Algemene administratie	13.974.333,44	43,15%	509.520,36	0,50%
121	Fiscale en financiële diensten	11.003,94	0,03%	9.992,44	0,01%
124	Privaat patrimonium	1.948.754,98	6,02%	0,00	0,00%
131	Personeeldienst	21.992,18	0,07%	37.983,06	0,04%
132-135	Verzending, drukkerij & centrale aankoopdienst	48.430,94	0,15%	154.080,45	0,15%
136	Automobielpark	492.765,49	1,52%	694.031,84	0,68%
137-138	Dienst van de gebouwen en technische dienst	50.175,61	0,15%	101.315,33	0,10%
139	Informatica	2.022.481,89	6,25%	3.272.824,25	3,20%
140-169	Rampen & buitenlandse betrekkingen	0,00	0,00%	0,00	0,00%
300	Preventie en veiligheid contracten	0,00	0,00%	259.970,65	0,25%
330	Politie	0,00	0,00%	0,00	0,00%
400-499	Verkeer en wegen	5.546.912,07	17,13%	9.636.263,39	9,44%
500-669	Handel, nijverheid & middenstand	0,00	0,00%	1.419.090,27	1,39%
700-759	Onderwijs	3.656.420,41	11,29%	39.389.185,90	38,57%
760-769	Jeugd, cultuur, sport en bibliotheken	582.797,76	1,80%	13.173.993,41	12,90%
770-789	Kunsten, oudheidkunde & natuurbescherming	651.624,96	2,01%	4.413.589,51	4,32%
790	Erediensten	0,00	0,00%	277.214,85	0,27%
831	OCMW	0,00	0,00%	378.500,00	0,37%
844	Kinderdagverblijven	373.589,17	1,15%	8.291.081,41	8,12%
872	Verzorgingsinrichtingen	0,00	0,00%	0,00	0,00%
830-851	Sociale hulp en werkgelegenheid (excl. OCMW en kinderdagverblijven)	25.508,29	0,08%	353.412,79	0,35%
870-879	Volksgezondheid en openbare hygiëne	1.283.202,59	3,96%	3.534.393,82	3,46%
920-930	Huisvesting & ruimtelijke ordening	1.695.022,35	5,23%	16.212.645,54	15,88%
Totaal		32.385.016,07	100%	102.119.089,27	100%

Rekening 2018: Functionele analyse van de inkomsten

14. Economische analyse van de buitengewone dienst op het eigen dienstjaar

De economische verdeling heeft betrekking op de bestemming der middelen (vastleggingen) en de oorsprong der middelen (netto vastgestelde rechten).

14.1. Algemene voorstelling van de uitgaven- en ontvangstenstructuur

De onderstaande cijfers geven de economische verdeling weer van de uitgaven en ontvangsten.

REKENING 2018							
UITGAVEN				ONTVANGSTEN			
	Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018		Rekening 2017	Begroting 2018 na BW	Rekening 2018
INVESTERINGEN	102.651.120,53	101.884.364,48	79.163.103,37	INVESTERINGEN	237.027,80	229.053,83	978.071,48
OVERDRACHTEN	10.505.072,37	16.553.365,41	14.215.891,43	OVERDRACHTEN	6.079.063,38	21.461.132,19	18.461.475,12
SCHULD	7.199.599,75	0,00	0,00	SCHULD	26.068.924,89	96.747.543,87	82.679.542,67
OVERBOEKINGEN	0,00	0,00	0,00	OVERBOEKINGEN	16.231.250,15	0,00	15.000.000,00
TOTAAL	120.355.792,65	118.437.729,89	93.378.994,80	TOTAAL	48.616.266,22	118.437.729,89	117.119.089,27
				RESULTAAT	-71.739.526,43	0,00	23.740.094,47

De vastgelegde uitgaven op de buitengewone dienst bedragen 93.378.994,80 € in de rekening 2018, hetzij een daling van 26.976.797,85 € ten opzichte van 2017.

Er moet echter worden opgemerkt dat er in het jaar 2017 een uitzonderlijke aankoop van 30.000.000,00 € betreffende de grond van het nieuw administratief gebouw "Brucity" werd geregistreerd.

De ontvangsten bedragen 117.119.089,27 € in 2018.

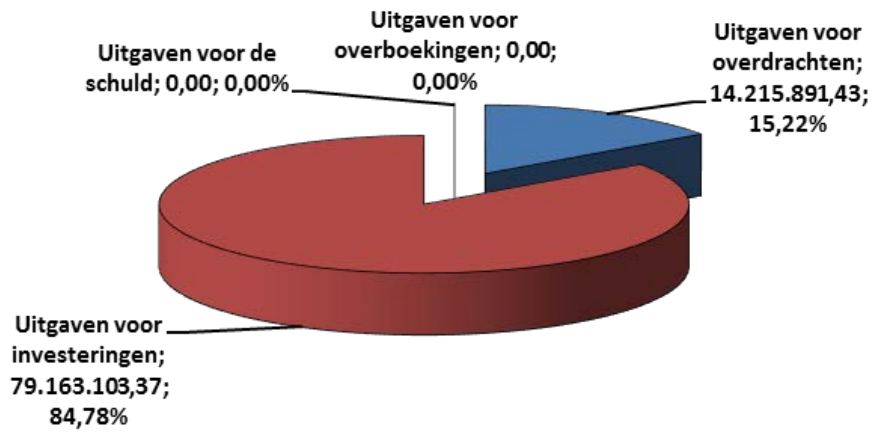
In 2018 werden er voor een totaalbedrag van 81.728.154,82 € aan leningen afgesloten.

a) De uitgaven (bestemming der middelen)

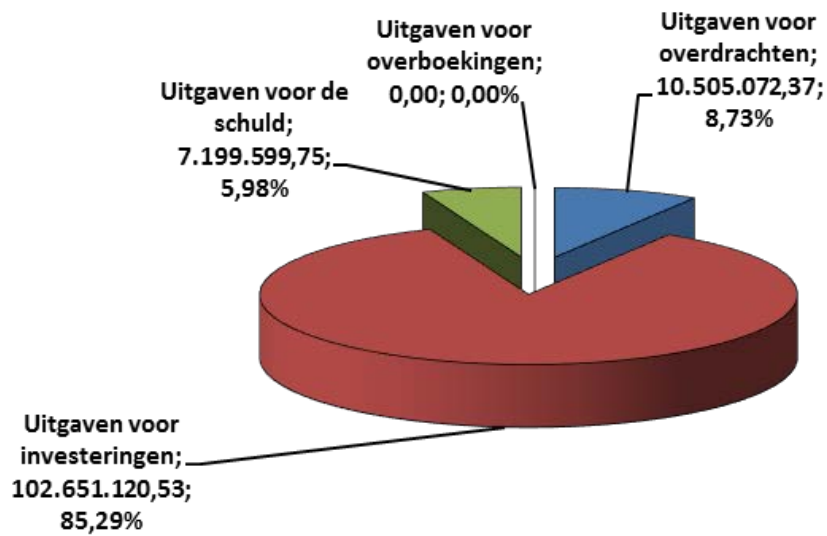
De onderstaande cijfers geven de economische verdeling van de uitgaven voor.

RUBRIEK	Rekening 2017	%	Rekening 2018	%
Uitgaven voor overdrachten	10.505.072,37	8,73%	14.215.891,43	15,22%
Uitgaven voor investeringen	102.651.120,53	85,29%	79.163.103,37	84,78%
Uitgaven voor de schuld	7.199.599,75	5,98%	0,00	0,00%
Uitgaven voor overboeking	0,00	0,00%	0,00	0,00%
TOTAAL	120.355.792,65	100,00%	93.378.994,80	100,00%

REKENING 2018: Verdeling van de uitgaven

REKENING 2017: Verdeling van de uitgaven

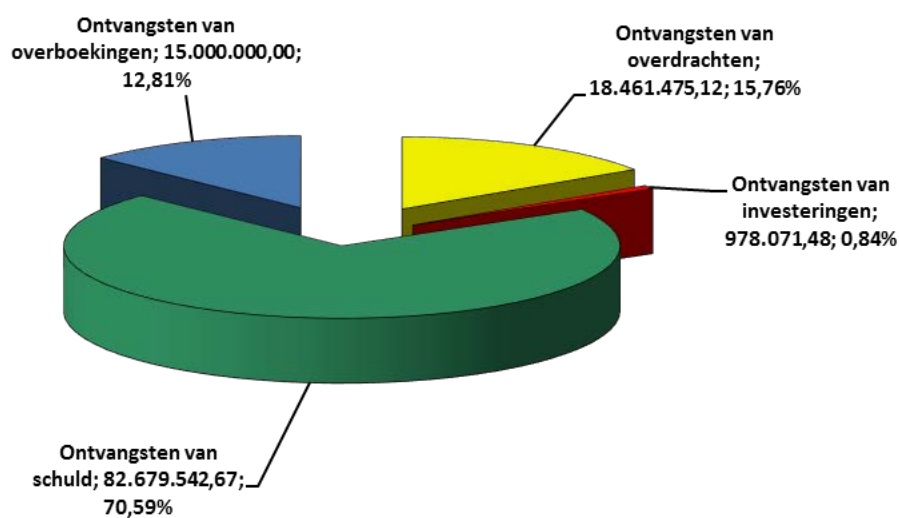

b) De ontvangsten (oorsprong der middelen)

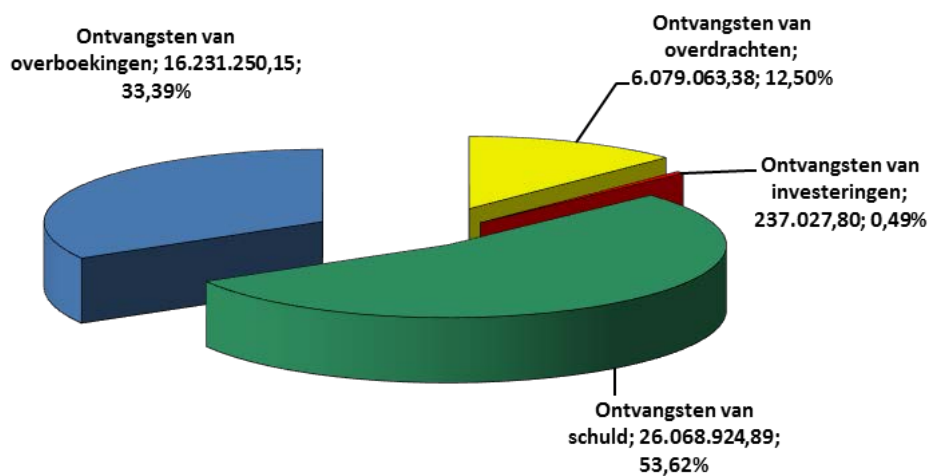
De onderstaande cijfers geven de economische verdeling van de ontvangsten voor.

RUBRIEK	Rekening 2017	%	Rekening 2018	%
Ontvangsten van overdrachten	6.079.063,38	12,50%	18.461.475,12	15,76%
Ontvangsten van investeringen	237.027,80	0,49%	978.071,48	0,84%
Ontvangsten van schuld	26.068.924,89	53,62%	82.679.542,67	70,59%
Ontvangsten van overboekingen	16.231.250,15	33,39%	15.000.000,00	12,81%
TOTAAL	48.616.266,22	100,00%	117.119.089,27	100,00%

REKENING 2018: Verdeling van de ontvangsten

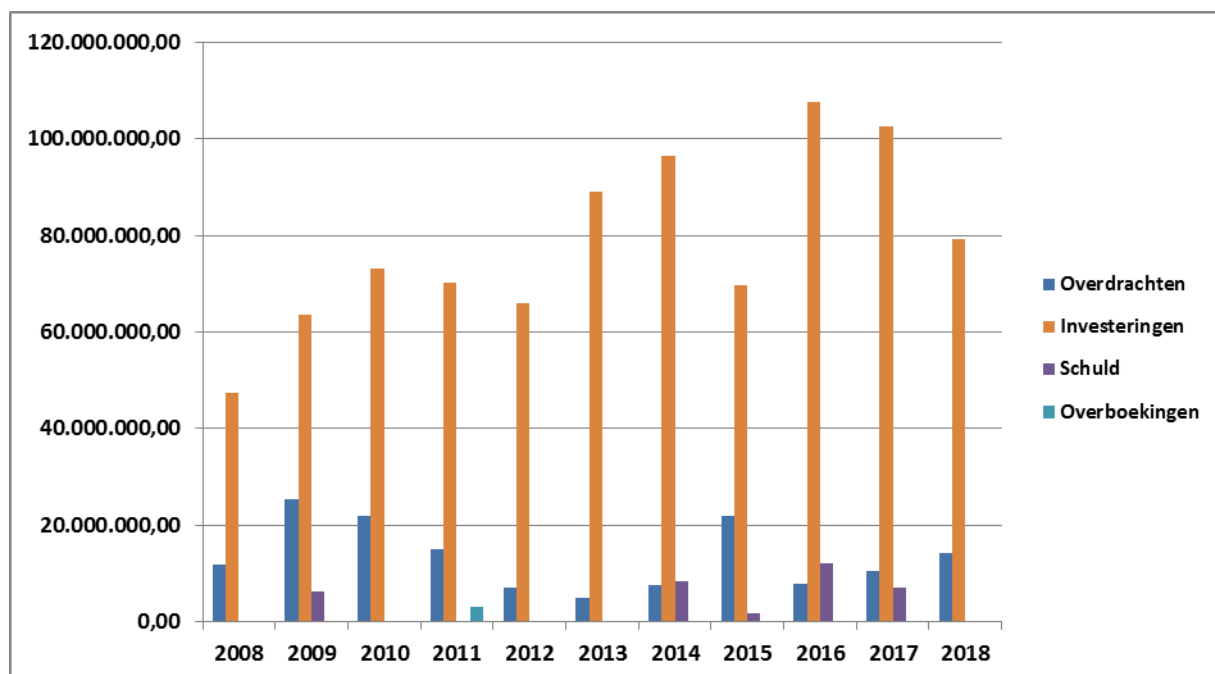
REKENING 2017: Verdeling van de ontvangsten

14.2. Evolutie van de vastgelegde uitgaven in de tijd

De onderstaande cijfers geven de evolutie van de uitgaven volgens economische groep weer van 2008 tot en met 2018.

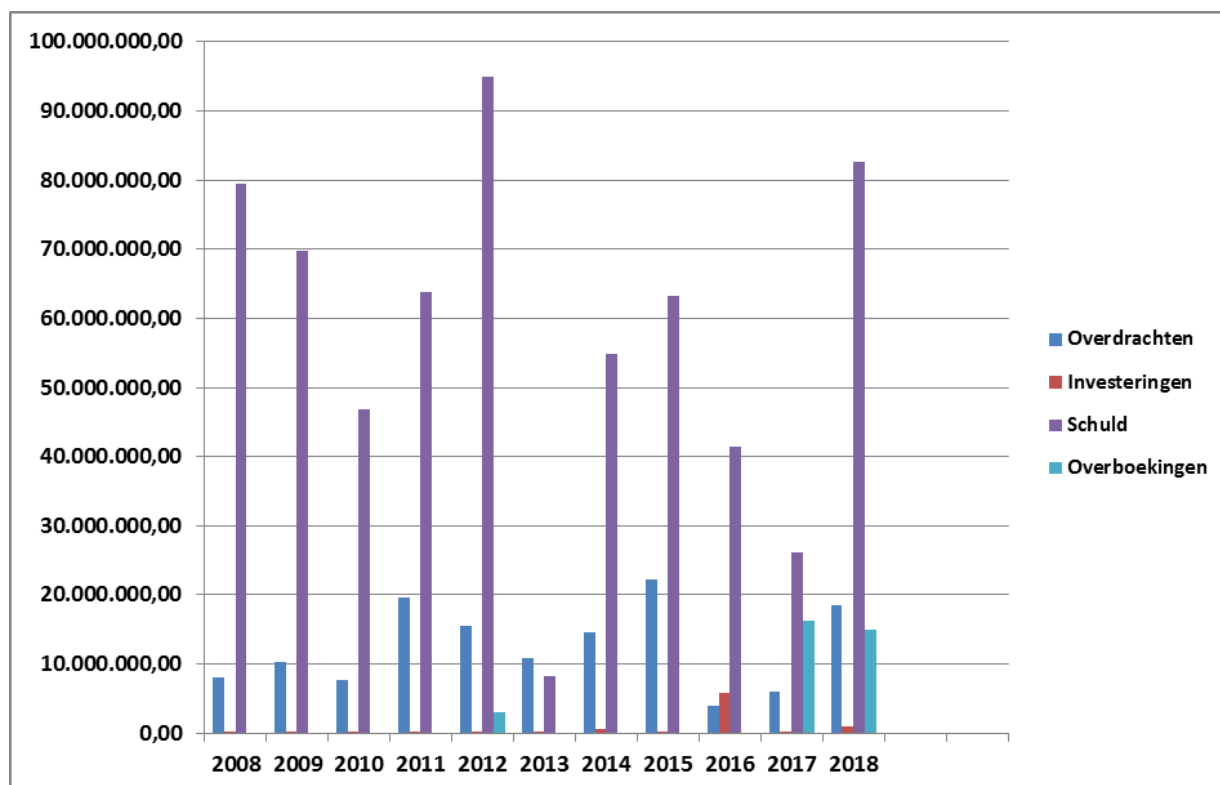
	Overdrachten	Investerings	Schuld	Overboekingen	Totaal Vastleggingen
2008	11.978.447,18	47.358.393,28	25.000,00	0,00	59.361.840,46
2009	25.393.788,28	63.594.755,43	6.280.724,48	0,00	95.269.268,19
2010	21.843.736,79	73.139.521,04	0,00	0,00	94.983.257,83
2011	15.096.151,31	70.243.303,62	0,00	3.064.387,00	88.403.841,93
2012	7.007.057,41	65.827.036,12	120.270,70	0,00	72.954.364,23
2013	5.012.576,90	89.100.547,43	0,00	0,00	94.113.124,33
2014	7.552.182,80	96.383.248,18	8.376.543,54	0,00	112.311.974,52
2015	22.017.299,81	69.789.603,67	1.649.923,22	0,00	93.456.826,70
2016	7.957.963,14	107.565.730,67	12.000.000,00	0,00	127.523.693,81
2017	10.505.072,37	102.651.120,53	7.199.599,75	0,00	120.355.792,65
2018	14.215.891,43	79.163.103,37	0,00	0,00	93.378.994,80

14.3. Evolutie van de nette vastgestelde rechten (ontvangsten) in de tijd

De onderstaande cijfers geven de evolutie van de ontvangsten volgens economische groep weer van 2008 tot en met 2018.

	Overdrachten	Investerings	Schuld	Overboekingen	Totaal netto vastgestelde rechten
2008	7.992.968,50	38.796,58	79.438.350,30	0,00	87.470.115,38
2009	10.286.524,12	7.870,00	69.761.956,86	0,00	80.056.350,98
2010	7.711.757,34	80.146,98	46.893.469,25	0,00	54.685.373,57
2011	19.572.634,48	130.233,00	63.792.555,28	0,00	83.495.422,76
2012	15.438.687,67	90.768,00	94.907.541,24	3.064.387,00	113.501.383,91
2013	10.843.732,75	224.164,21	8.168.307,00	0,00	19.236.203,96
2014	14.522.680,12	563.195,76	54.890.654,40	0,00	69.976.530,28
2015	22.202.606,46	119.562,50	63.334.508,28	0,00	85.656.677,24
2016	3.895.539,28	5.817.249,79	41.407.400,25	0,00	51.120.189,32
2017	6.079.063,38	237.027,80	26.068.924,89	16.231.250,15	48.616.266,22
2018	18.461.475,12	978.071,48	82.679.542,67	15.000.000,00	117.119.089,27

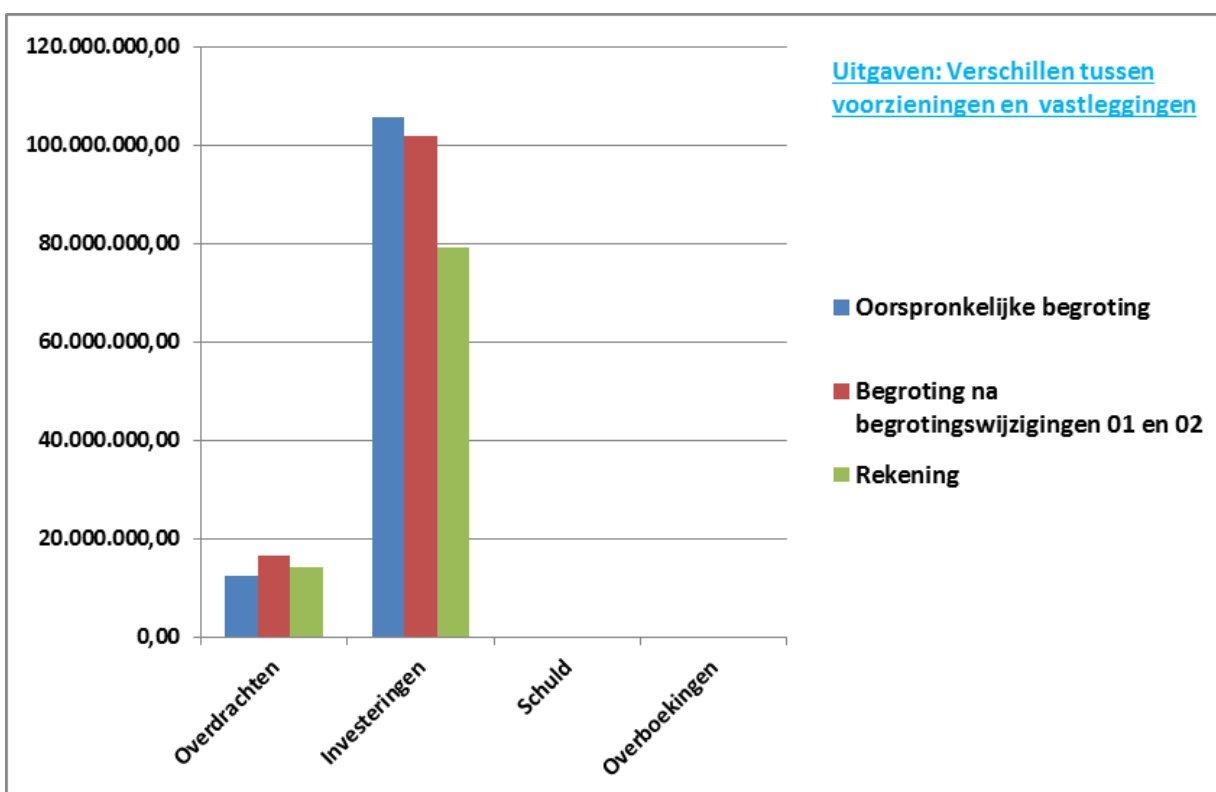

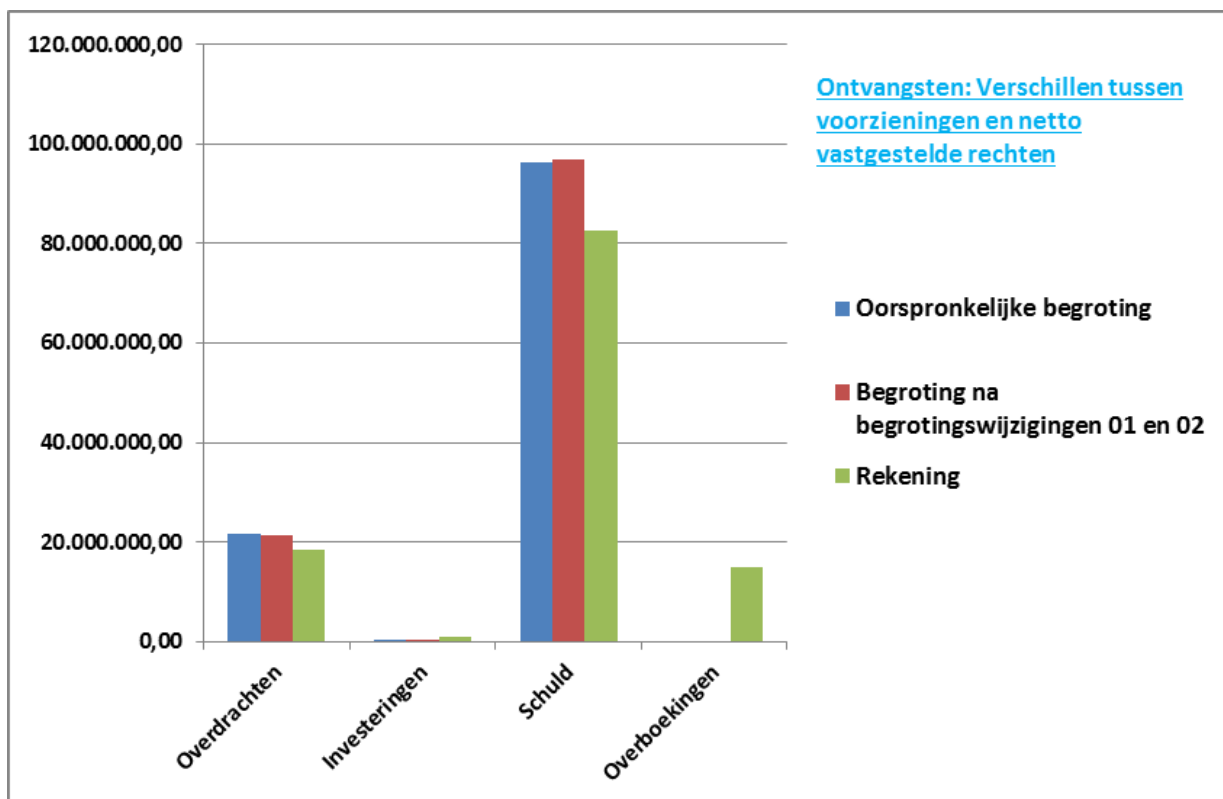

14.4. Verschillen tussen de begrotingsramingen en de werkelijke realisatie van de uitgaven en ontvangsten

De onderstaande cijfers en grafieken laten de verschillen zien tussen de ramingen van de uitgaven en de ontvangsten in de oorspronkelijke begroting en de gewijzigde begroting 2018, en de werkelijke resultaten van de uitgaven (vastleggingen) en ontvangsten (netto vastgestelde rechten) op de rekening 2018.

	Oorspronkelijke begroting	Begroting na begrotingswijzigingen 01 en 02	Rekening	Verskil tussen de rekening en de begroting na BW	% verschil tussen de oorspronkelijke begroting en de rekening	% verschil tussen de begroting na BW en de rekening
UITGAVEN						
	Ramingen	Ramingen	Vastleggingen			
Overdrachten	90 12.359.452,42	16.553.365,41	14.215.891,43	-2.337.473,98	13,06%	-16,44%
Investerings	91 105.589.324,65	101.884.364,48	79.163.103,37	-22.721.261,11	-33,38%	-28,70%
Schuld	92 0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%
Overboekings	98 0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%
Totaal	117.948.777,07	118.437.729,89	93.378.994,80	-25.058.735,09	-26,31%	-26,84%
ONTVANGSTEN						
	Ramingen	Ramingen	Netto vastgestelde rechten			
Overdrachten	80 21.775.762,00	21.461.132,19	18.461.475,12	-2.999.657,07	-17,95%	-16,25%
Investerings	81 6.000,00	229.053,83	978.071,48	749.017,65	99,39%	76,58%
Schuld	82 96.167.015,07	96.747.543,87	82.679.542,67	-14.068.001,20	-16,31%	-17,02%
Overboekings	88 0,00	0,00	15.000.000,00	15.000.000,00	100,00%	100,00%
Totaal	117.948.777,07	118.437.729,89	117.119.089,27	-1.318.640,62	-0,71%	-1,13%

15. Analyse van de uitgaven van de buitengewone dienst per type investering en per functie (actiedomein)

FUNCTIE	Subsidie voor investeringen aan ondernemingen	Subsidie en vergoedingen aan gemeen en zw's	Onwaarden	Specifieke subsidies aan andere besturen en instellingen	Erfpacht en opstalrechten	Aankoop van terreinen en gebouwen	Heraanleg en onderhouden van terreinen	Oprichting van gebouwen	Indien van gebouwen en onroerend gebouwen	Wegwerken en infrastructuur	Aankoop van mobiliteitsmiddelen en onderhoudsmateriaal	Aankopen onderhouden (overige) (materiële)	Stels voor organisatie en beheer	Aankoop kunstwerken	Aankoop effecten	Totaal per functie / activiteit
Algemeen bestuur (rechtshandhaving, politie, brandweer, etc.) voor safe gebouwen	0,00	121.000,00	0,00	0,00	0,00	85.000,00	29.350,54	447.395,58	780.260,84	0,00	211.097,22	0,00	2.993.702,31	0,00	0,00	4.667.704,49
Autopark	0,00	100.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14.549,54	1.000,00	217.798,65	1.350.258,81	0,00	0,00	0,00	1.668.607,00
Informatie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	547.638,00	0,00	3.007.244,00	0,00	8.645.127,78	0,00	0,00	11.299.999,78
Veiligheidscontract	0,00	77.265,49	7.571,19	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	84.836,68
Politie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	380.510,07	570.477,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	950.987,89
Communicatie en verzoeken- openbare verlichting	0,00	0,00	638.126,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.829,05	8.317.863,39	129.745,13	189.205,88	0,00	0,00	0,00	9.278.255,94
Rekenmeesters	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.233,12	0,00	0,00	0,00	0,00	5.233,12
Industrie, handel en middeklasse	0,00	335.000,00	0,00	20.000,00	0,00	0,00	0,00	36.300,00	63.427,83	0,00	3.925,85	0,00	0,00	0,00	0,00	458.653,68
Onderwijs	0,00	0,00	141.298,49	447.259,55	0,00	2.702.438,88	12.259,80	1.300.434,48	16.900.470,71	0,00	2.352.508,88	0,00	174.240,00	0,00	0,00	24.031.146,90
Jeugd, volksoedewijk sport en vrije tijd	100.000,00	1.594.000,00	1.867.425,22	3.507.700,00	0,00	0,00	988.262,74	254.467,77	1.698.976,21	200.264,03	672.625,90	688.942,24	0,00	0,00	0,00	11.469.546,11
Schone kunsten, archeologie en natuurbehoud	0,00	549.000,00	0,00	500.000,00	0,00	0,00	0,00	46.897,47	2.684.427,67	12.821,91	183.513,63	0,00	280.131,80	139.938,41	0,00	4.398.710,79
Erekensten	0,00	108.972,93	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	186.092,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	295.065,20
OCMW	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Creech	0,00	30.000,00	0,00	100.000,00	0,00	0,00	0,00	1.750.481,67	602.892,10	0,00	672.395,65	0,00	0,00	0,00	0,00	3.157.769,42
Sociale Bijstand (excl. OCMW en crech)	0,00	75.000,00	19.317,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	94.317,22
Openbare Gezondheid (excl. verzorgingsinstellingen)	0,00	50.000,00	643.101,67	0,00	0,00	350.000,00	123.929,19	0,00	1.637.992,53	77.970,79	862.191,51	1.495.374,42	72.679,93	0,00	0,00	5.313.233,04
Huisvesting & nimmethalke onderling - groene ruimten	305.147,50	136.861,62	0,00	2.778.908,05	0,00	109.553,61	13.979,96	8.334.419,17	0,00	3.070.518,01	272.399,42	0,00	22.607,06	90.965,14	0,00	15.288.847,24
TOTAAL PER TYPE INVESTERING	405.147,50	3.177.100,04	3.318.676,28	7.315.167,61	0,00	3.240.972,59	1.142.932,23	11.550.506,21	25.690.996,57	11.679.943,09	8.590.539,96	3.643.181,35	12.396.468,88	230.903,55	0,00	93.379.994,80

ALGEMENE KENMERKEN

16. Algemene kenmerken

De hierna volgende algemene exogene informatie heeft invloed op de financiële realiteit van een gemeente in die zin dat ze de uitgaven ten laste van de gemeente of haar fiscaal potentieel kan beïnvloeden.

16.1. Bevolking en demografische structuur

Jaar	Aantal inwoners	Aangroei t.o.v. vorig jaar	< 19 jaar	>=19 jaar en <= 65 jaar	> 65 jaar
31/12/2009	157.394	2,97%	23,93%	64,89%	11,18%
31/12/2010	161.771	2,78%	23,97%	64,38%	11,65%
31/12/2011	165.522	2,32%	24,16%	64,34%	11,50%
31/12/2012	171.015	3,32%	24,16%	64,71%	11,13%
31/12/2013	172.875	1,09%	24,46%	64,50%	11,04%
31/12/2014	174.782	1,10%	24,53%	64,50%	10,97%
31/12/2015	177.856	1,76%	24,72%	64,34%	10,94%
31/12/2016	174.423	-1,93%	24,90%	64,62%	10,47%
31/12/2017	177.021	1,49%	24,92%	63,92%	11,17%
31/12/2018	180.850	2,16%	24,67%	63,77%	10,34%

16.2. Gemeentelijk onderwijs – aantal leerlingen

Schooljaar	Totaal aantal leerlingen	Aangroei t.o.v. vorig jaar	Aantal kleuters	Aantal leerlingen lager onderw.	Aantal leerlingen bijzonder onderw.	Aantal leerlingen secundair onderw.	Aantal leerlingen sociale promotie + kunst	Aantal leerlingen hoger onderw.
2008-2009	37.285	6,44%	4.971	9.003	841	9.310	10.418	2.703
2009-2010	38.206	2,47%	5.096	8.900	951	9.070	11.486	2.703
2010-2011	41.426	8,43%	5.085	9.016	962	9.138	14.159	3.066
2011-2012	41.892	1,12%	5.076	9.117	977	9.315	14.208	3.199
2012-2013	43.778	4,50%	5.098	9.206	961	9.395	15.918	3.200
2013-2014	46.090	5,28%	5.124	9.237	970	9.653	17.490	3.616
2014-2015	46.948	1,86%	5.096	9.403	978	10.232	17.567	3.672
2015-2016	48.731	3,80%	5.018	9.314	966	10.080	19.846	3.507
2016-2017	49.769	2,13%	5.051	9.440	707	9.495	21.323	3.753
2017-2018	52.390	5,27%	4.995	9.390	692	9.669	23.680	3.964
2018-2019	52.235	-0,30%	4.901	9.412	706	9.711	23.369	4.136

16.3. Fiscaliteit – Kadastraal inkomen

Jaar (01/01)	Niet bebouwd gewoon + industrieel	Bebouwd gewoon + industrieel	Uitrusting niet bebouwd + bebouwd	Totaal	Indexatie coëfficiënt	Index kadastraal inkomen	Inkomsten dode hand
2009	1.522.344,00	345.092.134,00	8.538.746,00	355.153.224,00	1,5461	549.102.399,63	24.269.296,00
2010	1.698.422,00	367.771.955,00	8.593.201,00	378.063.578,00	1,5461	584.524.097,95	25.058.053,00
2011	1.627.480,00	365.796.725,00	9.827.011,00	377.251.216,00	1,5790	595.679.670,06	25.887.871,00
2012	1.612.204,00	372.429.231,00	10.424.244,00	384.465.679,00	1,6349	628.562.938,60	29.886.406,00
2013	1.467.218,00	378.337.490,00	10.640.710,00	390.445.418,00	1,6813	656.455.881,28	
2014	1.469.246,00	382.850.541,00	10.556.124,00	394.875.911,00	1,7000	671.289.048,70	
2015	1.449.538,00	392.136.163,00	7.974.274,00	401.559.975,00	1,7057	684.940.849,36	
2016	1.470.171,00	391.439.466,00	8.041.011,00	400.950.648,00	1,7153	687.750.646,51	
2017	1.398.476,00	393.859.579,00	7.995.066,00	403.253.121,00	1,7491	705.330.033,94	
2018	1.374.148,00	398.051.761,00	8.046.901,00	407.472.810,00	1,7863	727.868.680,50	

16.4. Vergelijking van de uitgaven van de gewone dienst van het eigen dienstjaar tussen de Stad Brussel en het OCMW van Brussel

Jaar	Vastgelegde uitgaven gewone dienst Gemeente (excl. Overboekingen, excl. tekorten hospitalen)	Evolutie	Vastgelegde uitgaven gewone dienst OCMW (excl. overboekingen)	Evolutie
2009	634.544.429,62	0,17%	200.361.798,02	-0,21%
2010	645.168.881,75	1,67%	203.909.097,90	1,77%
2011	666.280.754,80	3,27%	211.864.967,00	3,90%
2012	688.655.306,98	3,36%	229.574.457,00	8,36%
2013	712.872.871,24	3,52%	242.639.627,00	5,69%
2014	719.561.244,27	0,94%	233.262.680,00	-3,86%
2015	753.119.391,69	4,66%	244.790.919,00	4,94%
2016	754.298.905,08	0,16%	247.377.210,00	1,06%
2017	770.961.771,56	2,21%	256.910.210,00	3,85%
2018	804.786.051,68	6,69%	268.365.778,00	8,48%

17. Het Europees Stelsel voor nationale Rekeningen (ESR)

Het Europees stelsel van nationale rekeningen (ESR) is een allesomvattend kader waarin macro-economische statistieken worden uitgewerkt en vastgelegd.

Voor de openbare besturen levert het ESR relevante statistieken met betrekking tot de openbare overheidsfinanciën.

De statistieken van de openbare financiën, opgesteld volgens het Europees stelsel van nationale rekeningen ESR, vormen de basis van de Europese monitoring, aangezien zij een uniforme analyse weergeven van de situatie van de openbare financiën van elk land dat lid is van de Europese Gemeenschap.

Het ESR bepaalt dan ook op Europees niveau alle gemeenschappelijke regels inzake het voorstellen van de nationale rekeningen.

In dit verband hebben de Belgische Staat en de andere lidstaten er zich toe verbonden om twee criteria na te leven (criteria van Maastricht gedefinieerd met het oog op de invoering van de eenheidsmunt):

- het OPENBARE TEKORT gemeten volgens de evenredige verhouding openbare tekort / BBP, mag de 3% niet overschrijden;

- de OPENBARE SCHULD gemeten volgens de evenredige verhouding schuld / BBP, mag niet hoger liggen dan 60%.

De verbintenissen aangaande door België en vastgelegd in de verschillende stabiliteits- en groeverdragen, gingen gepaard met de wil elk bestuursniveau van het land te betrekken bij de verwezenlijking van de begrotingsinspanningen die vereist zijn om de Europese normen te halen.

Een samenwerkingsstelsel regelt formeel de deelname van alle bestuursniveaus bij het realiseren van de globale doelstellingen.

Aangezien de lokale besturen (gemeenten, OCMW, ...) deel uitmaken van het openbaar bestuur zijn zij ertoe verbonden bij te dragen tot de globale budgettaire doelstellingen van het land.

De laatste samenwerkingsakkoorden met betrekking tot de budgettaire doelstellingen tussen de Federale Overheid en de deelstaten bepalen dat de voogdijregeringen van de lokale overheden zich er toe verbinden de ESR-normen strikt toe te passen en ze dus op te leggen aan de lokale overheden. Gezien de lokale overheden eigen boekhoudkundige normen hanteren, dient men hun boekhoudkundige gegevens vervolgens om te zetten in overeenstemming met de ESR-normen.

De hierna volgende nota bepaalt de regels voor het omzetten van de gegevens van de gemeentelijke boekhouding naar de ESR-normen.

Methodologische nota:

Het verschil van boekhoudkundige systemen van de verschillende nationale beheersniveaus leidt tot moeilijkheden bij het omzetten van de gegevens naar de ESR-normen.

Het Europese Systeem voor nationale Rekeningen (ESR) maakt een onderscheid tussen NIET FINANCIËLE REKENINGEN en FINANCIËLE REKENINGEN.

De NIET FINANCIËLE REKENINGEN betreffen activiteiten en inkomsten die hierdoor gegenereerd worden. Het SALDO van de ontvangsten en de uitgaven van deze activiteiten bepaalt het VERMOGEN of de FINANCIERINGSNOODZAAK van de openbare besturen, of anders gezegd, het ESR SALDO.

De FINANCIËLE REKENINGEN bepalen de soort aangewende financiële middelen om verbintenissen na te komen en/of de financiële activa te bekomen. Het betreft de financiële operaties om de openbare tekorten te dekken.

De economische codes van de budgettaire boekhouding worden gebruikt om de gemeentelijke boekhoudkundige gegevens om te zetten in bruikbare data voor het ESR.

Het Europees Systeem voor nationale Rekeningen (ESR) is gebaseerd op het registreren van de transacties. In de ESR-boekhouding wordt elke economische operatie geregistreerd bij haar ontstaan, een wijziging, het wegvallen van een vordering, een schuld of een economische waarde in het algemeen.

Zo worden de VASTGESTELDE RECHTEN beschouwd als een item om opgenomen te worden in de openbare statistieken.

De gegevens die voortkomen uit de gemeentelijke boekhouding zijn NETTO VASTGESTELDE RECHTEN voor de ontvangsten en AANREKENINGEN voor de uitgaven, aangezien deze geldstroom gebeurt op het moment waarop de economische waarde wordt gecreëerd, gewijzigd, verwisseld, overgedragen of vervalt, met andere woorden op het effectieve moment van de transactie.

De ESR-boekhouding maakt, in tegenstelling tot de gemeentelijke boekhouding, geen onderscheid tussen de gewone en de buitengewone dienst. Alle operaties, ongeacht hun aard, worden dus in aanmerking genomen voor het bepalen van de capaciteit of de nood aan financiering.

Bovendien houdt de ESR-boekhouding slechts rekening met de operaties die tijdens het dienstjaar geboekt worden, daar waar de gemeentelijke boekhouding de verrichtingen van het eigen dienstjaar en van vorige dienstjaren in aanmerking neemt. De resultaten van vorige dienstjaren en de overboekingen inzake provisies en reserves worden dus niet meegerekend.

Bij het omzetten van de gegevens van de gemeentelijke boekhouding naar de ESR-boekhouding dient men dus rekening te houden met:

* op de gewone dienst (tussen haakjes, de economische groepen):

- de ontvangsten van prestaties (60), de overdrachten (61) en de schuld, maar zonder de financiële verrichtingen (62), de ontvangsten van overboekingen (68) noch deze met betrekking tot resultaten van vorige dienstjaren (66)

- de uitgaven voor personeel (70), de werkingskosten (71), de overdrachten (72) en de schuld maar zonder de financiële verrichtingen (7X), de uitgaven van overboekingen(78) noch deze met betrekking tot resultaten van vorige dienstjaren (76)

De onderstaande tabel herneemt de gegevens per economische groep die in aanmerking wordt genomen, in voorkomend geval verminderd met de financiële verrichtingen die niet weerhouden zijn voor de bepaling van het gewone saldo.

GEWONE DIENST	
UITGAVEN = AANREKENINGEN	ONTVANGSTEN = NETTO VASTGESTELDE RECHTEN
Eigen en vorige dienstjaren	60. Prestaties
70. Personeel	61. Overdrachten
71. Werkingskosten	62. Schuld
72. Overdrachten	
7X. Schuld	
Inhouding van : (economische codes) eigen en vorige dienstj.	Inhouding van : (economische codes)
	61. 46401 Terugvor. hog. overh. financiële leningen te hunnen laste
	61. 66401 Terugvor. hog. overh. aflossing. leningen
	61. 46548 Andere subs. hog. overh. / alleen voor het deel betreffende de annuïteiten et de interesten van de IRIS consolidatie leningen
7X. 21105 Financiële kosten van sanerings- consolidatie leningen	62. 26301 Terugvor. derden financiële kosten
7X. 21201 Financiële kosten leningen hogere overheden	62. 26801 Terugvor. van derden fin. kosten gewaarborgde leningen
7X. 21301 Financiële kosten leningen derden	62. 96801 Terugvor. van derden aflos. door de gemeente gewaarb. len.
7X. 911xx Aflossing leningen gemeente	62. 86101 Aflossing leningen openbare ondernemingen
7X. 91201 Aflossing leningen hogere overheden	62. 86701 Aflossing leningen privé-ondernemingen
7X. 91301 Aflossing leningen derden	62. 87001 Aflossing leningen gezinnen en v.z.w.
7X. 91801 Aflossing leningen gewaarborgd door gemeente	62. 89101 Aflossing leningen hogere overheden
	62. 89301 Terugvor. derden aflossingen leningen te hunnen laste
	62. 89302 Aflossing leningen andere overheidinstellingen

Bij het gewone saldo dient men de verrichtingen op de buitengewone dienst te voegen.

* op de buitengewone dienst (tussen haakjes, de economische groepen):

- de ontvangsten van overdrachten (80) en investeringen (81), met uitzondering van de financiële verrichtingen (de ontvangsten van de schuld (82), de overboekingen (88) en deze met betrekking tot de resultaten (86) worden uitgesloten)

- de uitgaven van overdrachten (90) en investeringen (91), met uitzondering van de financiële verrichtingen (de uitgaven van de schuld (92), de overboekingen (98) en deze met betrekking tot de resultaten (96) worden uitgesloten)

De onderstaande tabel herneemt de gegevens per economische groep die in aanmerking wordt genomen, in voorkomend geval verminderd met de financiële verrichtingen die niet worden weerhouden voor het bepalen van het buitengewone saldo.

UITGAVEN	ONTVANGSTEN
GEWONE DIENST	
AANREKENINGEN eigen en vorige dienstjaren (na de inhoudingen)	NETTO VASTGESTELDE RECHTEN (na de inhoudingen)
SALDO GEWONE DIENST	
BUITENGEWONE DIENST	
AANREKENINGEN eigen en vorige dienstjaren (na de inhoudingen)	NETTO VASTGESTELDE RECHTEN (na de inhoudingen)
SALDO BUITENGEWONE DIENST	
Saldo Gewone dienst + Saldo buitengewone dienst = FINANCIERINGSSALDO (SEC)	

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Gewone dienst									
Ontvangsten									
60	37.815.409,63	43.608.903,09	46.883.137,84	42.395.433,33	42.849.694,88	49.756.066,52	37.293.224,05	59.886.391,62	49.918.259,45
61	594.503.868,58	611.563.742,58	635.386.546,41	657.983.577,44	656.844.224,30	683.356.464,50	701.029.871,46	713.487.632,87	726.956.483,96
62	21.947.750,74	15.024.185,78	13.886.950,30	13.224.439,48	17.043.193,31	17.884.869,76	17.521.862,77	28.119.515,38	15.932.764,27
Totaal ontvangsten	654.267.028,95	670.196.831,45	696.156.634,55	713.608.450,25	716.737.112,49	750.997.400,78	755.844.958,28	801.493.539,87	792.807.507,68
Uitgaven									
70	311.073.659,15	324.924.979,24	335.505.579,77	342.943.915,27	347.979.253,70	355.830.993,21	360.862.684,16	374.664.879,18	385.996.150,10
71	61.473.762,91	61.895.109,02	64.307.422,62	61.891.631,48	68.431.680,70	68.701.052,32	71.244.128,04	75.387.221,94	83.619.840,34
72	199.158.946,60	246.481.336,07	264.253.974,72	241.806.871,59	233.774.886,35	250.146.590,05	254.316.083,48	254.894.119,68	267.389.685,89
7X	68.224.947,18	68.362.666,65	64.964.265,25	62.820.344,69	58.069.598,41	58.294.370,54	58.236.911,32	54.400.645,51	57.401.296,59
Totaal uitgaven	639.931.315,84	701.664.090,98	729.031.242,36	709.462.763,03	708.255.419,16	732.973.006,12	744.659.807,00	759.346.866,31	794.406.972,92
Saldo gewone A	14.335.713,11	-31.467.259,53	-32.874.607,81	4.140.687,22	8.481.693,33	18.024.394,66	11.185.151,28	42.146.673,56	-1.599.465,24
Buitengewone dienst									
Ontvangsten									
80	7.711.757,34	22.637.021,48	15.438.687,67	10.843.732,75	14.522.680,12	22.202.606,46	3.895.539,28	6.079.063,38	18.461.475,12
81	80.146,98	130.233,00	90.768,00	224.164,21	563.195,76	119.562,50	5.817.249,79	237.027,80	978.071,48
Uitgaven									
90	5.103.864,30	16.655.200,28	9.116.158,43	4.793.839,13	9.805.787,91	12.397.418,89	19.259.535,75	9.198.002,81	15.375.781,03
91	48.553.287,24	59.733.799,90	55.323.432,59	49.566.120,01	64.275.273,11	61.612.807,52	91.132.228,84	63.777.418,03	110.014.813,44
Saldo buitengewone B	-45.865.247,22	-53.621.745,70	-48.910.135,35	-43.292.062,18	-58.995.185,14	-51.688.057,45	-100.678.975,52	-66.659.329,66	-105.951.047,87
Aflossingen schuld									
911-01	46.465.835,23	46.476.392,95	44.325.048,75	43.746.215,90	39.992.982,35	40.523.572,71	41.399.153,67	42.908.899,40	46.021.994,11
911-03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
911-06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal aflossingen C	46.465.835,23	46.476.392,95	44.325.048,75	43.746.215,90	39.992.982,35	40.523.572,71	41.399.153,67	42.908.899,40	46.021.994,11
Saldo ESR (A+B)+C	14.936.301,12	-38.612.612,28	-37.459.694,41	4.594.840,94	-10.520.509,46	6.859.909,92	-48.094.670,57	18.396.243,30	-61.528.519,00

Commentaar

De Stad Brussel sluit het jaar 2018 af met een negatief financieringssaldo van 61.528.519,00 €.

In 2010, 2013, 2015 en 2017, heeft de Stad Brussel blij gegeven van een financieringscapaciteit van respectievelijk 14.936.301,12 €, 4.594.840,94 €, 6.859.909,92 € en 18.396.243,30 €. De jaren 2011, 2012, 2014 en 2016 daarentegen waren op dit gebied deficitair.

In 2011 boekte de Stad een bijdrage aan de tekorten van de openbare ziekenhuizen voor de jaren 1996 tot 2002 voor een totaalbedrag van 42.226.290,00 € ten gevolge van de definitieve vaststelling van de boekhoudkundige resultaten door de FOD Volksgezondheid, ondanks het feit dat deze tekorten gefinancierd werden door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Stad dus geen uitbetaling of uitgave heeft gedaan.

Door dit element buiten beschouwing te laten, zou de Stad ook een positief financieringssaldo geboekt hebben in 2011 voor een bedrag van 3.608.346,73 €.

In de loop van 2012 heeft de Stad voor 18.685.533,00 € bijgedragen tot het dekken van de tekorten van het UMC Sint Pieter en voor 5.167.990,00 € voor deze van de hospitalen in liquidatie, hetzij voor een totaalbedrag van 23.853.523,00 €.

Daarbij komt nog dat de Stad de tekorten van de hospitalen van de jaren 2003 tot 2007 ten laste heeft genomen en dit voor een bedrag van 20.898.388,00 €.

De resultaten van 2011 en 2012 werden hierdoor zwaar beïnvloed.

De rekening 2018 heeft een positief saldo-courant (44.422.528,87 €). We merken echter op dat het buitengewone saldo negatief is en -105.951.047,87 € bedraagt. De ontvangsten van subsidiëring voor investeringen liggen op een hoog niveau (18.461.475,12 €) terwijl het totaal aan verrekenende investeringen 110.014.813,44 € bedraagt, wat een hoog niveau en vergelijkbaar is met het jaar 2016 dat ook een sterk deficitaire toestand heeft gekend.

De gewone dienst vertoont een voldoende overschot om de financiering van de investeringen te dragen. We stellen vast dat een voldoende positief saldo-courant het mogelijk zou maken om investeringen te financieren. Dit toont duidelijk aan dat volgens een analyse op basis van het concept van het Europese systeem van de nationale rekeningen, de lopende activiteiten de investeringen moeten financieren.

Het positieve saldo van de gewone dienst dat in 2018 werd gegenereerd, is helaas niet voldoende om alle investeringen (na aftrek van de investeringssubsidies) te financieren, wat leidt tot een negatief financieringssaldo. Wanneer we de bedragen die effectief voor de investeringen verrekend werden beschouwen, komen we tot de vaststelling dat zij voornamelijk betrekking hebben op projecten die reeds tijdens vorige dienstjaren waren van start gegaan (88,09 %).

We kunnen toegeven dat een beleid gericht op het verkrijgen van meer externe subsidiëring om investeringen te financieren, moet worden ondersteund.

Vervolgens en in de mate dat de logica van de imputaties de bovenhand neemt, moet men de investeringen steeds duidelijk in de tijd plannen met een meerjarige visie zodat een eenvoudige voorspelling van projecten die in een begrotingsjaar moeten worden uitgevoerd plaats ruimt voor een geplande meerjarenplan op investeringen in de tijd en het vaststellen van feitelijke realisaties (termijnplanning volgens de werkelijk uitgevoerde realisaties)

18. Besluit

De rekening 2018 vertoont een negatief begrotingsresultaat op het eigen dienstjaar van 28.842.412,18 € en een gecumuleerd positief begrotingsresultaat van 30.004.722,69 €.

Evenwel, zonder rekening te houden met de overboekingen met betrekking tot de reserves (aanleg van reserves) vertoont het begrotingsresultaat van het eigen dienstjaar een overschot van 1.157.587,82 €.

Aangezien de Stad Brussel een gecumuleerd positief begrotingsresultaat heeft, kunnen er twee reservefondsen worden samengesteld om toekomstige uitgaven te dekken:

- ✓ 20.000.000,00 € voor een gewoon reservefonds;
- ✓ 10.000.000,00 € voor een buitengewoon reservefonds.

Op het eigen dienstjaar, exclusief overboekingen:

- ✓ Bedragen de totale uitgaven (vastleggingen) 649.078.901,42 € voor een geraamd budget van 650.667.892,74 €, hetzij een positieve afwijking van 0,24 %;
- ✓ Bedragen de totale ontvangsten (netto vastgestelde rechten) 636.408.008,57 € voor een geraamd budget van 644.269.878,05 €, hetzij een ongunstige afwijking van 1,24 %.

De personeelskosten (exclusief onderwyzend personeel) die de belangrijkste uitgaven van de Stad vormen (35,52 % van de totale uitgaven), stegen met 8.023.824,42 € (+ 3,61 %) in vergelijking met 2017.

Daarnaast moet er aandacht worden besteed aan de responsabiliseringsbijdrage die met 469.822,11 € is gestegen ten opzichte van 2017, maar die al 8.683.104,11 € belooft in 2018 tegen 3.169.199,59 € in 2013.

De werkingsuitgaven stegen sterk (+ 9,39 % of + 7.820.598,13 €) vooral wat betreft de werkingsuitgaven van de wegeniswerken (kleine herstellingen, wegmarkeringen, ...) en de IT-uitgaven (+ 8,44 % of + 2.016.872,96 €).

De uitgaven van overdrachten stijgen met 4,60 % (+ 11.881.433,57 €) in vergelijking met 2017.

In 2018 stegen de schulduitgaven met 2.892.652,16 € (+ 5,32%) in vergelijking met 2017.

Zo steeg de schuldenlast en meer bepaald de terugbetaling van de aangegane leningen met 2.677.160,55 € (+ 6,30%) in vergelijking met 2017.

In 2018 daalden de ontvangsten uit prestaties ten opzichte van 2017 (- 9.968.132,17 € of -16,65 %). Deze daling moet echter in het juiste perspectief worden geplaatst omdat de inkomsten uit doorgangsrechten van gas en elektriciteit uitzonderlijk hoog waren in 2017. De vastgestelde situatie in 2018 is tamelijk normaal.

De ontvangsten betreffende de parkeerautomaten zijn echter veel lager dan de verwachte ontvangsten (verschil van - 6.420.558,79 €).

De aanvullende belastingen vertonen een lichte stijging (+1.434.270,18 € of + 0,61 %).

Deze stijging is vooral te danken aan de toename van de aanvullende belasting op de inkomstenbelasting die de toename van de bevolking op het grondgebied van de Stad Brussel aangeeft maar niettemin wordt afgezwakt door de maatregelen inzake de vermindering van de belastingen genomen op het federale niveau (Tax-shift).

De aanvullende belasting op de belasting op toeristische logies (zogenaamde “City Taks”) die de aanvullende belasting op de hotels et appartementenhotels vervangt stagneert op het historisch niveau van 14.892.576,48 €

Ondanks het feit dat de inkohiering, de inning en de geschillenregeling aangaande de onroerende voorheffing, in 2018, door Brussel Fiscaliteit werd overgenomen, daalde de aanvullende belasting voor de Stad Brussel (-1.389.142,48 € of -0,72%) ten opzichte van 2017. Bovendien blijven de gerealiseerde ontvangsten ver beneden de verhoopte ontvangsten (- 5.960.431,03 €).

De gemeentebelastingen kennen een lichte stijging van 1,71 % ten opzichte van 2017. Deze stijging is te danken aan de stijging van de voornaamste belasting, de belasting op de kantooroppervlakten (+ 1.729.939,00 €) en de stijging van de belasting op verwaarloosde en onverzorgde gebouwen, onbewoonde en onafgewerkte gebouwen en gronden (+ 17,44 %).

Betreffende de ontvangen dotaties en subsidies stijgt de speciale federale dotatie ten gunste van de Stad met 0,07 % (+ 797.000,00 €) terwijl de algemene regionale dotatie met 334.319,05 € (- 0,77 %) daalt.

Betreffende de buitengewone dienst bedraagt de netto te financieren last door middel van externe leningen (het verschil enerzijds tussen de investeringsuitgaven, de overdrachten en de schuld en anderzijds de ontvangsten uit overdrachten en investeringen) 117.810.904,74 € in 2016, 97.808.451,70 € in 2017 et 58.939.448,20 € in 2018.